

M. D. GRMEK

HRVATSKA MEDICINSKA
BIBLIOGRAFIJA

A

HRVATSKA MEDICINSKA BIBLIOGRAFIJA

Urednik

Akademik FRANJO DURST

BIBLIOGRAPHIA MEDICA CROATICA

BIBLIOGRAPHIA

MEDICA CROATICA

*Descriptio librorum articularumque de humana,
veterinaria medicina pharmaceuticeque spectantium ad Croatiam*

PARS I: LIBRI
FASCICULUS I: 1470.-1875.

AUCTORE:
MIRKO DRAŽEN GRMEK

Z A G R E B

1 9 5 5

HRVATSKA MEDICINSKA BIBLIOGRAFIJA

*Opis tiskanih knjiga i članaka s područja humane
i veterinarske medicine i farmacije, koji se odnose na Hrvatsku*

DIO I: KNJIGE

SV. I: 1470.-1875.

SASTAVIO:

MIRKO DRAŽEN GRMEK

Z A G R E B

1 9 5 5

ENIENIA
JULIAKADENIE
LAGEB

PRAEFATIO

Descriptio librorum medicorum spectantium ad Croatiam, profecto optimum exemplar progressionis medicinae nostrae est. Bibliographia retrospectiva nationalis medica necessaria scriptori rerum medicarum ut constans enchyridion, tamen eodem modo utilis omni medico qui articulos librosque peculiare ex sua doctrina scribit. Res incommoda atque insolita, quod in recentioribus vulgatis de medicina libris nostris auctores huius argumenti alienarum gentium scripta proferunt at silentio domestica praetereunt. Litteratura medica Croatorum antiquior ditiorque quam quis existimare possit.

Oporteret Bibliographiam medicam Croaticam continere omnia scripta impressa argumento medicinae humanae, veterinariae aut pharmaceuticae, quae a tempore inventionis artis guttenbergiae ad aetatem nostram edita sunt ac profecto ad Croatiam spectantia secundum auctorem, argumentum locumque editionis. Bibliographia in partes duas aut series divisa est. Pars prima libros, secunda articulos in editionibus periodicis continet. Fasciculus primus partis prioris huius Bibliographiae libros impressos spatio temporis ab anno 1470. usque ad annum 1875. continet.

Cum pars prima recognitionem scriptorum nostrorum antiquissimorum de medicina humana, veterina pharmaceuticeque contineret, opus erat in latitudinem et plenius haurire. Propterea rationem singularum doctrinarum finitimarum ducimus. Non solum scripta scientiarum de doctrinis dictis inseruimus, sed etiam descriptiones rerum sanitatis medicinaeque ruralis, dissertationes de herbis salubribus ac de disciplina bestiarum domesticarum, descriptiones aquarum fontiumque mineralium, institutionum sanitatis, singularum pestilentiarum, magistratus conscriptiones formandi sanitatis, vitas resque medicorum clarorum demumque descriptiones demographicas.

Omissa ea scripta ad medicinam non spectantia in quibus quaestiones medicinae tantum levissime attingunt aut in transitu pestilentiarum va-

riarum, medicorum, institutionum sanitatis, herbarum salubrium aliorumque mentionem faciunt. Etiam opera scripta medicorum singulorum scriptorumque rerum medicarum ad medicinam non spectantia omisa sunt. Exceptionem modo dissertationes inaugurales medicorum faciunt, quarum etiam in huiusmodi causis non spectantes, profecto in hac Bibliographia mentionem fecimus.

Inserta modo opera scripta pertinentia ad Croatiam, i. e. saltem uni ex his conditionibus respondentia: 1. Auctor natus in Croatia aut origine Croata. 2. Auctor alia natione, sed in Croatia vixit aut medicinae operam praebuit. 3. Auctor peregrinus, sed in opere eius facta de humana, veterinariaque medicina deinde de pharmaceutice, de rebus sanitariis in Croatia, exempli gratia: de aquis mineralibus, de herbis salubribus Croaticis, de pestilentiis, quae regionem nostram vastabant, de rurali medicina Croatica aliaque huius modi. 4. Opus scriptum in lingua Croatica impressum. 5. Opus in Croatia typis excusum.

In collectione materiae bibliographicae pro hoc fasciculo hodiernos fines rei publicae popularis Croatiae non potuimus, quin eggrederemur, quia res expertae, historico-rationalesque imposuerunt, ut pro fundamento geographico territoriales fines caperemus, qui in saeculo XVIII. et XIX. extiterunt, id est tempore quo plures libri hic descripti typis excusi erant. Itaque rationem habuimus librorum spectantium ad regiones olim Austriacas: Croatiam, Slavoniam, Dalmatiam, Confinium Militare, Litoralem Croaticam Istriamque. Idcirco in hac Bibliographia opera scripta medicorum Serborum ex Syrmio Italicorumque ex Istria (sed non ex Tergeste) inserta sunt. Conscripsimus etiam libros scriptorum Croatorum Bosniae-Herzegovinae, tamen eorum opera scripta in lingua Arabica Turcicaque omisa sunt. Deinde scripta auctorum rerum medicarum omisa quos tantum origine Croatas esse putant, sed ut extraneas vixisse, medicinaeque studuisse ac alienigenas numquam nostra patria obstrictos esse. Rationem tamen eminentium librorum rerum medicarum scriptorum ducimus, quos sine dubio origine Croatas fuisse scimus, quamquam extra patriam vivebant medicinaeque studebant ut alienigenae, exempli gratia Andreas Dudithius, Mathaeus Flacius et alii.

Fasciculus primus ad eos libros attinet, qui impressi editique modo vario ut proprii libri aut pars talis libri. In serie secunda huius Bibliographiae articulos impressos in editionibus periodicis variis, exempli causa in commentariis diurnis, actis, anniculis fastisque, describemus. Fasti nonnulli antiquissimi, ut libri singulares, in hoc fasciculo conscripti sunt.

Fasciculus primus ad libros impressos spatio quattuor saeculorum attinet ab anno 1470. usque ad annum 1875., id est a libris in cunis excusis Vergerii et Horto sanitatis Wonneckeni (hic est liber antiquissime impressus spectans ad medicinam in quo Croatiae mentio facta est) usque ad librum Schwarzii de anatomia, quod est opus primum originale in lingua Croatica ad studium medicinae.

Spatium temporis circiter annum 1875. transitum nostrae litteraturae medicae significat. Anno 1874. Societas medicorum regni Croatiae Slavoniaeque constituta, lex nova promulgata de sanitate et in vitam ingressa, Universitas Croatica portas suas studentibus doctrinae eodem anno tum primum patuit. Societas medicorum statim complures libros imprimere incepit ac ab anno 1877. in lucem nostra antiquissima acta medica »Nuntium medicum« (Liječnički vjesnik) profert. Eo tempore atque medici Slavoniae societate se coniunxerunt et suum »Nuntium societatis medicorum Slavoniae« (Glasnik društva slavonskih liječnika) edere coeperunt. Cogitationes et exemplaria in renascendo animae popularis Dalmatiae radios suos hoc tempore in doctrinam medicam repercutiebant, ut magis libri scriptorum rerum medicarum florerent. In parte suprema saeculi peracti omnia in doctrina medica etiam ea spectantia ad praxin medicam in toto orbe terrarum ac domi transfigurata sunt. Magis magisque specialis perfectio in tractanda arte medica cum editionibus librorum medicorum crescebat. Regiones nostrae editionibus librorum scriptorumque medicorum post annum 1875. abundabant ac propriam specialemque faciem habebant. Ut absolvamus: circiter ab anno 1875. apud nos recentiorisque aevi editiones novae librorum scriptorumque medicorum typis excudi inceptae sunt.

Materies Bibliographiae nostrae secundum litterarum ordinem auctorum ordinata est. Praecipue idcirco ita fecimus, ut in congerie communi omnes libri ab eisdem auctoribus conscripti essent. Eo modo statim intellegere integrum studiosum opus in doctrina medica singulorum auctorum possumus. Scripta cuiusque auctoris secundum seriem tempestivam ordine posita sunt.

Libros auctorum incertorum, tantummodo constitutiones magistratum, rescripta institutionesque tempestiva serie in conscriptione proprio ordine, qui additus post indicem auctorum, posuimus.

In catalogo librorum scriptorumque auctorum incertorum modo contracto etiam ei libri conscripti sunt per quos quibusdam litteris ac studiis deditis nomen auctoris confirmare contigit, quamquam nomen illius in ipso libro inscriptum non erat. In descriptione contracta talium librorum praeceptum de auctore inveniemus; propterea quisque in catalogo auctorum bibliographicam descriptionem integram reperire potest.

Defectio dispositionis secundum auctores aetatemque editionis talis est, ut sine aliqua recognitione facta bibliographica spectantia ad libros materiae variae disiecta possint esse. Interea, index generum argumentorumque omnino supplemento explet, fortasse explanationem totius materiae secundum argumentum usu possit superare. Numeri in argumentorum rerumque indice numeralia ordinalia singulorum librorum indicant.

Magnopere expetivimus, ut hic liber compendium cuique studioso nostrae litteraturae medicinalis vetustioris esset, propterea facta fines excedentia descriptionis bibliographiae solitae addidimus. In enchiridio autem candidus lector facta maximi momenti spectantia ad vitam aucto-

rum singulorum, respectus iudicantes argumenta librorum singulorum, bibliographiam horum librorum atque indicem bibliothecarum in quibus possunt reperire, inveniet.

Melioris explanationis causa omnia facta shemate singulari disposita. Cognomen nomenque cuiusque auctoris eminet secundum regulas grammaticas orthographiamque linguae Croaticae. Tum annotatio cognomine et nomine auctoris in graphia originali sequitur eodem modo in titulo libri inscripta, loco annoque diei natalis et mortis cum fastis gravissimis ex curriculo vitae ipsius auctoris. Pars praecipua textus conscriptio librorum explanantium secundum annos editionis. Haec descriptio stereotypa est: Numerus sequens, tituli transcriptio exacta, locus editionis, editor, nomen typographi cum anno editionis, nota bibliothecae in qua librum reperire possumus aut nota fontis bibliographici congruenter cui librum protulimus. Mentionem etiam posteriorum editionum fecimus. Argumentum breviter et significatio libri et bibliographia, quae maximi momenti est, eodem loco conscripti sunt.

Postremo interdum lectorem instituimus ad conscriptionem librorum alterius auctoris videndum, quia etiam in hoc loco facta de auctore prius prolato invenire possunt. Cogitavimus tales institutiones utilissimas esse. Libri, duobus aut compluribus auctoribus conscripti, in uno loco descripti cognomine unius auctoris, tamen in catalogo etiam nomina conscriptorum inveniuntur. Translationes nomine auctoris conscriptae, tamen in catalogo atque traductores inserti cum explanationibus, ubi descriptiones librorum, quorum versiones fecerunt quaerendae essent. Separatim cognomina auctorum in originali graphia protulimus, quantum litteris elementariis more hodierno distinguerent. Eodem modo nomina ficta (pseudonyma) auctorum catalogo inseruimus.

Integritas materiei principalis, sed eodem modo meta remota cuiusvis bibliographiae. Neque haec descriptio absoluta, quamquam ultra mille numeros spectantes ad bibliographiam continet. Tamen in elaboratione materiae totae, ad quam scriptores historiae medicinae nostrae usque ad aetatem hodiernam animum attenderunt, multum profecimus. Simul de serie librorum scriptorumque in hoc libro primum facta prolata sunt, quorum in historiographia integer oblivio hominum memoriam cepit.

U V O D

Popis medicinskih publikacija, koje se odnose na Hrvatsku, zapravo je najbolje ogledalo razvoja naše medicine. Retrospektivna nacionalna medicinska bibliografija potrebna je povjesničaru medicine kao stalni priručnik, ali je isto tako korisna i za svakog liječnika, koji piše stručne članke i knjige. Nezgodna je pojava u našoj novijoj medicinskoj publicistici, da se citiraju raznovrsna inozemna, a mimoilaze domaća djela. Hrvatska medicinska književnost starija je i bogatija nego što se obično misli.

Trebalo bi da »Hrvatska medicinska bibliografija« obuhvati sva tiskana djela medicinskog, veterinarskog ili farmaceutskog sadržaja, koja su objavljena od izuma štampe do naših dana, a vezana su uz Hrvatsku po autoru, jeziku, sadržaju ili mjestu izdanja. Bibliografija je podijeljena u dva dijela ili niza: prvi dio obuhvaća samostalne knjige, a drugi članke u periodičkim publikacijama.

Prvi svezak prvog dijela bibliografije obuhvaća knjige, koje su tiskane u razdoblju od god. 1470. do uključivo 1875.

Budući da prvi svezak sadržava pregled naših najstarijih medicinskih, veterinarskih i farmaceutskih djela, trebalo je zahvatiti što šire i potpunije, pa su uzete u obzir i pojedine granične struke. Uvrštena su ne samo znanstvena djela iz navedenih područja, nego i zdravstvenoprosvjerna djela, opisi zdravstvenih prilika i pučke medicine, rasprave o ljekovitim biljkama i o uzgoju domaćih životinja, opisi ljekovitih vrela, zdravstvenih ustanova i pojedinih epidemija, prikazi organizacije zdravstvene službe, biografije istaknutih liječnika, pa i demografski pregledi. Izostavljena su, dakako, ona nemedicinska djela, u kojima se samo vrlo površno dotiču medicinski problemi ili uzgred spominju razne epidemije, liječnici, zdravstvene ustanove, ljekovite biljke i sl. Nisu uvrštena ni nemedicinska djela pojedinih liječnika i medicinskih pisaca. Izuzetak čine jedino liječničke inauguralne disertacije, koje su

navedene i u onim slučajevima, kad po sadržaju zapravo ne bi pripadale u ovu bibliografiju.

Uvrštena su samo djela, koja su u vezi s Hrvatskom, t. j. koja ispunjavaju barem jedan od ovih uvjeta: 1. autor je rodom iz Hrvatske ili podrijetlom Hrvat; 2. autor nije Hrvat, ali je živio i radio u Hrvatskoj; 3. autor je stranac, ali u njegovu djelu se nalaze podaci o humanoj i veterinarskoj medicini, farmaciji i zdravstvenim prilikama u Hrvatskoj, na pr. o ljekovitim vrelima i ljekovitim biljkama u Hrvatskoj, o epidemijama, koje su harale u našoj zemlji, o hrvatskoj pučkoj medicini, o liječenju hrvatskih bolesnika i sl.; 4. djelo je tiskano na hrvatskom jeziku; 5. djelo je tiskano u Hrvatskoj.

Pri sabiranju bibliografske građe za ovaj svezak nisam se mogao držati današnjih teritorijalnih granica NR Hrvatske, jer se iz praktičkih i historiografsko-metodičkih razloga nametnula potreba, da se za geografsku podlogu uzmu teritorijalna razgraničenja, koja su postojala u XVIII. i XIX. stoljeću, t. j. u vrijeme, kad je tiskana većina ovdje opisanih knjiga. Uzete su, dakle, u obzir publikacije, koje se odnose na područja nekadašnjih austrijskih pokrajina Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Vojne Krajine, Primorja i Istre. Stoga su uvrštena u ovu bibliografiju i djela srpskih liječnika iz Srijema i talijanskih medicinskih pisaca iz Istre. Popisane su i medicinske knjige hrvatskih pisaca iz Bosne i Hercegovine, ali su izostavljena njihova djela na arapskom i turskom jeziku.

Bilo bi potrebno, da se napose obradi i izda medicinska bibliografija Bosne i Hercegovine. Ovdje je dotaknut samo mali dio tog zanimljivog materijala, i to onaj, koji je u vezi s Banskom Hrvatskom, Slavonijom ili Dalmacijom.

Nisu uvrštena djela medicinskih pisaca, koji su – sudeći po imenu – hrvatskog podrijetla, ali koji su živjeli i radili u tuđini, rodili se u tuđini i nikad nisu imali dodira s našom zemljom (na pr. *Eduard Blaszkovich*, *Viktor Ivanchich*, *Ignaz Joseph Martinovics*, *Carolus Patacsich*, *Ferencz Miksa Valentics* i dr.). Uzeta su, ipak, u obzir djela nekih istaknutijih medicinskih pisaca, za koje je nesumnjivo utvrđeno, da su bili podrijetlom Hrvati, makar su stalno živjeli, radili, pa i rodili se, izvan svoje domovine (na pr. *Andrija Dudić*, *Matija Ulačić* i dr.).

Prvi svezak obuhvaća samo radnje, koje su tiskane ili litografirane kao zasebna knjiga ili dio takve knjige. U drugom nizu ove bibliografije bit će popisani članci, koji su objavljeni u različitim periodičkim izdanjima, na pr. u časopisima, novinama, godišnjacima i kalendarima. Neki najstariji hrvatski kalendari opisani su kao samostalne knjige već u ovom svesku. Isto su tako uvršteni u ovaj svezak i posebni otisci pojedinih članaka.

Prvi svezak zahvata knjige, koje su štampane u toku četiri stoljeća, u rasponu od god. 1470. do uključivo 1875., t. j. od inkunabulâ Istranina *Vergerija* o odgoju omladine i *Wonneckenova* »Hortus sanitatis« (najstarijeg štampanog medicinskog djela, u kojem se spominje Hrvat-

ska), pa do *Schwarzove* »Opisne anatomije« (prvog originalnog medicinskog visokoškolskog udžbenika na hrvatskom jeziku), *Kuzmanićeve* udžbenika za primalje, *Šulekova* rječnika znanstvenog nazivlja, veterinarskih udžbenika *Josipa Ubla* i prvih izvještaja o radu Zbora liječnika Hrvatske. Razdoblje oko god. 1875. doista je prelomno za našu medicinsku publicistiku. God. 1874. osnovan je »Sbor liječnikâ krunovinâ Hrvatske i Slavonije«, stupio je u krepost novi Zakon o zdravstvu i proradilo je hrvatsko Sveučilište. Zbor liječnika počinje odmah sa živom izdavačkom djelatnošću, a od 1877. izlazi njegovo glasilo »Liječnički viestnik«, naš najstariji i najugledniji medicinski časopis. Slavonski se liječnici također udružuju i počinju, izdavati svoj »Glasnik društva slavonskih liječnika«. Ideje narodnog preporoda u Dalmaciji odrazuju se u to vrijeme i na stručnom polju, pa dovode do razmaha medicinske književne djelatnosti. U zadnjoj četvrti prošlog stoljeća došlo je do velikog preobražaja medicinske nauke i prakse u svijetu i u nas. Sve više dolazi do izražaja specijalizacija liječnika i znatno raste broj specijalističkih publikacija (na pr. radovi *Cattija*, *Peričića*, *Glückca*, *Lobmayera* i mnogih drugih). Naša medicinsko-literarna produkcija postaje nakon 1875. sve obilnija, samostalnija i sve više specijalistička; jednom riječju: otprilike od god. 1875. počinje u nas »moderna« medicinska publicistika.

Bibliografska građa raspoređena je po abecednom redu autorâ. To ima veliku prednost, da se nalaze na okupu sva djela, koja su napisana od istih autorâ, pa se tako odmah dobiva uvid u cjelokupni znanstveni opus svakog pojedinca. Djela svakog pojedinog pisca razvrstana su po kronološkom redu.

Anonimna djela – uglavnom različite službene odredbe, propisi i upute – navedena su kronološkim redom u zasebnom popisu, koji se nalazi iza autorskog kataloga. Tako se dobiva jasniji pregled povijesnog razvoja te grane medicinske književnosti, nego što bi ga pružao raspored po »glavnim riječima« ili redalicama. U katalogu anonimnih djela popisane su u skraćenom obliku i one knjige, za koje sam mogao utvrditi autora, iako on nije naveden u svojoj knjizi. Uz skraćeni opis takvih knjiga nalazi se uputa o autoru, pa se u autorskom katalogu može naći potpun bibliografski opis.

Nedostatak je rasporeda po autorima i vremenu izdanja, da su nepregledno razbacani bibliografski podaci o djelima sa sličnim sadržajem. Međutim, kazalo struka i predmeta potpuno nadomješta, a možda po praktičnosti i nadmašuje razvrstanost cjelokupne građe po strukama. Brojke u stručnom kazalu označuju redne brojeve pojedinih djela.

U želji da ova knjiga postane priručnik za svakoga, tko se bavi našom starijom medicinskom književnošću, dodani su podaci, koji prelaze okvir formalnih bibliografskih opisa. Čitalac će ovdje naći i najvažnije biografske podatke o pojedinim autorima, i kritičke osvrte na sadržaj pojedinih djela, i literaturu o tim djelima, i upute o knjižnicama, gdje se ona nalaze.

Radi što bolje preglednosti svi su podaci razvrstani po jedinstvenoj shemi. Istaknuto je prezime i ime svakog pojedinog autora, i to prema današnjim jezičnim i pravopisnim pravilima. Zatim dolazi bilješka s prezimenom i imenom autora u izvornoj grafiji (kako je napisano na naslovnoj stranici njegova djela), mjestom i godinom rođenja i smrti, pa najvažnijim biografskim podacima. Glavninu teksta predstavlja opis djela, poredanih prema godini izdanja. Taj je opis stereotipan: redni broj, točan prijepis naslova, mjesto izdanja, izdavač, štampar i godina izdanja, format i broj stranica, kratica knjižnice, u kojoj se knjiga nalazi, ili kratica bibliografskog vrela, prema kojemu je citirana. Spominju se i kasnija izdanja. Ukratko je opisan sadržaj, značenje djela i najvažnija literatura.

Na kraju se katkad upućuje čitalac, da treba vidjeti i popis djela nekog drugog autora, jer se i tamo nalaze podaci o prvonavedenom piscu. Takve su napatnice vrlo korisne. Knjige sa dva ili više autora opisane su samo na jednom mjestu, pod prezimenom jednog autora, ali su u katalogu navedeni i suautori. Prijevodi su opisani pod prezimenom autora, ali su u katalog uvršteni i prevodioci s uputama, gdje treba potražiti opise djela, koja su preveli. Posebno su istaknuta i prezimena nekih autora u originalnoj grafiji, ukoliko se već po početnim slovima razlikuju od današnjeg načina pisanja. Isto su tako ušli u katalog i pseudonimi.

Potpunost je glavni, ali ujedno i nedostižni cilj svake bibliografije. Ni ovaj popis nije potpun, iako sadržava preko 1000 bibliografskih jedinica. Uspjelo je, ipak, obraditi sav literarni materijal, na koji su naši povjesničari medicine dosad svratili pozornost, a ujedno su ovdje po prvi put izneseni podaci i o nizu publikacija, koje su bile posve nepoznate u našoj medicinskoj historiografiji.

Najstarija medicinska djela, koja su u vezi s Hrvatskom, potječu iz pera stranaca, koji su kraće ili dulje vrijeme boravili na našem području. Tako je *Guglielmo da Varignana* napisao banu *Mladenu Šubiću* u Zadru god. 1319. upute o higijenskom načinu života i liječenju različitih bolesti. *Pietro Buono* iz Ferrare, liječnik u Trogiru i Puli, navisao je u našim krajevima oko god. 1330. znameniti alkemističko-medicinski traktat »*Pretiosa margarita novella*«. *Varignanino* i *Buonovo* djelo umnoženo je pomoću »crne vještine« tek u XVI. stoljeću. Nešto ranije, već god. 1485., bila je štampana prekrasna medicinska biljaruša »*Hortus sanitatis*«, koju je sastavio njemački liječnik *Johann Wonnecken* prema opažanjima grupe njemačkih liječnika i prirodoslovaca, koji su putovali u Palestinu. Ti su putnici prošli i kroz Hrvatsku, pa *Wonneckenova* inkunabula sadržava i opise hrvatskih ljekovitih biljaka. »*Hortus sanitatis*« je najstarije štampano medicinsko djelo, u kojem se spominje Hrvatska. Bujna flora naše domovine osobito je zanimala liječnike i botaničare XVI. stoljeća. O našim ljekovitim biljkama pišu u to vrijeme *Pietro Andrea Mattioli*, *Luigi Anguillara*, *Antonio Musa Brasavola* i *Charles de L'Ecluse*. U Hrvatskoj boravi u XVI. stoljeću neko-

liko znamenitih liječnika: slavni reformator *Paracelsus*, vješti kirurg i litotom *Mariano Santo*, iskusni kliničar *Amatus Lusitanus* i genijalni začetnik eksperimentalne medicine Kopraniin *Santorio Santorio*. I u kasnijim razdobljima putovali su kroz Hrvatsku ugledni liječnici i prirodoslovci, pa su zabilježili važne podatke o našoj medicini. Tako su na pr. u XVII. stoljeću proputovali kroz naše krajeve engleski liječnik *Edward Browne* i francuski liječnik *Jacques Spon*; u XVIII. stoljeću talijanski liječnici *Giuseppe Antonio Pujati* i *Vitaliano Donati*, engleski *Richard Bright* i *Robert Townson*, Belgijanac *Hacquet* i dr. Talijanski opat, neliječnik *Alberto Fortis* zapisao je u svojem putopisu po Dalmaciji dragocjene podatke o našoj pučkoj medicini i o ulozi komaraca kod prenošenja neretljanske groznice (malarije).

Međutim, dok najstarije podatke o zdravstvenim prilikama u Hrvatskoj bilježe u svojim djelima različiti stranci, dotle naši liječnici objavljuju svoja prva stručna djela u inozemstvu. Dok se u Zapadnoj Evropi rascvao *rinascimento* znanosti i umjetnosti, Hrvatska je postala bedem protiv turske bujice, pusto bojno polje, na kojem nije bilo vremena za znanstveni rad i pisanje medicinskih djela. Dubrovnik i Zadar ostala su jedina središta znanstvene djelatnosti. Naši liječnici i prirodoslovci mogli su raditi i publicirati samo u inozemstvu. Medicinsku je tematiku dodirnuo kao pedagog već *Petar Pavao Uergerije st.* iz Kopra (rođen dok su drugi umirali: kobne godine 1348) u svojem djelu o odgoju mladića. Zadraniin *Federik Grisogono* bio je prvi liječnik iz naših krajeva, koji je pisao originalna medicinska djela (astrološko-medicinske rasprave, štampane u Veneciji 1507. i 1528.). U XVI. stoljeću istaknuše se u inozemstvu kao medicinski pisci: *Valent Cibiel* iz Varaždina (rasprava o štetnosti alkoholizma, 1517), *Matija Grbić* iz Istre (govor o životu i djelima Hipokrata, 1544), *Donatus a Mutiis* iz Dubrovnika (rasprava o Galenovu komentaru Hipokratovih aforizama, 1547), *Ivan Dragojević* iz Sjeničaka (rasprava o terijaku, 1552), *Pavao Skalić* iz Zagreba (enciklopedija s enkomijem medicine, 1559), *Matija Ulačić ml.*, podrijetlom iz Istre (filozofsko-medicinska razglabanja o biti života, 1584), *Andrija Dudić*, podrijetlom iz Orehovice (medicinska pisma, štampana tek 1591.) i dr. Hrvatski renesansni filozofi, na pr. *Franjo Petriš*, *Niko Gučetić*, *Antun Medo* i *Đuro Dubrovčanin*, često obrađuju medicinske teme u svojim latinskim djelima. I naši kasniji filozofi, na pr. *Stjepan Gradić*, *Andrija Dorotić* i *Josip Zanchi*, rado raspravljaju o medicini. Dubrovački fizičar *Marin Getaldić* napisao je god. 1603. knjigu o određivanju specifične težine (važnu za povijest farmacije), a Rabljanin *Marko Antun de Dominis* izvanredno je zanimljivo iznesao teoriju vida i teoretsko objašnjenje korekcionih naočari u svojem znamenitom optičkom djelu, štampanom god. 1611.

Od sviiju liječnika našeg podrijetla najviše se na polju medicinske književnosti proslavio Dubrovčanin *Đuro Armeno Baglivi*, profesor anatomije i teoretske medicine na sveučilištu u Rimu. *Baglivijeva* su djela znatno utjecala na razvoj kliničke medicine u XVIII. stoljeću. U tom

su se stoljeću istaknuli kao vrsni medicinski pisci i profesori medicine ili fizike na inozemnim školama: *Mihajlo Šoretić, Ignjat Adam Prandt, Josip Franjo Domin, Šimun Filip Stratico* i dr. Njihovim su putem krenuli u XIX. stoljeću: *Rudolf Lamprecht, Fran Uilim Lipić, Josip Atomyr, Đuro Matija Šporer, Rafo Molin, Ivan Pavao Ulahović, Josip Zlatarović* i dr.

Najobilniji dio medicinske literarne produkcije naših ljudi u inozemstvu bez sumnje predstavljaju inauguralne disertacije. Sveučilišni propisi silili su nekad svakog liječnika, da u povodu promocije objavi jednu stručnu knjižicu. Tako su se morali na publicističkom polju okušati i oni liječnici, koji inače za to nisu imali ni volje ni dara. Dakako, da je stoga prosječna vrijednost inauguralnih disertacija prilično malena, ali ipak se među njima nađe pokoje originalno i izvrsno djelo. O inauguralnim disertacijama hrvatskih, srpskih i slovenskih liječnika napisao sam posebnu monografiju, koja je objavljena u 43. knjizi »Starina«. Pojedine disertacije i životi autorâ opisani su u navedenoj monografiji mnogo iscrpnije nego ovdje. Sadašnji je popis ipak potpuniji i točniji, iako mnogo kraći, jer sam tek pošto je izašla moja monografija, imao priliku da u knjižnicama i arhivima u Beču i Veneciji provjerim podatke o nekim disertacijama i životopisima naših liječnika. U ovom svesku obuhvaćene su, dakako, samo disertacije, koje su u vezi s Hrvatskom, dok su u monografiji o disertacijama bila uzeta u obzir i područja Srbije i Slovenije.

Medicinska književnost u Hrvatskoj počela je sa zdravstveno-prosvjetnim djelima, koja su bila namijenjena nestručnjacima. Osobito bijahu popularne različite poučne zdravstvene upute u stihovima. Tako su na pr. u štampanom latinskom zagrebačkom misalu iz god. 1511. bile dodane uz kalendarske podatke i zdravstvene upute, što valja činiti u svakom pojedinom mjesecu. U prvim kalendarima na hrvatskom jeziku (na pr. u kalendaru za god 1653.) nalaze se astrološko-medicinske upute o danima, koji su povoljni za puštanje krvi, uzimanje lijekova i sl. Najstariji štampani medicinski tekst na hrvatskom jeziku, koji je dosada poznat, nalazi se u *Vitezovićeve* kalendaru za god. 1692. To su astrološko-medicinske upute o puštanju krvi, uzimanju sredstava za čišćenje i kupanju, pa gotovo doslovni prijevod ponekih stihova iz znamenitog salernskog higijensko-didaktičnog spjeva. Zanimljive zdravstvene upute na hrvatskom jeziku (osobito o liječenju kuge, pa njezi porodilja i dojenčadi) donosi kajkavski propovjednik *Juraj Mulih* u svojim katekizmima iz god. 1742. i 1744. Medicinske upute sadržava i anonimna »Hisna knisicza«, koja je objavljena u tri izdanja (1756, 1783 i 1797).

Prva štampana medicinska knjiga na hrvatskom jeziku je prijevod salernskih regula, koji je priredio i izdao fra *Emerik Pavić* u Pešti god. 1768. Nakon *Pavićeve* prijevoda, koji i danas pruža čitaocu nekoliko ugodnih stihova, slijedile su dvije fratarske ljekaruše: »Likarie priprostitute« zaostroškog redovnika *Luke Uladmirovića* i »Razlicite likarie«

makarskog svećenika *Petra Bartulovića*; obje tiskane u Veneciji (1755 odnosno 1799). Taj stil empirijskih, nestručnih i nesistematskih savjeta o čuvanju zdravlja i liječenju bolesti nastavili su kasnije *Tomo Mikloušić*, *Antun Rožić* i *Josip Lalić*. Autori navedenih ljekaruša, poučnih zdravstvenih pjesmica i raznovrsnih uputa nisu bili liječnici, nego svećenici i učitelji. Njihova je želja bila da pouče i prosvijetle narod, no oni su često i sami bili žrtve praznovjerja.

Zanimljivi primjeri teurgično-medicinske literature u našim krajevima su djela *Andrije Eggerera* (1672) i *Petra Berkea* (1765) o čudesnim ozdravljenjima u Remetama odnosno u Mariji Bistrici.

Sve do sredine XIX. stoljeća liječnici u Hrvatskoj nisu pisali svoja stručna djela na narodnom jeziku, nego su upotrebljavali latinski, usto u užoj Hrvatskoj i Slavoniji još i njemački, a u Dalmaciji i Istri talijanski jezik. Čak su se i banalne stručne polemike vodile na latinskom jeziku (na pr. između hrvatskog protomedika *Mihajla Hinterholzera* i varaždinskog županijskog fizika *Dominika De Grassija*).

Začetnik stručne medicinske književnosti na hrvatskom jeziku bio je Luksemburžanin *Jean-Baptiste Lalangue*, učenik *Gerharda van Swieten*a, županijski fizik u Varaždinu i vrlo zaslužni socijalni reformator. Lalangueovo djelo »*Medicina ruralis illiti Vrachtva ladanyszka*« (Varaždin 1776) prva je originalna medicinska knjiga, napisana od liječnika i tiskana na hrvatskom jeziku. Uz pomoć franjevaca *Edmunda Platušića* i *Eugena Klimpachera*, koji su prevodili s latinskog i redigirali hrvatske tekstove, uspjelo je Lalangueu da izda četiri izvorne kajkavske knjige: praktične upute za seljake o zdravstvenim prilikama na selu i liječenju najvažnijih seoskih bolesti (1776), udžbenik »mestrie pupkorezne« za seoske primalje (1777), prvi sistematski opis hrvatskih ljekovitih vrela (1779) i upute za uzgoj krumpira (1788).

Lalangue je bio tipičan predstavnik epohe racionalizma, prosvjetiteljstva. Polazeći od spoznaje, da je neznanje važan uzrok bijednog zdravstvenog i ekonomskog stanja hrvatskog naroda, on je nastojao, da tom zlu doskoči objavljivanjem poučnih medicinskih djela na narodnom jeziku. To je odgovaralo tada aktualnim koncepcijama, pa su i državne oblasti, iako tuđinske i izrazito protuhrvatske, uvelike pomagale Lalangueova nastojanja; dapače, počele su i po službenoj liniji izdavati i raspačavati poučna medicinska djela. Izdaju se tako raznovrsni prijevodi uputa za prvu pomoć, rasprava o štetnosti steznika, pouka o čuvanju od zaraznih bolesti, uzgoju krumpira i liječenju stoke i t. d. Osobito velik zamah dobila je službena zdravstveno-prosvjetna književnost u XIX. stoljeću. U Dalmaciji se zdravstveno prosvjećivanje pomoću štampanih knjižica napose razvilo u vrijeme francuske okupacije, kad je generalni providur *Vincenzo Dandolo*, raniji ljekarnik, inaugurirao živu djelatnost u tom pravcu. Kao zanimljiv primjer službene i poluslužbene literarne aktivnosti možemo navesti poučne knjižice o vakcinaciji. Biskup *Urhovac* financira u Zagrebu izdavanje štokavskog i kajkavskog prijevoda *Neustädterovih* uputa o cijepljenju

(1804), a iste godine izlazi na Rijeci troškom biskupa *Ježića* i treći hrvatski prijevod istog djela; *Luka Stulli* izdaje u Dubrovniku prijevod *Carenova* djela o vakcinaciji (1805) i t. d. Korist je od svega toga, međutim, bila razmjerno mala, jer oni, kojima su te poučne knjižice zapravo bile namijenjene, uglavnom uopće nisu znali čitati. Bilo je stoga određeno, da župnici moraju uz propovjedi u crkvi redovito pročitati i protumačiti narodu po nekoliko stranica različitih zdravstvenih uputa.

Izvorna znanstvena medicinska književnost na hrvatskom jeziku bila je još i u drugoj polovini XIX. stoljeća prilično skromna. Kao vrsni hrvatski stručni pisci ističu se: *Ivan Dežman*, *Ante Kuzmanić*, *Aleksa Rakovac*, *Ante Lobmayer* i *Ante Schwarz*. Mnogi vrlo dobri pisci i rodoljubi (na pr. *Gjuro Matija Šporer*) ne mogu se odlučiti da pišu na narodnom jeziku. Poteškoće su, dašto, bile velike i zato, što nije bilo utvrđene stručne terminologije.

Problemima medicinske terminologije bavili su se najprije neliječnici, koji su po narudžbi prevodili službene zdravstvene upute i proglose, kao na pr. *Tomo Mikloušić* u užoj Hrvatskoj i *Mate Šantić* u Dalmaciji. Prvi donekle sistematski pokušaj stvaranja domaće anatomske nomenklature potječe iz pera vojnog liječnika i pravopisnog reformatora *Đure Augustinovića* (1844); prve rječnike medicinskog nazivlja sastavili su *Ivan Dežman* (1868), *Bogoslav Šulek* (1874–1875) i *Ante Kuzmanić* (1875). Važan prilog hrvatskoj medicinskoj terminologiji predstavlja knjiga *Antuna Schwarza* »Opisna anatomija ili razudbarstvo čovječjega tiela« (1873–1874), koja je historijski značajna kao naše prvo originalno djelo namijenjeno visokoškolskoj medicinskoj nastavi. *Schwarz*, osnivač i prvi urednik »Liječničkog vjestnika«, napisao je svoje Razudbarstvo upravo u vrijeme, kad je proradilo Hrvatsko sveučilište, jer je time htio dokazati da je zagrebačka sredina u znanstvenom pogledu povoljna za osnivanje Medicinskog fakulteta, koje je tada bilo nadomak ostvarenja. Budući da iz političkih razloga nije bilo dopušteno osnivanje Medicinskog fakulteta, to ni Schwarzova knjiga nije mogla biti privedena pravoj svrsi, ali je ipak ostala vrijedno povijesno svjedočanstvo.

Lijepu tradiciju ima i veterinarska literatura na narodnom jeziku. Prvu našu veterinarsku knjigu izdala je anonimno grofica *Josipa Oršić* god. 1772. Njen »Betegujuche sivine vrachitel« zapravo je prijevod različitih fragmenata iz njemačkih veterinarskih knjiga. Po karakteru i namjeni ta je knjiga prilično slična Lalangueovim Vračtvima ladanjskim. Kanonik *Franjo Oršić*, sin grofice Josipe, priredio je drugo izdanje njene veterinarske ljekaruše (1799) i izdao vlastitu knjižicu o uzgoju i liječenju zeba (1798). Kasnija veterinarska literatura na hrvatskom jeziku uglavnom je i dalje pučko-prosvjetnog značaja. Nižu se *Relkovići* i *Blagojevići* prijevodi *Paulove* knjige o ovčarstvu, *Lukićevi* prijevodi *Wollsteinovih* knjiga o epizootijama, *Vancašov* prijevod *Rohlwesova* veterinarstva za seljane, brojne anonimne upute o uzgoju stoke, konjarstvu, zaštiti od epizootija i t. d. Prva originalna djela pišu i opet

Ljudi bez stručne veterinarske izobrazbe, kao na pr. *Mijo Urbanec* i *Stjepan Pejaković*. Upravo potkraj razdoblja, koje je obuhvaćeno prvim sveskom ove bibliografije, izdao je Čeh *Josip Ubl* prvo originalno znanstveno veterinarsko djelo na našem jeziku: udžbenik anatomije i fiziologije domaćih životinja za pripravnike gospodarskih učilišta.

Stručne knjige naših liječnika rijetko sadržavaju originalne doprinose, važne za opći napredak i razvoj medicine. Vrlo vrijedna je u tom pogledu inauguralna disertacija *Mihajla Šoretića* o međusobnim odnosima osjetnih organa (1765), jer je u njoj donekle anticipiran Müllerov zakon o specifičnoj energiji osjetila.

Raznovrsnost i opseg tematike naše stare medicinske književnosti najbolje se razabira iz kazala struka i predmeta, koje se nalazi pri kraju ove knjige. Pomoću tog kazala može se lako steći uvid u razvoj pojedinih grana naše medicinske literature. Zanimljiv je, na primjer, povijesni niz naših starih knjiga o epidemijским i endemijским bolestima, ljekovitim vrelima, farmaciji, pa higijeni i socijalnoj medicini.

Najteža pandemija kuge u povijesti čovječanstva, t. zv. »crna smrt«, zahvatila je god. 1348. i našu domovinu. Splitski nadbiskup *Marin a Cutheis* opisao je strahovita zbivanja u Splitu za vrijeme »crne smrti«. Taj opis objavio je naknadno tiskom *Ivan Lucius* u dodatku amsterdamskog izdanja svoje znamenite povijesti Hrvatske (1666). U istoj knjizi objavljen je i ljetopis Zadrana *Pavla Pavlovića*, koji sadržava poučni suvremeni opis epidemije gripe u Zadru god. 1404. Najviše je podataka sačuvano o davnim epidemijama u Dubrovniku, ali to u rukopisnim kronikama, koje su tek nedavno štampane. Prema takvim rukopisnim analizama opisao je srednjovjekovne epidemije kuge u Dubrovniku već renesansni povjesničar *Serafin Razzi* u svojoj povijesti Dubrovnika. *Uittore Trincaevella*, ugledni talijanski liječnik XVI. stoljeća, opisuje u svojim konzilijima, kako je suzbijao epidemiju kuge u Koprju. U knjižici hrvatskog državnog liječnika *Ivana Krst. Alpruna*, tiskanoj u Beču god. 1769, nalazi se veoma zanimljiv podatak, da je autor pokušao kemijski analizirati gnoj iz kužnih bubona. Veliki literarni odjek imala je epidemija kuge, koja je god. 1783.–1784. poharala Dalmaciju, a najteže Split. Tu pošast iscrpno su opisali liječnici *Julije Bajamonti* i *Pavao Pinelli*, pravnici *Grgur Stratico* i *Petar Nutrizio Grisogono*, pa fratar *Fedele da Zara* alias *Nikola Busotti*. Čak je i znameniti engleski filantrop i epidemiolog *John Howard* pisao o toj epidemiji. U svjetskoj medicinskoj literaturi dobro je poznata i epidemija kuge, koja je ubrzo zatim (naime god. 1785.–1786.) harala u Srijemu. U toj su prilici bili provedeni u djelo protuepidemijski propisi, koje je koncipirao *Gerhard van Swieten*, a god. 1770. objavila *Marija Terezija* u svojem zdravstvenom normativu. Peštanski profesor *Franz Schraud* upravljao je protuepidemijskom akcijom, pa je – zajedno sa svojim suradnicima – magistralno opisao tu »srijemsku kugu« u lijepom dvosveščanom izdanju na njemačkom jeziku (1801), a zatim u dopunjenom latinskom izdanju u 3 omašna sveska (1802). God. 1797. osvrnuo se na navedenu epidemiju vukovarski franjevački gvardijan *Grgur Peštalić* u svojoj hrvat-

skoj religiozno-moralnoj knjižici. U to je vrijeme i jedan bosanski franjevac, *Franjo Gracić*, objavio kuriozna shvaćanja o patogenezi kužnih bolesti. Posljednja veća epidemija kuge na našem području desila se u Dalmaciji god. 1815.–1817. (Makarska, Omiš, Split, Dubrovnik). Kod suzbijanja te epidemije sudjelovao je naš najpoznatiji loimološki pisac Šibenčanin *Antun Andeo Frari*. On je prema vlastitom iskustvu opisao epidemije u Makarskoj i Splitu, izdao niz knjiga o kužnim bolestima i protuepidemijskim mjerama te sastavio izvanredno djelo o povijesti kuge (Venecija 1840), u kojem se osobito osvrnuo na epidemije u Dalmaciji. Književnik i svećenik *Lujo Cezar Pavišić* napisao je dobru »Uspomenu povistnu o kugi makarskoj god. 1815« (Beč 1851), dok je liječnik *Luka Stulli* opisao epidemiju, koja je iste godine harala u Dubrovniku (Dubrovnik 1818). Pod nazivom kuge često su opisavane epidemije drugih akutnih zaraznih bolesti, na pr. tifusa, gripe, variole i t. d. Vrijedi napose spomenuti, da je *Josip Frari* dobro opisao epidemiju tifusa u Šibeniku god. 1783. Zadarski gradski fizik *Danielli* opisao je endemiju neke bolesti s neobičnim čirevima (1732). Bila je to valjda bedrenica. *Stulli* je objavio podatke o proširenosti bedrenice u Dubrovniku 1803, a *Zechmeister* u Osijeku god. 1864. Zanimljiv je i *Stullijev* opis epidemije škrleta u Dubrovniku god. 1823.

Tek što je prekinut stoljetni lanac epidemija kuge, pojavila se u našim krajevima kolera. Prva pojava kolere u Evropi god. 1830. izazvala je i u nas poplavu štampanih službenih i poluslužbenih uputa o profilaksi i terapiji te bolesti. Doista se kolera proširila i u našim krajevima, osobito nakon 1836., kad je buknuła velika epidemija u Dalmaciji. Pojedine epidemije prikazali su u zasebnim knjigama *Ante Cerineo*, *Franjo Lanza*, *Valentin Trigari* i dr. Niz naših starijih djela o koleri završava službenim izvještajem *Nikole Severinskog* o epidemiji u Vojnoj Krajini god. 1874.

Pojedina su područja naše domovine malarična još od Starog vijeka. Uz Neretvu bila je ta bolest tako proširena, da je padovanski profesor *Giuseppe Antonio Pujati* napisao god. 1747. posebnu monografiju o »neretljanskoj bolesti«. Opat *Alberto Fortis* navodi u svojem putopisu, da je upravo u neretljanskoj krajini susreo nekog domišljatog svećenika, koji mu je rekao, da malariju uzrokuje ubod komarca. *Fortisov* putopis tiskan je god. 1774., dakle prije nego što je bilo koji medicinski pisac upozorio na značenje uboda komaraca za oboljenje od malarije. *Petar Nutrizio Grisogono* opisuje »neretljansku groznicu« u svojem prirodnom zemljopisu Dalmacije (1780). Već god. 1777. piše liječnik *Julije Bajamonti* o problemima isušavanja dalmatinskih močvara. To je pitanje opet pokrenuo providur *Dandolo*, koji je izdao i prikladne zakonske odredbe. U XIX. stoljeću pisao je o problemima asanacije neretljanske krajine padovanski profesor *Rafael Molin*, rodом Zadraniн. Malarija je također bila endemična u Istri i na primorskim otocima. Liječnik *Giovanni Vincenzo Benini* napisao je 1799. knjižicu o problemima asanacije Pule i drugih istarskih gradova. O profilaksi malarije u Istri pisali su kasnije *Giovanni Fabretti* (1854) i *August Jilek* (1868).

U svojoj tankoj ali neobično zanimljivoj knjižici opisao je *Lujo Adami*, kako je na Lošinju god. 1830. injicirao kininov sulfat u vene malaričnih bolesnika. Nekoliko naših liječnika promovirano je u XVIII. i prvoj polovini XIX. stoljeća na temelju disertacija o malariji (*Hormayer, Steinbach, Oberster, Turković*). *Steinbach* opisuje malariju na Hvaru (1836), a *Turković* u sjevernoj Hrvatskoj i Slavoniji (1840). Liječnik *Ivan Kubić* osvrnuo se u svojem opisu otoka Krka (1874–1875) i na endemiju malarije.

Potkraj XVIII. stoljeća pojavila se u Škrljevu kraj Rijeke i u susjednim selima neka dotad neopažena bolest. To je zapravo bio sifilis, ali s prilično akutnim tokom i jakim kožnim manifestacijama. Riječki protomedik *Mažić* prvi je god. 1800. opisao u jednom službenom elaboratu simptome bolesti, broj oboljelih i način kako je bolest unesena u to područje. *Mažićev* izvještaj, dakako, nije bio štampan. God. 1801. počeli su *Mažić* i peštanski dermatolog *Stahly* sistematski suzbijati navedenu bolest, za koju su posve ispravno mislili, da je luetične etiologije. Riječki liječnik *Ivan Cambieri* proglasio je, međutim, da se tu radi o »morbus sui generis«, o novoj i posebnoj bolesti, koja zavređuje i posebno ime: »Morbus Skerlievo«, »mal di Scherlievo« ili »škrljevska bolest«. Već 1805. osvrće se na novu bolest i znameniti higijeničar *Johann Peter Frank*. Sigurno se tada počelo znatno pretjerivati u pogledu proširenosti škrljevske bolesti, da bi se na taj način u riječkoj županiji smanjilo novaćenje, koje su provodile novonadošle francuske vlasti. Stoga je ta bolest i izazvala živu pažnju francuskih vojnih liječnika. Prvi stručni članak o škrljevske bolesti objavio je *Ivan Cambieri* god. 1812., a prvu zasebnu knjigu izdao je francuski vojni liječnik *Claude Antoine Boué* u Parizu god. 1814. Zatim je tiskano još tucе knjiga i upravo nepregledan niz raznovrsnih članaka, u kojima se raspravlja o toj temi. Opširno se na to osvrću i tadašnji historičari medicine (na pr. *Burkard Eble*, 1840). Vidimo, dakle, da je endemija sifilisa u Hrv. Primorju izazvala kao tobože nova bolest izuzetno velik odjek u svjetskoj medicinskoj štampi XIX. stoljeća.¹ Iako je *Mažić* već u početku (1800) upozorio na luetičnu prirodu bolesti, što su pojedini autori odlučno potvrdili (na pr. *Backes*, 1843), ipak je sve do druge polovine XIX. stoljeća prevladavalo *Cambierijevo* mišljenje, da je to csebujna bolest. Neki su pisci došli upravo do neobično pogrešnih zaključaka (na pr. *De Moulon, Michahelles* i dr.). Na Rijeci i u Kraljevici bile su osnovane posebne bolnice za bolesnike od škrljevske bolesti. God. 1858./59. upravljao je bolnicom u Kraljevici bečki dermatolog *Gustav*

¹ Do god. 1875. objavili su zasebne knjige o škrljevske bolesti: C. A. Boué (1814), A. C. Lorenzutti (1830), R. Melzer (1832), G. Ch. Michahelles (1833), A. De Moulon (1834), Z. Santes (1835), J. J. Kintzel (1836), A. B. Runge (1840), A. Backes (1843), A. Rizzi (1858), A. F. Giacich (1862), G. Pernhoffer (1868) i J. B. P. Barth (1872). Stručne članke o toj bolesti objavili su u navedenom razdoblju: I. Cambieri (1812 i 1819), Flamand (1819), Jenniker (1819), A. Facchinetti (1832), A. De Moulon (1837), C. Sigmund (1855), Prantl (1864), F. W. Lorinser (1865), A. F. Giacich (1865), F. Marzolo (1871) i dr.

Pernhoffer. Njegov rad u bolnici i na terenu, a napose njegova dokumentirana monografija (1868), doveli su do odlučnog preokreta u terapiji i znanstvenom poznavanju škrljevske endemije. Pogrešna shvaćanja, koja su se javljala u literaturi i nakon *Pernhofferove* knjige, konačno su suzbili *Neumann* (1884) i *Peričić* (1892). U okolini Dubrovnika također se u XIX. stoljeću proširio sifilis, pa su neki liječnici nazvali tu endemiju »mal di Breno« ili »župska bolest«. Izdavani su službeni proglosti o suzbijanju »župske bolesti«, ali – ako se izuzme mnogo kasniji *Selakov* članak – nije o tome napisana nijedna stručna publikacija.

Izgleda, da ipak jedna naša endemična kožna bolest zaslužuje kao posebna nozološka jedinica i posebno ime: to je »mljetska bolest« ili »mal di Meleda«. Radi se o neobičnoj nasljednoj hiperkeratozi ekstremiteta, koja je na početku XIX. stoljeća otkrivena na Mljetu. Tu su bolest opisali *Luka Stulli* (1826) i *Dinko Marcocchia* (1850), zatim *Du Castel* i *G. Baudouin* (1899), a u XX. stoljeću *Srećko Bošnjaković* i *Fran Kogoj*.

Vrijedni podaci o bolestima, od kojih je patio naš narod, mogu se naći u putopisima inozemaca, koji su proputovali kroz Hrvatsku, i to ne samo u putnim opisima stranih liječnika (na pr. u djelima *Balthasara Hacqueta*), nego još mnogo bolje i iscrpnije u knjigama medicinskih nestručnjaka (na pr. u putnim opažanjima, koja su zabilježili *Alberto Fortis*, *Friedrich Wilhelm Taube*, *Matija Piller* i *Ludwig Mitterpacher*, *Louis François Cassas*, *Jan Čaplović*, *Ida v. Düringsfeld* i dr.). Dublji pogled u problematiku naše nacionalne patologije pružaju ipak djela liječnika, koji su ovdje stanovali i bavili se praktičkim liječničkim radom. Znameniti talijanski kirurg *Mariano Santo* živio je i radio u Dubrovniku od 1527. do 1532., a ugledni portugalski liječnik *Amatus Lusitanus* od 1556. do 1558. Oni su u svojim djelima opisali brojne slučajeve iz vlastite dubrovačke medicinske prakse. U velikom kompendiju evropske medicine, koji je uredio i izdao god. 1747. talijanski liječnik *Francesco Roncalli Parolino*, nalaze se, između ostalog, i opisi regionalne patologije Dalmacije, uže Hrvatske, Istre i Dubrovačke Republike. Ti su opisi sastavljeni na temelju pisama različitih liječnika. U cijelosti je objavljeno pismo Dubrovčanina *Marka Florija* o zdravstvenim prilikama u njegovoj Republici i susjednoj Bosni. *Ksaver Graziano* publicirao je god. 1755. niz patografija bolesnika iz Rijeke i okolnih mjesta, a *Giorgio Christianopulo* iznesao je god. 1767. trinaest povijesti bolesti bolesnika iz Kotora. *Martin Marikovsky* opisao je god. 1767. bolesti u Srijemu, a *Jacopo Panzani* god. 1786. bolesti u Istri. U *Lalangueovim* Vračtvima ladanjskim (1776) nalaze se veoma važni podaci o proširenosti pojedinih bolesti među hrvatskim seljacima. U XIX. stoljeću objavljeno je nekoliko sistematskih prikaza pobola u pojedinim područjima naše domovine.

Prvenac naše balneološke literature je iatrokemijska knjiga o Varaždinskim Toplicama, koju je napisao zemaljski fizik *Ivan Leopold*

Payer. Prvo izdanje tiskano je pod naslovom »Modicum medicum« u Grazu 1709., a drugo u Zagrebu 1784. Doduše, već god. 1678. spomenuše *Spon* i *Wheler* sumporno vrelo u Splitu, ali se ono tada nije upotrebljavalo u ljekovite svrhe. Prvi sistematski opis naših ljekovitih vrela objavio je bečki profesor *Heinrich Johann Crantz* u svojoj knjizi o ljekovitim vrelima Austrijske Monarhije (1777). Taj je prikaz nastao po službenom nalogu dvora. *Crantz* nije sâm došao u Hrvatsku, da proučava naša vrela, već se poslužio opisima toplica i uzorcima vode, koje su mu poslali ovdašnji liječnici *Lalangue* i *Cattinelli*. U Beču je *Crantz* izveo prve znanstvene analize naših mineralnih voda. *Payer* je još na početku XVIII. stoljeća analizirao vodu Varaždinskih Toplica, ali to je bilo u vrijeme, dok analitička kemija još nije imala znanstvene podloge.

U XVIII. stoljeću bavio se analiziranjem mineralnih voda i hrvatski protomedik *Mihajlo Hinterholzer*. U XIX. stoljeću sistematski su analizirali hrvatske vode rudnice peštanski profesor *Paul Kitaibel* i bečki vojni kemičar *Karl von Hauer*, dok su vode pojedinih vrela analizirali naši ljekarnici *Fr. Baumbach*, *D. Augustin*, *J. Mikšić*, *M. J. Halter* i *J. Gürth*, pa inozemni kemičari *J. F. Heller*, *F. Schneider*, *A. Vierthaler*, *D. Wagner* i dr. Potkraj XIX. stoljeća, nakon razdoblja obuhvaćenog ovim sveskom bibliografije, bavili su se takvim analizama *E. Ludwig*, *G. Janeček* i *S. Bošnjaković*.

Dvije godine pošto je izašlo navedeno *Crantzovo* balneološko djelo, izdao je *Jean-Baptiste Lalangue* prvi sistematski opis naših ljekovitih vrela na narodnom jeziku: »Izpiszavanye vrachtvenih vod horvatzkoga i slavonzkoga orszaga«. On donosi rezultate *Crantzovih* analiza i vlastite opise pojedinih kupališta s vrlo poučnim uputama o racionalnom načinu kupanja i uživanja ljekovitih voda. Originalni opisi hrvatskih toplica nalaze se i u *Hacquetovu djelu* »Oryctographia Carniolica« (1778–1789). *M. Piller* i *L. Mitterpacher* opisali su god. 1783. kupališta Daruvar i Lipik, dok je franjevac *Franjo Gracić* god. 1795. opisao neka bosanska ljekovita vrela. U različitim pregledima austrijskih, ugarskih i evropskih kupališta spominju se i naša ljekovita vrela.² Većinom su to samo prepričavanja već ranije objavljenih podataka. Poučni i originalni su prikazi u balneološkim zbirnim djelima *Paula Kitaibela* (1829) i *Emila Osanna* (1839–1841). Iz komercijalno-reklamnih razloga počele su u XIX. stoljeću izlaziti brošurice o pojedinim našim kupalištima. Dakako, da je u tim knjižicama propaganda bila važnija od stvarne medicinske problematike, iako su pisci katkad bili doista dobri i istaknuti stručnjaci, kao na pr. *Josip Kal. Schlosser* i *Aleksa Rakovac*.

² Naša su ljekovita vrela opisana u balneološkim pregledima, koje su sastavili H. J. Crantz (1777), C. Szepeshazy (1827), P. Kitaibel (1829), J. Caplović (1829), L. v. Zedlitz-Neukirch (1834), E. Osann (1839–1841), E. J. Koch (1843 i 1845), J. Köhler (1847), D. Lengyel (1854), J. Seegen (1858), F. X. Linzbauer (1859), A. v. Härdtl (1862) i t. d.

Najspretniji sastavljač naših reklamnih balneoloških monografija bio je sigurno slovački učitelj *Mihajlo Kunič*, koji je po narudžbi napisao knjige o Topuskom, Varaždinskim Toplicama i Jamnici. Najviše je u nas pisano o Varaždinskim Toplicama (što je, dakako, financirao zagrebački kaptol kao vlasnik), no nisu mnogo zaostajale ni biskupske Stubičke Toplice, ni pojedina druga kupališta.³

Inauguralne disertacije o medicinskom značenju kupanja napisali su *Miroslav Dražić* (1838) i *Petar Blašković* (1841). Hidropatski liječnik *Josip Schweigert* izdao je 1844. knjižicu o zagrebačkim »mrzlicama«, hidroterapijskoj ustanovi na Ksaveru. *Giačić* i *Gorakuća* napisali su vrijedne rasprave o talasoterapiji.

Preko 80 knjiga u ovom popisu obrađuje teme s područja farmakologije i farmakoterapije. Preko $\frac{2}{3}$ tih radnja bavi se biljnim drogama. Naši su autori opisivali ljekovito djelovanje omana, primorskog bora i čempresa, kave, gencijane, kadulje, duhana, naprstka, kukute, lipe, masline, kininovca, mlječke, odoljena, mogranja, raznih biljnih smola, petolista, paprati i t. d. Od inozemnih renesansnih liječnika-botaničara (*L. Anguillara*, *A. M. Brassavola*, *Ch. de L'Ecluse* i dr.) do izvrsnih naših liječnika-botaničara u XIX. stoljeću (*R. Visiani*, *J. K. Schlosser*, *J. Pančić* i dr.) stalno su brojni stručnjaci i amateri proučavali i opisivali naše ljekovito bilje i iskušavali njegovu djelotvornost. Dakako, da su naši stari liječnici upotrebljavali i lijekove životinjskog podrijetla pa i kemijske pripravke. Postoje posebne rasprave naših liječnika o ljekovitoj upotrebi mošusa i ribljeg ulja, etera i živinih, pa čak i zlatnih spojeva. U XVI. stoljeću objavio je Hrvat *Ivan Dragojević* polemičku raspravu o terijaku, složenom antičkom lijeku. Mineralne lijekove iz Hrvatske spominju već u XVI. stoljeću *Leonhard Thurneysser* i *Pietro Andrea Mattioli*. Od srednjovjekovnih i renesansnih alkemističkih pisaca (*Pietro Buono*, *Ivan Bratti*, *Niko Gučetić*) do *Pavla Žulića*, autora »Obće kemije« (Zagreb 1866), uvijek je i u našim krajevima bilo ljudi, koji su se bavili problemima građe i pretvorbe tvari i koji su to umijeće stavljali u službu medicine. Tako je, na primjer, Dalmatinac *Aleksa Piljurović* promoviran u Padovi god. 1845. za doktora medicine na temelju rasprave o atomističkoj strukturi materije. U našoj starijoj medicinskoj književnosti mogu se naći veoma zanimljivi podaci o liječenju pomoću fizikalnih sredstava. Zagrebački kanonik *Josip Franjo*

³ Zasebne knjižice o *Varaždinskim Toplicama* napisali su do god. 1875: J. L. Payer (1709 i 1784), J. Staindl (1822), M. Kunič (1828), M. Macher (1834), J. K. Schlosser (1839), A. Rakovac (1863), I. K. Tkalčić (1869) i dr.; o *Stubičkim Toplicama*: J. Šitić (1814), F. Baumbach i A. Hartig (1820), M. Macher (1834) i dr.; o *Daruvaru*: G. Pósa (1818), S. Rosenberg (1837) i dr.; o *Lipiku*: G. Pósa (1818), V. Zsigmondy (1873), H. Kern (1873) i dr.; o *splitskoj mineralnoj vodi*: N. Selebam (1822), N. Cattani (1836) i dr.; o *Topuskom*: M. Kunič (1827), J. F. Sieger (1845), R. Hinterberger (1864), B. Pauković (1867) i dr.; o *Jamnici*: M. Kunič (1831), J. F. Tkalac (1863), J. K. Schlosser (1868 i 1873) i dr.; o *Krapinskim Toplicama*: M. Macher (1834), V. L. Tanzer (1861), D. Bancalari (1868 i 1871) i dr.; o *Sutinskom*: U. Hochmayer (1867).

Domin bavio se potkraj XVIII. stoljeća liječenjem pomoću statičkog elektriciteta, pa je svoja vrlo vrijedna elektroterapeutska iskustva objavio u nizu od pet knjiga. Ne smijemo u toj prilici zaboraviti poučnu disertaciju Hvaranina *Nike Ostoića* o utjecaju svjetlosnog zračenja na ljudski organizam. Taj naš liječnik – stanovnik sunčanog dalmatinskog otoka – spoznao je i opisao već god. 1835. neke važne činjenice o fiziološkom značenju sunčanog svijetla. Kao kuriozitet može se spomenuti, da su dva naša liječnika pisala i o ljekovitom djelovanju muzike.

Na području homeopatske medicine postigli su некоć *Josip Zlatarović*, *Josip Pleyel* i *Josip Attomyr*, dva Zagrepčanina i jedan Đakovčanin, doista svjetski ugled. U homeopatskoj se literaturi gdjekad još i u novije vrijeme s pohvalom citiraju njihova djela.

O ljekarništvu se kod nas razmjerno malo pisalo. Zagrebački županijski fizik *Mauricije Faby* opisao je u svojoj disertaciji god. 1772. (prije svog dolaska u Hrvatsku) najvažnije tadašnje apotekarske manipulacije. God. 1781. izdan je na Rijeci talijanski prijevod službenog austrijskog cjenika lijekova, dok je u Zadru god. 1836. publiciran latinski tekst. U Zagrebu i Zadru tiska se god. 1855. hrvatska »Taksa za liekove«, a u Zagrebu 1873. »Hrvatsko-slavonski ljekarski cjenik«. U Zadru su god. 1816. i 1835. bile štampane kao posebne brošure službene upute za dalmatinske ljekarnike. God. 1858. bila su u Zagrebu objavljena pravila o apotekarskim gremijima i odredbe o dužnostima ljekarnika i ljekarničkog osoblja. Pri kraju se može još spomenuti jedna neobična i rijetka knjižica, naime službeni receptni priručnik varaždinske županije (štampan oko god. 1835), u kojem se nalazi izbor najvažnijih i najjeftinijih recepata. Liječnici i ljekarnici u varaždinskoj županiji morali su uglavnom propisivati i izrađivati lijekove prema tom priručniku.

Upadljivo mnogo naših starih stručnih i pučko-prosvjetnih djela posvećeno je preventivnoj medicini. *Guglielmo da Varignana* napisao je po nalogu bana *Mladena Šubića* u Zadru još god. 1319. raspravu, koja sadržava ne samo upute o liječenju bolesti nego i raznovrsne pouke o čuvanju zdravlja. Renesansni filozofi *Franjo Petriš* i *Niko Gučetić* pisali su također o ličnoj higijeni i problemima fizičkog i mentalnog odgoja. Najstariji medicinski tekstovi na hrvatskom jeziku bila su pučko-prosvjetna pravila o čuvanju zdravlja, dodana različitim kalendarima. Osobito su često prešampavani i prevedeni higijensko-didaktični stihovi »Regimen sanitatis Salernitanum«. Dalmatinski protomedik *Wilhelm Menis* sâm je smislio odulju pjesmu o higijenskom načinu života i objavio je u zasebnoj brošuri u Zadru god. 1847. Knjige o ličnoj higijeni napisali su u XIX. stoljeću: *Josip Aleksandar Drčić* (1820), *Ivan Petar Marešević* (1836), *Mavro Sachs* (1846), *Ivan Dežman* (1871) i t. d. *Mijat Stojanović* preveo je na hrvatski *Pisslingovo* djelo o higijeni (1865), a *Kazimir Ljubić* popularne *Mantegazzine* pouke »Kako da zdravo živeš« (1871). Napose su naši pisci obraćali pažnju na higijenu trudnoće i babinja, pa njegu dojenčadi i male djece. Pisalo se i o školskoj higijeni. *Franjo Klaić* izdao je u Zagrebu god. 1872. hrvatske pri-

jevode dviju *Bockovih* knjiga o školskoj higijeni; *Andrija Hajdinjak* pisao je god. 1875. o tjelovježbi u pučkoj školi. Udžbenike pomorske higijene za pitomce nautičkih škola izdali su *A. F. Glačić* (1855, 1868 i 1875) i *Mate Nikolić* (1872). *Potkraj XVIII. stoljeća* tiskan je u Zagrebu *Kalamarov* latinski prijevod *Pisanellijeva* talijanskog djela o hrani i piću; na Rijeci je 1865. publiciran *Descuretov* rječnik živežnih namirnica. *Josip Rebrić* doktorirao je 1835. s disertacijom o higijenskom značenju vode. Posvećuje se pažnja i komunalnoj higijeni, o čemu napose svjedoče štampane zadarske naredbe o održavanju čistoće u gradu. *Uladoje Čačković* napisao je raspravu o problemima komunalne higijene u Zagrebu (1874). U XIX. stoljeću objavljen je niz službenih uputa i propisa o zaštiti od zaraznih bolesti, pograničnim zaštitnim mjerama, karanteni, mrtvozorstvu, cijepljenju i sl.

Naši stari medicinski pisci nisu zanemarivali ni socijalne faktore zdravlja i bolesti. Prvi naš socijalno-medicinski pisac bio je *Jean-Baptiste Lalangue*, koji je u svojim djelima upozorio na socijalne uzroke teških zdravstvenih prilika u hrvatskim selima. *Lalangue* je već 1776. tražio, da i terapija mora biti socijalna, a ne samo individualna. Poboljšanje ekonomskih uvjeta života i zdravstveno prosvjeđivanje važniji su od liječenja pojedinaca. Konkretno prijedloge za pružanje zdravstvene zaštite našim siromašnim seljacima i građanima iznio je ugledni srpski liječnik i socijalno-medicinski radnik *Konstantin Pejičić*. On je rođen u Borovu, a živio je i radio kao fizik u različitim gradovima u Srijemu. Doktorat medicine stekao je u Pešti god. 1830. na osnovu disertacije o zdravstvenoj zaštiti siromaha, u kojoj je objavio vrlo napredne i originalne prijedloge o preuređenju zdravstvene službe. *Pejičić* je zatim napisao korisna prosvjetna djela o higijeni trudnoće i babinja i o liječenju bolesnika u odsutnosti liječnika. Treći naš istaknuti socijalno-medicinski pisac bio je Karlovčanin *Đuro Matija Šporer*, koji je na njemačkom jeziku napisao solidne studije o problemima javnog zdravstva (1833–1856). On je smatrao, da se država mora u svakom pogledu brinuti za zdravlje svojih državljana, pa je predlagao gotovo potpunu etatizaciju zdravstvene službe. *Šporer* je izdao i jedno popularno medicinsko djelo za seljake (1840). Svi naši socijalno-medicinski pisci ističu veliko negativno značenje alkoholizma za zdravlje našeg naroda. Već god. 1517. napisao je i štampao Varaždinac *Valent Cibulj*, kanonik u Peču, knjižicu s prikazom štetnosti vina i korisnosti vode. *Lipić* je dokazao god. 1834. pomoću detaljnih statističkih studija štetni utjecaj alkohola i ujedno upozorio, da je to zapravo društveni problem, koji prelazi okvire individualističke medicine. *Mijat Stojanović* napisao je god. 1869. jednu propagandnu knjižicu protiv pijanstva. Zanimljive socijalno-medicinske studije o braku napisali su Osječanin *Đuro Malač* (1844) i Šibenčanin *Eugen Galvani* (1859). God. 1870. objavljena je u Zadru okružnica o besplatnom davanju lijekova siromasima. Počinju se štampati statuti društava za međusobnu potporu članova, na pr. zagrebačkog židovskog potpornog društva, bolesničke blagajne zagrebačkih vatrogasaca i sl. Najbolji uvid u socijalne faktore zdravlja i bolesti pružaju statistička

proučavanja, pa su stoga u ovu bibliografiju uvrštena i demografska djela, počevši od ekonomsko-demografskog izvještaja zagrebačkog velikog župana *Nikole Škrleca* (XVIII. st.) do službenih statistika *Luje Serraglija* (1862) i *Petra Matkovića* (1873).

Prvi zakon o javnom zdravstvu, koji je vrijedio i za cijelo područje Hrvatske, bio je austrijski »*Constitutio normativa rei sanitatis*«, koji je god. 1770. izdala *Marija Terezija* na prijedlog znamenitog liječnika *Gerharda van Swieten*a. Taj normativ sadržava propise o radu liječnika, ljekarnika, primalja i drugog zdravstvenog osoblja, a napose i propise o uređenju zdravstvenog kordona u Vojnoj Krajini i zaštiti od epidemija. Dobar pregled ostalih zakona, koji su nekad vrijedili na pojedinim područjima naše domovine, pruža nam *Müllerova* zbirka austrijskih zdravstvenih zakona (1843), a pogotovu *Linzbauerova* zbirka svih ugarskih zdravstvenih propisa, koji su bili izdani od najstarijih vremena do god. 1848. Nakon revolucionarne godine 1848. trebalo je reformirati i zdravstveno zakonodavstvo u Hrvatskoj. Naši su liječnici predložili god. 1850. osnovu zakona o zdravstvenoj upravi, koju su sastavili *Aleksa Rakovac*, *Aleksa Uancaš* i *Lavoslav Schönstein*. Taj je zakonski nacrt bio i štampan kao zasebna brošura, ali *Bachov* režim nije dopustio, da bude i proveden u djelo. Prvi naš zakon o uređenju zdravstvene službe izašao je god. 1874., ali nije bio posebno štampan. Taj prvi zakon imao je doista mnogo nedostataka, pa su se hrvatski liječnici uporno borili, da ga izmijene, što je bilo ostvareno tek nakon 20 godina. Moderni zakon o uređenju zdravstvene službe u banskoj Hrvatskoj objavljen je god. 1894., no time se ulazi u novu fazu hrvatske medicinske literature, koja će biti obrađena u drugom svesku ovog bibliografskog niza.

A

ADAMI, Lujo

Liječnik na Lošinju.

1. Risultamenti felici ottenuti nella cura di tre storiate malattie dall'azione del solfato di chinina usato nella prima col metodo endermico, e nelle altre due col nuovo metodo d'iniezione sul sistema venoso, con alcune brevi premesse sul erroneità dei sistemi in medicina. – Venezia, coi tipi di F. Andreola, 1831. – 8°. – *BM. Venezia.*

A. opisuje, kako je god. 1830. na Lošinju injicirao – valjda prvi u XIX. stoljeću – kininov sulfat u vene malaričnih bolesnika. Vidi D. Grmek, *Liječn. vjesnik* LXX/1948, 150.

ADAMI, Paul

Trenčín 1739 – Beč, 1795. Madarski liječnik i veterinar. Profesor veterine na bečkom sveučilištu. Neko vrijeme živio je u Hrvatskoj kao »Contagions-Physicus«.

2. Beiträge zur Geschichte der Viehseuchen in den kais. kön. Erbländern. – Wien, in der Geroldischen Buchhandlung, 1781. – 8°, 8+64 str. i 2 tabele. – *UB. Wien.*

Studije o stočnim zaraznim bolestima u austrijskim pokrajinama.

3. Untersuchung und Geschichte der Viehseuchen in den k. k. Erbländern. – Wien, Mit Geroldischen Schriften, 1782. – 8°, 8+144 str. – *NB. Wien.*
Povijest stočnih epizootija u austrijskim pokrajinama. A. je napisao još nekoliko loimoloških studija i opis ljekovitih vrela trenčinske županije.

AEIDIUS, P.

Pseudonim nepoznata pisca.

4. Haus-Büchlein oder mancher heilsamer Rath und Trost. – Karlstadt, Joh. Nep. Prettnr, 1825. – 12°, 52 str. – *Cit Petrik: Bibl. Hung.*

ALEKSIC, Mihajlo

(*Alexich, Michael*), hrvatski liječnik.

5. De mulierum gravidarum incommodis. Dissertatio. – Patavii, Typis Penada, 1838. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio*.
Inauguralna disertacija o nelagodnostima trudnica.

ALPRUNO, Ivan Krstitelj

(*Alprunus, Joannes Baptista*), hrvatski državni liječnik u Zagrebu, zatim liječnik u Gradišci i tjelesni liječnik carice udove Eleonore u Beču.

6. De contagione Viennensi experimentum medicum. – Viennae Austriae, typis Petri Pauli Viviani, [1679]. – 16°, 14 str. – *NB. Wien*.
Drugo izdanje štampano je u Pragu g. 1680. kao dodatak djelu J. W. Dobrzensky: »Praeservativum universale naturale bono publico inseruiens«. Knjiga je veoma važna, jer A. u njoj opisuje kako je kemijski pretražio gnoj iz bubona kuge. Vidi L. Glesinger, Liječn. vjesnik LXI/1939, 458.

AMATUS LUSITANUS

(*Rodericus, Joannes*), *Castello Branco 1511 – Solun 1568. Znameniti portugalski liječnik i medicinski pisac. Kao Židov bio je prognan iz domovine. Profesor medicine u Ferrari. Boravio je od g. 1556. do 1558. kao državni liječnik u Dubrovniku.*

7. Curationum medicinalium centuria prima, multiplici variaque rerum cognitione referta. – Florentiae, escud. L. Torrentinus, 1551. – 8°, 7 + 391 str. – *BN. Paris*.
Prvo, nepotpuno izdanje Amatusovih Centurija. Sadržava opise bolesti nekih Dalmatinaca.
8. In Dioscoridis Anazarbei de medica materia libros quinque enarrationes eruditissimae. – Venetiis, in aedibus Scotti, 1553. – 4°. – *BM. Venezia*.
Komentar znamenite Dioskuridove farmakografije, posvećen dubrovačkom senatu. Prvi put je Amatusov komentar Dioskurida štampan u Antwerpenu god. 1536, dakako bez posvete Dubrovniku. Drugo izdanje je znatno prerađeno i dopunjeno, pa predstavlja zapravo novo Amatusovo djelo.
Ostala izdanja: Argentorati 1553; Venetiis 1557; Lugduni 1558; Argentinae 1565; Antverpiae 1566 i t. d.
9. Curationum medicinalium centuriae duae, quinta videlicet ac sexta, in quarum ultima curatione continetur colloquium eruditissimum, in quo doctissime disputatur, et agitur de curandis capitis vulneribus. – Venetiis, ex officina Valgrisiana, 1560. – 8°, 7+380 str. – *BN. Paris*.
Prvo izdanje šeste centurije, koje sadržava slučajeve iz Amatusove liječničke prakse u Dubrovniku.
10. Curationum medicinalium centuriae septem. Tomus I. continens centuriae quatuor. Tomus II continens centurias tres. – Venetiis, apud Vinc. Valgrisium, 1566. – 12°. – *BM. Venezia*.

Prvo potpuno izdanje. Sadržava podatke o liječenju različitih bolesnika iz Dalmacije i Dubrovnika (I, 65 i 92; II, 70; III, 63 i 75; IV, 15, 56, 81 i 89; V, 5). U šestoj centuriji nalaze se opisi bolesti, koje je A. opažao i liječio u Dubrovniku. Djelo je veoma važno za poznavanje kulturnih i zdravstvenih prilika u Dubrovniku za vrijeme renesanse. Vidi L. Glesinger: *Amatus Lusitanus i njegov liječnički rad u Dubrovniku*, Beograd-Zagreb 1940.

Amatove medicinske centurije štampane su, potpune ili nepotpune, više puta. Najpoznatija su izdanja: Venetiis 1552, 1557 (*SK. Zagreb*), 1560, 1563, 1563–1564, 1566, 1653–1654; Basileae 1556; Lugduni 1556, 1560, 1564, 1570, 1580; Parisiis 1613, 1620; Burdigalae 1620; Genevae 1621; Barcinonae 1628; Francoforti 1646 i t. d.

AMRUŠ, Ivan

(*Amrusch, Johann*), *Beljak 1804 – Zagreb 1882. Austrijski vojni liječnik. Služio je u zagrebačkoj i bečkoj garnizonskoj bolnici i u različitim mjestima u Ujnojnoj Krajinu. Otac Milana A.*

11. Inaugural-Dissertation über das Villacher Bad. – Wien, gedruckt bey Ueberreuters sel. Witwe, 1837. – 12°, 29 str. – *PB. Thaller, Zagreb.*
Kratak opis toplica kod Beljaka u Koruškoj.

ANGUILLARA, Luigi

(*Squalemo, Luigi*), *Anguillara o. 1512 – Ferrara 1570. Znameniti talijanski liječnik i botaničar. Ujerojatno je proputovao kroz Hrvatsku.*

12. *Semplici di Luigi Anguillara, li quali in più pareri a diversi huomini scritti appaiono, et nuovamente da M. Giovanni Marinello mandati in luce.* – In Vinegia, appresso Vincenzo Valgrisi 1561. – 8°, 304+32 str. – *BN, Paris.*

Latinski prijevod s komentarom Kaspara Bauhina štampan je u Baselu 1593. Knjiga sadržava podatke o različitim našim ljekovitim biljkama, pa je uz gdje koju biljku zabilježeno i njeno hrvatsko ime, na pr. serzenicha (srčanica, *Gentiana lutea* L.) i t. d. B. Sulek piše, da je to »najstariji štampani hrvatski imenik bilja«.

ANTOLKOVIĆ, Mirko

(*Antolkovich, Emericus*), *Zagreb 1817 – Rijeka 1844. Privatni liječnik u Zagrebu.*

13. *Dissertatio inauguralis medica de psychopathiis.* – Viennae, Typis Car. Ueberreuter, 1840. – 8°, 59 str. – *SK. Zagreb.*
Opći prikaz tadašnjeg stanja psihijatrije.

APPENDINI, Franjo Marija

Poirino 1768 – Zadar 1837. Talijanski pedagog, filolog i historik.

14. *Notizie storico-critiche sulla antichità, storia e letteratura de' Ragusei.* Divise in due tomi. – Ragusa, Dalle stampe di A. Martecchini, 1802–1803. – 8°, 6+332 i 336 str. – *SK. Zagreb.*

U drugom svesku nalazi se poglavlje o znamenitim dubrovačkim liječnicima i medicinskim piscima.

15. *Necrologia*. Dottor Luca Stulli. – Estratto dall'Antologia di Firenze No. 96. – Firenze 1828. – 8°, 3 str. – *BFS, Dubrovnik*.
Nekrolog u spomen Luke Stullija.
16. *Elogium Lucae Petri fil. Stulli*. – Rhacusae, 1835. – 8°, 4 str. – *NaB, Dubrovnik*.
Posmrtni elogij liječnika Luke Stullija. Biografski podaci.

ATANASIJEVIĆ, Vasa

(*Athanasievits, Basilius*), *Bešenova 1796 – Osijek 1877. Gradski fizik u Osijeku. Istaknuti pristaša ilirskog pokreta. Počasni član Zboža liječnika Hrvatske.*

17. *Dissertatio inauguralis medica de glossitide*. – Pestini, Typis Trattner, 1826. – 8°, 35 str. – *SK, Zagreb*.
Inauguralna disertacija o upalama jezika.

ATTOMYR, Josip

(*Leberwurst, Josip*), *Đakovo 1807 – Požun 1856. Znameniti homeopatski liječnik. Suradnik Hahnemanna. Rodom iz Hrvatske, no živio je stalno u inozemstvu.*

18. *Dissertatio inauguralis medica quaedam quoad psychiatriam homöopathicam*. – Monaci 1831. – *Cit. Körbler, Janus 1926*.
Inauguralna disertacija o »homeopatskoj psihijatriji«. O životu i djelima J. Attomyra vidi J. Müller: *Joseph Attomyr, Ein Nachruf*, 1856; J. Körbler, *Janus 1926*; J. Szinnyei: *Bibl. Hung.*; Hirsch-Gurlt: *Biogr. Lex.*
19. *Briefe über Homöopathie*. – Leipzig, Verlag Kohlmann und Köhler, 1833–1834. – 3 sveska, 8°, 6+154, 8+216 i 8+174 str. – *Cit. Szinnyei: Bibl. Hung. i Elwert: Homöopatische Bibliothek R. Haehl, Auktion-Katalog, Marburg 1955.*
20. *Die venerischen Krankheiten. Ein Beitrag zur Pathologie und homöopathische Therapie derselben*. – Leipzig, Verlag Schumann, 1836. – 12°. – *Cit. Szinnyei: Bibl. Hung.*
Homeopatska terapeutika spolnih bolesti. Francuski prijevod objavljen u djelu E. F. Rückert: »*Traitement homoeopathique des maladies de la peau*«, Paris 1838.
21. *Theorie der Verbrechen auf Grundsätze der Phrenologie basirt*. – Leipzig, Verlag Georg Wigand, 1842. – 8°, 64 str. i 1 slika. – *NB, Wien*.
Kriminalistička antropologija na temelju Gallove frenologije.
22. *Beyträge zur homöopathischen Arzneimittellehre. Heft 1: Das Fettgift*. – Wien, bei Braumüller, 1851. – 8°, 48 str. – *AML, Washington*.
Drugo izdanje: Pressburg 1856.
23. *Primordien einer Naturgeschichte der Krankheiten. 1 Bd.: Gehirn und Rückenmark. 2 Bd.: Angesicht, Auge, Ohr, Nase, Mundhöhle*. – Wien,

Braumüller, 1851, – 2 sveska, 8°, 4+655 i 8+404 str. – *BGAe. Wien*.
Drugo izdanje: Pressburg 1856.
Nacrt homeopatske nozologije s obilnom kazuistikom i praktičnim terapijskim uputama.

AUGENIO, Orazio

(*Augenius, Horatius*), Monte Santo, Ancona 1527 – Padova 1603. *Znameniti liječnik. Profesor teoretske medicine u Rimu, Torinu i Padovi*.

24. Epistolarvm medicinalivm tomi tertii libri dvodecim. – Francofurti, Apud heredes Andreae Wecheli Claudium Marnium, et Joan. Aubrium 1600. – 2°, 12+497 str. i indeks. – *SK. Zagreb*.

Treći svezak Augenijevih medicinskih pisama. Prvo je pismo u tom svesku upućeno Đuri Dubrovčaninu: »Georgio Raguseo civi Veneto, theologo, et philosopho praestantissimo, epistola prima, in qua docetur tum ex Aristotelis tum ex Galeni sententia inter sanitatem, et morbum re vera, non dari medium« (str. 1–11).

AUGUSTIN, Đuro

Ljekarnik u zagrebačkoj apoteci Salvatoru.

25. Qualitative und quantitative Analyse des Jamniczer Sauerbrunnens im Königreiche Croatien. Agram 1828. – Štampano u knjizi M. Kunitsch: Der Sauerbrunnen Jamnicza, Agram, F. Suppan, 1831. – 8°, str. 25–30. – *SK. Zagreb*.

Kemijska analiza jamničke kisele vode.

AUGUSTINOVIC, Đuro

* *Glina 1816. Uojni liječnik. Služio je uglavnom u Dalmaciji i Italiji. Pristaša ilirskog pokreta. Knjževnik i reformator hrvatskog pravopisa.*

26. Dissertatio inauguralis sistens brevem conspectum anatomiae topographicae cum adnexa terminologia anatomiae illyrica. – Kurzgefasste topographische Anatomie und Versuch einer illirischen Terminologie der Anatomie. – Vindobonae, Typis C. Ueberreuter, 1844. – 8°, 48 str. – *SK. Zagreb*.

Inauguralna disertacija. Stereotipna topografska anatomija. Veoma je važna kao prvi pokušaj stvaranja hrvatske medicinske terminologije. Vidi V. Čepulić, Lij. vjesnik LXII/1940, br. 10.

B

BABIĆ, Ivan

(*Babits, Janos*), rodom iz Strigove u Međimurju.

27. Orvosi értekezés az életművek rokon és ellenszenveiről. – Buda, ny. Gyurián és Bagó, 1846. – 8°. 18 str. – *TEK. Budapest*.

Liječnička inauguralna disertacija o međusobnim simpatijama i antipatijama organa.

BACKES, Adolf

* *Ljubljana 1819. Distriktni fizik u Poreču.*

28. Dissertatio inauguralis medica sistens nonnullas de morbo qui Scarlievo dicitur notiones. – Vindobonae, Typis Caroli Ueberreuter, 1843. – 8°, 32 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o škrljevskoj bolesti. B. izvrsno opisuje škrljevsku bolest i s pravom ističe, da je to zapravo endemijski sifilis.

BAGELLARDO, Paolo

(*Bagellardus a Flumine, Paulus*), napisao je znamenitu pedijatrijsku inkunabulu »*Libellus de aegritudinibus infantium ac remediis*« (Padova 1472). Zbog pridjevka »a Flumine« smatraju mnogi historičari, da je bio podrijetlom iz Hrvatske. Sigurno je utvrđeno, da nije rođen na Rijeci u Hrv. Primorju, nego u jednom selu nedaleko Padove. Uidi *A. Veress: Fontes rerum hung. I, Budapest 1915, p. XV* i *L. Glesinger, Lij. vjesnik LXX/1948, 154.*

BAGLIVI, Đuro

(*Baglivus Armenius, Georgius*), Dubrovnik 1668 – Rim 1707. Znameniti liječnik, profesor anatomije i teoretske medicine na rimskom arhilejeju »Sapienza«. Izvrstan medicinski pisac.

29. De praxi medica ad priscam observandi rationem revocanda libri duo. Accedunt Dissertationes novae. – Romae, Sumpt. Caesaretti, Typis Dom. Ant. Herculis, 1696. – 12°, 259+119 str. – *BDA. Dubrovnik.*

Sadržava temeljno djelo »De praxi medica«, u kojem je B. izvrsno prikazao metode i zadaće kliničke medicine te preporučio povratak na zdrave hipokratske principe neposrednog promatranja bolesnika. U knjizi su sadržane i ove disertacije: »De anatome, morsu, et effectibus Tarentulæ«. »De usu et abusu vesicantium«. »Experimenta varia anatomico-infusoria«. »De circulatione sanguinis in rana«. »Historia morbi et sectionis cadaveris M. Malpighij«. »Appendix de apoplexiis«.

Ostala izdanja (osim u izdanjima sabranih djela): Lugduni 1699; Lugduni Batavorum 1700, 1704; Lipsiae 1718; Marburgi 1793 i t. d.

30. De la génération des vers dans le corps de l'homme ... par Nicolas Andry. Avec trois lettres écrites à l'auteur sur le sujet des vers, les deux premières d'Amsterdam, par M. Nicolas Hartsoeker, et l'autre de Rome, par M. Georges Baglivi. – Paris, L. d'Houry, 1700. – 8°. – *BN. Paris.*

Kao dodatak Andryjevoj raspravi o parazitskim crvima objavljeno je Baglivijevo pismo o nemogućnosti spontane generacije crvi u ljudskom tijelu.

Ostala izdanja: Amsterdam 1701; Paris 1714, 1715, 1718, 1741 i dr.

31. De fibra motrice, et morbosa; nec non de experimentis, ac morbis salivae, bilis, et sanguinis. Ubi obiter de respiratione, et somno. De statice aeris, et liquidorum per observationes barometricas, et hydrostaticas ad usum respirationis explicata. De circulatione sanguinis in testudine, ejusdemque cordis anatome. Epistola ad Alexandrum Pascoli. – Perusiae, apud Costantinum, 1700. – 8°, 58 str. – *SK. Zagreb.*

32. Specimen quatuor librorum de fibra motrice et morbosa, in quibus de solidorum structura, vi, elatere, aequilibrio, usu, potestate, et morbis disse- retur, nec non de durae matris constructione, elatere, aequilibrio, et in singula quaeque solida oscillatione systaltica. Et obiter de experimentis, ac morbis salivae, bilis, et sanguinis. De staticae aeris, et liquidorum per observationes barometricas, et hydrostaticas ad usum respirationis expli- cata. De circulatione sanguinis in testudine, ejusdemque cordis anatome. Editio secunda. – Romae, Typis Jo. Franc. Buagni, 1702, – 16°, 16+ 176+115 str. – *BFS. Dubrovnik.*
 Prošireno izdanje djela »De fibra motrice et morbosa«. Važan pokušaj solidarno–patološkog tumačenja različitih procesa u ljudskom tijelu. B. smatra, da je sjedište većine bolesti u fibrama, vlaknima.
 Ostala izdanja (osim u izdanjima sabranih djela): Londini 1703, Ultra- jecti 1703 (*BDA. Dubrovnik*); Basileae 1703; Lugduni 1703; Venetiis 1750 i t. d. Kao dodatak knjizi A. Pascoli: »Il corpo umano«, preštam- pan je taj Baglivijev traktat u Veneciji god. 1724, 1739, 1750, 1772 i t. d.
33. Canones de medicina solidorum ad rectum statices usum. – Romae, Ty- pis Bernabò, sumpt. haered. L'Hullie, 1704. – 16°, str. 145–205. – Štamp- pano kao dodatak i komentar djela Santorio Santorio: De medicina sta- tica libri octo. – *SK. Zagreb.*
 Ostala izdanja (osim u izdanjima sabranih djela): Patavii 1710, 1713, 1723; Lugduni Batavorum 1707, 1713; Duisburgi 1753 i t. d.
34. Opera omnia medico–practica et anatomica. Hac sexta editione, post ul- timam Ultrajectinam, aucta, novisque locupletata Dissertationibus, Epi- stolis et Praefatione quae systematis Bagliviani usum aperit, adversari- orumque diluit objectiones. Accedit Tractatus de vegetatione lapidum opus desideratum, nec non de terraemotu Romano, et Urbium adjacen- tium Anno 1703. – Lugduni, Sumpt. Anisson, et Joannis Posuel, 1704. – 4°, 56+692 str. i Baglivijev portret. – *NaB. Dubrovnik.*
 Prvo izdanje sabranih djela. Na primjerku u Naučnoj biblioteci u Du- brovniku nalazi se vlastoručna Baglivijeva posveta Rafi Tudiševiću.
 Ovo izdanje sadržava djela: »De praxi medica«. »Specimen quatuor li- brorum de fibra motrice et morbosa«. »De anatome fibrarum«. »De ex- perimentis circa salivam, circa bilem, et circa sanguinem«. »De morbo- rum et naturae analogismo«. »De vegetatione lapidum«. »De terraemotu Romano«. »De anatome, morsu, et effectibus Tarantulae«. »De usu et abusu vesicantium«. »De observationibus anatomicis. et practicis varii argumenti«. »Epistulae cl. virorum, quorum judicio et auctoritate Geor- gii Baglivi Opera confirmantur«.
35. Dissertatio varii argumenti potissimum vero de progressionem Romani terraemotus ab anno MDCCIII ad annum MDCCV. De systemate, et usu motus solidorum in corpore animato. De vegetatione lapidum, et analogismo circulationis maris ad circulationem sanguinis. Ad Petrum Hotton medicum doctissimum in Academia Leidensi. – Lugdunij Batavorum, 1705.

II. izdanje: Lugduni Batavorum, Apud Fredericum Haaring, 1707. – 4°, 122 str. (Sadržava i raspravu »Canones de medicina solidorum«). – *BDA. Dubrovnik.*

36. Opera omnia medico–practica et anatomica. Editio septima cui praeter dissertationes et alios tractatus sextae editioni adiunctos accedunt eiusdem Baglivi canones de medicina solidorum, dissertatio de progressionem Romani terraemotus, de systemate et usu motus solidorum in corpore animato, de vegetatione lapidum et analogismo circulationis maris ad circulationem sanguinis nec non Ioannis Dominici Santorini opuscula quatuor: de structura et motu fibrae, de nutritione animali, de haemorrhoidibus et de catameniis. – Lugduni, Sumpt. Anisson et Posuel, 1710. – 4°, 6+39+11+854+2 str. i portret. – *BDA. Dubrovnik.*

Prvo doista potpuno izdanje Baglivijevih djela.

Ostala izdanja: Lugduni 1714, 1733, 1745; Antverpiae 1715, 1719, 1734; Venetiis 1716, 1721, 1723, 1727, 1738, 1752, 1754, 1761; Lugduni Batavorum 1719; Bassani 1732, 1737; Norimbergae 1751; Parisiis 1788; Lipsiae (ed. C. G. Kühn) 1827–1828 i t. d.

Baglivijeva djela objavljena su i na engleskom (London 1704, 1718, 1723), njemačkom (Lübeck i Frankfurt 1705, Leipzig 1718), francuskom (Paris 1757, prev. G. d'Aignan; Paris 1851, prev. J. Boucher) i talijanskom jeziku (Firenze 1842, prev. R. Pellegrini).

Literatura o Bagliviju je golema. Najiscrpniji pregled njegovu rada predstavlja još uvijek Salomonova monografija: Giorgio Baglivi und seine Zeit, Berlin 1889. Selakova studija o Bagliviju, koja je objavljena u Radu Jug. akademije, knj. 107, zapravo je samo izvod iz Salomonove knjige.

Vidi BRENTANO, Paolo; FERRARIO, Filippo; MUZZARELLI, Angelo; NAZOR, Mihajlo i ANONYMA 1701.

BAJAMONTI, Antun

Split, 1822–1891. Liječnik u Splitu. Splitski gradonačelnik. Protivnik narodnog preporoda u Dalmaciji.

37. Dissertatio inauguralis de scabie. – Patavii, Typis Bianchi, 1849. – 8°. – *Cit. Solitro.*

Inauguralna disertacija o svrabu. Podatke o Bajamontijevu životu i radu vidi u monografiji Solitro: A. Bajamonti, Padova 1931.

BAJAMONTI, Julije

Split, 1744–1800. Liječnik u Hvaru i Splitu. Istaknuti skladatelj, književnik i polihistor.

38. Sull'asciugamento della campagna d'Imoski nella Morlacchia Veneta e sulla regolazione delle sue acque. Ragionamento. – Venezia, presso Gaspare Storti [1777] – 8°; 20 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o asanaciji krajeva oko Imotskog.

39. Storia della peste che regnò in Dalmazia negli anni 1783–1784. – In Venezia, Presso Vincenzio Formaleoni, 1786. – 8°, 4+207 str. i 2 table. *SK. Zagreb.*

Povijesni prikaz epidemija kuge u Splitu s osobitim osvrtom na epidemiju, koja je harala u Bosni i Dalmaciji g. 1783–1784. Dobro su opisane opće zdravstvene prilike i narodna vjerovanja u Dalmaciji.

40. Lettera sopra alcune particolarità dell'Isola di Lesina. – S. I. et a. [oko 1791] – 8°, 30 str. – *NaB. Zadar.*

Pismo Albertu Fortisu. Sadržava podatke o zdravstvenim prilikama na Hvaru. Pismo je datirano 25. V. 1790, ali godina štampanja nije označena.

41. Il medico e la musica. – Estratto dal Giornale Enciclopedico d'Italia. – S. I., 1796. – 8°, str. 97–120. – *BAM. Split.*

Duhovita rasprava o vezama između medicine i muzike, pa o potrebama liječnika, da se bave glazbom i pjesništvom. Sigurno je B. objavio još nekoliko medicinskih rasprava, ali nam one zasada nisu dostupne. Po naslovu su poznati njegovi članci o konfuziji nazivlja u medicini, o upali porebrice i t. d. O Bajamontijevim djelima isp. I. Milčetić, *Rad Jug. akad.*, knj. 192, str. 97–250.

BANCALARI, Dominik

Liječnik u Krapinskim Toplicama.

42. Der Curort Krapina–Töplitz und seine warmen Quellen und Bäder. – Wien, Verlag W. Braumüller, Druck von Waldheim, 1868. – 8°, 8+80 str. i 1 tabela. – *SK. Zagreb.*

Opis ljekovitog kupališta u Krapinskim Toplicama. Djelo je prevedeno na talijanski i hrvatski jezik.

43. Krapina–Töplitz colle sue calde sorgenti e coi suoi bagni termali qual luogo di cura. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, Edit. la direzione dei bagni di Krapina–Töplitz, s. a. – 8°, 77 str. i 1 tabela. – *PB. Režek, Zagreb.*

44. Krapinske toplice, njihova topla vrela i kupelji. – U Zagrebu, Štamparija Dragutina Albrechta, 1871. – 8°, 66 str. Slika kupališnih zgrada na naslovnoj stranici. – *SK. Zagreb.*

BANIĆ, Ivan. Vidi ANONYMA 1824.

BARTH, Jean-Baptiste-Philippe

Saargemünd 1806 – Paris 1877. Istaknuti francuski kliničar i patološki anatom. Predsjednik Medicinske akademije u Parizu.

45. Du scherlievo de Fiume en Illyrie. – Paris, G. Masson, 1872. – 8°, 15 str. – *AML. Washington.*

Rasprava o škrljevskoj bolesti. Preštampano iz Bulletin de l'Académie de médecine de Paris.

BARTULOVIĆ, Petar

* *Makarska 1746. Svećenik u Makarskoj. Pisac povijesnih rasprava i biljaruša.*

46. Razlicite ljkarie. Tilesne bolesti jedne, i drughe varste čegliadi; takoger i xivina, hochiu rechi, toliko za obranu onni, i napridak kojjesu korisne, i potribite coviku, koliko za upazitse, i pomoriti nike drughe varste istomu skodglive, i dosadglive, od stari pametni Slovinski Ličnika od puno vikova uzdarxasse, a korisno svegier kusane. Od P. M. D. D. Petra Bartulvichia iz Macarsche u ovaku srednost sloxena, dassé opchieno, i ocito isti slovinki Narod s gnima sluxi i pomaga. – (U Mletcih, kod Coletta), 1799. – 8°, 34 str. – *NaB. Zadar.*

Tipična pučka ljekaruša pretežno racionalnog karaktera. Mnogo takvih ljekaruša sačuvalo se u rukopisu, no štampane su veoma rijetke. Na primjerku, kojim sam se služio, nije označeno mjesto štampanja i ime štampara. Te podatke donosi Kukuljević (Bibl. hrv.). Vidi M. Škarica, Lij. vjesnik LXXIII/1951, 2–3, 49 i D. Berić, Spomen-knjiga Zbora liječnika: Iz hrvatske med. prošlosti, Zagreb 1954.

BASILISCO, Benedikt

* *Kanfanar 1816. Liječnik u Istri.*

47. Dissertatio inauguralis medica de hepatitis. – Vindobonae, 1843. – 8°. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o upali jetre.

BASILISCO, Lujo Karlo

Rodom iz Rovinja. Općinski liječnik u Rovinju, zatim gradski liječnik u Bakru.

48. Le affezioni del sistema sanguigno. Estr. dal Prospetto chimico dell'Università di Padova. – Padova, Tipografia del Seminario, 1824. – 8°. – *Cit. Stancovich-Glezer: Notizie.*
49. De praecipuis pulsum differentiis, experientia clinica deductis. Dissertatio inauguralis medica. – Patavii, Typis Val. Crescini, 1825. – 8°. – *Cit. Stancovich-Glezer: Notizie.*
Inauguralna disertacija o vrstama pulsa.

BASTAŠIĆ, Pavao

(Bastassich, Paulus), Karlovac o. 1792 – Koprivnica 1852. Gradski fizik u Koprivnici.

50. Dissertatio inauguralis medica de diarrhoea infantum. – Pestini, Typis J. Th. Trattner, 1819. – 8°, 8 + 16 str. – *MB. Zagreb.*
Inauguralna rasprava o dječjim proljevima.

BATIĆ, Lovro

(Battich, Laurentius), rodom iz Gorice. Liječnik u Dalmaciji.

51. Nonnulla de angina faucium gangraenosa. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Ex typis Val. Crescini, 1838. – 8°, 23 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o difteriji i drugim teškim upalama grla.

BATTISTI, Bartolommeo. Vidi DE BATTISTI, Bartolommeo.

BAUMBACH, Franjo

Ljekarnik u Celju i Mariboru.

52. Physisch-chemische Untersuchung der Mineralquellen von Sztubitzta in Croatien. Mit 2 Kupfertafeln die Ansicht der Gegend und der Badgebäude vorstellend. – Agram, Gedruckt und verlegt in der von Novoszelschen Buchdruckerey, 1820. – 8°, 109 str. i 2 table. – *SK. Zagreb.*
Opis kemijskog sastava mineralnih izvora u Stubičkim Toplicama. Dodana je rasprava o ljekovitosti stubičke vode od A. Hartiga. Priložene su dvije slike, koje su zapravo s neznatnim izmjenama preuzete iz Šitičeve knjige. Izdavanje te knjige pokrenuo je i financirao biskup Maksimilijan Vrhovac. Autor nije označen na naslovnoj stranici nego na kraju predgovora.

BECHTINGER, Dragutin

Rodom iz Huma u Hrvatskoj. Uojni liječnik. Živio u Trstu i Beču.

53. Osservazioni intorno ai mali che vogliansi prodotti da scarchie-retropulsa ed alla cura di questa malattia. Dissertazione. – Padova, tipi di A. Bianchi, 1852. – 8°, 18 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o nekim problemima svraba i njegovu liječenju.

BELLEO, Teodoro

Profesor medicine na sveučilištu u Padovi. Objavio je knjigu »Commentarius primus in aphorismos Hippocratis« (Panormi 1571). Često se pogrešno navodi, da je bio Dubrovčanin, dok je doista potjecao iz mjesta Ragusa na Siciliji.

BELLI, Kristofor

* *Kopar 1818. Liječnik u Kopru.*

54. Dissertatio inauguralis de zostere. – Patavii, Typis Penada, 1843. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o nekim kožnim bolestima.

BENINI, Giovanni Vincenzo

Kopar, 1746–1814. Liječnik u Istri i Dalmaciji. Istarski protomedik. Pjesnik.

55. Osservazioni sulla terminazione del C. R. Collegio di Sanità della città di Pola intorno ai mezzi di render possibilmente salubre l'aria di quella città. – Capodistria, 1799. – 8°, 16 str. – *GB. Pula.*
Primjedbe uz odredbu zdravstvenog odbora u Puli o asanaciji grada i zaštiti od malarije. Ponovo štampano u časopisu »Istria«, 1848, str. 61.

BERCHTOLD, Leopold. Vidi LUIGI IZ PAVIJE.

BERKE, Petar

Legrad, ?–1798. Kapelan u Mariji Bistrici i župnik u Legradu.

56. Kinch oszebuini szlavnoga orszaga horvatczkoga. To jest: chudnovita pripechenya, y oszebuine milosche, kotere pri chudnovitom kipu Marie Bistrichke visse vre let sze szkasuju, z-kratkum od kipa ovoga Historium, y hasznovitem navukom. – Vu Zagrebu, pri Fer. Xav. Czerauscheg, 1765 – 8°, 234 str. – *Cit. Šafarik: Geschichte.*

Drugo izdanje: Graecii, Typis Haered. Widmanstadii, 1775, 8°, 12 + 234 str. (*SK. Zagreb*).

Opisi različitih bolesnika i njihovih čudesnih ozdravljenja, koja su se tobože desila od 1684. do 1764. pred kipom Majke Božje u Mariji Bistrici.

BETTERA, Felice

U gradu Brescia štampano je od g. 1589. do 1611. nekoliko njegovih medicinskih rasprava (rijetki primjerak njegova glavnog djela nalazi se u KJA, Zagreb). Ta djela citiraju mnogi naši historičari (počevši od Appendinija) pod krivom pretpostavkom, da je B. bio Dubrovčanin. Međutim, B. se rodio u gradu Brescia i nije nikad živio u Dubrovniku. Obitelj B. doselila se kasnije u Dubrovnik. Čini se, da su to bili potomci ovog liječnika.

BETTINI, Ivan Krstitelj

Rodom iz Makarske. Liječnik u civilnoj bolnici u Zadru, zatim zemaljski zdravstveni savjetnik u Trstu.

57. De musices influxu in animali oeconomia ejusque in morbis usu. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Ex typis Val. Crescini, 1838. – 8°, 31 str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralna disertacija o fiziološkom i terapijskom djelovanju muzike na ljudski organizam.

BIANCHI, Petar

(Blanchus, Petrus). Dubrovnik 1699 – Beč 1747. Liječnik u Dubrovniku i Beču. Dubrovački otpravnik poslova u Beču.

58. Epistolae Petri Bianchi.

Štampano u knjizi J. B. Paitoni: Vindiciae contra epistolas Petri Bianchi, Faventiae, 1724, 4°, str. 3–16 i 3–20.

Vidi PAITONI, Giambattista.

BIONI, Viktor

Rodom iz Šibenika. Liječnik u Šibeniku. Prvi direktor obnovljene šibenske bolnice.

59. De vinculo quo moralis cum physica nectitur educatio. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1836. – 8°. – *PB. Definis, Brač.*

Inauguralna disertacija o skladnom duševnom i tjelesnom odgoju.

BLAGOJEVIĆ, Adam Tadija. Vidi PAUL, Ivan Venceslav.

BLAŠKOVIĆ, Petar

(Blaskovich, Peter), austrijski vojni liječnik. Služio je uglavnom kao krajiški liječnik u Karlovcu.

60. Bäder zum diätetischen Gebrauche. Inaugural-Dissertation. – Wien, bei Carl Ueberreuter, 1841. – 16°, 32 str. – *SK. Zagreb*.
Rasprava o kupkama.

BOBALJEVIĆ, Junije. Vidi DELLA PORTA, Giambattista.

BOBALJEVIĆ, Marin. Vidi DELLA PORTA, Giambattista.

BOCK, Karl Ernst

Leipzig 1809 – Wiesbaden 1874. Profesor patološke anatomije na sveučilištu u Leipzigu. Pisac brojnih popularnih medicinskih djela.

61. Njega duševnoga i tjelesnoga zdravlja dječeta. Opomena roditeljem, učiteljem i školskim oblastim od prof. dr. Bocka. Ponašio Franjo Klaić. – U Zagrebu, Tiskom L. Hartmana i dr., 1872. – 8°, 47 str. – *SK. Zagreb*, Popularna školska higijena.
62. Zdravstvoslovje u pučkim učionah. Po dru Bocku priredio Franjo Klaić. – U Zagrebu, Štamparna L. Hartmana i družbe, 1872. – 8°, 68 str. – *SK. Zagreb*.
Popularna školska higijena.

BOGETIĆ, Jakov

(Boghetich, Jacobus), rodom iz Splita. Liječnik u Dalmaciji i Trevizu.

63. Quaedam de morbillis. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Franc. Cartallier, 1837. – 8°, 22 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o malim boginjama.

BONAVITUS, Marcus. Vidi HERMOLAUS, Hieronymus.

BORZATTI, Ivan Antun

Cres o. 1815 – Zadar 1862. Liječnik u Zadru i Rabu.

64. Sulla forchetta a battente per l'obliterazione delle arterie aneurismatiche. – Padova, Tipografia Crescini, 1841. – 8°, 40 str. i 1 tabla. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o jednoj novoj metodi obliteracije aneurizama. B. je izumio uređaj, pomoću kojeg je mogao zakočiti tok krvi u bilo kojoj površnoj arteriji, a bez operativnog zahvata. On je zapravo samo usavršio jedan instrument, koji je izumio riječki liječnik Giacich.
65. Sulla vaccinazione e rivaccinazione. – Zara, Tipografia Demarchi-Rougier, 1864. – 8°, 54 str. – *NaB. Zadar*.
Rasprava o problemima revakcinacije.

BOSCHI, Vicko

Rodom iz Splita. Liječnik u Zadru i na Pagu.

66. Ophthalmia recens natorum. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Penada, 1845. – 8°, 16 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o blenoreji novorođenčadi.

67. Storia di pleurite cronica con spandimento sieroso-purulento e osservazioni sulla storia scritta in proposito dal Dr. Cerineo Antonio. – S. I. et a. – 4°, 10 str. – *NaB. Zadar*.
Polemicki spis protiv jednog članka o empijemu, koji je napisao splitski liječnik Ante Cerineo. Štampano najvjerojatnije u Zadru oko god. 1860.

BOTTURA, Pietro

Malcesine 1779 – Zadar 1861. Talijanski filozof. Direktor i profesor filozofije na liceju u Zadru.

68. Della logica. Parte I. Psicologia empirica. – Venezia, Dalla tipografia Merlo, 1844. – 8°, 166 str. – *NaB. Zadar*.
Udžbenik empiričke psihologije. Sadržava opis osjetnih organa i opće principe psihologije.

BOUÉ, Claude Antoine

Francuski liječnik. Boravio je u Hrv. Primorju kao vojni liječnik, pa je sudjelovao kod suzbijanja škrljevske bolesti.

69. Essai sur la maladie de Scherlievo. – Paris, 1814. – 4°, 19 str. – *AML. Washington*.
Rasprava o škrljevskoj bolesti.

BRASSAVOLA, Antonio Musa

(Brasavolus, Antonius Musa), Ferrara, 1500–1555. Znameniti talijanski liječnik. Profesor na sveučilištu u Ferrari.

70. Examen omnium simplicium medicamentorum, quorum in officinis usus est. – Romae, imp. et lab. Antonii Bladi de Usula, 1536. – 2°, 120 listova i kazalo. – *BA. Bologna*.
Znamenito djelo o jednostavnim ljekovitim drogama. U knjizi B. spominje svoj boravak u Hrvatskoj (oko g. 1530.) i opisuje hrvatske varijetete perunike.
Ostala izdanja: Lugduni 1537, 1544, 1566 i t. d.; Venetiis 1539 i t. d.

BRATANIĆ, Frane

(Bratanich, Francesco), Split, 1816–1883. Liječnik i ravnatelj bolnice u Splitu. Slikar.

71. Sulla rationale applicazione del magnetismo animale nella cura delle malattie. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1852. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio*.
Inauguralna disertacija o hipnozi kao sredstvu za liječenje različitih bolesti.

BRATTI, Ivan

Rodom iz Kopriva. Istarski liječnik i alkemičar.

72. Discorso della vecchia et nuova medicina, nel quale si ragiona delle cose ritrovate a nostri secoli, et particolarmente dell'Oro Artificiale. – In Venetia, appresso Paolo Meietti, 1542. – 8°, 42 str. – *GB. Pula*.

Alkemistička i iatrokemijska rasprava o ljekovitosti prirodnog i umjetnog zlata. Vidi D. Grmek, *Medicinar*, IV/1950, 136.

BRENTANO, Paolo

Liječnik u Milanu.

73. Della vita e delle opere di Giorgio Baglivi. Studi di letteratura medica. – Milano, Agnelli, 1855. – 8°, 85 str. – *AML. Washington*.
Opis života i rada Đure Baglivija.

BRESSAN, Ante

Rodom iz Splita. Liječnik u Dubrovniku.

74. Sulla eclampsia. Dissertazione per laurea. – Padova, 1850. – 8°. – *Cit. Kaznačić: Bibl. di Ciulich*.
Inauguralna disertacija o eklampsiji.

BRESSAN, Ivan

Rodom iz Motovuna. Liječnik u Istri.

75. De hypochondria. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1835. – 8°. – *PB. Definis, Brač*.
Inauguralna disertacija o hipohondriji.

BRESSAN, Ivan

* *Gorica 1814. Liječnik u Istri.*

76. Dissertatio inauguralis medica de observationibus ad syphilidem mercurio tractandam relatis. – Vindobonae, 1845. – 8°. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o liječenju sifilisa pomoću živinih spojeva.

BRETON, Jean-Baptiste-Joseph

Francuski književnik.

77. L'Illyrie et la Dalmatie, ou moeurs, usages et costumes de leurs habitants et de ceux des Contrées voisines, traduit de l'allemand par M. Breton; augmenté d'une Mémoire sur la Croatie militaire. – Paris, Nepveu libraire, 1815. – 2 sveska, 16°, 155 i 169 str. – *PB. Miholić, Zagreb*.
Slobodan prijevod Hacquetova djela.

Vidi HACQUET, Baltazar

78. Illyrien und Dalmatien, oder Sitten, Gebräuche und Trachten der Illyrier und Dalmatier, und ihrer Nachbarn. – Aus dem französischen nach Hacquet, Fortis und Cassas verfassten Werke des Herrn Breton, übersetzt von Janus Pannonius. – Pesth, bey Konr. Ud. Hartleben, 1816. – 2 sveska, 16°, 170 i 140 str. – *SK. Zagreb*.

Knjiga sadržava brojne važne podatke o pučkoj medicini i zdravstvenim prilikama u Hrvatskoj. Uglavnom je to djelo sastavljeno prema Hacquetu. Knjigu je preveo na njemački Johann Schuster (pod pseudonimom Janus Pannonius). Prevodilac je dodao važne vlastite opaske.

BREZOVAČKI, Tito

(Brezovatsky, Titus), Zagreb. 1757–1805. Hrvatski pjesnik i komediograf. Redovnik pavlin.

79. Uzpominač prechaztnoga upelavanya redovnicke bratje od miloszardja zvane u iznova podignute kuchie, illiti klostar u kojemu ubogim i bolestnikom polag naridbe i zaveza reda szvojega vazdar szlusili budeju, u Zagrebu na dan 23. miszecza augusta M.D.CCCIV. – U Zagrebu, z-zlovami Novoszelianzkemi, 1804. – 8°, 13 str. – *SK. Zagreb.*
Prigodna pjesma u spomen svečanog otvorenja Zakladne bolnice u Zagrebu.

BRIGHT, Richard

Bristol 1789 – London 1858. Znameniti engleski liječnik. Osobito poznat po klasičnom opisu upale bubrega. Živio u Londonu i Edinburghu.

80. Travels from Vienna through lower Hungary; with some remarks on the state of Vienna during the Congress, in the year 1814. – Edinburgh, A. Constable and Co., 1818. – 4°, 18 + 642 + 102 str. – *LC. Washington.*
Putopis. Spominje svoj boravak u Hrvatskoj. Vidi Glesinger, Lij. vjes. LXXVI/1954, 389.

BRLIĆ, Ignjat Alojz. Vidi PAVIĆ, Emerik.

BROWNE, Edward

Norwich 1642 – Northfleet, Kent 1708. Ugledni engleski liječnik. Ravnatelj bolnice sv. Bartolomeja u Londonu i predsjednik londonskog liječničkog kolegija.

81. A brief account of some travels in Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, Carinthia, Carniola and Friuli. – London, printed by T. R. for B. Tooke, 1673. – 8°, 12+144 str. – *SK. Zagreb.*
Londonski liječnik Browne opisuje u toj knjizi svoja opažanja na putovanju po jugoistočnoj Evropi. Osvrnuo se, između ostalog, i na zdravstvene prilike u Hrvatskoj. Vidi L. Thaller, Liječn. vjesnik LXXI/1949, 368 i F. N. L. Poynter, Neuburgers Festschrift, Wien 1948, 381.
Drugo izdanje štampano je u Londonu 1685. Francuski prijevod štampan je u Parizu 1674, njemački u Nürnbergu 1686 i 1711, a nizozemski u Amsterdamu 1696.

BRUNETTI, Lodovico

Rovinj 1813 – Padova 1899. Liječnik u Istri, zatim profesor patološke anatomije na sveučilištu u Padovi.

82. Prolusione allo insegnamento dell'anatomia patologica, recitata il giorno 16 aprile 1855 dal professore Dr. Lodovico Brunetti di Rovigno nell'assumere questa cattedra di nuova istituzione presso l'I. R. Università di Padova. – Padova, Co' tipi di Angelo Sicca, 1855. – 8°, 32 str. – *NaB. Zadar.*
Nastupno predavanje, koje je B. održao u Padovi, kad je postao profesor patološke anatomije.

83. Lettera ai suoi scolari sopra il suo nuovo rachiotomo e sul metodi di aprire lo speco vertebrale adottato presentemente dalla scuola di anatomia patologica in Padova con alcune osservazioni pratiche sul modo di esaminare il midollo spinale e risultati necroscopici sullo stesso nei pellagrosi con tavola litografica. – Padova, Stab. di P. Prosperini, 1863. – 8°, 48 str. – *BM. Venezia.*

Opis novog rahiograma vlastite konstrukcije i rasprava o patološkoj anatomiji hrptene moždine.

84. Sopra una straordinaria causa di soffocazione osservata nell'Ospitale civile di Padova. – Padova, tipografia di G. B. Randi, 1864. – 8°, 24 str. *AML. Washington.*

Opis jednog neobičnog slučaja ugušenja.

85. Notice sur une nouvelle méthode de conservation macromicroscopique des pièces anatomiques, suivie d'un catalogue de ses diverses préparations anatomiques placées à l'exposition universelle de Paris en 1867. – Paris, V. Goupy, 1867. – 8°, 32 str. – *AML. Washington.*

Prikaz vlastitog postupka za konzerviranje anatomskih preparata.

86. Cremazione dei cadaveri. – Padova, Tip. Prosperini, 1873. – 8°, 15 str. – *AML. Washington.*

Rasprava o spaljivanju lešina. Iste godine bio je u Padovi štampan francuski i njemački prijevod tog djela.

U Brunettijevoj biografiji u »Enciclopedia Italiana« citirane su još i ove njegove rasprave: »Morte repentina per embolia dell'arteria polmonare«, Padova 1866; »Due casi di trasposizione laterale completa di tutti i visceri nell'uomo«, Padova 1872; »Sopra una milza petrificata«, Padova 1873 i t. d. Nekoliko Brunettijevih djela objavljeno je nakon god. 1875.

BUČIĆ, Tomo

(*Bucchich, Tommaso*), * Hvar 1834. Liječnik u Jelsi na Hvaru.

87. Dell'allattamento. Dissertazione inaugurale. – Padova, Tip. Prosperini, 1859. – 8°, 15 str. – *Cit. Brunelli: Catalogo.*
Inauguralna disertacija o dojenju.

BUDAI, Andrija

Županijski fizik u Uukovaru, zatim liječnik u Irigu.

88. *Historiae aegrorum pestis morbum habentium. Dissertatio de peste sirmiensi a mense Julio 1795 usque ad finem Februarii 1796 saeviente.*
U djelu F. Schraud: *Historia pestis sirmiensis ann. 1795 et 1796.* T. III. – Budae 1802. – 4°, str. 36–82 i 219–267. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o kugi u Irigu god. 1795–1796.

BUONO, Pietro

(*Bonus, Petrus*), rođen u Ferrari potkraj XIII. stoljeća. Općinski liječnik u Trogiru i Puli. Znameniti alkemičar.

89. Pretiosa margarita novella de thesauro, ac pretiosissimo philosophorum lapide. Artis huius divinae typis, et methodus: Collectanea ex Arnaldo, Rhaymundo, Rhasi, Alberto, et Michaelae Scoto; per Janum Lacinium Calabrum nunc primum in lucem edita. – Venetiis, apud Aldi filios, 1546. – 16°, 19 + 202 + 16 listova. – SK. Zagreb i NUK. Ljubljana.
Znameniti alkemistički traktat. Buono je napisao to djelo oko god. 1330., najvjerojatnije u Puli ili Trogiru. Kalabreški redovnik Giovanni Lacini priredio je prvo štampano izdanje Buonove rasprave i tome dodao izvatke iz drugih alkemističkih pisaca. Vidi D. Grmek, Medicinar, IV/1950, 136.
Ostala izdanja: Norimbergae, ap. Hayn, 1554; Basileae, ap. Penam, 1572; Montisbelligardi, 1602; Argentorati, ap. Zetnerum, 1608. Njemački prijevod štampan je u Leipzigu 1714.

BURIĆ, Lovro

(*Burich, Laurentius*), rodом iz Trogira. Liječnik u Dalmaciji.

90. De sanguinis morboris mutationibus. Dissertatio inauguralis. – Ticini Regii, Typis Fusi et socii, 1837. – 8°, 27 str. – PB. Brozović, Koprivnica.
Inauguralna disertacija o kvalitativnim i kvantitativnim patološkim promjenama krvi.

BUSOTTI, Nikola

(*Fedele da Zara*), Zadar, 1728–1802. Zadarski kapucin. Pisao je religiozne i poučne knjige.

91. Produzioni ascetiche ed ascitizie concernenti la peste di Spalato 1784 del trovantevisi in mezzo, e superstite religioso capuccino padre Fedele da Zara. – In Venezia, Dalle stampe di Ant. Zatta e figli, 1790. – 8°, 6 + 71 str. – NaB. Zadar.
Pjesnička poslanica S. Minottiju, u kojoj je opisana epidemija kuge u Splitu god. 1784; zatim različite himne i molitve, koje treba pjevati i moliti u vrijeme epidemija.
92. Epistola conscripta Spalati tempore pestis urbem depopulantis anno 1784. – S. l. et a. – 8°, 29 str. – Cit. *Valentinelli: Bibliografia*.

C

CADET DE VAUX, Antoine

Paris 1743 – Nogent-les-Vierges 1828. Liječnik i apotekar u Parizu. Ugledni francuski medicinski pisac.

93. Pokázanye náchina, illiti pomochi za pomenyssati nezdrávje oneh prebi-valischah, koja z-velikemi povodnyami poplavana jeszu bila. Na horvaczki jezik preoburneno po Janussu Svabelyu. – Vu Pestu, stampano pri Trattneru, [1786]. – 8°, 16 str. – GM. Uraždin.
Upute za zdravstvenu pomoć i ličnu higijenu u područjima, koja su izložena čestim poplavama. Istaknuti hrvatski pravnik Ivan Švabelly (Za-

greb, 1764–1840) preveo je te upute s njemačkog na kajkavski dijalekt hrvatskog jezika.

- 93a. Ukazanje nacsina illiti pomocsi za uzkratiti pogibeli zdravje onih kucsah, illiti pribivalishta, koja vodenomu poplavanju podloxna jesu. Iz nimacskoga jezika u illyriciski privedjeno po Emanuelu Risto. – U Pesti, stamp. kod Trattnera, 1799. – 8°, 16 str. – *Cit. Szinnyei: Bibl. Hung.* Slavonsko izdanje navedenog Cadetova djela. Preveo s njemačkog na hrvatski jezik Emanuel Risto.

CAPELLO, Arcadio

Liječnik u Veneciji.

94. De vita cl. viri Sanctorii Sanctori olim in Patavino Gymnasio medicinam theoreticam primo loco profitentis. Sermo habitus Venetiis in Almo Physicorum Collegio XV. kal. Novemb. Anno Sal. MDCCXLIX pro annua studiorum instauratione. – Venetiis, apud Jac. Thomasium, 1750. – 8°, 24 str. – *BM. Venezia.* Životopis istarskog liječnika Santorija Santorija.

CARENO, Luigi

Pavia 1766 – Beč 1810. Talijanski liječnik. Živio je u Beču. Prevodilac Jennerova djela o cijepljenju i veliki propagator ove metode.

95. Istruzione sulla vaccina del dottore Luigi Careno, socio di molte academie, tradotta dal francese in italiano, ed in illirico. – Ragusa, presso Antonio Martecchini, 1805. – 12°, 41 str. – *SK. Zagreb.* Iste godine štampano je kod Martecchinija u Dubrovniku i drugo izdanje s istim tekstom, ali posve drugim slogom. Upute o vakcinaciji. Od str. 29 do 41 hrvatski tekst: »O scesciam i prasadu od krave«. Uvod pa talijanski i hrvatski prijevod napisao je dubrovački liječnik Luka Stulli. Knjižica se dijelila kao propaganda za vakcinaciju. Vidi L. Thaller: E. Jenner i vakcinacija velikih boginja, Zagreb 1949.

CARLI, Gian-Rinaldo

Kopar 1720 – Milano 1795. Istaknuti istarski književnik, političar i nacionalni ekonom.

96. Lettera sulla podagra, pubblicata dall'Accademia di Udine a sollievo dell'Umanità. – Venezia, presso il Foglierini, 1792. – 8°, 16 str. – *BFS. Dubrovnik.* Carli nije bio liječnik, ali ga^o je podagra tako mučila, da je sam proučio antičke medicinske pisce i izmislio vlastitu teoriju o humoralnoj patogenizi te bolesti. Našao je i novi lijek: dekokt lanena sjemena i male količine kore kininovca. Ponovo je taj tekst štampan u XIX. svesku Carlijevih sabranih djela, Milano 1794.
97. Delle Opere del signor commendatore don Gian Rinaldo conte Carli. Tomo I–XIX. – Milano, nell'imperial monistero di S. Ambrogio maggiore, 1784–1794. – 8°, 19 svezaka. – *BN. Paris.*

Sabrana djela. U XIX. svesku nalaze se između ostalog rasprave: »Lettera sulla podagra«, 1792; »Sopra l'elettricità animale, ossia sull' apoplessia«, 1792; »Ragionamento intorno alle lettere del cav. Rosa sopra alcune curiosità fisiologiche«, 1794. Rasprava o podagri, zatim rasprava o bioelektričnim strujama i prikaz jedne neobične teorije o optoku krvi.

CARSTULOVICH, Antonio. Vidi KRSTULOVIC, Ante.

CASSAS, Louis François

Azay-le-Ferron 1756 – Versailles 1827. Francuski slikar. God. 1782. proputovao je kroz Istru i Dalmaciju.

98. Voyage pittoresque et historique de l'Istrie et de la Dalmatie, rédigé d'après l'itinéraire de L. – F. Cassas, par Joseph Lavallée. – Paris, Née, 1802. – 2°, 167 str. i brojne slike. – *SK. Zagreb.*

Prekrasno opremljeni prikaz puta kroz Istru i Dalmaciju. Težište djela čine arhitektonski i arheološki prikazi, ali u knjizi se nalaze i zanimljivi podaci o pučkoj medicini »Morlaka« (str. 58 i dr.), narodnim običajima, životnim prilikama i sl. Tekst je sastavio Joseph Lavallée (1747–1816) prema Cassasovim putnim bilješkama i štampanim putopisima (Fortis i dr.).

CATTANI, Nikola.

* *Split 1813. Privatni liječnik i vlasnik ljekovitih izvora mineralne vode u Splitu.*

99. Sopra le acque minerali zolforoso-saline, fredde di Spalato. Dissertazione inaugurale. – Venezia, Tipografia di Commercio, 1836. – 8°, 41 str. – *NaB. Zadar.*

Rasprava o ljekovitom kupalištu u Splitu. Vidi D. Grmek, *Starine*, sv. 43, str. 212–213.

100. Risposta alle considerazioni del sig. prof. dr. Francesco Lanza sulla generazione spontanea. – Zara, Tipografia Rougier, 1853. – 8°, 32 str. – *NaB. Zadar.*

Rasprava o spontanoj generaciji u povodu nekih nazora dalmatinskog liječnika Franje Lanza. – C. je izvan razdoblja, koje je obuhvaćeno ovom bibliografijom, štampao i jednu raspravu o vrličkim ljekovitim vodama.

Vidi ANONYMA 1815.

CATTINELLI, Ivan Antun. Vidi CRANTZ, Heinrich Johann.

CELIO de CEGA, Jakov

Rodom iz Kaštel Starog. Liječnik i općinski načelnik u Kaštel Starom. Potomak stare trogirске plemićke porodice.

101. Un cenno sulla unità della scienza applicata alla medicina. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tip. Fusi, 1859. – 8°, 23 str. – *BDA. Zadar.*
Inauguralna disertacija o jedinstvu prirodnih nauka.

CERINEO, Ante

Rodom iz Trogira. Liječnik u Splitu, Sutivanu i Rabu.

102. De pneumonite. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Val. Crescini, 1844. – 8°, 23 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o upali pluća.

103. Il Cholera-Morbus. – Spalato, Tip. Olivetti e Giovanizio, 1856. – 8°, 71 str. – *SK. Zagreb.*

Izvrstan opis epidemija kolere, koje su harale u Dalmaciji god. 1836, 1849 i 1855.

Vidi BOSCHI, Vicko.

CHLUMEZKY, Antun. Vidi ANONYMA 1819, 1830 i 1831.

CHRISTIANOPULO, Georgius

Općinski liječnik u Kotoru.

104. Descriptio historica quorundam morborum gravissimorum curatu maxime difficilium, usu interno mercurii sublimati corrosivi feliciter sanatorum. Brixiae, Ex typographia Jacobi Ragnoli, 1767. – 2°, 10+78 str. – *Bibl. Inst. za povijest farmacije, Zagreb.*

Rasprava o liječenju sublimatom. Sadržava trinaest povijesti bolesti. Pojedini bolesnici bili uglavnom iz Kotora, gdje je napisana cijela rasprava i datiran predgovor. Vidi H. Tartalja, Liječn. vjesnik LXXXVI 1954, 7–8, 386.

CHRYSOGONUS, Federicus. Vidi GRISOGONO, Federik.

CIBEL, Valent

*(Cybeleus, Valentinus). * Uvaždin o. 1490. Kanonik u Pečuhu. Pisao je prigodne pjesme na latinskom jeziku.*

105. Opusculum de laudibus et vituperio vini et aquae. – Hagenau, ex Academia Thomae Anshelmi, 1517. – 8°, 54 str. – *BN. Paris i UB. Wien.*

Apologija vode i prikaz štetnosti uživanja vina. To je jedno od najstarijih štampanih antialkoholičarskih djela. Ponovo štampano u Budimpešti god. 1939. Vidi D. Grmek, Zaštita zdravlja, VII/1952, 46.

CIGLER, Josip

(Cziegler, Josephus), rodom iz Osijeka. Liječnik u Budimu.

106. Dissertatio inauguralis medico-chirurgica sistens maxima scitu digna de hydrocele. – Budaë, Typ. R. Univ. Hung., 1829. – 8°, 46 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o hidrokeli.

CLEMENTSCHITSCH, Natalis. Vidi KLEMENČIĆ, Božidar.

CLUSIUS, Carolus. Vidi L'ÉCLUSE, Charles de.

COLLI

Kirurg petrovaradinske regimente.

107. Dissertatio super methodo a se ad curandam pestem adhibita.
U djelu F. Schraud: Historia pestis sirmiensi ann. 1795 et 1796. T. III.
Budae 1802, – 4°, 28–32 str. – *SK. Zagreb.*
Iznosi vlastitu metodu liječenja kuge, koju je iskušao za epidemije u Sri-
jemu god. 1795–1796.
Vidi PRANDT, Ignjat Adam.

COLLUDROWITZ, Giacomo Francesco. Vidi KOLUDROVIĆ, Jakov Franjo.

COLOMBANI, Horacije

* *Piran 1820. Liječnik u Piranu.*

108. De animi affectum et pathematum in organismo humano vi. Dissertatio
inauguralis. – Vindobonae, Typis Car. Ueberreuter, 1845. – 8°, 27 str. –
BZLH. Zagreb.
Inauguralna disertacija o duševnim uzbuđenjima i njihovu utjecaju na
ljudsko tijelo.

COMNENOVICH, Gregorius. Vidi KOMNENOVIC, Grigorije.

CORNET, Rajmund

* *Samobor 1812. Liječnik u Trstu i Uoloskoj (Istra).*

109. Dissertatio inauguralis de aquis salinis ferratis imperii Austriae. – Vien-
nae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1836. – 8°, 44 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o austrijskim mineralnim vodama.

CORUSI, Ivan Gašpar

Citadella 1656 – Uraždin 1712. Liječnik u Ljubljani, Celju i Uraždinu.

110. De mumiis. 1696. – *Cit. Thalmitscher: Bibliotheca Labacensis.*

COSMINI, Jakob

Rijeka. 1733–1799. Gradski kirurg na Rijeci.

111. Theses inaugurales medico-practicae. – Viennae, Typis Andr. Schmidt,
1780. – 8°, 7 str. – *Cit. Petrik: Bibliographia.*
Medicinski aforizmi.
Vidi ANONYMA 1781.

COVACEVICH, Vincentius. Vidi KOVAČEVIĆ, Vicko.

CRANTZ, Heinrich Johann

*Luxembourg 1722 – Beč 1799. Luksemburški liječnik. Profesor ginekologije,
fiziologije i farmakologije na medicinskom fakultetu u Beču. Sistematski je
opisao ljekovita vrela u bivšoj Austrijskoj monarhiji.*

112. *Analyses therm. Herculanae Daciae Traiani celebriorumque Hungariae. Accedit aquarum Hungariae, Croatiae nomenclator.* – Viennae, typis Josephi Kurzböck, 1773. – 8°, 96 str. – *SK. Zagreb.*
Sadržava između ostalog i popis hrvatskih ljekovitih vrela.
113. *Gesundbrunnen der Oesterreichischen Monarchie.* – Wien, gedruckt bey Joseph Gerold, 1777. – 4°, 306 + 16 str. – *SK. Zagreb.*
Drugo izdanje: Linz 1783.
Sadržava opis i kemijske analize gotovo svih ljekovitih vrela u austrijskim pokrajinama. Od hrvatskih vrela opisana su: »Jamnicza, Kamena-Goriza, Kamenzsko, Krapina, Laszina, Stubitz, Slabotitz, Szmerdeche, Szutinka, Töplitz, Topüska, Lipick, Daruvar i Szveta-Woda«. Kemijski sastav hrvatskih vrela naveden je na temelju Crantzovih analiza uzoraka, koje su mu poslali iz Hrvatske liječnici Lalangue i Cattinelli.

CREPAZ, Pietro. Vidi KRPAC, Petar.

CRNDIĆ, Pavao

(*Czerndits, Paulus*), rodom iz Srijemskih Karlovaca. *Liječnik u Zemunu.*

114. *Dissertatio inauguralis medica de delirio tremente potatorum.* – Budae, Typ. R. Univ. Hung., 1830. – 8°, 32 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o duševnim oboljenjima kroničnih alkoholičara.

CRUCIANI, Antun

* *Boljun 1756. Liječnik u Istri.*

115. *Dissertatio inauguralis medico-practica de dysenteria.* – Viennae, Typis Ch. F. Wappler, 1783. – 8°, 110 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o dizenteriji.

CSAPLOVICS, Johann v. Vidi ČAPLOVIĆ, Jan.

CSERESNYÉS, Sándor

Liječnik u Pešti.

116. Rövid oktatás Lalich József Horvat orsz. Verbovszko M. Városi iskola-mester ú' vesztettséget és mérgeges kigyók harapását csalhatatlanul gyógyító módjáról. – Pápán, Szilády 1840. – 8°, 14 str. – *TEK. Budapest.*
Rasprava o Laličevu načinu liječenja bjesnoće.

CUBICH, Gianbattista. Vidi KUBIĆ, Ivan.

CUCAVAZ, Antonius. Vidi KUKOVAC, Ante.

CUTHEIS, Marin a

Rodom iz Splitske. Splitski nadbiskup na početku XV. stoljeća.

117. *Incipit summa historiarum tabula a Cutheis de gestis civium spalatinarum sub brevitate compilata ex diversis chirographis de temporibus retroactis ut non praecedentes, sed posterius suis gradantibus narrabunt, et*

primo de peste et clade maximae epidemiae primitivae, quae inceptit vigere Spaleti cur. A. D. N. I. Christi MCCCXLVIII, luce XXV mens. Decembris. – U knjizi Joannes Lucius: De regno Dalmatiae et Chroatae libri sex. – Amstelodami, Apud Joannem Blaev, 1666. – 2°, str. 381–386. – *SK. Zagreb.*

Impresivan opis epidemije kuge u Splitu g. 1348–1349. To je bila znamenita pandemija poznata pod nazivom »crna smrt«. Autor je bio pripadnik splitske plemićke obitelji a Cutheis; najvjerojatnije splitski nadbiskup Marin a Cutheis. Opis epidemije sastavljen je prema anonimnom starijem predlošku. Isp. F. Šišić, Lij. vjesnik LIII/1931, 4, 399–400, i A. Kuzmanić, Zora dalmatinska, I/1844, 2, 9–10.

CZERNDITS, Paulus. Vidi CRNDIĆ, Pavao.

CZIEGLER, Josephus. Vidi CIGLER, Josip.

CZOMPO, Jovan

Jakubijan (Ugarska) 1799 – Beograd o. 1841. Liječnik u Srbiji.

118. Dissertatio inauguralis medico-botanica de Euphorbiaceis Hungariae, Croatiae, Transylvaniae, Dalmatiae, et Litoralis Hungarici. – Pestini, Typis Beimel, 1837. – 8°, 16 str. – *TEK. Budapest.*

Inauguralna disertacija o varijetetima mlječke, koji se nalaze u Ugarskoj i Hrvatskoj.

Vidi SADLER, Josef.

CYBELEUS, Valentinus. Vidi CIBEL, Valent.

Č

ČAČKOVIĆ, Vladoje

Uraždin 1837 – Zagreb 1875. Liječnik u Zagrebu.

119. Vriednost zdravlja za Zagreb. Preštampano iz »Obzora«. – U Zagrebu, Tisak Dioničke tiskare, [1874]. – 8°, 4 + 43 str. – *SK. Zagreb.*

Rasprava o zagrebačkoj komunalnoj higijeni.

ČAPLOVIĆ, Jan

(Csaplovics, Johann von), Horni Pribelci 1780 – Beč 1847. Slovački odvjetnik i putopisac.

120. Slavonien und zum Theil Croatien. – Pesth, Verlag von Hartleben, Gedruckt in Wien bei Ant. Strauss, 1819. – 8°, 2 sveska, 239 i 390 str. – *SK. Zagreb.*

Putopis po Slavoniji. Sadržava različite zanimljive podatke o pučkoj medicini, ljekovitim vrelima i općim zdravstvenim prilikama. Č. je objavio nekoliko medicinskih članaka u časopisu »Luna«.

121. Gemälde von Ungern. – Pesth, Verlag von E. A. Hartleben, 1829. – 8°, 2 sveska, 345 i 331 str. – *SK. Zagreb.*

Sadržava opis hrvatskih ljekovitih vrela (I, 100) i podatke o fizičkom ustrojstvu naroda u Ugarskoj i Hrvatskoj.

ČESMIČKI, Ivan

U knjizi *Epistolae Marsilii Ficini Florentini, Venetiis, per H. Blondum, 1495 (BDS. Dubrovnik)* nalazi se na fol. CXXXXV pismo, koje je hrvatski humanist Ivan Česmički (Janus Pannonius, 1432–1472) uputio znamenitom talijanskom liječniku i filozofu Marsiliju Ficinu (1433–1499). Pogrešno se katkad navodi, da se u tom pismu i Ficinovu odgovoru raspravlja o astrološko-medicinskim problemima. Ivanovo pismo zapravo ima teološko-astrološki karakter, bez ikakvih medicinskih i prirodoslovnih disgresija. Č. se inače, u različitim svojim pjesmama, osvrće na vlastite bolesti i poetski raspravlja o utjecaju nebeskih tijela, no ni ta njegova djela nemaju veće medicinsko značenje.

ČUČIĆ Šimun. Vidi ANONYMA 1824.

D

DANČEVIĆ, Lujo

(*Dancevich, Luigi Matteo*), rodom iz Jelse na Hvaru. Liječnik u Jelsi.

122. Dell'angina di petto. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tip. Fusi, 1851. – 8°, 28 str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralna disertacija o stenokardiji.

DANDOLO, Vincenzo

Venecija 1758 – Varese 1819. Talijanski ljekarnik i političar. Generalni providur Dalmacije od 1806. do 1810.

123. Il Provveditor Generale della Dalmazia. Considerando quanto importi di prevenire i funesti effetti del Vajuolo umano col rendere generale e comune l'innesto del Vajuolo vaccino, decreta ... – Zara, Stamp. Battara, 1807. – 8°, 3 str. – *BDA. Zadar.*

Zakon o obaveznoj općoj vakcinaciji u Dalmaciji.

124. Capitoli della condotta medica della comune di –, cantone di –, distretto di –. Zara, Stamp. Battara, 1807. – 8°, 4 str. – *NaB. Zadar.*

Pravilnik o radu općinskih liječnika. Sastavljeno kao uzor za međusobne ugovore općina i liječnika.

125. Piano generale della pubblica istruzione nella Dalmazia. – Zara, Stamp. Battara, 1807. – 8°, 16 str. – *BDA. Zadar.*

Sadržava odredbe o medicinskoj školi u Zadru.

126. Stabilimenti di pubblica beneficenza in Dalmazia. – Zara, Stamp. A. L. Battara, 1807. – 8°, 4 str. – *BDA. Zadar.*

Propisi o zdravstvenim ustanovama u Dalmaciji.

127. Varhu radgne od kumpiraa i varhu načina za s' gnimi sluxitise. Razgovor Viska Dandolo, jednoga od obiračaa u zborru od naučnih, ūda čette od posštenja, kavalira krunne gvozdenje, drŭga mnogih mudroskupsctinaa i narodnih i inostranskih i providura generala od Dalmazie. – U Zadru, Iz utisticionice Battara, 1807. – 8°, 24 str. – *NaB. Zadar*.

Upute o uzgajanju i priređivanju krumpira. D. je sastavio te upute, da pomogne gladnim dalmatinskim seljacima.

Vidi ANONYMA 1806.

DANIELLI, Ivan Jakov

Liječnik u Zadru.

128. Raccolta di varie osservazioni, spettanti all'istoria medica e naturale, di Antonio Vallisnieri. Con varie annotazioni, e giunte, compilata da G. J. Danielli. – Venezia, 1728. – 4°, – *BM. London*.

D. je priredio za štampu i popratio bilješkama zbirku prirodoslovnih i medicinskih rasprava svog učitelja i prijatelja A. Vallisnierija.

129. Del carbone benigno familiare nella Dalmazia. – In Padova, per Giambattista Conzatti, 1732. – 8°, 39 str. – *BDA. Zadar*.

Rasprava o nekoj bolesti s čudnim oteklinama (antraks?), koja je endemična u Dalmaciji.

DANILO, Frano

Kaštel Stari 1813. – Preko na Ugljanu 1895. Kotarski liječnik u Opuzenu, Budvi i Kninu, zatim liječnik i gimnazijski profesor u Zadru. Predsjednik Pokrajinskog zdravstvenog vijeća u Zadru. Zaslužan hrvatski rodoljub.

130. Dissertatio inauguralis aetiologico-medica de vi ventorum. – Vindobonae, Typis viduae Ant. Strauss, 1837. – 8°, 26 str. – *NaB. Zadar*.

Inauguralna disertacija o utjecaju vjetrova na zdravlje.

DE BATTISTI, Bartolommeo

* *Roveredo 1755. Liječnik u Zadru i protomedik Dalmacije.*

131. Abhandlung von den Krankheiten des schönen Geschlechts. – Wien, gedr. mit Sonnleithnerischen Schriften, 1784. – 8°, 136 str. – *SK. Zagreb*.

Ponovo izdano u Grazu 1802.

Rasprava o ženskim bolestima.

132. Circolare dell'imperiale regio Governo di tutta la Dalmazia con cui vengono promulgate le Istruzioni pella visione de'cadaveri. N. 16448/3189. – Zara, Stamp. Battara, 1816. – 8°, 15 str. – *NaB. Zadar*.

Službena okružnica o mrtvozorstvu.

Vidi ANONYMA 1815, 1816.

DEFINIS, Jerko

Rodom iz Sutivana na Braču. Liječnik u Zadru i Sutivanu.

133. De praecipuis nevrosium causis. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1835. – 8°, 63 str. – *NaB. Zadar*.
Inauguralna disertacija o najvažnijim uzrocima duševnih bolesti.

DEFINIS, Vicko

Rodom iz Sutivana. Liječnik u Sutivanu.

134. Hypertrophiae cordis dextri cum dilatatione ventriculorum et aortici orificii angustatione. Singularis casus. – Patavii, Typis Cartallier, 1837. – 8°, 36 str. – *PB. Definis, Sutivan*.
Inauguralna disertacija. Klinički opis jednog slučaja endokarditisa.

DE GRASSI, Antun Aleksandar

* *Kopar 1801. Liječnik u Istri.*

135. Dissertatio inauguralis medica de hydropo ovariorum. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1825. – 8°, 34 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o cistama jajnika.

DE GRASSI, Dominik

(De Graczi, Dominicus), fizik varaždinske županije.

136. Descriptio mechanico-organicae susceptae, et feliciter terminatae convulsivae nervorum tensionis curae. – U knjizi M. Hinterholzer: Animadversiones in descriptionem curae physico-mechanico-organicae feliciter terminatae, Graecii, Typis haeredum Widmanstadii, 1770. – 8°, 14 str.
Vidi HINTERHOLZER, Mihajlo.

DE HAËN, Anton. Vidi HAËN, Anton de.

DELLA PORTA, Giambattista

Napulj, 1535–1615. Znameniti talijanski prirodoslovac.

137. Phytognomonica octo libris contenta. In quibus nova, facillimaque afferuntur methodus, qua plantarum, animalium, metallorum, rerum denique omnium ex prima extimae faciei inspectione quibus abditas vires assequatur. – Neapoli, Apud Horatium Saluianum, 1588. – 2°, 320 + 22 str. – *NaB. Dubrovnik*.

Knjiga je posvećena »illustr. Marino Bobali Andreae filio Raguseo«, t. j. Dubrovčaninu Marinu Bobaljeviću. Veoma vrijedna floristička, zoološka i farmakološka knjiga.

Ostala izdanja: Francofurti 1591; Rothomagi 1650.

138. Magiae naturalis libri XX, ab ipso autore expurgati, et superacti, in quibus scientiarum Naturalium diuitiae, et delitiae demonstrantur. – Neapoli, Apud Horatium Saluianum, 1589. – 2°, 16 + 303 str. – *NaB. Dubrovnik*.

Posvećeno »Illus. Iunio Bobali Andreae filio Raguseo«, t. j. Dubrovčaninu Juniju Bobaljeviću. Raznovrsna kurioza iz svih prirodnih nauka. Sadr-

žava i podatke, koji su zanimljivi s medicinskog gledišta, na pr. o ljekovitim svojstvima dragog kamenja, o kozmetici, pa veoma važno farmakološko poglavlje »de medicis experimentis«. Zapravo je to prerađeno i znatno dopunjeno izdanje djela »Magiae naturalis, sive de miraculis rerum naturalium libri III« (Antverpiae 1561). Djelo je štampano još nekoliko puta u ovom dopunjenom obliku (Hanoviae 1619; Lugd. Bataavorum 1644, 1651; Rothomagi 1650; Amstelodami 1664), a objavljeni su i prijevodi na francuskom, engleskom, talijanskom, njemačkom i nizozemskom jeziku.

Prijepis posveta iz »Phytognomonica« i »Magiae naturalis« vidi kod P. Kolendić: Biografska dela Ignjata Đurđevića, Beograd 1935, str. 240–244.

DEMETER, Dimitrije

Zagreb, 1811–1872. Liječnik u Zagrebu. Najistaknutiji hrvatski dramaturg u vrijeme ilirskog preporoda. Osnivač i umjetnički ravnatelj hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu.

139. Dissertatio inauguralis medica de meningitide. – Patavii, Typis Seminarii, 1836. – 8°, 55 str. – SK. Zagreb.

Inauguralna disertacija o upali moždanih opna.

DE MOULON, Amédée

Liječnik u Trstu.

140. Nouvelles observations sur la nature et le traitement du Scherlievo des environs de Fiume. – Milan, chez Fusi, Resnati et C., 1834. – 8°, 50 str. – UB. Wien.

Rasprava o škrljevskoj bolesti. Autor je sudjelovao kod suzbijanja te bolesti, pa je došao do originalnih, ali posve pogrešnih zaključaka o njezinoj prirodi. Tako on na pr. tvrdi, da škrljevska bolest nije sifilitične prirode, da nije kontagiozna i da je odavna endemična u Hrvatskom Primorju.

Vidi FRUŠIĆ, Dimitrije.

DENK, Franjo Danijel

* *Dorošzlo 1811. Županijski fizik u Srijemu.*

141. Dissertatio inauguralis de terebinthina. – Vindobonae, typis J. Fridrich, 1839. – 8°, 22 str. – SK. Zagreb.

Inauguralna disertacija o medicinskoj upotrebi biljnih smola.

DERCHICH, Josephus Alexander. Vidi DRČIĆ, Josip Aleksandar.

DESCURET, Jean-Baptiste-Felix

Châlons-sur-Marne 1795 – Châtillon-d'Azergues, Lyon 1872. Liječnik u Parizu. Ugledni medicinski pisac, filozof i klasični filolog.

142. Dizionario igienico delle principali sostanze alimentari ossia scorta indispensabile ad ogni ceto di persone onde distinguere e scegliere quelle so-

stanze che convengono meglio a ciascun individuo per nutrizione abituale seguita da osservazioni e consigli igienici stesi in guisa d'aforismi con un'appendice riguardo i mezzi di curare l'obesità e la magrezza eccessiva. – Fiume, Stabilimento tipo-litografico fiumano di Emidio Mohovich, 1865. – 8°, 83 str. – *SK Zagreb*.

Mali leksikon živežnih namirnica. Dodane su upute o higijeni prehrane i dijetama za mršavljenje i debljanje.

DEŠKOVIĆ, Josip

(*Descovich, Joseph*) * Omiš 1816. *Liječnik u Zadru i Beču*.

143. Ueber die Pflichten des Arztes gegen den Staat und seine Mitmenschen. Inaugural-Dissertation. – Wien, gedruckt bei den P. P. Mechitaristen, 1843. – 8°, 29 + 3 str. – *UB. Wien*.

Inauguralna disertacija o liječničkoj deontologiji.

144. Die asiatische Cholera. Zeitgemässe Volksschrift. – Wien, Wilhelm Braumüller, 1865. – 8°, 20 str. – *UB. Wien*.

Pučko-prosvjetna rasprava o koleri.

DEŽMAN, Ivan

Rijeka 1841 – Zagreb 1873. Honorarni gradski fizik i uznički liječnik u Zagrebu. Poznati hrvatski književnik.

145. Rječnik lječničkoga nazivlja. Troškom jugoslavinske akademije znanosti i umjetnosti. – U Zagrebu, Pismeni Antuna Jakića, 1868. – 8°, 5 + 141 str. – *SK. Zagreb*.

Prvi hrvatski medicinski rječnik.

146. Lječnička izvješća (visa reperta) za praktičnu porabu lječnikov. – U Zagrebu, Nakladom Svetozara Galca, 1868. – 8°, 8 + 80 str. – *SK. Zagreb*.
Praktične upute o sastavljanju forenzičkih izvještaja i zapisnika.

147. Čovjek prema zdravlju i ljepoti. Razložio Dr. Ivan Dežman u deset javnih predavanjih, namijenjenih krasnom spolu, a čitanih u velikoj dvorani »Narodnog doma« u Zagrebu u godinah 1869, 1870, 1871. – Zagreb, Slovci Dragutina Albrechta, 1872. – 8°, 224 str. i 8 slika u prilogu. – *SK. Zagreb*.

Veoma lijepa predavanja o ličnoj higijeni. D. je objavio niz članaka o higijeni u časopisu »Vienac« 1869–1873.

DIANIĆ, Juraj

Zagrebački svećenik.

148. Elegia in obitum Ignatii Verbega Medici. Ignatio Verbega, A. L. et Medicinae Doctori clarissimo, Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae Proto-Medico etc ... XXIII. Calend. Januar. Anno MDCCXCV. Croatiae in coelo in vita fama longaeva, in morte summo desiderio reipublicae litterariae, totiusque urbis, et regni post se relicto, e-vivis raptio, gratissimi animi monumentum hoc consecrat amicorum fidelissimus Pylades. III-tio ab inferiis die. – Zagrabiae, Typis C. R. privileg. Episcopalis, 1795. – 8°, 6 str. – *MB. Zagreb*.

Posmrtna elegija napisana u slavu protomedika Hrvatske dra Ignjata Verbege.

DIETERICH, Joseph

† *Krems 1887. Austrijski vojni liječnik. Glavar zdravstva kod vojnog zapovjedništva u Zagrebu. Član Zbora liječnika Hrvatske.*

149. Über die Verfälschungen der Nahrungsmittel. Inaugural-Dissertation. – Wien, bei Wallishäuser, 1841. – 8°, 46 + 4 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o pokvarenim živežnim namirnicama i načinima kontrole hrane.

DODERLEIN, Petar

* *Dubrovnik, † Palermo 1895. Liječnik u Dubrovniku, zatim profesor u Padovi i Palermu.*

150. Cenni geologici sulla formazione dei terreni primitivi e secondari proposti a dissertazione pel conseguimento della laurea in medicina. – Padova, Tipografia del Seminario, 1835. – 8°, 68 str. – *NaB. Dubrovnik.*
Geološka rasprava o postanku Zemljine kore. Medicinska inauguralna disertacija posvećena Doderleinovoj majci, uglednoj dubrovačkoj plemkinji. D. je objavio još niz geoloških i zooloških djela.

DOJMI, Lujo

Rodom sa Uisa. Liječnik na Uisu i na Hvaru.

151. De vomitu. Dissertatio inauguralis. – Padova, Ex typis Val. Cresciniti, 1839. – 8°. – *PB. Definis, Sutivan.*
Inauguralna disertacija o bljuvanju.

DOMIN, Ignjat

(Domin de Petrushevecz, Ignatius), Zagreb 1809 – Graz 1852. Županijski i gradski fizik u Zagrebu.

152. Dissertatio inauguralis medica de haemorrhoidibus. – Vindobonae, Typis Congregationis Mechitaristicae, 1836. – 8°, 34 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o hemoroidima.
Vidi ANONYMA 1824.

DOMIN, Josip Franjo

Zagreb, 1754–1819. Zagrebački kanonik. Profesor fizike na akademijama u Gjöru i Pečuhu i na sveučilištu u Pešti. Bavio se liječenjem pomoću statičkog elektriciteta.

153. Dissertatio physica de aeris factitii genesi, natura, et utilitatibus. – Jaurini, Typis Jos. Streibig, 1784. – 8°, 206 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o umjetnom zraku.
154. Commentatio in electricitatem medicam regii musaei physici Quinque-Ecclesiensis. – Zagrabiae, Typis Joan. Th. de Trattner, [1789]. – 8°, 4 + 31 str. – *SK. Zagreb.*

Prva Dominova rasprava o liječenju pomoću elektriciteta. Opisuje elektroterapeutske pokuse, koje je vršio u Požunu. O Dominovim djelima isp. A. Schmidt i L. Brozović, Centaurus 1951, 11–43.

155. Reflexiones, quibus auctor Commentationis de electricitate medica in museo physico Quinque-Ecclesiensi experimentis comprobata Julii Tranquilli Animadversioni in eandem Zagrabiae anno 1789 editae respondet. – Budae, Typis Regiae Universitatis, 1790. – 8°, 29 str. – *SK. Zagreb.*
Prvu Dominovu elektroterapeutsku raspravu oštro je napao zagrebački fizičar Anton Kukec pod pseudonimom Julius Tranquillus. D. je na to odgovorio ovom polemičkom raspravom.
156. Commentatio altera de electricitate medica, in museo physico Quinque-Ecclesiensi experimentis comprobata. – Pestini, Litteris Matthiae Trattner, 1793. – 8°, 23 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o novim Dominovim elektroterapeutskim iskustvima.
157. Ars electricitatem aegris tuto adhibendi, cum propriis, tum aliorum virorum celeberrimorum experimentis innixa. – Pestini, Typis junioris Michaelis Landerer, 1795. – 8°, 125 str. + 1 tabla s 26 figura. – *SK. Zagreb.*
Drugo izdanje: Pestini, Typis Matthiae Trattner, 1796. – 8°, 128 str. + 1 tabla.
Najopširnije i najvažnije Dominovo djelo o liječenju pomoću statičkog elektriciteta.
Vidi KUKEC, Anton.

DOMINI, Vincenzo

Profesor na nautičkoj školi u Rijeci.

158. Quesiti d'igiene, fisica e meteorologia proposti al XIV. Congresso dei medici e naturalisti ungheresi convenuti in Fiume nel Settembre 1869. – Fiume, Stabilimento tipolitografico di E. Mohovich, 1869. – 8°, 20 str. – *SK. Zagreb.*
Predavanje o različitim problemima higijene i meteorologije, održano na XIV. kongresu mađarskih liječnika na Rijeci god. 1869.

DOMINIS, Marko Antun de

Rab 1560 – Rim 1624. Splitski biskup. Znameniti političar, protivnik pape. Matematičar i fizičar.

159. De radiis visus et lucis in vitris perspectivis et iride, tractatus Marcj Antonii de Dominis per Ioannem Bartolum in lucem editus, in quo inter alia ostenditur ratio instrumenti cuiusdam ad clare videndum, quae sunt valde remota exegitati. – Venetiis, apud Thomam Baglionum, 1611. – 8°, 8 + 78 str. – *SK. Zagreb.*
Izvanredno vrijedna i važna knjiga. To je bila jedna od prekretnica u povijesti optike. Glavni dio knjige zaprema teoretsko fizikalno objašnjenje pojave dūge. Međutim, knjiga je važna i za medicinu, jer sadržava teoriju vida, zanimljive nazore o kratkovidnosti i dalekovidnosti kao i teoretsko objašnjenje korekcionih naočari.

DOMJAKUŠIĆ, Jeronim

(*Domiacussich, Girolamo*), rodom iz Slanog. Općinski fizik na Rabu.

160. Alcuni cenni sul diabete zuccherino. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tipografia dei fratelli Fusi, 1859. – 8°, 24 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o šećernoj bolesti.

DONATI, Vitaliano

Padova 1717 – Bassorah 1762. Talijanski liječnik, geolog i botaničar.

161. Della storia naturale marina dell'Adriatico. Saggio. Giuntavi una lettera del Signor Dottore Lionardo Sesler intorno ad un nuovo genere di piante terrestri. – Venezia, appr. F. Storti, 1750. – 4°, 6 + 81 str. – *BM. Venezia*.
Prirodni zemljopis Jadranskog mora. Sadržava opise nekih dalmatinskih ljekovitih biljaka i bilješke o zdravstvenim prilikama u Dalmaciji.
Objavljen je i francuski prijevod (La Haye 1758).

DOROTIĆ, Andrija

(*Dorotich, Andreas*), Sumartin na Braču, 1761–1837. Franjevac. Lektor teologije u gradu Perugia i filozofije u Rimu, zatim franjevački provincijal u Dalmaciji. Istaknuti političar i borac protiv francuske okupacije Dalmacije.

162. Philosophicum specimen de homine. – Venetiis, Typis Simonis Cordella, 1795. – 8°, 47 str. – *BFS. Dubrovnik*.

Rasprava o građi ljudskog tijela, bitnosti ljudske duše i filozofskim principima fiziologije i psihologije.

DRAGANIĆ VRANČIĆ, Friderik

(*Draganich Ueranzio, Fridericus*), rodom iz Zlosela u Dalmaciji. Ravnatelj bolnice u Šibeniku.

163. Nonnulla de medicaminum dosi. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Crescini, 1846. – 8°, 24 str. – *BDA. Zadar*.
Inauguralna disertacija o doziranju lijekova.

DRAGOJEVIĆ, Ivan

(*Dragoiaevus, Joannes*), rodom iz Sjeničaka u Hrvatskoj. Liječnik u Küstrinu u Pruskoj.

164. Theriaca atqve Mithridatvm, dvo antiqvissima nobilissimaqve Graecorum antidota, contra tertium quendam recens nunc ac ex improuisò de coelo delapsum Catonem, studiosè propugnata atque defensa. – Francoforti ad Viandrvm, in officina Joannis Eichorn, 1552. – 8°, 112 str. – *Armed Forces Medical Library, History of Medicine Division, Cleveland, Ohio*.

Rasprava o terijaku. Polemički spis protiv nepoznata pristaše arabizma. D. brani starogrčku medicinu i vjeruje u veliku vrijednost terijaka. Vidi L. Glesinger, Liječn. vjesnik LXXII/1950, str. 40. i Spomen-knjiga Zbora liječnika, Zagreb 1954, str. 182.

DRASKOVIĆ, Ivan

(*Draskovich, Joannes Nep.*), rodom iz Budima. Liječnik u gradskoj bolnici u Pešti. Potomak poznate hrvatske plemićke obitelji.

165. *Dissertatio inauguralis medica de puerperio.* – Budae, Typis Gyurián et Bagó, 1841. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o fiziologiji i higijeni babinja.

DRAŽIĆ, Josip. Vidi ANONYMA 1824.

DRAŽIĆ, Miroslav

Požega 1815 – Zagreb 1879. Županijski fizik u Karlovcu, Velikoj Gorici i Zagrebu. Član zemaljskog zdravstvenog vijeća u Zagrebu.

166. *Dissertatio inauguralis medica tractatum de balneis sistens.* – Vindobonae, Ex typ. viduae Pichler, 1838. – 8°, 39 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o kupkama. Opisuje povijest balneoterapije i spominje kupalište Daruvar.
167. *Reise von Wien durch die Schweiz nach Paris, durch Belgien und Deutschland zurück, 455 Meilen in 50 Tagen mit 116 fl. 32. kr. C. M. Reisekosten.* – Wien, Gedruckt bei C. Ueberreuter, 1847. – 8°, 6 + 172 str. – *SK. Zagreb.*
Opis putovanja pješice iz Beča u Pariz. Sadržava zanimljive opise bolnica i ostalih medicinskih ustanova u Parizu. D. je objavio i nekoliko stručnih članaka u časopisu »Oesterreichisches Sanitätswesen«.

DRČIĆ, Josip Aleksandar

(*Derchich, Josephus Alexander*), * Zagreb 1796, † 1862. Protomedik u Zadru i Veneciji.

168. *Dissertatio inauguralis medico-politica sistens hygieinen infantum et puberum.* – Vindobonae, Ex typ. Akkermann, 1820. – 8°, 12 + 58 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o higijeni djetinjskog doba i o pubertetu. Vidi D. Grmek i B. Zmajić, Lij. vjesnik, LXX/1948, 156.
Vidi ANONYMA 1827 i 1830.

DUBRAVEC, Aleksandar Grgur

(*Dubravetz, Alexander Gregorius*), * Milaševci kraj Čazme 1809. Liječnik u Hrvatskoj.

169. *Dissertatio inauguralis medica de diarrhoea.* – Vindobonae, Typis congr. Mechitaristicae, 1835. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o vrstama proljeva.

DUBROVČANIN, Đuro. Vidi ĐURO DUBROVČANIN.

DUDAN, Jakov

Liječnik na Visu.

170. Alcuni pensieri sulla notomia patologica. – Padova, Bianchi, 1850. – 8°. – *Cit. Pagliani: Catalogo.*
Inauguralna disertacija o patološkoj anatomiji.

DUDIĆ, Andrija

(*Dudith, Andreas*), Budim 1533 – Breslau 1589. *Podrijetlom iz Orehovice u Hrv. Zagorju. Ugledni humanist, političar, crkveni pisac i prirodoslovac. Živio je izvan domovine, no bio je naslovni biskup kninski.*

171. Epistolae medicinales.

U knjizi: Joh. Cratonis a Crafftheim consiliorum et epistolarum medicinalium libri VII. Francoforti, Edidit Laurentius Scholz, 1591. (*BMS. Novi Sad*). Pojedina se pisma nalaze i u knjizi: Epistolarum philosophicarum, medicinalium ac chymicarum a summis nostrae aetatis philosophis ac medicis exaratarum volumen, Francoforti 1598 i Hanau 1610, 1612.

Tu zbirku pisama uredio je i izdao Laurenz Scholz v. Rosenau (1552–1599). Iako D. nije bio liječnik, pojedina njegova pisma, upućena Johannu Crato v. Krafftheimu i drugim liječnicima, sadržavaju veoma napredne i vrijedne misli o različitim medicinskim problemima. D. se odlučno protivio uroskopiji, spekulativnoj metodici Galena, liječenju s pomoću amuleta i sličnim praznovjerjima. Vidi V. Fossel: Die Epistolae medicinales des Humanisten Andreas Dudith, Archiv für Geschichte der Medizin, VI/1913, 43–51; L. Glesinger, Obzor 19. VIII, 1939. i Folia stomatologica, XI/1950, 162; V. Bazala: Andrija Dudić, Zagreb 1951.

172. De Cometarvm significatione Commentariolvs. In quo non minus eleganter quam docte et verè Mathematicorum quorundam in ea re vanitas refutatur. Addidimus D. Thomae Erasti eadem de re sententiam. – Basileae. Ex officina Petri Perne, 1579. – 4°, 68 str. – *BN. Paris.*

Dudićevo pismo liječniku Johannu Crato v. Krafftheimu datirano »Ex solitudine mea Pascouiana, apud Morauos, pridie Kal. Mart. 1578«. D. dokazuje, između ostalog, da kometi ne mogu izazivati epidemije. Ovo izdanje priredio je J. M. Brutus.

Ostala izdanja: Krakow 1579; Basileae 1580; Breslaviae 1619; Trajecti ad Rhenum 1665, 1681.

DÜRINGSFELD, Ida von

Militsch, Šleska 1815 – Stuttgart 1876. Njemačka književnica.

173. Reiseskizzen. Bd. IV–VI: Aus, Dalmatien. Mit Anmerkungen von Otto Freiherr von Reinsberg-Düringsfeld. – Prag, Carl Bellmann's Verlag, 1857. – 8°, 3 sveska, 8 + 318, 244 i 368 str. – *SK. Zagreb.*

Opis puta po Dalmaciji. Sadržava vrijedne podatke o životnim prilikama i zdravstvenom stanju naroda u Dalmaciji, napose o načinu prehrane, lazaretima, istaknutim liječnicima, liječenju pomoću pijavica i epidemijama kuge.

EURO DUBROVČANIN

(*Georgius Raguseus*), Dubrovnik 1579 – Padova 1622. *Profesor filozofije u Padovi. Ugledni filozof, matematičar i liječnik.*

174. Peripateticae disputationes in quibus difficiliores naturalis philosophiae quaestiones examinantur, praecipua obscurioraque Aristotelis loca illustrantur. Ejus animi sensa, quaecumque tandem fuerint, ingenue aperiantur, et veritas catholicae fidei ubique inviolata servatur. – Venetiis, apud Petrum Dusinellum, 1613. – 2°, 530 str. i indeks. – *BN. Paris.*

Rasprava o peripatetičkoj filozofiji prirode. Autor se dotiče i nekih bioloških i medicinskih problema.

175. Epistolarum mathematicarum, seu de divinatione libri duo, quibus non solum divinatrix astrologia, verum etiam chiromantia, physiognomia, geomantia, nomantia, cabala, magia caeteraeque huius generis superstitiosae disciplinae tanquam inanes exploduntur et naturalibus rationibus a fundamentis penitus evertuntur. His accessit eiusdem auctoris disputatio de puero et puella, qui superioribus annis Patavii occasione magni cuiusdam incendii e ruinis extracti atque ad divi Antonii Confessoris altare delati revixisse putantur. – Parisiis, sumpt. Nicolai Buon, 1623. – 8°, 643 str. i indeks. – *BN. Paris.*

Pisma protiv astrologije i magije, zatim opis slučaja prividne smrti nekog dječaka i djevojčice. Knjigu je objavio Ch. A. Fabrot nakon autorove smrti. Vidi A. Bacotich, Archivio storico per la Dalmazia, vol. XX, 1935, fasc. 117.

Vidi AUGENIO, Orazio.

E

EBLE, Burkard

Weil, Württemberg, 1799 – Beč 1839. Austrijski vojni liječnik. Bibliotekar bečkog Josephinum. Izvrstan povjesničar medicine.

176. Curt Sprengel's Versuch einer pragmatischen Geschichte der Arzneikunde. Fortgesetzt von Dr. Burkard Eble. Sechsten Theiles zweite Abtheilung, enthaltend die Geschichte der practischen Arzneikunde vom Jahre 1800–1825. – Wien, In Commission der Carl Gerold'schen Buchhandlung, 1840. – 8°, 16 + 598 str. – *SK. Zagreb.*

Sadržava poglavlje »Mal di Scharlievo« (str. 249–260) s važnim povijesnim i nozografskim podacima o škrljevskoj bolesti.

EBNER, Ladislav

Varaždin, 1780–1851. Prisjednik sudbenog stola u Varaždinu.

177. Historisch-statistisch-topographische Beschreibung der Königl. Freystadt Varasdin. – Varasdin, gedruckt bey Johann Sangilla, 1827. – 8°, 208 str. *SK. Zagreb.*

Sadržava opis Varaždinskih Toplica i podatke o zdravstvenim prilikama u Varaždinu.

EGGERER, Andrija

* *Graz*, † *Olimje 1672. Paulin. Nastavnik filozofije u Remetama i Lepoglavi.*

178. *Pharmacopaea coelestis sev Maria Remetensis in Sclavoniae Regno sub cura ff. ordinis sancti Pauli primi eremitae fama et miraculis clara omnibus infirmis, surdis, caecis, claudis, pauperibus praecipue, medicinam quaerentibus, gratuito impertiens.* – Graeci, apud Haeredes Ferd. Widmanstadij, 1672. – 8°, 6 + 89 str. – *SK, Zagreb.*

Prikaz različitih čudesnih ozdravljenja u Remetama. Zanimljivi opisi bolesti, podaci o liječničkom radu pavlina i vrijedne ilustracije. Vidi F. Minařik, *Farm. glasnik* 1946, br. 5.

F

FABEK, Josip

Samobor 1816 – Zagreb 1853. Gradski fizik u Zagrebu i županijski fizik u Karlovcu.

179. *Dissertatio inauguralis medica de methodo endermica.* – Vindobonae, Typis viduae Strauss, 1838. – 8°, 31 str. – *SK, Zagreb.*
Inauguralna disertacija o liječenju pomoću ljekovitih masti.

FABKOVIĆ, Marija. Vidi MACÉ, Jean.

FABRETTI, Giovanni

Rovinj, 1790–1876. Liječnik u Trstu i Rovinju. Šef bolnice za škrljevsku bolest u Kraljevici.

180. *Cenni sulla lebbra che alligna in parecchie isole dell'arcipelago nella vicina costa dell'Asia.* – Venezia, Dalla tipografia di Alvisopoli, 1832. – 8°, 58 str. – *UB, Wien.*

Rasprava o pobolu od gube na otocima u Grčkoj.

181. *Sulla origine delle febbri intermittenti endemiche nell'Istria, e proposta dei mezzi valevoli ad impedirne la loro frequenza.* Estratto dal *Giornale Veneto di scienze mediche.* – Venezia, Andreola, 1854. – *Cit. Stanovich-Glezer: Notizie.*

Rasprava o endemijskoj malariji u Istri. F. je u »Almanacco istriano per l'anno 1852« objavio članak o uzrocima malarije u Istri.

182. *Cenni sulla trasmissibilità dei miasmi sulle vie e sui modi di trasmissione dei rispettivi miasmi.* Estratto dalla *Gazzetta medica Italiana-Provincia Venete*, anno XV., no 43. – Padova, Stab. Prosperini, 1872. – 8°, 13 str. – *GB, Pula.*

Rasprava o načinima širenja zaraznih bolesti.

FABRIS, Girolamo

Padova, 1797–1865. Liječnik u Rijeci. Protomedik Hrv. Primorja

183. Cause principali della varietà delle teorie fisiologiche. Memoria letta all' I. R. Accademia delle Scienze, Lettere ed Arti di Padova. – Padova, Dalla tipografia della Minerva, 1825. – 8°, 41 str. – *UB. Wien*.
Predavanje u padovanskoj akademiji o principima i metodici fiziologije.
184. Saggio di topografia storico-fisico-medico del litorale Ungarico. – Fiume, tipografia dei fratelli Karletzky, 1838. – 8°, 4 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Kratki opis zdravstvenih prilika u Hrv. Primorju.

FABY, Mauricije

Rodom iz Verone. Umro u blizini Okića 1801. Županijski fizik u Zagrebu i liječnik zagrebačkog kaptola od 1773. do 1801. Zaslužan za uređenje Jammice.

185. Systematis artis pharmaceuticae in publ. Caes. Reg. Universitatis Tyrnaviensis laboratorio quotannis experimentis demonstrandi pars I. et II. – Tyrnaviae, typis Collegii Academici Societ. Jesu, 1772. – 8°, 44 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o ljekarništvu. Sistematski opis najvažnijih tadašnjih apotekarskih manipulacija.
Vidi KOŠUTIC, Josip.

FACCHINETTI, Giovanni

Rodom iz Istre. Liječnik na Rijeci.

186. Quae de veneno viperino summos laureae medicae honores adsequenturus – Patavii, Typis Penada, 1838. – 8°. – *PB. Definis, Sutivan na Braču.*
Inauguralna disertacija o djelovanju zmijskog otrova.

FEDELE DA ZARA. Vidi BUSOTTI, Nikola.

FEIGL, Jakob

* *Graz 1811. Fizik križevačke županije.*

187. Dissertatio inauguralis medico-practica de hysteriasi. – Vindobonae, Typis Caroli Ueberreuter, 1837. – 8°, 30 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o histeriji.

FERK, Nevin

Rodom iz Uraždina. Gradski fizik u Uraždinu.

188. Dentitio physiologica et therapeutice considerata. Dissertatio inauguralis medica. – Budae, Typis R. Universitatis Hungaricae, 1837. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o anatomiji zuba, odontogenezi, mehanizmu izbijanja zuba i liječenju nepravilne denticije.

FERRARIO, Filippo

Rodom iz Milana. Talijanski liječnik.

189. Della vita e delle opere di Giorgio Baglivi. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tipografia Bizzoni, 1839. – 8°, 47 + 130 str. – *SK. Zagreb.*

- Prikaz općeg stanja medicine u XVII. stoljeću, kratka biografija Baglivija i izvaci iz djela »De praxi medica«.
190. Baglivi Giorgio. U knjizi: Galleria di Ragusei illustri – Ragusa, Tip. Martecchini, 1841. – 2°, Baglivijev portret. – *SK. Zagreb*.
Kratka biografija znamenitog liječnika Đure Baglivija.

FERRUCCI, Michele

Talijanski književnik.

191. De vita et scriptis Lucae Stullii Medici commentarius. Štampano u knjizi: A perpetua onoranza del dottor Luca Stulli di Ragusa. – Bologna, Nobile, 1829. – *SK. Zagreb*.
Biobibliografija dubrovačkog liječnika Luke Stullija. Uz izvorni latinski tekst M. Ferruccija nalazi se u istoj knjizi i talijanski prijevod od Caterine Ferrucci.

FERRUZZI, Domnius

Rodom iz Dalmacije.

192. De medicina psychica. Dissertatio medico inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1829. – 8°, 20 str. – *BFS. Dubrovnik*.
Inauguralna disertacija o psihičkim faktorima bolesti i mogućnostima psihoterapije.

FEUEREGGER, Karol

Liječnik u Erdelju.

193. Dissertatio inauguralis medico-botanica de Valerianeis Hungariae, Croatiae, Transylvaniae, Dalmatiae, et Litoralisi Hungarici. – Pestini, Typis Beimel, 1837. – 8°, 31 str. – *TEK. Budapest*.
Inauguralna disertacija o varijetetima odoljena, koji se nalaze u Ugarskoj i Hrvatskoj.
Vidi SADLER, Josef.

FICINO, Marsilio. Vidi ČESMIČKI, Ivan.

FLACIUS ILLYRICUS, Matthias. Vidi VLAČIĆ, Matija.

FLAVIUS, Jacobus. Vidi PYRRHUS, Didacus.

FLORI, Marko. Vidi RONCALLI PAROLINO, Francesco.

FOLNEGOVIĆ, Fran

(Folnegovich, Franciscus), Zagreb, 1801–1868. Županijski fizik u Zagrebu.

194. Dissertatio inauguralis medico-practica de vaccinationis valore. – Vindobonae, Typis Ant. Pichler, 1825. – 8°, 34 str. – *SK. Zagreb*.
Inauguralna disertacija o vrijednosti vakcinacije.

FORTIS Alberto

Padova 1741 – Bologna 1803. Talijanski opat. Bavio se prirodnim naukama i književnošću. Boravio je nekoliko puta u Dalmaciji.

195. Viaggio in Dalmazia. – In Venezia, presso Alvise Milocco, 1774. – 2 sveska, 4°, 8 + 180 + 47 str. i 7 tabla, 8 + 204 str. i 6 tabla. – *SK. Zagreb*. Zanimljiv putopis s važnim podacima o pučkoj medicini i zdravstvenim prilikama u Dalmaciji. Osobito je važna bilješka o ulozi komaraca kod prenošenja neretljanske groznice (malarije). Djelo je prevedeno na njemački (Bern 1776 i 1797; Lausanne 1792), francuski (Bern 1778) i t. d.
Vidi LOVRIC, Ivan.

FRANK, Johann Peter

Rotalben, Zweibrücken 1745 – Beč 1821. Profesor kliničke medicine u Göttingenu, Paviji, Beču, Uilni i Petrogradu. Znameniti reformator higijene i socijalne medicine.

196. De curandis hominum morbis epitome. Editionem curavit et praefatus est Josephus Eyerel. Liber sextus: De retentionibus. – Viennae Austriae, Sumpt. Aloysii Doll, 1805. – 8°, 4 + 500 str. – *BGAe. Wien*. Sadržava prikaz škrljevske bolesti (str. 356 i dr.). F. se osvrnuo na škrljevsku bolest i u suplementu svojeg znamenitog djela »System einer vollständigen medicinischen Polizey«.

FRANKOVITH, Gergely

Ranarnik u Mađarskoj. Podrijetlom Hrvat.

197. Hasznos és fölötte szikséges könyv, az isten fiainak és ötöt félő kiveknek lelki vigasztalásokra és testi épöletökre szereztetött Francovith Gergely D. ántal. Melyben sok rendbeli betegségek ellen való orvosságok is be vannak írva, melyeket isten az ő nagy jó voltálból és ajándékából, Emböröknek egésségekre rendelt. – Monyorókerék, J. Manilius, 1588. – 4°. – *Cit. Kanitz: Geschichte*.
»Korisna i veoma potrebna knjiga za duhovnu utjehu i tjelesnu okrepu...«. Knjiga s raznovrsnim medicinskim, pretežno okulističkim savjetima. Poznata je samo jedan sačuvani primjerak, koji se nalazi u knjižnici mađarske Akademije znanosti u Pešti. Vidi E. Bartók: Geschichte der ung. Augenheilkunde, Neuburgers Festschrift, Wien 1948 i A. Kanitz: Geschichte der Botanik in Ungarn, Hannover 1863.

FRANKOWITZ, Mathias. Vidi VLAČIĆ, Matija.

FRARI, Antun Anđeo

Šibenik 1780 – Venecija 1865. Liječnik u Splitu, zatim protomedik u Veneciji Istaknuti epidemiolog.

198. Invito per associazione alla sua opera sulla peste e sui mezzi di preservarsene e di curarla. – Spalato, Tipografia Demarchi, 1817. – 8°, 16 str. – *BDA. Zadar*.
Poziv za pretplatu na Frarijevu knjigu o sprečavanju i liječenju kuge.

199. Sulla peste e sui mezzi di preservarsene e di curarla. – Vol. 1–2. – Spalato, Tipografia Demarchi, 1817. – 8°. – *Cit. Stošić: Galerija*.
Rasprava o sprečavanju i liječenju kuge.
200. Storia della febbre epidemica che regnò a Spalato e luoghi vicini nell'anno MDCCCXVII. – In Padova, dalla tipografia e fonderia Minerva, 1818. – 8°, 125 str. – *SK. Zagreb*.
Drugo izdanje: Split, Demarchi, 1820.
Prikaz epidemije, koja je harala u Splitu god. 1817.
201. De cognoscenda, cavenda, et curanda peste, rebusque omnibus publicae sanitatis administrationi spectantibus. – Verona, Typ. Societatis Typographicae, 1822. – 8°, 14 str. – *BGAe. Wien*.
Predobjava velikog Frarijeva djela o kugi.
202. Delle operazioni in ostetricia. – Verona 1826. – *Cit. Stošić: Galerija*.
203. Cenni storici sopra la peste di Venezia del 1630–1631. – Venezia, Tip. Graziosi, 1830. – 8°. – *Cit. Cicogna: Saggio*.
204. Cenni storici sull'isola di Poveglia e sulla sua importanza sotto l'aspetto sanitario. – Venezia, Tipografia di Alvisopoli, 1837. – 8°, 47 str. – *SK. Zagreb*.
Prikaz povijesti i zdravstvene važnosti otoka Poveglia, na kojem se tada nalazila mletačka karantenska postaja.
205. Della peste e della pubblica amministrazione sanitaria. Vol. I. (Bibliografia della peste e Storia generale della peste). – Venezia, Tipografia di Francesco Andreola, 1840. – 8°, 149 + 18 + 964 str., 1 tabla i portret autora. – *SK. Zagreb*.
Iscrpna bibliografija djela o kugi i izvrsna povijest epidemija kuge s osobitim osvrtom na epidemije u Dalmaciji. Sigurno najvrednije Frarijevo djelo, a valjda i najbolja opća povijest epidemija kuge, koja je dotada bila napisana.
206. Sulle presenti questioni riguardanti il contagio. Lettere. – Venezia, Co' tipi di Gio. Cecchini, 1847. – 8°, 216 str. – *NaB. Zadar*.
Četiri pisma o kontagioznim bolestima. Najvažnije je pismo, koje je Frari uputio liječniku P. Fariju, jer sadržava podatke o različitim epidemijama u Dalmaciji, osobito o kugi u Makarskoj 1815.
207. Dell'olio preservativo sicuro e rimedio contro la peste, se di natura animale. Lettera al Cons. Pezzoni a Constantinopoli. – Venezia, G. Cecchini, 1847. – 8°, 2 + 44 str. – *AML. Washington*.
Pismo savjetniku Pezzoniju u Carigrad o upotrebi ulja za zaštitu od kuge.
208. Guida della vita. Vol. 1–2. – Venezia 1850. – *Cit. Stošić: Galerija*.

FRARI, Josip

Trevizo 1750 – Šibenik 1803. Gradski fizik u Šibeniku i Zadru. Otac uglednih liječnika Andela i Sebastijana, a djed Luje Frarija.

209. Riflessioni teorico mediche sopra una grave malattia. – Ancona, 1783. – *Cit. Stošić: Galerija.*
Opis bolesti J. Krnetića i A. Vušića iz Šibenika, koje je ujela bijesna mačka i bijesni pas.
210. Storia ragionata delle malattie acute insorte nella città di Sebenico in Dalmazia l'anno 1783. con una breve descrizione in fine delle malattie dell'anno 1786. – In Ancona, nella stamperia di Pietro Ferri, 1786. – 8°, 21 + 122 str. – *SK. Zagreb.*
Opis epidemije tifusa u Šibeniku god. 1783.

FRARI, Luj

Šibenik o. 1815 – Šibenik 1898. Liječnik u Šibeniku.

211. De rabie canina. Dissertatio. – Patavii, Typis Seminarii, 1840. – 8°, 15 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o bjesnoći.

FRUŠIĆ, Dimitrije

(Fruschics, Demetrius), Divoš u Srijemu 1790 – Trst 1838. Liječnik u Zemunu i Trstu. Izdavao »Novine Serbske« u Beču.

212. Dissertatio inauguralis medica de ictero. – Viennae, Typis Joan. Schmie-
rer, 1815. – 8°, 4 + 26 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o žutici.
213. Prospetto delle malattie e sezioni cadaveriche più singolari osservate
nella prima divisione dell'ospedale civile di Trieste durante l'anno 1827.
– Udine, pei fratelli Mattiuzzi, 1829. – 8°, 55 str. – *NaB. Dubrovnik.*
Bolnički izvještaj o frekvenciji pojedinih bolesti. Napisali Dimitrije Fru-
šić i Amadeo De Moulon.
Vidi LORENZUTTI, Antonio.

FUMEGALLO, Tommaso

Zadar 1811 – Milano 1850. Kirurg u Zadru. U zadarskoj bolnici izveo je prvu operaciju u eter-narkozi na jugoistoku Evrope.

214. Alcune storie di frattura delle ossa delle membra curate coll'apparecchio
permanente. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tip. Fusi, 1849. – 8°,
27 str. – *NaB. Zadar.*
Inauguralna disertacija o liječenju fraktura ulaganjem odnosnih dijelova
tijela u plastičnu masu, koja se zatim skrutne. F. je liječio frakture po-
moću imobilizacije, koja je bila posve slična današnjem stavljanju sa-
drenih zavoja.

FURJAKOVIĆ, Ivan Ernest

(Furiakovics, Joannes Ernestus), Srijemski Karlovci 1811 – Ruma 1889. Fizik srijemske županije.

215. Dispositio in morbos ex diversitate sexus. Dissertatio inauguralis medica. – Pestini, Typis Jos. Beimel, 1838. – 8°, 31 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o razlikama između obolijevanja žena i muškaraca.

G

GALVANI, Eugen

Rodom iz Šibenika. Liječnik u Šibeniku.

216. Pensieri sul matrimonio. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tip. Fusi, 1859. – 8°, 20 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o braku. G. ističe važnost eugeničkih principa kod izbora bračnog druga.

GARBITIUS ILLYRICUS, Matthias. Vidi GRBIĆ, Matija.

GELCICH, Franciscus. Vidi JELČIĆ, Frano.

GELLEI, Mihajlo

* *Olász 1763. Liječnik u Uukovaru i Novom Sadu.*

217. Hauptbegriffe über die gefährliche Tödtlichkeit der natürlichen und sichere Gelindigkeit der geimpften Blattern. – Neusatz, Gedruckt mit Jankovitz'schen Schriften, 1797. – 8°, 24 str. – *MNMK. Budapest.*
Rasprava o koristima variolizacije. Vidi A. Daday, Neuburgers Festschrift, Wien 1948, str. 89.
218. Abriss einer Molken- und Landkuranstalt für verschiedene hartnäckige Krankheiten. – Wien, gedr. bei Jos. Hraschanky, s. a. – 8°, 56 str. – *MNMK. Budapest i UB. Wien.*
Prijedlog za uređenje sanatorija za liječenje pomoću mliječne prehrane i smirenog načina života.
219. Expositio epocharum thermometri, barometri, pluviarum, caloris, frigoris, durante Vukovarini peste observatarum, et specificatio influxus, quem eadem ad variandum pestis typum habuerunt.
U djelu F. Schraud: Historia pestis sirmiensis ann. 1795 et 1796. T. III. – Budae 1802. – 4°, 367–381 str. – *SK. Zagreb.*
Prikaz meteoroloških opservacija vršenih u Vukovaru za vrijeme epidemije kuge god. 1795 i 1796. i rasprava o utjecaju meteoroloških faktora na tok epidemije.

GERBEC, Marko

(Gerbecius, Marcus). Št. Uid pri Stični 1658 – Ljubljana 1718. Slovenski državni fizik u Ljubljani. Znameniti medicinski pisac.

220. Appendix, epistolam modernam boum, vaccarum vitulorumque mortalitatem longe latequa per Hungariam, Croatiam, Germaniam et Italiam

immaniter grassantem concernentem, ad Dom. Joannem Franciscum Fabaeum, medicum Viennensem, 12. Jan. 1712. Labaco Viennam perscriptam continens. – Dodatak petom izdanju Gerbecova djela: Chronologia medico-practica, Francoforti ad Moenum, Sumpt. Joh. Adolphus Stock, 1713. – *UB. Wien.*

Opis epizootije, koja je god. 1712. harala među govedima u Ugarskoj, Hrvatskoj, Njemačkoj i Italiji. G. opisuje u svojem djelu »Chronologia medico-practica« i povijesti bolesti nekih bolesnika iz Hrvatske, koji su došli k njemu u Sloveniju radi liječenja.

GERENDAY, József

Dömsöd 1814 – Pešta 1862. Liječnik i sveučilišni profesor botanike u Pešti.

221. Magyar és Dalmátországi kigyók. Dissertatio inauguralis zoologico-medica, sistens serpentes Hungariae et Dalmatiae. – Pest, nyomt. fűsküti L. Landerer, 1839. – 8°, 16 + 68 str. – *MNMK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o zmijama u Ugarskoj i Dalmaciji.

GETALDIĆ, Marin

(Ghetaldus, Marinus), Dubrovnik, 1566–1626. Znameniti dubrovački matematičar i fizičar.

222. Promotus Archimedis [!] sev De varijs corporum generibus grauitate et magnitudine comparatis. – Romae, Apud Aloysium Zannettum, 1603. – 8°, 8 + 72 str. – *NaB. Dubrovnik.*
Prvo određivanje relativne težine jednakih količina ulja, voska, vina, vode, meda, kositra, željeza, bakra, srebra, olova, žive i zlata. To je uopće prvo određivanje specifičnih težina pojedinih tvari, pa je stoga ova knjiga važna i za povijest kemije i farmacije.

GIACICH, Antonio Felice

Lovran 1813 – Rijeka 1887. Liječnik na Rijeci. Istaknuti političar – autonomlaš.

223. De acu-pressore dissertatio. – Patavii, Typis Cartallier et Sicca, 1838. – 8°, 21 str. – *NaB. Rijeka.*
Inauguralna disertacija o uredaju za sprečavanje toka krvi iz centra u periferne organe, napose u ekstremitete.
224. Cenzo d'una cieca nata in cura del Dr. Ant. Felice Giacich. – Fiume, Dalla tipografia reg. gov. dei fratelli Karletzky, 1840. – 8°, 36 str. – *SK. Zagreb.*
Dramatski opis operativnog izlječenja jedne slijepice djevojčice.
225. Lezioni mediche per i naviganti. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, 1855. – 8°, 117 + 3 str. – *SK. Zagreb.*
Udžbenik pomorske higijene za pitomce nautičkih škola.
226. Cenni popolari su i bagni di mare. – Fiume, Ercole Rezza Librajo-Editore, 1858. – 8°, 34 str. – *SK. Zagreb.*
Zdravstvene upute o kupanju u moru.

227. Il mal di mare. Discorso estratto dalle lezioni del docente di igiene navale in Fiume. – Fiume, Tip. di Ercole Rezza, 1859. – 12°, 16 str. – *BZLH. Zagreb.*
Rasprava o morskoj bolesti.
228. Sullo Skrilievo. Estratto dalla Gazzetta Medica Italiana Prov. Venete, Anno V. Nr. 6 e 7. – Padova, Stab. di P. Prosperini, 1862. – 8°, 31 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o škrljevskej bolesti.
229. Due quesiti circa il cholera. – Fiume, Stabilimento tipo-litografico di Emidio Mohovich, 1865. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o sprečavanju i liječenju kolere.
230. Lezioni mediche per i naviganti. Seconda edizione. Interamente riveduta, corretta e notabilmente accresciuta dall'autore con l'aggiunta di sei tavole. – Fiume, Stabilimento tipo-litografico di Emidio Mohovich, 1868. – 8°, 196 str. i 6 tabla. – *SK. Zagreb.*
Drugo, znatno prerađeno i dopunjeno izdanje udžbenika pomorske higijene.
231. Lezioni mediche per i naviganti. Guida nell'uso della farmacia d'obbligo. Terza edizione coll'aggiunta delle relative Ordinanze, e d'una memoria sui soccorsi per gli asfittici. – Fiume, Stabilimento tipo-litografico di Emidio Mohovich, 1875. – 8°, 123 + 4 + 3 + 10 str. i 6 tabla. – *SK. Zagreb.*
Treće izdanje udžbenika pomorske higijene. Dodani su propisi o brodskoj ljekarnici, program ispita iz pomorske higijene i upute za prvu pomoć kod ugušenja. G. je objavio nekoliko medicinskih rasprava u različitim časopisima i zbornicima (»Almanacco fiumano«, »La Bilancia«, »Osservatore Triestino« i dr.).
Vidi SPONGIA, Giovanni Filippo.

GIACOMINI, Giacomandrea

Mocasin, Brescia 1796 – Padova 1849. Profesor teoretske medicine u Padovi.

232. Trattato filosofico-sperimentale dei soccorsi terapeutici. Parte prima: Farmacologia. Appendice seconda: Ancora sugli effetti del solfato di chinina. – Padova, coi tipi del Seminario, 1838. – 8°, 23 str. – *SK. Zagreb.*
Povijest bolesti i opis smrti Istranina Matije Radojkovića. G. optužuje Radojkovićeve liječnika Petra Munegato, da je pogrešno liječio Radojkovića.
223. Risposta al Dr. Pietro Munegato sulla malattia e sulla morte dello studente Matteo Radoicovich. – Padova, Tip. Seminario, 1838. – 8°, 16 str. – *Cit. Danilo-Boglič: Popis.*
Polemika o uzrocima smrti istarskog studenta Radojkovića.
Vidi MUNEGATO, Pietro.

GIADROV, Vincenzo. Vidi JADROV, Vicko.

GIUSTINI, Adolfo

Rodom sa Rijeke. Gradski fizik na Rijeci.

234. De olei Jecoris Aselli actione pharmaco-dynamica dissertatio inauguralis. Patavii 1852. – 8°. – *Cit. Torcoletti, »Fiume«, 1/1923, 134.*
Inauguralna disertacija o farmakološkom djelovanju ribljeg ulja.

GLEZER, Dominik

Rodom iz Rovinja. Liječnik u Rovinju i Puli.

235. De nicotiana tabaco. Inauguralis dissertatio pharmacologico-medica. – Patavii, Ex typis Val. Crescini, 1832. – 8°, 21 str. – *GB. Pula.*
Inauguralna disertacija o duhanu.

GODENIĆ, Venancije

(Godenich, Venantius), rodom iz Gračišća u Istri. Liječnik u Slav. Brodu, Kastvu, Gračišću i dr.

236. Dissertatio inauguralis medica de tinea. – Pestini, Typis J. Th. Trattner, 1819. – 8°, 16 str. – *MNMK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o trihofitiji.

GOËSS, Pietro de. Vidi ANONYMA 1803.

GOLDSCHMIDT, Josip. Vidi ZLATAROVIĆ, Josip.

GOPČEVIĆ, Đuro

(Gopceovich, Georgius), Hrvat, rodom iz Trsta. Liječnik u Trstu.

237. Specimen historiae febris Hungaricae. Dissertatio inauguralis. – Ticini Regii, Ex typis Fusi et Socii, 1840. – 8°, 23 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o pjegavcu.

GORAKUĆA, Ivan Aleksandar

(Goracuchi, J. Alexander), Hercegnovi 1807 – Trst 1887. Liječnik u Trstu.

238. Dissertatio inauguralis medica de incurvationibus columnae vertebralis abnormibus. – Vindobonae, Typis Congregationis Mechitaristicae, 1831. – 8°, 65 + 7 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o deformacijama kralješnice.

239. Studi sul cholera asiatico con ispeciale riguardo all'epidemia che regnò in Trieste l'anno 1849. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, 1850. – 8°, 12 + 242 str. i 1 slika. – *SK. Zagreb.*

Rasprava o koleri s osobitim osvrtom na epidemiju, koja je harala u Trstu god. 1849. Izvrstan uvod o povijesti kolere. Dodane su upute za liječenje kolere na četiri različita jezika.

240. Dell'acqua comune e di mare. Premessi alcuni cenni sulla forza medica-trice della natura. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, 1861. – 8°, 311 str. – *SK. Zagreb.*

Opširna studija o hidroterapiji i talasoterapiji.

241. Die Adria und ihre Küsten mit Betrachtungen über Trieste als Badeort nebst einer Erörterung über das Seewasser und dessen heilbringende Wirkung. – Triest, Buchdruckerei des Oesterreichischen Lloyd, 1863. – 8°, 263 str. – *SK. Zagreb.*

Drugo izdanje: Trst 1872.

Geografski opis Jadranskog mora i temeljita studija o talasoterapiji. Sa-država raspravu o ljekovitosti morske vode i zraka, zatim opis Jadrana, pa prikaz Trsta kao kupališnog mjesta.

GORJUP, Ferko

(*Goriupp, Ferdinandus*), rodom iz Brežica. *Županijski fizik u Osijeku i Uirovitici.*

242. Syphilismus. Specimen inaugurale politico-medicum. – Pestini, Typis Landererianis, 1831. – 8°, 48 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o sifilisu.

GOYNEO, Ivan Krstitelj

Rodom iz Pirana u Istri. Liječnik u Piranu u drugoj polovici XVI. st. Prešao u Njemačku zbog pristajanja uz reformaciju.

243. Medici Enchiridion ad quotidianam medendi exercitationem ex Galeno excerptum. Ad J. Ant. Apollonium. – [Venetiis, 1582.] – 8°. – *BDA. Rijeka.*

Priručnik galeništičke medicine. Haller (*Bibl. med. pract.*, II, 236) donosi podatke o mjestu i vremenu štampanja te knjige.

244. Dialogus quod philosophi et medici dogmatici jurisconsultos dignitate praecedunt. Ad M. Antonium Jannam et Franc. Frisimelicam praeceptores. – S. I. et a. – *Cit. Haller: Bibl. med. pract. i Stancovich: Biografie.*

GOZZE, Nicolò di Vito. Vidi GUČETIĆ, Niko.

GRACIĆ, Franjo

Kreševo. 1740–1799. Bosanski franjevac, liječnik-samouk. Neko vrijeme redodržavnik Bosne Srebreničke.

245. – Sacerdotis viatoris analysis theoretico-practica de viribus virus febriferi, pestiferi atque serpentini, de plerisque aliis morbis eorumque praecipuis antidotis, et aliis quibusdam miscellis. – Patavii, 1795. – 16°, 27 str. – *BFS. Kreševo.*

Rasprava u duhu hipokratske humoralne patologije o bolestima od otrova, groznici, kugi i ujeđu zmije. Vrijedni podaci o epidemijama kuge u Bosni i ljekovitom vrelu u Kiseljaku. Nije označen autor, nego samo inicijali G. F.

GRADIĆ, Stjepan

(*Gradius, Stephanus*), *Dubrovnik 1613 – Rim 1683. Znameniti filozof, matematičar i diplomat. Čuvar vatikanske knjižnice.*

246. Peripateticae philosophiae pronuntiata disputationibus proposita. – S. I. et a. – 4°, 4+40 str. – *BFS. Dubrovnik.*

Filozofska rasprava u duhu aristotelizma. G. raspravlja u toj knjizi, među ostalim, i općenito o prirodi, materiji, generaciji i korupciji, elementima, psihičkim pojavama i t. d., pa se tako mjestimično dotiče nekih medicinskih problema.

GRANDI, Giacomo

Gaiato, Modena 1646 – Venecija 1691. Profesor anatomije u Padovi.

247. De laudibus Sanctorii. Oratio in Almo Medicorum Collegio habita die XIX. Octobris MDCLXXI. – Venetiis, apud. J. Franc. Valvasensem, 1671. – 8°, 18 str. – *BM. Venezia.*

Podaci o životu i radu istarskog liječnika Santorija.

GRAZIANO, Ksaver

(Gratianus, Xaverius), Barletta 1702 – Rijeka 1780. Primarni gradski liječnik na Rijeci.

248. De usu mercurii tam externe quam interne usurpati observationes medico-practicae cum animadversionibus et ad calcem epicrisis. Accedit occasione Gedeo Harvei in una ex animadversionibus citati, argumentum obiter tractatum, quo relictis aliis religio vera ut veritas more philosophorum eruatur ab incredulis litteratis erit invenienda. Insuper historia terrae-motus fluminensis anno MDCCL etc. ad unam ex observationibus praemissa. – Viennae Austriae, Ex typographia Kaliwodiana, 1755. – 8° 12 + 179 str. – *MB. Zagreb.*

Rasprava o liječenju različitih neluetičnih bolesti pomoću žive i njenih spojeva. Knjiga sadržava niz povijesti bolesti različitih bolesnika iz Rijeke, Lovrana, Kastva, Senja i dr., napisana je na Rijeci i posvećena riječkim gradskim zastupnicima. Raspravi o merkurijalnoj terapiji dodan je jedan filozofski članak i opažanja u povodu potresa na Rijeci god. 1750. Vidi D. Grmek, Liječn. vjesnik, LXXII/1950, 42.

GRBIĆ, Matija

(Garbicius Illyricus, Mathias), Istra (Labin?) o. 1505 – Tübingen 1559. Profesor klasičnih jezika u Wittenbergu i Tübingenu. Ugledni humanist i vješti prevodilac.

249. Oratio de vita, moribus, doctrina, et professione Hippocratis illius Coi, Medicinae parentis et architecti, habita Tubingae à Matthia Garbicio Illyrico in solenni festo medicorum. Adiecta est Lex Hippocratis graece cum interpretatione et scholio brevi. – [Tubingae, Typ. Ulrici Morhardi, 1544] – 16°, 70 str. – *NB. Wien.*

Svečani govor o životu i djelima Hipokrata. U knjizi se nalazi još izvorni tekst Hipokratova Zakona, Grbićev latinski prijevod s komentarom i posvetno pismo liječniku G. Forsteru. Posveta je datirana god. 1564. no to je štamparska pogreška umjesto 1544. Vidi Đ. Körbler, Rad Jug. akad., knj. 145, Zagreb 1901, str. 51.

GRES, Ivan

(Gresz, Joannes), Prelog 1812 – Čakovec 1884. Fizik zaladske županije.

250. Dissertatio inauguralis medico-botanica de Potentillis Hungariae, Croatiae, Transylvaniae, Dalmatiae, et Litoralis Hungarici. – Pestini, Typis Beimel, 1837. – 8°, 31 + 8 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o varijetetima petolista, koji se nalaze u Ugarskoj i Hrvatskoj.

Vidi SADLER, Josef.

GRISOGONO, Federik

(*Chrysogonus, Federicus*), rodом iz Zadra. Pripadnik ugledne zadarske plemićke porodice. Liječnik i gradski savjetnik u Zadru. Na prelomu XV. i XVI. st. predavao astrologiju u Padovi.

251. Speculum astronomicum terminans intellectum humanum in omni scientia. Praemissa est ejus oratio habita in Accademia Patavina. – Venetijs, Impressum per Lazarum de Soardis, 1507. – 4°, 62 str. – *BM. Venezia.* Predavanje, održano na sveučilištu u Padovi, o važnosti pojedinih nauka, osobito medicine. G. ističe važnost astrologije za praktičnu medicinu. Drugi dio knjige je komentar i analiza Euklidove geometrije.
252. De modo collegiandi, pronosticandi, et curandi febris, necnon de humana felicitate ac denique de fluxu et refluxu maris, lucubrationes nuperime in lucem edite. – Venetijs, impr. a Joan. Ant. de Sabbio et fratres, 1528. – 2°, 29 listova. – *BM. Venezia.*

Sadržava traktate: »De artificioso modo collegiandi egritudinum; De pronosticis egritudinum per dies creticos; De artificioso modo curandi februm; Tractatus de febre pestilentiali; Tractatus de felicitate humana; Tractatus de occulta causa fluxus et refluxus mari«. Sve su to astrološko-medicinske rasprave. Posljednji traktat nije medicinskog karaktera, ali je veoma važan, jer sadržava originalne misli o plimi i osjeci.

253. De maris fluxu, atque refluxu. – Poglavlje u knjizi Joannes Paulus Gallucius: Theatrum mundi, et temporis. Venetijs, ap. Joan. Bapt. Somasium, 1588. – 4°, 16 + 478 str. (*NaB. Zadar*). Grisogonova rasprava zauzima str. 70–83.

Zapravo je to drugo izdanje traktata »De occulta causa fluxus et refluxus mari«. To je geofizički traktat, no ima u njemu i medicinskih disgresija. U Gallucijevoj knjizi prikazani su i Grisogonovi nazori o značenju astrologije za medicinu, kritičnim danima i sl. (na pr. na str. 123 i 224).

GRISOGONO NUTRIZIO, Petar

Trogir, 1748–1823. Advokat u Splitu.

254. Riflessioni sopra lo stato presente della Dalmazia. Opera economico-politica. – In Firenze, 1775. – 4°, 108 str. – *SK. Zagreb.* Opis ekonomskih prilika u Dalmaciji. Autor se osobito osvrće na prehrambene prilike, probleme uzgoja stoke i sl., pa dotiče i neka zdravstvena pitanja.

255. Notizie per servire alla storia naturale della Dalmazia. – In Trevigi, presso Giulio Trento, 1780. – 4°, 8 + 190 str. – *SK, Zagreb*.
 Prirodni zemljopis Dalmacije. Sadržava podatke o klimi, fauni, flori, geologiji, narodnim običajima i zdravstvenim prilikama, na pr. o malariji u neretljanskoj krajini, ljekovitim vrelima, liječenju ujeda otrovnih pauka i pučkoj medicini.
256. Sopra il morbo pestilenziale insorto nella Dalmazia veneta l'anno 1783. Lettera diretta al chiarissimo dottor Cristiano Wolf medico svedese. Seconda edizione. – Mantova, Nella stamp. di Giuseppe Braglia, 1789. – 8°, 62 str. – *SK, Zagreb*.
 Opis kuge, koja je harala u Dalmaciji god. 1783. Čini se, da je prvo izdanje štampano u Veneciji, no nije mi poznat nijedan primjerak. Vidi J. Körbler, *Liječn. vjesnik*, LIII/1931, 4, 404.

GROEBER, Franjo

Rodom iz Uršca. Austrijski vojni liječnik. Ravnatelj kontumaca u Zemunu i Kostajnici.

257. Dissertatio inauguralis medica de entozois hominis. – Budae, Typ. R. Universitatis Hungaricae, 1842. – 8°, 16 str. – *TEK, Budapest*.
 Inauguralna disertacija o parazitima čovjeka.

GRUBIŠIĆ, Vicko

(Grubissich, Vincenzo), rodom iz Šibenika.

258. Del muschio. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1856. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio*.
 Inauguralna disertacija o mošusu.

GUČETIĆ, Niko

(Gozze, Nicolò di Vito), Dubrovnik, 1549–1610. Dubrovački patricij. Filozof i pravnik.

259. Commentaria in sermonem Aver. de substantia orbis, et in Propositiones de causis. – Venetiis, apud Bernardum Iuntam, 1580. – 8° 8 + 175 listova. – *NaB, Dubrovnik*.
 Komentari Averroesova djela o bitnosti materije. Dodane su rasprave o uzrocima i o besmrtnosti duše: »Commentaria in propositiones authoris de causis« i »Quaestio de immortalitate intellectus possibilis contra Alexandrum Aphrodisaeum«.
260. Discorsi di M. Nicolò Vito di Gozze gentil'huomo Ragugeo, dell'Academia de gli occulti, Sopra le Metheore d'Aristotile, ridotti in dialogo, e diuisi in quattro Giornate. Interlocutori Esso M. Nicolò di Gozze, e M. Michiele Monaldi. – In Venetia, Appresso Francesco Ziletti, 1584, – 8°, 12 + 147 listova. – *NaB, Dubrovnik*.
 Rasprava o obliku dijaloga o Aristotelovu djelu »Meteorologica«. Sadržava razmatranja s područja meteorologije, astronomije, geologije, alkemije, fiziologije i t. d. S medicinskog gledišta važni su dijalozi

četvrtog dana, kad se raspravlja o svojstvima elemenata, putrefakciji, probavi, unutarnoj toploti pojedinih organa, svojstvima krvi, spontanjoj generaciji i sl. Knjiga je izdana još jednom god. 1585, tako da su iznova štampani početni listovi.

261. Governo della famiglia, nel quale breuemente, trattando la uera Economia, s'insegna, non meno con facilità che dottamente, il Gouverno, non pure della Casa tanto di Città, quanto di Contado; ma ancora il uero modo di accrescere, e conseruare le ricchezze. – In Venetia, Presso Aldo, 1589. – 16°, 20 + 130 str. – SK. Zagreb.

To je prvenstveno gospodarsko-ekonomska rasprava, međutim sadržava neočekivano mnogo zdravstvenih uputa, na pr. o higijeni stanovanja, prehrane, spolnog života i trudnoće, zatim o njezi dojenčadi i male djece i t. d. Knjiga sadržava toliko vrijednih medicinskih podataka, da ju je A. v. Haller s pravom uvrstio u svoju »Bibliotheca medicinae practicae«.

GUGLIELMO DA VARIGNANA. Vidi VARIGNANA, Guglielmo da.

H

HAAS, Franz

Liječnik u Jarku (Srijem).

262. Historiae aegrorum pestis morbum habentium. Dissertatio de peste in possessione Jarak a mense Augusto 1795 usque initium anni 1796 observata.

U djelu F. Schraud: Historia pestis sirmiensis ann. 1795 et 1796, T. III, Budae 1802, – 4°, 195–218 i 285–316 str. – SK. Zagreb.

Prikaz epidemije kuge u mjestu Jarak god. 1795 i 1796.

HACQUET, Balthasar

Le Conquet 1739 – Beč 1815. Rudarski liječnik u Idriji, zatim profesor na kirurškoj školi u Ljubljani, Lavovu i Krakovu.

263. Oryctographia Carniolica, oder Physikalische Beschreibung des Herzogthums Krain, Istrien und zum Theil der benachbarten Länder. – Leipzig, bey Johann Gottlob Immanuel Breitkopf, 1778–1789. – 4°, 4 sveska, 162, 186, 184 i 91 str. i niz tabla. – SK. Zagreb.

Sadržava opis ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

264. Physikalisch-politische Reise aus den Dinarischen durch die Julischen, Carnischen, Rhätischen in die Norischen Alpen im Jahre 1781 und 1783 unternommen. – Leipzig, bey J. G. I. Breitkopf, 1785. – 8°, 2 sveska. – NUK. Ljubljana.

265. Abbildung und Beschreibung der südwest- und östlichen Wenden, Illyrier und Slaven, deren geographische Ausbreitung von dem asiatischen Meere bis an den Ponto, deren Sitten, Gebräuche, Handthierung, Gewerbe, Religion u. s. w. nach einer zehnjährigen Reise und vierzig-

jährigen Aufenthalte in jenen Gegenden dargestellt. – Leipzig, Im Industrie-Comptoir, 1801–1808. – 4 sveska, 4°, – *SK. Zagreb*.

H. je izvrsno opisao zdravstvene prilike u Hrvatskoj. Vidi L. Glesinger, *Narodno zdravlje*, VI/1950, 151.

Vidi BRETON, Jean-Baptiste-Joseph.

HAËN, Anton de

Haag 1704 – Beč 1776. Profesor medicine u Beču. Liječnik carice Marije Terezije.

266. *De magia liber.* – Lipsiae, Sumptibus I. P. Kraus, 1774. – 8°, 28 + 4 + 316 str. – *SK. Zagreb*.

Drugo izdanje: Lipsiae 1777.

Rasprava o magiji. Autor tvrdo vjeruje u opstojnost vještica i mogućnost magične etiologije bolesti. U predgovoru se osvrće na svoju ekspertizu u slučaju triju žena iz Hrvatske, koje su bile optužene kao vještice. Vidi L. Thaller, *Liječnički vjesnik* LXIX/1947, 207 i V. Bayer: *Ugovor s đavlom*, Zagreb 1953, 757.

HARDTL, August von

Kupališni liječnik u Bad-Gasteinu.

267. *Die Heilquellen und Kurorte des österreichischen Kaiserstaates und Ober-Italiens. Nach ämtlichen Mittheilungen bearbeitet.* – Wien, Druck von Jacob und Holzhausen, 1862. – 8°, 8 + 644 str. – *SK. Zagreb*.

Sadržava i opise različitih hrvatskih ljekovitih vrela.

HAJDINJAK, Andrija

(Hajdenak, Andrija), Preloštica 1847 – Zagreb 1885. Učitelj u Zagrebu i Karlovcu.

268. *Tjelovježba u pučkoj školi.* – U Zagrebu, Tisak Lav. Hartmana i družbe, 1875. – 8°, 56 str. – *SK. Zagreb*.

Praktični naputak o tjelovježbi, namijenjen učiteljima. H. je osim toga preveo na hrvatski i izdao u Zagrebu god. 1876. Treichlerovu knjigu o uzrocima kratkovidnosti učenika.

HALTER, Ivan

Uraždin, o. 1793–1857. Ljekarnik u Uraždinu.

269. *Chlorkalk, als Schutz- und Vorbauungsmittel bey Viehseuchen.* – Warasdin, am 1. Nov. 1830. – 2°, 2 str. – *BDA. Zagreb*.

H. preporučuje klorno vapno kao sredstvo za dezinfekciju kod marvinskih pošasti. Vidi V. Bazala, *Liječn. vjesnik* LXI/1939, 450.

HARTIG, Antun

Kirurg u križevačkoj županiji, zatim upravitelj lječilišta u Stubičkim Toplicama.

270. *Von den Heilkräften und dem Gebrauche des Sztubitzer Mineralwassers, nebst angehängten Krankheitsgeschichten.*

U knjizi F. Baumbach: *Physisch-chemische Untersuchung der Mineralquellen von Sztubitz in Croatien.* – Agram, Novoszel, 1820. – 8°, str. 61–109. – *SK. Zagreb.*

Rasprava o ljekovitosti mineralne vode u Stubičkim Toplicama.

HAUER, Karl von

Beč, 1819–1880. Austrijski oficir. Radio je kao kemičar u Geologische Reichsanstalt u Beču.

271. *Untersuchung des Mineralwassers von Stubitza in Croatien.* – Aus dem Octoberhefte des Jahrganges 1856 der Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften (Bd. XXII, S. 307) besonders abgedruckt. – Wien, K. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1856. – 8°, 12 str. (307–316). – *SK. Zagreb.*

Kemijska analiza vode Stubičkih Toplica.

272. *Chemische Analyse der Schwefeltherme Varasdin-Töplitz in Croatien.* Stanpano u knjizi A. Rakovac: *Die Schwefeltherme Toplice bei Varasdin.* – Wien, Braumüller, 1863. 8°, str. 12–24. – *SK. Zagreb.*

Kemijska analiza termalnog vrela u Varaždinskim Toplicama. Ta je analiza prvi put objavljena u »Jahrbuch der k. k. geologischen Reichsanstalt«, IX/1858, 165.

H. je u časopisu »Jahrbuch der k. k. geologischen Reichsanstalt« (u Beču) objavio niz kemijskih analiza naših ljekovitih vrela; na pr. analizu vode Stubičkih Toplica (VII/1856, 603 i 838); Krapinskih Toplica (VIII/1857 i IX/1858, 229); Varaždinskih Toplica (IX/1858, 165); Istarskih Toplica (IX/1858, 689 i X/1859, 71); Jamnice (XIV/1864, 91); Apatovca (XIV/1864, 30) i Sutinskih Toplica (XV/1865, 251).

HELLER, Johann Florian

* *Jihlava (Moravska) 1813. Liječnik i kemičar u Beču.*

273. *Chemische Analyse des Wassers und der Gase der neuen Bohrquelle zu Lippik in Slavonien.* – Wien, Druck von F. B. Geitler, 1871. – 8°, 13 str. – *SK. Zagreb.*

Rezultati kemijske analize ljekovitog vrela u Lipiku.

HENSLER, Franjo

Zagreb 1838 – Innsbruck 1885. Vojni liječnik. Šef zagrebačke vojne bolnice. Docent za higijenu na zagrebačkom filozofskom fakultetu.

274. *Das Quarantainewesen mit besonderer Berücksichtigung der Quarantainen in der kroatisch-slavon. Militärgrenze an der österreichisch-ungarischen Reichsgrenze gegen Bosnien und Serbien.* Zusammengestellt beim k. k. General-Commando in Agram als Grenz-Landes-Verwaltungsbehörde. – Agram, C. Albrecht, 1874. – 4°, 15 str. – *BZLH. Zagreb.*

Službeni elaborat o značenju i organizaciji zdravstvenog kordona u Vojnoj Krajini. Ostala djela tog autora štampana su nakon god. 1875.

HERMOLAUS, Hieronymus

Na završnoj stranici knjige Marka Bonavitusa: »Observationum legalium libri X«, Lugduni, exc. M. Beringi, 1546 (UB. Amsterdam) nalaze se četiri stiha Jeronima Hermolauša, Rabljanina. U našoj povijesno-medicinskoj literaturi bili su dosada nekoliko puta pogrešno spomenuti Hermolaušovi stihovi, jer niti oni sami, niti Bonavitusova knjiga, nemaju nikakve veze s medicinom.

HINTERBERGER, Rudolf

Liječnik u zagrebačkoj garnizonskoj bolnici i kupališni liječnik u Topuskom.

275. Die Thermal- und Schlambäder in Topusko und der Natron-Säuerling in Lasinja. Mit einer xylografirten Ansicht und einem litografirten Plane. – Wien, Verlag Wilhelm Braumüller, Druck Josef Stöckholzer, 1864. – 8°, 8 + 228 str. – SK. Zagreb.
Opis lječilišta Topusko i Lasinja.

HINTERHOLZER, Mihajlo

(Hinterholzer, Michael), † Uvaždin 1800. Hrvatski zemaljski fizik sa sjedištem u Uvaždinu.

276. Animadversiones in descriptionem curae physico-mechanico-organicae feliciter terminatae, quibus mercurium nativum in descripto morbi genere non fuisse indicatum, sed empyrice, et abusive applicatum ostenditur. – Graecii, Typis haeredum Widmanstadii, 1770. – 8°, 47 str. – SK. Zagreb.
De Grassijev članak o liječenju pomoću žive i Hinterholzerov polemički odgovor u kojem iznosi svoje mišljenje o opasnosti trovanja kod terapije živom.
277. Examen thermarum Daruvariensium seu Podboriensium in Comitatu de Posega sitarum. – U knjizi Čaplovič: Slavonien und zum Theil Croatien. Pesth 1819, I, str. 53–55.
Originalna kvalitativna analiza i prikaz medicinskih indikacija ljekovite vode u Daruvaru.

HOCHMAYER, Ubald

Novo Mesto 1838 – Beč 1902. Kupališni liječnik u Sutinskom (1863–1865), zatim liječnik u Grazu, Lepoglavi, Ivancu, Garešnici, Novom Marofu i dr.

278. Die chemisch-indifferente Therme zu Sutinsko im Warasdiner Comitatu in Kroatien. – Cilli, Druck von E. Jeretin, 1867. – 8°, 56 str. – SK. Zagreb.
Drugo izdanje: Celje 1887.
Opis lječilišta Sutinsko.

HORMAYER, Franjo

Trg kraj Ozlja 1751 – Zagreb 1802. Gradski fizik u Novom Mestu, zatim liječnik zagrebačkog kaptola i hrvatski zemaljski fizik u Zagrebu.

279. Dissertatio inauguralis medica de febribus intermittentibus. – Viennae, Litteris Kirchbergerianis, 1774. – 8°, 46 str. – NB. Wien.
Inauguralna disertacija o malariji.

HOST, Nikola Tomo

Rijeka 1761 – Beč 1834. Liječnik i botaničar. Sastavio je i izdao niz lijepih botaničkih djela, ali bez medicinskog značenja.

HOWARD, John

Hackney, London 1726 – Krim 1790. Engleski filantrop i reformator. Zaslužan za popravljjanje prilika u zatvorima i lazaretima.

280. An account on the principal Lazarettos in Europe, with various papers relative to the Plague: together with further observations on some foreign prison and hospitals; and additional remarks on the present state of those in Great Britain. – Warrington, T. Cadell, 1789. – 4°, 258 str., indeks i 23 table. – *BrM. London* i *UB. Wien*.

Znamenito djelo o evropskim lazaretima i epidemiologiji kuge. H. opširno opisuje – prema Straticovu izvještaju – epidemiju kuge u Splitu god. 1784 i donosi doslovni tekst odredaba dalmatinskog providura Faliera, koje su bile izdane u povodu navedene epidemije. U knjizi se nalazi opis i nacrt lazareta u Trstu, koji je bio u svoje vrijeme vrlo važan za epidemiološku zaštitu naše zemlje. H. donosi u cijelosti Paitonijevo mišljenje o liječenju i profilaksi kuge. Njemački prijevod tog djela objavljen je u Leipzigu 1791, a francuski u Parizu 1801.

HUMBOURG, Johann Nepomuk

Strassburg 1731 – Beč 1795. Liječnik u Beču.

281. Epistola responsoria ad Ragusanos de epidemia civibus suis a biennio funesta consulentes. – Vindobonae, E typographeo Kaliwodiano, 1771. – 8°, 27 str. – *NB. Wien*.

Ekspertiza o liječenju epidemijske bolesti (tifusa?), koja je oko god. 1770. harala u Dubrovniku.

HUSZTY DE RASZINYA, Zaharija Teofil

Rusztón 1754 – Požun 1803. Mađarski liječnik. Podrijetlom iz Rasinje u Hrvatskoj. Napisao niz medicinskih knjiga (vidi Petrik: Bibl. Hung.). Njegova djela nisu uvrštena u ovu bibliografiju, jer se potpuno otudio od domovine.

I

ILIĆ, Petar

(Illich, Pietro), liječnik u Splitu i Sutivanu na Braću.

282. Intorno al valore dei segni fisici per la conoscenza e la cura delle umane infermità. Dissertazione. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1850. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio*.
Inauguralna disertacija o važnosti fizikalne dijagnostike.

INDIA, Francesco

Liječnik u Ueroni.

283. Lo Slatarichi ovvero delle mezzane virtù, discorso di Francesco India, medico e filosofo Veronese, al molto illustre cavagliero il signor Domenico Slatarichi di Ragugia. – In Verona, appresso Girolamo Discepolo, 1593. – *Cit. Kolendić: Biogr. dela Đurđevića.*
Knjiga, koju je ugledni talijanski liječnik Francesco India napisao i objavio u čast dubrovačkog pjesnika Dominka Zlatarića.

INGEGNERI, Giovanni

Biskup u Koprui.

284. Fisionomia naturale, nella quale, con ragioni tolte dalla filosofia, dalla medicina e dall'anatomia, si dimostra come dalle parti del corpo humano, per la sua naturale complessione, si possa ageuolmente conietturare quali sieno l'inclinazioni, e gli affetti dell'animo ultimi. – Napoli, G. I. Carlino, 1606. – 8°, 4 + 16 str. – *LC. Washington.*
Rasprava o fiziognomici.
Ostala izdanja: Padova 1623, Viterbo 1643 (*BN. Paris*) i dr.

INKEY, Aleksadar, Vidi ANONYMA 1824.

IVANČEVIĆ, Nikola

Rodom iz Karlovca. Županijski i gradski fizik u Karlovcu.

285. Dissertatio inauguralis medico-practica de haematuria. – Vindobonae, Ex typographeo viduae Ant. Pichler, 1838. – 8°, 20 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o mokrenju krvi.

IVANIŠEVIĆ, Ivo

(Ivanissevich, Joannes), rodom iz Orebića. Liječnik i općinski načelnik u Orebiću.

286. Animadversiones de delirio trementi bibonum. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Ex typ. Crescinii, 1848. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*
Inauguralna disertacija o deliriju alkoholičara.

IVANOVIĆ, Andrija

Pečuh 1805 – Virje 1880. Liječnik u različitim mjestima Hrvatske, Srbije, Ugarske i Austrije. Bavio se homeopatijom, liječenjem sugestijom, hidroterapijom i sl.

287. Specimen inaugurale medicum de magnete. – Pestini, Typis Landererianis, 1834. – 8°, 27 str. i 1 tabla. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o magnetizmu.
288. Hasonszeny gyógyrendszer (homoeopathia). – Pécs, ny. a püsp. lyc. könyvnyomtató intézete, 1837. – 8°, 33 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o homeopatiji.
289. Authoiatria. Selbstheilart (Lebens-Magnetismus) theoretisch und praktisch dargestellt. – Gratz, 1858. – 8°, 58 str. – *SK. Zagreb.*
Rasprava o liječenju pomoću autosugestije.

290. Hiteles bizonyítványok a dühös sebek által marott és részint már a kezdő viziszonyban szenvedő betegek gyógyítása felől. – Debreczen, ny. a város könyvny, 1870. – 4°, 14 str. – *Cit. Szinnyei: Bibl. Hung.*
 Rasprava o liječenju bjesnoće. Nekoliko Ivanovićeveih članaka o fizi-
 kalnoj terapiji štampano je u časopisu »Orvosi Tár«, 1840–1842.

J

JADROV, Vicko

(*Giadrov, Vincenzo*), * Sibenik 1797. *Liječnik u Sibeniku.*

291. Virtù antifebrile della gomma resina di olivo risultante dalle sperienze. – Milano 1831. – *Cit. Stošić: Galerija.*
292. Osservazioni medico-pratiche sull'uso di alcuni rimedj vegetabili indigeni. Estratto dal Annal. Univ. di Medicina. – Milano, 1837. – *Cit. Cerineo: Il Cholera-Morbus i Stošić: Galerija.*
 Pokusi o ljekovitom djelovanju biljke oman (*Inula squarrosa* L.).

JAKOVČIĆ, Ante Pavlo

(*Jakovcsich, Antonius Paulus*), Kraljevica, ?–1894. *Liječnik i advokat u Kraljevici. Protomedik Hrv. Primorja.*

293. Dissertatio inauguralis medico-botanica sistens literaturam doctrinae de fungis venenatis, suspectis et edulibus. Accedente synopsi specierum Hungaricorum amanitae. – Pestini, Typ. Jos. Beimel, 1838. – 8°, 24 str. i 1 tabela. – *TEK. Budapest i UB. Wien.*
 Inauguralna disertacija o otrovnim i jestivim gljivama.
 Vidi SADLER, Josef.

JANKOVIĆ, Antun

Liječnik u Pešti. Hrvat po podrijetlu.

294. Dissertatio inauguralis medico practica sistens memorabilia clinica in nosocomio civili Pesthiensi anno 1826 collecta. – Budae, Typis Reg. Universitatis Hungaricae, 1826. – 8°, 39 str. – *SK. Zagreb.*
 Inauguralna disertacija o važnijim povijestima bolesti bolesnika, koji su god. 1826. liječeni u općoj bolnici u Pešti.
295. Die epidemische Cholera in den Jahren 1817–1832, ihr Wesen, Ursache und rationelle Behandlung. – Ofen, gedruckt mit kön. ung. Universitäts-Schriften, 1832. – 8° 12 + 108 str. – *SK. Zagreb.*
 Rasprava o epidemiologiji i liječenju kolere.
296. Pesth und Ofen mit ihren Einwohnern, besonders in medicinischer und anthropologischer Hinsicht dargestellt. – Ofen, gedruckt mit kön. ung. Universitäts-Schriften, 1838. – 8°, 261 str. – *SK. Zagreb.*
 Opis zdravstvenih prilika u Pešti i Budimu.

JANSON, Ivan

Pečuh 1820 – Našice 1897. Gradski fizik u Osijeku i podžupanijski liječnik u Našicama.

297. *Hydrophobia. Dissertatio inauguralis medica.* – Pestini, Typ. Jos. Beimel, 1848. – 8°, 16 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o bjesnoći.

JANUS PANNONIUS. Vidi ČESMIČKI, Ivan i BRETON, J. B. J.

JELACIĆ, Josip

(Jellachich, Josephus), Pečuh 1816 – Požega 1878. Gradski fizik u Požegi.

298. *Dissertatio inauguralis physiologico medica sistens primam metamorphosim organismi humani.* – Budae, Typis R. Univ. Hung., 1836. – 8°, 30 str. – *SK. Zagreb.*
Knjiga ima i mađarski naslov: »Az emberi életművezet' első változásairól értekezik orvos-doctorrá létekor«.
Inauguralna disertacija o embriologiji, napisana mađarskim jezikom.

JELČIĆ, Frano

*(Gelicich, Franciscus), * Rijeka 1813. Liječnik na Rijeci.*

299. *Tractatus de podagra.* – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1837. – 8°, 40 str. – *NaB. Rijeka.*
Inauguralna disertacija o podagri.

JELIČIĆ, Mate

(Jelicich, Matteo), liječnik u Bolu na Braču.

300. *De functione uteri sub graviditate, partu et puerperio. Dissertatio.* – Patavii, Typis Val. Crescinii, 1847. – 8° – *Cit. Favaro: Saggio.*
Inauguralna disertacija o promjenama maternice u trudnoći, porodu i babinjama.

JEŽIĆ, Ivan. Vidi NEUSTADTER, Michael.

JILEK, August

Admiral-liječnik. Glavar pomorskog saniteta Austro-Ugarske.

301. *Über die Ursachen der Malaria in Pola.* – Wien, Druck der Staatsdruckerei, 1868. – 8°, 68 str. i 10 tabela. – *GB. Pula.*
Rasprava o uzrocima malarije u Puli. Sadržava izvrstan prikaz tadašnjih zdravstvenih prilika u Puli. God. 1881. štampana je u Beču Jilekova studija o epidemiologiji malarije u Puli, koja je zapravo nastavak navedenog djela.

JOANNES DE MEDIOLANO

Srednjovjekovni liječnik, za kojeg se navodi, da je sastavio »Regimen sanitatis Salernitanum«. Najvjerojatnije je to samo fiktivna ličnost.

Vidi PAVIĆ, Emerik.

JOHANN VON CUBE. Vidi WONNECKEN, Johann.

JOVIČIĆ, Pavle

(*Jovitsich, Paulus*), *Srijemski Karlovci 1800 – Graz 1888. Stožerni liječnik u Zadru i šef vojnog saniteta u Dalmaciji.*

302. Dissertatio inauguralis medico chirurgica sistens hepar humanum in statu sano atque morbosum. – Vindobonae, Ex typographia Ferdinandi Ullrich, 1830. – 8°, 6 + 34 str. – *KJA. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o anatomiji, fiziologiji i patologiji jetre. Najvjerojatnije je J. napisao i anonimno srpsko »Uputstvo za lečenje kolere«, koje je izašlo 1831. kao prvo štampano djelo u Srbiji. O tom »Uputstvu« vidi Jeremić, Bibliografija srp. zdrav. književnosti, str. 63.

K

KADET OD VAUX. Vidi CADET DE VAUX, Antoine.

KALAMAR, Mihajlo. Vidi PISANELLI, Baldassare.

KALIĆ, Arkandeo

Dubrovnik, 1739–1816. Dubrovački dominikanac.

303. Redovnika Dominikana Dubrovčanina tri bessjede Dubrovniku u strahu od kuge recene. – Ragusa, Nella stamperia di Carlo Antonio Occhi, 1784. – 4°, 27 str. – *BFS. Dubrovnik.*

Tri propovjedi u povodu epidemije u Dubrovniku. Propovijedi su vjerskog sadržaja, no u njima je lijepo ocrtana psihoza straha od kuge. Knjižica je štampana anonimno, no prema navodima Kukuljevića (Bibl. hrv.) autor je dominikanac A. Kalić.

KALLIVODA, Josip

Osijek 1820 – Zagreb 1892. Liječnik u Osijeku, zatim hrvatski protomedik u Zagrebu.

304. Dissertatio inauguralis medica de abortu. – Budae, Typis J. Gyurián et M. Bagó, 1843. – 8°, 16 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o pobačaju. Objavio je i vrijednu raspravu o koleri, ali nakon god. 1875.

KAMAUF, Đuro Ernest

Požun o. 1760. – Zagreb 1806. Gradski fizik i hrvatski zemaljski liječnik u Zagrebu.

305. Dissertatio inauguralis medica de prolapsu ani. – Pestini, Typis Jos. Lettner, 1785. – 8°, 116 + 4 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o prolapsu i operativnoj repoziciji anusa.

KAPPER, Siegfried

* *Smichov kraj Praga 1821. † 1879. Liječnik u Beču, Karlovcu, Pragu i dr. Etnolog i putopisac. Prevodilac narodnih pjesama.*

306. Christen und Türken. Ein Skizzenbuch von der Save bis zum Eisernen Thor. – Leipzig, F. A. Brockhaus, 1854. – Dva sveska, 12°, 268 i 248 str. – *SK. Zagreb*.
Putopis. Sadržava i neke podatke o pučkoj medicini, na pr. odsjek: »Ein bosnischer Aeskulap und sein pathologisches System« (I, 215). O Kappe-rovim djelima vidi Donath, Archiv für slavische Philologie, XXX/1909.

KAZNAČIĆ, Ivo August

(*Casnacich, Joannes Augustus*), Dubrovnik, 1817–1883. *Liječnik u Dubrovniku. Istaknuti književnik.*

307. De thuya occidentali. Dissertatio inauguralis pharmacologica. – Patavii, Typ. Crescini, 1846. – 8°, 24 str. – *BFS. Dubrovnik*.
Inauguralna disertacija o ljekovitim svojstvima pitomog čempresa (*Thuya occid. L.*). Opisana je biljka, kemijski sastav droge, farmakološka svojstva, a naročito su prikazani homeopatski eksperimenti Zlatarovića i Lamprechta.

KERCSELICS, Mathias. Vidi KRČELIĆ, Matija.

KERN, Hinko

Ledetsch, Češka 1826 – Lipik 1897. Fizik srijemske županije u Uukovaru, zatim liječnik u Osijeku i Lipiku.

308. Das Jodbad Lipik und seine warme Quelle. – Wien, Wilhelm Braumüller Buchhändler, Druck von I. B. Wallishäuser, 1873. – 8°, 31 str. – *SK. Zagreb*.
Opis lječilišta Lipik. Štampan je još hrvatski prijevod (1877), mađarski prijevod (s. a.) i drugo njemačko izdanje (1884) tog djela. Sva ostala Kernova djela također su štampana nakon 1875.

KERN, Johann Friedrich

(*Khern, Joannes Fridericus*), rodом iz Graza. *Liječnik i šef pograničnog saniteta u Varaždinu, zatim štajerski državni liječnik u Grazu.*

309. Flores medicinae practicae. – Patavii, Ex typographia Seminarii, 1687. – 4°, 16 str. – *SK. Zagreb*.
Inauguralna disertacija, zapravo kratki kompendij opće medicinske prakse, napisan lijepim aforističkim stilom. Vidi D. Grmek, *Liječn. vjesnik LXX/1948*, br. 6–7, 284. K. je objavio još i niz medicinskih članaka u časopisu »Miscellanea Naturae Curiosorum«. Vidi J. J. Manget: *Bibliotheca scriptorum medicorum, Genevae 1731*, i L. Glesinger, *Liječn. vjesnik LXX/1948*, br. 12.

KINTZEL, Joseph Johann

Austrijski vojni liječnik. Služio u bolnici za škrljevsku bolest u Kraljevići i u različitim našim krajiškim pukovnijama. Surjak Ljudevita Gaja.

310. Tractatus de morbo de Škarlievo. – Vindobonae, Typis Ludwig, 1836. – 8°, 36 str. – *SK. Zagreb*.

Inauguralna disertacija o »škrljevskoj bolesti«, zapravo endemijskom sifilisu u Hrv. Primorju.

KITAIBEL, Paul

Nagy Márton 1757 – Pešta 1817. Liječnik, istaknuti botaničar. Profesor botanike i kemije u Pešti. Boravio je u Hrvatskoj radi proučavanja biljaka i mineralnih vrela.

311. Hydrographia Hungariae. Praemissa auctoris vita. Edidit Joannes Schuster. – Pestini, Typis J. M. Trattner, 1829. – 2 sveska. – 8°, 48 + 316 i 4 + 408 str. – *SK. Zagreb.*

Opis mađarskih ljekovitih vrela. Opisana su i naša vrela: »Thermae toplikenses Croatorum seu Aquae Jasiae Romanorum, Thermae krapi-nenses, Thermae szutinczkenses, Thermae ztubicenses, Aquae jamnicenses, Aqua deákovárensís, Aqua szlankamensis salsa«.

KLAIĆ, Franjo. Vidi BOCK, Karl Ernst.

KLEMENČIĆ, Božidar

*(Clementschiťsch, Natalis), * Senj 1807. Liječnik u Senju.*

312. Dissertatio inauguralis medica de aspidio filicis maris. – Vindobonae, 1834. – 8°. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o farmakološkim svojstvima paprati.

KLIMPACHER, Eugen. Vidi LALANGUE, Jean-Baptiste.

KLOBUSICZKY, Joseph

Veliki župan borsodske županije.

313. Kratko izpelavanye od zla kuge chlovechaznke obchuvajucheh nachinov z-oszebito dobrem napretkom vu Erdelu obdersaneh. Z-pochetnemi pre-piszi vu nemskom y diachkom jezikih zkup nosheno, iz takoveh na Hor-vatzki obernyeno, chtejeno y van dano po Sandoru Magyar m. p. Szlavne Varmegyie Varasdinzke velikom Notarijushu. – S. l. et a. – 2°, 4 str. – *PB. Primožić, Zagreb.*

Službene upute o zaštiti od kuge, koje je izdao Josip Klobusiczky. Prevodilac je Šandor Magyar, protonotar varaždinske županije. Letak je štampan između 1813. i 1816. god., jer je Magyar samo te četiri godine obnašao čast varaždinskog županijskog protonotara. Vidi D. Primožić, Liječn. vjesnik LXXIII/1951, br. 2–3, 51.

KLOHAMMER, Franjo

Bazin 1755 – Zagreb 1831. Direktor i profesor matematike na zagrebačkoj Aka-demiji. Poznati latinski pjesnik-prigodničar.

314. Ad diem X Kalendas Septembris queis Exc. ac Ill. D. Maximilianus ab Werhovacz Augusto Francisco II. ab intimis consiliis et Zagrabiensis antistes cum II. SS. OO. Provinciae Zagrabiensis nec non amplissimo liberae regiaeque magistratu ordini FF. PP. Misericordiae hospitale aegro-

rum pauperumque levamini destinatum solenni ritu consignavit anno MDCCCIV. – Zagrabiae, Typis Novoszelianis, (1804). – 4°, 9 str. – *SK. Zagreb.*

Prigodna oda uz otvorenje Zakladne bolnice u Zagrebu.

KOCH, Eduard Joseph

Liječnik u Beču.

315. Abhandlung über Mineralquellen in allgemein wissenschaftlicher Beziehung und Beschreibung aller in der Oesterreichischen Monarchie bekannten Bäder und Gesundbrunnen in topographischer, historischer, physikalisch-chemischer und medicinischer Beziehung. – Wien, Gedruckt bei A. Pichler's Witwe, 1843. – 8°, 468 str. – *MB. Zagreb.*

Sadržava opise ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

316. Die Mineralquellen des gesammten österreichischen Kaiserstaates in topographischer, historischer, physikalisch-chemischer und therapeutischer Beziehung. – Wien, C. Gerold, 1845. – 8°. – *SK. Zagreb.*

Drugo, znatno prerađeno i dopunjeno izdanje. Sadržava opise ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

KODYM, Filip Stanislav

* *Opočno (Češka) 1811. Liječnik u Pragu. Ugledni češki književnik, nacionalni ekonom i pisac pučkih medicinskih djela.*

317. Mlada majka. Češki napisao Filip Kodym. Na sviet izdalo Društvo S. Jeronima. Pučka knjižnica izdavana Društvom Svetojeronimskim. Knj. IX. – U Zagrebu, Tiskom Dioničke tiskare, 1872. – 8°, 94 str. – *KJA. Zagreb.*

Upute za higijenu trudnoće, poroda, babinja i dojenja pa njegu dojenčadi i male djece. Djelo je prevedeno s češkog. Prevodilac nije poznat.

KOHLER, Justin

Liječnik u Beču.

318. Allgemeines Heilquellen-Lexikon oder alphabetisches Verzeichnis der bekanntesten Heilquellen, Bade-, Molken- und Kräuter-Kuranstalten der ganzen Erde. – Wien, Joseph Wenedikt's Witwe und Sohn, 1847. – 12°, 10 + 190 str. i 5 tabela. – *SK. Zagreb.*

Sadržava i opis hrvatskih ljekovitih vrela.

KOLAROVIĆ, Stevan

(Kollarovich, Stephanus), Sr. Karlovci o. 1820 – Ilok. Liječnik u Sr. Karlovcima, Novom Sadu i Iloku

319. Dissertatio inauguralis medica de analysi urinae. – Pestini, Typ. Jos. Beimel, 1840. – 8°, 16 str. – *TEK. Budapest.*

Inauguralna disertacija o analizi urina.

KOLUDROVIĆ, Jakov Franjo

(Colludrowitz, Giacomo Francesco). Venecija, 1744–1830. Bolnički liječnik u Veneciji. Hrvat po podrijetlu.

320. Orazione in lode di Santorio. (L. et a.?) – *Cit. Wurzbach: Biogr. Lex.*
321. Lettera sui vantaggi dei vescicanti volanti. (L. et a.?) – *Cit. Wurzbach: Biogr. Lex.*
Te dvije radnje spominju Wurzbach i Hirsch-Gurlt bez ikakvih točnijih bibliografskih oznaka. Navodi se, osim toga, da je K. preveo s engleskog na talijanski djela Wintringhama (»Trattato sulla podagra«, »Saggio sulle malattie endemiche«) i Buchanana (»Medicina domestica«), pa zbirku »Commentarii medici e filosofici«.

KOMNENOVIC, Grigorije

(*Comnenovich, Gregorius*), rodom iz Pakraca. Liječnik u Srbiji i Trstu.

322. Facies ophtalmocatarri epidemico-contagiosi seu ophtalmoblennorrhoeae Aegypti. Dissertatio inauguralis. – Budaë, 1829. – 8°, 76 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o trahomu.

KOPPEL, Sigismund

Rodom iz Pešte. Županijski fizik u Zagrebu.

323. Dissertatio inauguralis medica de morborum cura diaetetica. – Pestini, Typis Trattner, 1833. – 8°, 35 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o liječenju dijetnom prehranom.

KOSTIAL, František

(*Kostial, Franciscus*), Mnichovo Hradište 1820 – Slav. Brod 1890. Gradski fizik i direktor kentumaca u Slav. Brodu.

324. Dissertatio inauguralis medico-practica sistens urolithiasin infantum, adnexa historia morbi synoptica. – Pragaë, Typ. filiorum Haase, 1844. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o mokraćnim kamencima kod djece.

KOŠUTIĆ, Josip

325. Funera concomitata funus clarissimi Fabi viri medicinae peritissimi et doctoris publici atque in Zagrabiensis comitatus provincia solertissimi physici qui brumae tempore fatis cessit sub montibus Okich supremis Zagrabiae. – Zagrabiae, Typis Novoszelianis, 1801. – *Cit. Deželjć: Biskupska tiskara.*

Nekrolog u povodu smrti liječnika Mavre Fabyja, koji je stradao zbog magle u okićkim gorama. Knjižica je štampana bez oznake autora.

KOVAČEVIĆ, Vicko

(*Covacevich, Vincentius*), liječnik u različitim mjestima u Dalmaciji (Hvar, Bol na Braču, Makarska i dr.).

326. De haematuria. Dissertatio. – Patavii, Typis Seminarii, 1846. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*
Inauguralna disertacija o mokrenju krvi.

KOVAČIĆ, Josip Nikola

(*Kovachich, Josephus Nicolaus*), hrvatski svećenik. Knjižničar *Metropolitanske knjižnice u Zagrebu*.

327. *Scholae Salernitanæ praecepta conservandae valetudinis. Accesserunt alia diaetetica. Textum recensente Josepho Nicolao Kovachich Senquiciensi.* – Budae, Stereotypo Wattsiano, 1821. – 16°, 8 + 87 str. – SK. *Zagreb*.

Latinsko izdanje znamenitog djela »Regimen sanitatis Salernitanum«. Kovačić nije autor, nego samo redaktor i izdavač.

Vidi PAVIĆ, Emerik.

KRAINZ, Ivan

* *Rijeka 1818. Liječnik u Hrv. Primorju.*

328. *Dissertatio inauguralis de materiae metamorphosi.* – Vindobonae, 1845. – 8°. – *Cit. Promotions-Protocoll 1839–1846.*

KRČELIĆ, Matija

(*Kercselics, Mathias*), *Pokupsko kraj Karlovca 1748 – Osijek 1803. Fizik virovitičke županije. Direktor gimnazije u Osijeku.*

329. *Assertiones inaugurales medico-practicae de phtisi.* – Viennae, Typis Jos. de Kurzböck, 1780. – 8°, 12 str. – SK. *Zagreb*.

Trideset aforizama o ftizi.

330. *Institutio practica de vsu, et cvltvra qvarvmdam praecipvarvm, pabulationi ac cibationi pecorvm vtilivm plantarvm: vtpote vnici certiqve, ad emendationem rei pecvariae, agricvlturae, et oeconomiae domesticae praesidii.* – Viennae, Typis Jos. nob. de Kurzbeck, 1782. – 12°, 68 str. – SK. *Zagreb*.

Praktične upute o gajenju biljaka, koje su potrebne kao hrana za stoku. K. osobito preporučuje, da se sadi krumpir, kukuruz, djetelina i uljana repica. Vrijedan socijalno-medicinski pokušaj za suzbijanje kronične gladi kod hrvatskih seljaka. K. nije sastavio tu knjižicu, nego ju je samo preveo, s njemačkog na latinski. Vidi D. Chloupek, *Zdravstvene novine*, VI/1953, 9, 181.

KRIEGER, Ljudevit Josip

Zagreb, o. 1790–1865. Gradski fizik u Zagrebu.

331. *Dissertatio inauguralis medica, complectens therapiam tracheitidis infantum.* – Pestini, Typis J. Th. Trattner, 1816. – 8°, 4 + 36 str. – SK. *Zagreb*.

Inauguralna disertacija o liječenju difterije.

KRISTIJANOVIĆ, Ignjat

(*Kriztianovich, Ignatius*), *Zagreb, 1796–1884. Zagrebački kanonik. Plodan književnik.*

332. Pomochnik betegujučeh, y vumirajučeh. – Vu Zagrebu, Pritizkan pri F. Suppan, 1832. – 12°, 24 + 251 + 5 str. – *SK. Zagreb.*

Upute bolesnicima, njegovateljima i svećenicima o različitim molitvama i sakramentima. S medicinskog su gledišta veoma zanimljiva poglavlja: »Pametno zadersavanye pri betesnikih«, »Znamenya naztajuche szmerti«, »Znamenya vre dovershene szmerti« i »Nachin szuproti zakusenyu«.

Vidi MIKLOUŠIĆ, Tomaš.

KRPAC, Petar

(*Crepez, Pietro*), rodod iz Dalmacije.

333. Affetti e patemi d'animo e loro influenza sull'organismo. Dissertazione inaugurale. – Padova, Stab. G. Antonelli, 1852. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Inauguralna disertacija o utjecajima duševnih uzbuđenja na tijelo.

KRSTULOVIĆ, Ante

(*Carstulovich, Antonio*), Nerežišće na Braču, 1836–1908. Liječnik u Nerežišću.

334. Tesi che si propone di sostenere nella sua promozione al grado di dottore in medicina. – Padova, Tipografia di G. B. Randi, 1865. – 8°, 8 str. – *NB. Zadar.*

Inauguralne teze s različitih područja medicine.

KRŽAN, Anton

Zagreb, 1835–1888. Profesor teologije u Zagrebu.

335. O postanku čovjeka po posljednih mudroslovnih i naravoslovnih znanosti. Dio I–II. – U Zagrebu, Tiskom Karla Albrechta, 1874 i 1877. – 8°, 289 i 264 str. – *SK. Zagreb.*

Rasprava protiv darvinizma. K. se osvrće na niz osnovnih bioloških problema, dakako sa stajališta katoličke filozofije.

KUBIĆ, Ivan

(*Cubich, Gianbattista*), rodod iz Gorice u Istri, liječnik na otoku Krku.

336. Observationes quaedam generales in doctrinae medicae historiam. – Patavii, ex officina sociorum titulo Minerva, 1830. – 8°, 15 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija, koja sadržava nekoliko općenitih napomena o povijesnom razvoju medicine.

337. Notizie naturali e storiche sull'isola di Veglia. Vol. I–II. – Trieste, Stab. tip. Appolonio e Caprin, 1874–1875. – 8°, 256 str. – *SK. Zagreb.*

Opis zdravstvenih prilika na otoku Krku. Analiza ljekovite vode sa izvora Vretenica. Na to se djelo kritički osvrnuo S. Ljubić, Rad Jug. akad., sv. 37, 1876, 186–202.

KUČINIĆ, Hinko

Rodod iz Vinice. Austrijski vojni liječnik.

338. Dissertatio inauguralis medica profanos de rabie canina, ejus indole et cura prophylactica instruens. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1847. – 8°, 48 str. – *SK. Zagreb*.
Knjiga ima i njemački naslov: »Die Wutkrankheit der Thiere«. Inauguralna disertacija o bjesnoći. Glavnina teksta je na njemačkom, dok su predgovor i pojedine bilješke na hrvatskom jeziku.

KÜTL, Johann

Ranarnik u Rumi.

339. Dissertatio de peste in possessionibus V. Radincze, Gergurevcze, Bessenovo et Bessenovo-Pernjavor finiente anno 1795 et inchoante 1796 observata. Epistola ad prof. Schraud.
U djelu F. Schraud: Historia pestis Sirmiensis ann. 1795 et 1796. T. III. – Budae 1802, 4°, 317–366 i 382–386 str. – *SK. Zagreb*.
Pismo prof. Schraudu s opisom epidemije kuge u nekim srijemskim selima god. 1795–1796.
Vidi SCHRAUD, Franz.

KUKEC, Anton

*(Tranquillus, Julius), * Ptuj 1738. Isusovac. Profesor fizike na zagrebačkoj Akademiji.*

340. Julii Tranquilli Animadversio in Commentationem de electricitate medica, Zagrabiae typis Trattnerianis recens editam. – Zagrabiae, Typis Jo. Th. Nob. de Trattnern, 1789. – 8°, 4 + 29 str. – *SK. Zagreb*.
Oštar pseudonimni napadaj na Dominovu raspravu o liječenju pomoću elektriciteta. Pod lažnim imenom Julius Tranquillus krije se Anton Kucec, kako to svjedoči rukopis »Cathalogus librorum Zagrabiae impressorum« (Arhiv Jug. akad. I b 93) i suglasni podaci Kucecovih biografama.
341. Reflexiones Zagrabienses in Julii Tranquilli Animadversiones in Commentationem de electricitate medica secundo editae, et a quondam Tranquilli amico notis illustratae. – Zagrabiae, Typis Kotscheanis, 1789. – 8°. – *Cit. Cathal. libr. Zgb.*
Drugo izdanje Kucecova napadaja na Domina.
Vidi DOMIN, Josip Franjo.

KUKOVAC, Ante

(Cucavaz, Antonius), rodом iz Sv. Petra na Krasu, liječnik u Poreču.

342. Disceptatio clinica de arachnoite. – Patavii, Typis fratrum Penada, 1825. – 8°, 36 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o upali mekih moždanih opna.

KUNIČ, Mihajlo

(Kunitsch, Michael). Bāan kraj Trenčina 1765 – Karlovac 1835. Slovački učitelj i enciklopedistički pisac. Pisao je na narudžbu vlasnikā propagandne knjige o našim ljekovitim vrelima.

343. Historisch topographische Beschreibung des Mineralbades Topusko im Königreiche Croatien; seiner Eigenschaften, Heilkräfte und Wirkungen. Nebst einem kurzen Anhang von dem Sauerbrunnen Lassinia in eben diesem Königreiche. – Carlstadt, Auf Kosten des Verfassers, gedruckt mit Prettnr'schen Schriften, 1827. – 8°, 48 + 115 str. i 1 topografska karta. – *SK. Zagreb.*
Opis ljekovitih vrela u Topuskom i Lasinji.
344. Historisch-topographische Beschreibung des vortrefflichen Varasdiner Töplitzer Schwefelbades im Königreiche Croatien. Ein nicht unwichtiger Beytrag zur Balneographie überhaupt und insbesondere für die Königreiche Ungarn, Croatien, Slavonien und Dalmatien, wie auch für die angränzenden Provinzen und entferntern Länder. – Varasdin, gedr. in der Sangilla'schen Buchdruckerey, 1828. – 8°, 223 str. – *SK. Zagreb.*
Iscrpan opis Varaždinskih Toplica.
345. Der Sauerbrunnen Jamnicza im Königreiche Croatien. – Agram, Verlag des Verfassers, gedruckt bey F. Suppan, 1831. – 8°, 14 + 22 + 8 + 138 str. – *SK. Zagreb.*
Opis ljekovitog vrela u Jamnici i upute o ljekovitom djelovanju jamničke kiselice.

KUZMANIĆ, Ante

Split 1807 – Zadar 1879. Profesor babičke škole u Zadru. Zaslužni dalmatinski književnik i rodoljub.

346. Šestdeset učenjah iz primaljstva za primalje. Dilo s'jednim malim Ričnikom likarskoga nazivlja i narodnih ričih, uz prevod na jeziku italijanskom i nimačkom i sa 37 slikah umetnutih radi boljeg izjasnjenja. – U Zadru, Špiro Artale, knjig. tisk. izd., 1875. – 8°, 16 + 302 str. – *SK. Zagreb.*
Udžbenik za učenice babičke škole u Zadru. Knjiga je zanimljivo pisana, ali autor zanemaruje asepsu. Dodan je kratki rječnik, hrvatskih stručnih izraza. K. je uređivao poznati časopis »Zora dalmatinska«, pa je u njemu objavio niz vrijednih medicinskih članaka. Njegov članak o epidemiji kuge u Splitu 1348. valjda je prva povijesno-medicinska radnja na hrvatskom jeziku.

L

I.A BERGERIE, R.

Generalni intendant Dalmacije u vrijeme francuske okupacije.

347. Regolamento di polizia. – Uprava od policizie. Vidjena potrebbia dase provvidi zdravgliu i cistochi ovoga grada. – U Zadru na 23. Travgna 1810, Tisk. Battara. – 4°, 12 str. – *BDA. Zadar.*
Službeni propisi o javnoj higijeni i održavanju čistoće u gradu Zadru. Dvojezično.

LACINI, Giovanni. Vidi BUONO, Pietro.

LALANGUE, Jean-Baptiste

Matton kraj Virtona 1743 – Varaždin 1799. Luksemburški liječnik. Županijski fizik u Varaždinu. Začetnik stručne medicinske književnosti na hrvatskom jeziku i reformator naše zdravstvene službe.

348. Dissertatio inauguralis anatomica neurologiam sistens. – Viennae, Literis Kirchbergianis, 1770. – 8°, 43 str. – *NB. Wien.*

Kratka anatomija perifernog nervnog sistema.

349. Medicina ruralis illiti Vrachtva ladanyszka, za potrebochu musev, y szromakov horvatczkoga orszaga y okolu nyega, blisnesseh meszt. Perva sztran. – Vu Varasdinu, stampana po Ivanu Thomassu plem. od Trattnern, Letto 1776. – 8°, 8 + 373 str. – *SK. Zagreb.*

Prva originalna stručna medicinska knjiga pisana od liječnika i štampana na hrvatskom jeziku. Praktične upute za seljake o sprečavanju i liječenju bolesti. Knjiga je napisana po uzoru na Tissotov »Avis au peuple sur sa santé«. L. je to djelo sastavio na latinskom jeziku, pa ga je zatim preveo na hrvatski uz pomoć franjevca Edmunda Platušića. O Lalangueovu životu, radu i značenju za razvitak hrvatske medicine vidi L. Thaller: Povijest medicine u Hrvatskoj i Slavoniji od g. 1770 do 1850, Karlovac 1927; L. Thaller, Wien. med. Wochenschrift, 1928, No. 50. i D. Grmek: J. B. Lalangue, Luxemburg 1952.

350. Brevis institutio de re obstetritia illiti kratek navuk od mestrie pupkozne za potrebochu muskeh y szromaskeh ladanszkeh sen horvatczkoga orszaga, y okolo nyega blisnesseh szrankih. – Vu Zagrebu, Stampan po Ivanu Thomassu plem. od Trattnern, Letto 1777. – 8°, 211 str. – *SK. Zagreb.*

Drugo izdanje: Vu Zagrebu, Pritizkano z-Szlovami Novoszczkemi, Letto 1801. 8°, 8 + 135 str.

Praktične upute o primaljstvu za siromašne hrvatske seljakinje. Nastavak knjige »Vrachtva ladanyszka«. Izvorni latinski rukopis preveo je na hrvatski jezik franjevac Eugen Klimpacher (Varaždin, 1758–1817). Često se pogrešno navodi, da je drugo izdanje štampano god. 1804.

351. Tractatus de aquis medicatis regnorum Croatiae et Sclavoniae etc. etc. illiti izpiszavanye vrachtvenih vod horvatczkoga y slavonszkoga orszaga y od nachina nye vsivati za potrebochu lyudih. – Vu Zagrebu, Stampana po Ivanu Thomassu plem. od Trattnern, Letto 1779. – 8°, 116 str. – *SK. Zagreb.*

Prvi opis hrvatskih ljekovitih vrela i najstarije balneološko djelo na našem jeziku. Uz suradnju autora preveo s latinskog rukopisa na hrvatski fra Eugen Klimpacher. U ovoj radnji opisana su redom ljekovita vrela: »Füret, Jamnicza, Kamena-Goricza, Kamenzko, Laszina, Pey, Rabki, Rogatecz, Szveta voda, Daruvar, Krapina, Lipick, Szlavetich, Smerdeche toplisce, Szutinska, Stubicza, Toplika, Topuzka«.

352. A magyarországi orvósvizekről, és a betegségekben azokkal való élésnek szabott módjáról. A szegényeknek kedvéért. – Nagy-Károly, nyom. A.

Karolyi betüivel J. Kleman által, 1783. – 8°, 20 + 170 str. – *SK. Zagreb*.
Prošireni mađarski prijevod traktata o ljekovitim vrelima. Opisani su ne samo hrvatski nego i mađarski ljekoviti izvori.

353. Nachin jabuke zemelyzke szaditi y nye na haszen obrnuti za volyu polyakov horvatzkoga orszaga oчитuvan. – Vu Zagrebu, pritzkan pri Josefu Karolu Kotsche, 1788. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb*.

Propagandna knjižica o sadenju krumpira. L. je na taj način želio poboljšati prehranu, a time i zdravstveno stanje hrvatskih seljaka. Knjižicu je napisao na hrvatskom jeziku bez pomoći prevodioca.

Vidi CRANTZ, Heinrich Johann.

LALIĆ, Josip

Slunj o. 1796 – Ogulin 1860. Učitelj u Crikvenici i Urbovskom. Bavio se nadriječnjem. Znamenit zbog osobite metode liječenja bjesnoće.

354. Podučanje u upotrebljavanju sredstva za izlčćenje (vraćenje) bėsnoće (stoke) kod ljudih i živine. – U Zagrebu, kod Dr. Lj. Gaja, 1842. – 8° – *Cit. Kukuljević: Bibliografija.*

355. Način vraćta suproti steklini, iliti ugrizu bėsnih pasah pri čovėku i blagu kak' takojer suproti kačnom ugrizu čez 35 godišnje praktičko vraćenje izkusno s dodanjem jedne litografičke (kamenotisk'ne) slike. – U Beču, Tiskano pri PP. Mechitaristi, 1844. – 8°, 26 str., 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Opis vlastite metode liječenja bjesnoće, koja se uglavnom sastojala u davanju gencijane i omana te podrezivanju jezičnog nabora.

356. Heilmethode gegen die Hundswuth (Hydrophobie) bei Menschen und Thieren so wie auch gegen den Biss giftiger Schlangen; durch 35 jährige praktische Behandlung erprobt, mit einer lithographirten Karte dargestellt und für das allgemeine Menschenwohl herausgegeben. – Wien, gedruckt bei den PP. Mechitaristen, 1844. 8°, 23 str. i 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Njemački prijevod knjižice »Način vraćta suproti steklini«.

357. Trattamento curativo dell'idrofobia proposto dietro l'esperienza di 35 anni. Tradotto dall'originale tedesco da L. T. – Milano, presso Giuseppe Redaelli, 1844. – 8°, 28 str. – *NaB. Zadar.*

Talijanski prijevod Lalićeva djela o liječenju bjesnoće.

358. Otvoranje domačeg lěčtva za ljude, marvu i njekoja na gospodarstvo spadajuća u broju 140, koje naravnih, koje simpatetičkih sřetstvih sverhu svakojakih bolestih kod ljudih i marve, sigurno, berzo i jeftino izlčćiti i u gospodarstvu s mnogim naprědkom postupati veoma važne jesu, koje čez mnogo godinje izkustvo i vjernim svědočtvom sabrane, složene i iz jedine ljubavi slavnome ilirskome narodu posvętjene jesu. – U Zagrebu, tiskom bratje Županah, 1849. 12°, 87 str. – *SK. Zagreb.*

Pučka ljekaruša s različitim savjetima o upotrebi domaćih lijekova.

359. Josipa Lalicha, školnika, način vraćenja stekline pri ljudih i blagu. – Anweisung über die Heilmethode des Schullehrer Joseph Lalich gegen die Hundswuth bei Menschen und Thieren. – S. 1. et a. – 2°, 7 str. – *Knjižnica Etnografskog muzeja, Zagreb.*
 Upute o liječenju bjesnoće. Čini se, da ovaj proglas nije napiso sam Lalić. Djelo je štampano oko god. 1844. Niz članaka o Lalićevoj metodi liječenja bjesnoće objavljen je u časopisima »Luna«, »Ilirske novine«, »Der Pilger«, »Magyar Orvosok«, »Orvosi Tár« i dr.
 Vidi CSERESNYÉS, Sándor i ANONYMA 1841.

LAMPRECHT, Rudolf

Zagreb 1781 – Padova 1860. Kirurg u Zagrebu, gdje je god. 1812. osnovao privatnu kiruršku školu, zatim profesor porodiljstva na babičkoj školi u Trstu i na sveučilištu u Padovi.

360. Rede bei der feyerlichen Eröffnung der chirurgischen privat Bildungs-Anstalt zu Agram. Gehalten in dem Spital der Barmherzigen Brüder im anatomischen Hörsaale am 2. April 1812. – Agram, Gedruckt mit v. Novoszelischen Schriften, 1812. – 8°, 10 str. – *SK. Zagreb.*
 Predavanje o važnosti i povijesnom razvoju medicine, održano pri svečanom otvorenju kirurške škole u Zagrebu. Vidi V. Čepulić, Liječn. vjesnik LXIV/1942, br. 12.
361. Dissertatio inauguralis medica de epilepsia parturientium. – Patavii, Ex typographia Crescini, 1826. – 8°, 15 str. – *SK. Zagreb.*
 Inauguralna disertacija o trudnici, koja je dobila epileptički napadaj za vrijeme poroda.
362. Manuale di ostetricia teorica e pratica per le alunne levatrici. Due parti. – Parte I: Padova, coi tipi della Minerva, 1837. – Parte II: Padova, coi tipi di Angelo Sicca, 1840. – 8°, 220 i 254 str. – *SK. Zagreb.*
 Udžbenik primaljstva.

LANZA, Carlo

Roccasecca, druga pol. XVIII. st. – Split 1834. Talijanski liječnik. Živio je uglavnom u Splitu. Istaknuti arheolog.

363. Sull'azione de' rimedj nel corpo umano ossia saggio di un nuovo sistema di medicina. – Mantova, Società tipografica Apollo, 1804. – 12°, 16 + 179 str. – *AML. Washington.*

LANZA, Franjo

Split, 1808–1892. Sin Karla L. Kao liječnik radio je u Opuzenu, Zadru i Splitu. Bavio se mineralogijom, botanikom i arheologijom. Bio je profesor prirodopisa i poljoprivrede na gimnazijama u Zadru i Splitu.

364. In cyanuretum rubrum, inquisitiones chemico-pharmacologicae. Dissertatio inauguralis. – Ticini Regii, Ex typ. P. Bizzoni, 1831. – 8°, 63 str. – *UB. Wien.*
 Inauguralna disertacija o kemijskim i farmakološkim svojstvima kalijeve feri-cijanida.

365. Relazione nosografico-statistica sull'epidemia colerosa che invase la Dalmazia nell'anno 1836 corredata di osservazioni pratiche speciali e generali, aggiuntavi la descrizione di un nuovo apparecchio, immaginato e proposto dall'autore, ad oggetto di ottenere prontamente la immediata ed istantanea applicazione del calore all'esterno. – Trieste, co' tipi di M. Weiss, [1838]. – 8°, 79 str. + 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Iscrpan prikaz epidemije kolere, koja je harala u Dalmaciji g. 1836. Dodan je opis jednog originalnog uredaja za zagrijavanje bolesnika.

366. Saggio storico-statistico-medico sopra l'antica città di Naron e lo stato presente del suo territorio. – Bologna, pei tipi di Jacopo Marsigli, 1842. – 8°, 143 str. + 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Drugo izdanje: Bologna 1845.

Prikaz povijesti, demografije i zdravstvenih prilika područja donje Neretve. Sadržava podatke o tamošnjim bolestima («Delle malattie costituzionali di Narenta», str. 120), a osobito o malariji. U poglavlju »Mezzi profilattici« (str. 139) preporučuje L. konkretne profilaktične mjere za suzbijanje endemijske malarije u tom kraju.

367. Sopra le malattie dominanti nei bachi da seta e sopra le misure da prendersi a fine di procurare la ricostituzione delle antiche belle razze di filugelli indigeni. – Trieste, Tip. del Lloyd Austriaco, 1870. – 8°, 30 str. – *AML. Washington.*

Rasprava o bolestima dudova svilca. L. je napisao još niz nemedicinskih djela, na pr. različite arheološke studije i prirodoslovne udžbenike.

Vidi CATTANI, Nikola.

LARISCH, Toma

Rodom iz Šemnica u Slovačkoj. Županijski i gradski fizik u Karlovcu.

368. Dissertatio inauguralis medico practica de phthisi pulmonali. – [Vindobonae], Typis Ch. F. Wappler, 1784. – 8°, 48 + 4 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o plućnoj ftizi.

LASLOVIĆ, August Dragutin

(Laszlovich, Augustus Carolus), rodom iz Zagreba. Županijski i gradski fizik u Zagrebu.

369. Dissertatio medica variolarum et vaccinae historiam illustrans. – Pestini, Typ. Lud. Landerer, 1838. – 8°, 14 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o otkriću cijepljenja protiv velikih boginja.

LAVALLEE, Joseph. Vidi CASSAS, Louis-François.

LEBERWURST, Josip. Vidi ATTOMYR, Josip.

L'ÉCLUSE, Charles de

(Clusius, Carolus). Arras 1526 – Leyden 1609. Znameniti liječnik i botaničar. Skupljao je biljke i u Hrvatskoj, napose u okolini Čakovca.

370. Rariorum aliquod Stirpium per Pannoniam, Austriam, et vicinas quasdam Prouincias obseruatarum Historia qvatvor libris expressa. – Antverpiae, Ex officina Christophori Plantini, 1583. – 8°, 8 + 766 + 34 str. – *UB. Wien*.
Sadržava opise naših ljekovitih biljaka.
371. Stirpium nomenclator Pannonicus. – Antverpiae, Ex officina Christophori Plantini, 1584. – 8°, 16 str. – *UB. Wien*.
Popis biljnih vrsta, koje se mogu naći u Panoniji. Navedeni su latinski i mađarski, a među njima i gdjekoji hrvatski nazivi pojedinih biljaka.
372. Rariorum plantarum historiae, quae accesserint proxima pagina fungorum in Pannoniis observatorum, brevis historia. – Antverpiae, Ex officina Plantiniana, apud J. Moretum, 1601. – 2°, 6 + 364 + 348 str. – *LC. Washington*.
Sadržava podatke o nekim našim ljekovitim biljkama.

I EE, William

Nadriliječnik. Živio u Francuskoj.

373. Der Selbstarzt, oder Praktische Anleitung durch den Gebrauch von Franzbranntwein und Salz alle Kopf-, Zahn-, und Ohrenschmerzen, Lungenentzündungen, Verwundungen, Lähmungen, offene und Brandwunden, alte Schäden, Brand, Krebs, Kolik, Augentzündungen, Ausschläge auf Gesicht und Haut, Auszehrung, Engbrüstigkeit, Fieber, Gallkrankheit, Gehirnentzündung, Gelbsucht, Gicht und Rheumatismus, Halsentzündung, Husten, Hüftweh, Krätze, Leberkrankheit, Nervenkrankheit, Quetschungen, Rothlauf, Ruhr, Skrophel, Schwindel, Seitenschmerzen, Unterleibentzündungen, Verdauungsschwächen, Verrenkungen, Wahnsinn und Zittermale schnell und sicher ohne Hülfe eines Arztes zu heilen. Ein unentbehrliches Handbüchlein für Jedermann. Aus dem Englischen übersetzt, und durch praktische Erfahrungen vermehrt. 6. Auflage. – Agram, Wien, Leipzig. Gedruckt bei Franz Suppan in Agram, 1851. – 16°, 7 + 56 str. – *SK. Zagreb*.

Prema toj knjižici, sastavljenoj naivno, ali komercijalno vješto, bila bi otopina soli u komovici nenadmašiv lijek za sve bolesti. Zanimljivo, iako u medicinskim pogledu posve loše i veoma štetno djelce.

U Zagrebu je štampano još jedno njemačko izdanje te knjižice s posve istim naslovom i sadržajem (»Siebente unveränderte Auflage, Agram, Druck und Verlag von Franz Suppan, 1852«. – 16°).

374. Lječitelj kućni kod ranenjah i užganjah, ili vještina droždjenicom i soljum sva ranenja, prolomljena, odtvorene i rakovite rane, zatrovac, parlotine, zubnu bol, griz, bodac, požarac, rječjum sva zvsanska i nutarnja užganja bez lječiteljske pomoći lječiti. Neophodno potrebita knjižica za svakoga. – U Zagrebu, Tiskom i troškom Franje Župana, [1852]. – 16°, 40 str. – *SK. Zagreb*.

Hrvatski prijevod Leeova djela. Međutim, dok je originalno djelo bez ikakve vrijednosti, hrvatski prijevod zavređuje pažnju zbog obilja na-

rodnih naziva za pojedine bolesti. Knjigu je preveo s njemačkog na hrvatski jezik Josip Partaš.
Vidi ANONYMA 1872.

I. ENGYEL, Daniel

* *Kološvar 1815. Gradski fizik u Pešti.*

375. Fördör-zsebkönyv. Magyar-, Erdély-, Horvát-Tótország, a Szerbvajdaság s Temesi-bánság, nemkülönben a Határörvidék ásványvizei s fürdő-intézeti ismertetését tárgyalva. – Pest, A szerző sajátja, Bizományban Emich G. könyvkeresked, 1853. – 8°, 23 + 394 str. – *MNMK. Budapest.*
Sadržava opise ljekovitih vrela u Hrvatskoj.
376. Die Heilquellen und Bäder Ungarns, Siebenbürgens, Croatiens sammt Slavonien, der serbischen Wojwodschaft, des Temeser Banats und der Militärgränzländer in medizinisch-statistischer Hinsicht bearbeitet. – Pest, H. Geibel, gedr. bei L. Lukács, 1854. – 12°, 22 + 336 str. – *BN. Paris.*
Sadržava opise ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

LENHOSSEK, Michael

Požun 1773 – Budim 1840. Mađarski liječnik. Profesor fiziologije na medicinskim fakultetima u Pešti i Beču, zatim ugarski protomedik. Napisao je nekoliko stručnih knjiga i različite službene upute, koje su vrijedile i za područje Hrvatske.

377. Instructio pro mortuorum revisoribus in liberis regiisque civitatibus regni Hungariae constitutis. – Budae, Typis R. Universitatis Hungaricae, 1828. – 8°, 29 str. i 1 tabla. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Službeni propisi za mrtvozornike, koji su vrijedili i za područje Hrvatske. Postoji još i njemački i mađarski prijevod.
378. Summa praeceptorum in administrando variolae vaccinae negotio per regnum Hungariae observandorum quam altiore iussu concinnavit. – Budae, Typ. R. Universitatis, 1829. – 8°, 8 + 160 str. i 2 table – *SK. Zagreb.*
Službeni propisi o vršenju vakcinacije, koji su vrijedili i za Hrvatsku.
379. Institutio circa medico-legalem cadaverum humanorum investigationem pro physicis, medicis, et chirurgis regni Hungariae. – Budae, Typ. R. Universitatis Hungaricae, 1829. – 2°, 8 + 63 str. i 15 tabela. – *TEK. Budapest.*
Propisi o sudsko-medicinskoj razudbi, koji su vrijedili i za područje Hrvatske.
380. Kurzer Unterricht wie man sich gegen die morgenländische Brechruhr zu verhalten, und bey dem ersten Anfalle dieser Krankheit bis zum An-kunft eines Arztes zu verhalten habe. – Varasdin, gedr. bey J. Sangilla, 1831. – 4°, 7 str. – *BDA. Zagreb.*
Anonimno djelo. Dobre službene upute o profilaksi, dijagnozi i terapiji kolere. Prema bilježici u tekstu sastavljene su u Križevcima 28. VII. 1831, međutim stvarno je to prijevod Lenhossekovih uputa, sastavljenih u Budimu.

381. Kratko ubavistjenje, kakose od Istocne Zlatenice (Cholere) csuvatj more, i shtose kod pervog nasertanja iste bolesti do doshastja jednog Likara csiniti ima. – U Budimu, 10 Serpnja 1831. – 2°, 5 str. – *BDA. Zagreb*. Prijevod službenih Lenhossekovih uputa o profilaksi, dijagnozi i terapiji kolere.

LEPES, Niko

(*Lepesc, Nicolò*), Dubrovnik, 1823–1901. Štabni kirurg u srpskoj vojsci, zatim liječnik i administrator bolnice u Dubrovniku.

382. Cenni sulle proprietà igieniche e medicamentose del caffè. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1849. – 8° 16 str. – *NaB. Dubrovnik*.

Disertacija o farmakološkom djelovanju kave.

LEPORINI, Jeronim

(*Leporinus, Hieronymus*), rodom iz Hvara. Liječnik na Hvaru u XVI. stoljeću.

383. De arte medica. – (L. et a.?) – Cit. *Ida v. Düringsfeld: Aus Dalmatien, II, 231 i Ferrari-Cupilli: Biografie, 23*.

Nije poznato, ni gdje ni kada je to djelo štampano, pa štaviše nije sigurno utvrđeno, da je uopće štampano. G. Ferrari-Cupilli piše, da se tom knjigom obilno poslužio bazelski liječnik Johann Jacob Wecker (1528–1586) kod pisanja svojih djela »De secretis« (Basel 1560) i »Antidotarium speciale« (Basel 1561).

LEŠEVIĆ, Josip

(*Lessevich, Joseph*), rodom iz Zadra, liječnik u Dalmaciji.

384. De spontaneis umani [!] corporis exustionibus. Disquisitio medico-legalis. – Patavii, Ex typis Val. Crescinii, 1839. – 8°, 24 str. – *UB. Wien*.

Inauguralna disertacija o opeklinama, koje se pojavljuju na ljudskom tijelu bez vidljive vanjske traume.

LILIENBERG, Venceslav. Vidi ANONYMA 1837.

LINZBAUER, Ferencz Xaver

Budim 1807 – Mödlin 1888. Liječnik u Pešti i Mödlinu.

385. Codex sanitario-medicinalis Hungariae ab incunabulis Regni usque ad nostra tempora. Vol. I. (1000–1723); II. (1724–1780); III. (1781–1800); IV. (1801–1820); V. (1821–1831); VI. (1831–1835); VII. (1835–1848). – Budae, Typ. C. R. Scientiarum Universitatis, 1852–1861. – 3 toma u 7 svezaka. – 8°, 19 + 898, 7 + 822, 5 + 932, 2 + 953, 2 + 917, 2 + 994 i 4 + 950 + 156 str. – *SK. Zagreb*.

Zbirka mađarskih zdravstvenih propisa i raznovrsnih medicinsko-historijskih podataka. Mnogi podaci odnose se i na područje Hrvatske.

386. Statistik des Medicinalstandes der Kranken und Humanitäts-Anstalten, der Mineralwässer, Bäder, Trink- und Gesundbrunnen von Ungarn. –

Wien, In Commiss. bei W. Braumüller, 1859. – 4°, 8 + 360 str. – SK.
Zagreb.

Sadržava i podatke o zdravstvenoj službi u Hrvatskoj.

387. Das internationale Sanitätswesen der ungarischen Kronländer. Mit der Entwicklungs-Geschichte der einzelnen Verwaltungs-Gegenstände. Auf Grund ämtlicher Daten. – A magyar korona országainak nemzetközi egységügye. Az egyes igazgatási tárgyak fejlődésének történetével. Hivatalos adatok nyomán. – Pest, Adolf Kugler, 1868. – 4°, 149 str. – SK.
Zagreb.

Izvrstan pregled povijesnog razvoja dijela ugarsko-hrvatske javne zdravstvene službe, koji ima međunarodno značenje. L. se osobito osvrće na pogranični i pomorski sanitet, škrljevsku bolest i sl. Knjiga sadržava paralelni mađarski i njemački tekst.

LION, Zaharija

Rodom sa Cresa. Liječnik u Motovunu i na Lošinj.

388. Quaedam de necrosomatoscopia. Specimen inaugurale. – Patavii, Ex typis Val. Crescinii, 1835. – 8°. – PB. *Definis, Brač.*
Inauguralna disertacija o patološkoj anatomiji.

LIPIC, Fran Viljem

(Lippich, Franciscus Guglielmus). Spišská Nová Ves (Slovačka) 1799 – Beč 1844. Hrvat po podrijetlu. Gradski fizik u Ljubljani i profesor interne medicine na sveučilištu u Padovi i Beču.

389. Dissertatio inauguralis medico-practica sistens observata de metritide septica in puerperas grassante. – Vindobonae, Ex typographia Ferd. Ulrich, 1823. – 8°, 140 str. – NUK. *Ljubljana.*
Inauguralna disertacija o babinjoj groznici.
390. Beschreibung eines Wärme- und Dampfbadapparates, nebst Bemerkungen über dessen Anwendung und Nutzen in verschiedenen Krankheiten, vorzüglich in der Cholera. – Laibach, Gedruckt bei Ignaz Aloys von Kleinmayr, 1831. – 8°, 36 + 2 str. – NUK. *Ljubljana.*
Opis uređaja za parnu kupelj, koji je služio prvenstveno za liječenje kolere.
391. Grundzüge zur Dipsobiostatik, oder politisch-arithmetische, auf ärztliche Beobachtung gegründete Darstellung der Nachtheile, welche durch den Missbrauch der geistigen Getränke in Hinsicht auf Bevölkerung und Lebensdauer sich ergeben. Erstes und zweites Hundert der Beobachtungsfälle. – Laibach, In Commission bei H. W. Korn, Gedruckt bei Joseph Blasnik, 1834. – 8°, 9 + 149 str. – NUK. *Ljubljana.*
Socijalno-medicinska rasprava o štetnom utjecaju alkoholizma.
392. Topographie der k. k. Provinzialhauptstadt Laibach, in Bezug auf Natur- und Heilkunde, Medizinalordnung und Biostatik. – Laibach, In Commission bei I. A. Edl. v. Kleinmayr, Gedruckt bei Joseph Blasnik, 1834.

- 8°, tri sveska, 15 + 444, 145–304 i 305–403 str., popis pretplatnika (8 str.) i 4 velike pregledne tabele. – *NUK. Ljubljana*.
Sistematski opis zdravstvenih prilika u Ljubljani.
393. *Adversaria medico-clinica. Series prima. Objecta praxeos medicae popularis. Fasc. I. Morbi Lubeanorum anno 1828. observati.* – Patavii, Typis Cartallier, 1836. – 8°, 164 str. – *UB. Wien*.
Kazuistika iz autorove prakse u Ljubljani god. 1828.
394. *Nosographologia, sive methodus empirico-rationalis historias morborum concinnandi.* – Patavii, Typis Cartallier, 1836. – 8°, 107 str. – *UB. Wien*.
Upute za sastavljanje povijesti bolesti.
395. *Adversaria medico-clinica. Series altera. Objecta praxeos medicae scholasticae Fasc. I. Annales scholae medico-clinicae Patavinae. Annus 1834–35.* – Patavii, Typis Cartallier, 1837. – 8°, 183 str. – *UB. Wien*.
Pregled rada padovanske interne klinike u škol. godini 1834/35.
396. *Adversaria medico-clinica. Series altera. Objecta praxeos medicae scholasticae. Fasc. II. Annales scholae medico-clinicae Patavinae. Annus 1835–36 et 1836–37.* – Patavii, Typis Seminarii, 1839. – 8°, 179 str. – *SK. Zagreb*.
Pregled rada padovanske interne klinike u god. 1835/36 i 1836/37. Sadržava niz zanimljivih povijesti bolesti. L. je objavio nekoliko stručnih članaka u različitim časopisima (»*Medicinische Jahrbücher*«, »*Illyrisches Blatt*« i dr.).

LOBMAYER, Antun

Ruma 1844 – Zagreb 1906. Liječnik u Osijeku, zatim predstojnik zemaljskog rodilišta i primaljske škole u Zagrebu.

397. *Poviest kirurgije. Pretiskano iz »Vienca«.* – S. l., 1874. – 8°, 32 str. – *SK. Zagreb*.
Pregled povijesnog razvitka kirurgije. Članak je štampan u Viencu VI/1874, 752. Na završetku nalazi se oznaka: »U Osieku, srpnja 1874«.
398. *Das neue Landesspital in Essek.* – S. l. et a. – 8°, 11 str. – *SK. Zagreb*.
Prikaz Hutter-Kohlhofer-Monspergove bolnice u Osijeku. Nije označeno ni mjesto, ni vrijeme štampanja. Knjižica je štampana oko g. 1875, jer se u njoj navodi, da bolnica postoji tek jednu godinu.
399. *Petition des »Vereines der Aerzte Slavoniens« zu Essek an die hohe königl. kroatisch-slavonisch-dalmatinische Landesregierung wegen Regelung und Verbesserung der gerichtsarztlichen Gebühren.* – Essek, Karl Sándor's Druckerei, 1875. – 4°, 3 str. – *BZLH. Zagreb*.
Peticija osječkog liječnikog društva radi uređenja i povišenja naplate za forenzičko vještačenje. L. je nakon g. 1875 napisao još brojna medicinska djela, a osobito je poznat njegov udžbenik za primalje (Zagreb 1877).

LORENZ, Joseph Roman

Profesor prirodopisa na gimnazijama u Salzburgu i Rijeci.

400. Topografie von Fiume und Umgebung, vom naturwissenschaftlichen, historisch-statistischen und sanitären Standpunkte. Gedenkgabe für die XIV. Versammlung ungarischer Aerzte und Naturforscher, herausgegeben auf Kosten der Stadt Fiume. – Wien, Druck von Carl Gerold's Sohn, 1869. – 8°, 6 + 173 str. i 2 table. – *SK. Zagreb.*

Ovaj opis Rijeke i njene okoline štampan je anonimno na tri jezika u povodu kongresa mađarskih liječnika i prirodoslovaca.

401. Topografia storico-naturale, statistica e sanitaria della città e del circondario di Fiume. Strenna pel XIV. Congresso dei medici e naturalisti ungheresi pubblicata a spese della Città di Fiume. – Vienna, tipogr. del figlio di Carlo Gerold, 1869. – 8°, 8 + 183 str. i 2 table. – *SK. Zagreb.*

402. Fiume és környékének tajrajza, Természettudományi, orvosi statistikai stb. tekintetben. Emlékül a magyar orvosok és természetvizsgálók 1869-ben Fiume városában tartott XIV. nagygyűlése tagjainak. Kiadatott Fiume város költségén. – Pest, nyomt. Heckenast Gusztáv, 1869. – 8°, 6 + 183 str. i 2 table. – *SK. Zagreb.*

LORENZUTTI, Antonio Carlo

Trst, 1806–1867. Primarius opće bolnice i ravnatelj ludnice u Trstu.

403. Specimen inaugurale medicum de peculiari quadam syphilidis forma nomine luis Flumicensis [!] sive morbi de Scharlievo nota. – Patavii, ex officina Minerva, 1830. – 8°, 30 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o škrljevske bolesti. Štampan je i talijanski prijevod: Dello scarlievo. Trieste, Tip. Pagani, 1844.

404. Elogio del Dott. Demetrio Frussics. Discorsi inediti. – Trieste 1859. – *Cit. Pernhoffer: Catalog.*

Biografija dr. Dimitrija Frušića. L. je objavio još nekoliko medicinskih djela, ali ona nemaju veze s našom medicinom.

IORNJA, Antun Marija

(Lorgna, Antonio Maria), Knin 1735 – Verona 1796. Istaknuti matematičar i graditelj. Profesor na vojnoj akademiji u Veroni.

405. Dissertazione sopra il quesito rinvenire il fondamento, per cui siasi in addietro creduta insalubre l'aria di Mantova, e come ancora presentemente possa la medesima ricevere miglioramento. – In Mantova, Per l'erede di Alb. Pazzoni, 1771. – 4°, 60 str. + 1 tabla. – *NaB. Zadar.*

Rasprava o mogućnosti, da se popravi loš zrak u Mantovi pomoću isušivanja i odvođenja stajaćih voda.

406. Del modo di migliorare l'aria di Mantova. Dissertazione. – In Verona, Nella Stamparia di Marco Moroni, 1771. – 4°, 51 str. i 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Plan za asanaciju močvara oko Mantove. L. je napisao još niz matematičkih, hidrotehničkih i fizikalnih djela.

I.OUVRIER, Joseph

Austrijski vojni liječnik. Služio u Petrovaradinu, Zadru i Dubrovniku.

407. Nosographisch-therapeutische Darstellung syphilitischer Krankheitsformen; nebst Angabe einer zweckmässigen und sicheren Methode veraltete Lustseuchenübel zu heilen. – Wien, Gedruckt und verlagbt bey B. Ph. Bauer, 1809. – 8°, 8 + 418 str. – *MB. Zagreb.*
Drugo izdanje: Wien 1819.

Rasprava o dijagnostici i terapiji spolnih bolesti. L. navodi niz povijesti bolesti različitih bolesnika iz Zadra, Petrovaradina, Zemuna i dr.

I.LOVRENCIĆ, Ivan

(Lovrenchich, Joannes Nep.), rodom iz Uraždina, austrijski vojni liječnik. Služio u Petrinji, Zagrebu i dr.

408. Dissertatio inauguralis de asthmate millari. – Vindobonae, Typis Caroli Ueberreuter, 1838. – 8°, 30 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o napadajima gušenja u dječjoj dobi.

I.LOVRIĆ, Ante

Svećenik u Zadru.

409. Del piretro insetticida. Lettera. – Zara, Tip. Demarchi-Rougier, 1871. – 8°, 11 str. – *NaB. Zadar.*

Pismo o dalmatinskom buhaču i njegovu insekticidnom djelovanju.

I.LOVRIC, Ivan

(Lovrich, Giovanni), Sinj; o. 1750–1777. Hrvatski književnik. Student medicine u Padovi. Bavio se etnologijom, prirodnim naukama, rudarstvom i t. d., no nažalost je umro veoma mlad.

410. Osservazioni sopra diversi pezzi del viaggio in Dalmazia del signor abate Alberto Fortis coll'aggiunta della vita di Socivicza. – In Venezia, presso Francesco Sansoni, 1776. – 4°, 264 str. – *NaB. Zadar.*

Ispravci i nadopune Fortisova putopisa po Dalmaciji. Sadržava vrijedne podatke o pučkoj medicini dalmatinskih Zagoraca. Isp. D. Grmek, Liječn. vjesnik LXXI/1949, 279. Hrvatski prijevod od Mihovila Kombola objavila je Jug. akademija u Zagrebu 1948.

I.LUCIUS, Joannes. Vidi CUTHEIS, Marin a, i PAVLOVIĆ, Pavao.

I.LUČIĆ, Šime

(Lucich, Simeone), rodom iz Zadra. Liječnik u Dalmaciji.

411. Tesi che Simeone Lucich si propone di sostenere nella sua promozione al grado di dottore in medicina nell' I. R. Università di Padova nel marzo 1865. – Padova, Tipografia di G. B. Randi, 1865. – 8°, 7 str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralne teze.

LUIGI IZ PAVIJE

(*Luigi di Pavia*), talijanski franjevac. Svećenik u kužnoj bolnici sv. Antuna u Smirni.

412. Изреченѣ новаго лиеѣа, кои лиечи, и слободи од куге од коегасе данасѣ служи смногомѣ срећомѣ у задужбено пристолици свегога Антона у Жмирне, сабрано у они градѣ, и дано на свѣтлостѣ од кнеза Леополда од Барктолдѣ коника од реда боинога светога Степана у Тошкану за бити милодарно раздиелено Народима кои тргую слевантом, и Сбарбаріомѣ. – *Descrizione del nuovo rimedio curativo e preservativo contro la peste, presentemente usato con felicissimo successo nello spedale di Sant'Antonio in Smirne. Raccolta in quella città e data in luce dal conte Leopoldo de Berchtold, cavaliere dell'ordine militare di Santo Stefano in Toscana, per esser distribuita gratuitamente a favore delle Nazioni, che fanno commercio col Levante, e colla Barbaria. – У Которѣ, 1799, Код Франа Андреола Млетачкога Утиецника Кралевскога. – Cattaro, Presso Francesco Andreola Veneto, 1799. – 8°, 27 str. – BFS. Dubrovnik.*

Dvojezično izdanje. Na parnim stranicama je srpski (ćir.), a na neparnim talijanski tekst.

413. Izrecenje novoga lieka koi lieči i sahraniuje od kuge sada objekovan s'blagosrečnim izhodjenjem u bolno stanje svetoga Antona u Smirne, sabrano u oni grad, i dano na svjetlost od kneza Leopolda od Berchtold, vitez reda vojničkoga od svetoga Stipana u Toscanu. Za biti milodarno razdjeljeno na koristi Narodaa, koi terguju s'Levantom i s'Barbariom. – *Descrizione del nuovo rimedio curativo e preservativo contro la peste presentemente usato con felicissimo successo nello spedale di Sant. Antonio in Smirne, raccolta in quella città, e data in luce dal Co. Leopoldo de Berchtold, cavaliere dell'ordine militare di Santo Steffano in Toscana per essere distribuita gratuitamente a favore delle Nazioni, che fanno comercio col Levante, e colla Barbaria. – U Kotor, 1799, kod Frana Andreola Bnečanin Utiestnika Kraglievskoga. Priutjescten u Zadru. Iz stanokaa od Ante Luigija Battara Utjestenik Vladagnski, 1816. – Cattaro, 1799, Presso Francesco Andreola Veneto. Ristampato in Zara, Dai torchj di Antonio Luigi Battara Stampatore Governiale, 1816. – 8°, 23 str. – NaB. Zadar.*

Dvojezično izdanje. Na parnim stranicama je hrvatski, a na neparnim talijanski tekst. To su upute o liječenju i sprečavanju kuge. Autor je fra Luigi iz Pavije. Na trošak Leopolda Berchtolda štampan je u Beču god. 1797. originalni talijanski tekst i njemački prijevod. Zatim je objavljen srpski (Kotor, 1799) i hrvatski prijevod (Zadar, 1816). Prevodioci nisu poznati. Fra Luigi misli, da je kugu veoma lako liječiti: treba samo bolesnika čvrsto i ustrajno mazati i trljati s maslinovim uljem. Navodi se, da su u jednoj dubrovačkoj obitelji na taj način uspjeli spriječiti širenje kuge. Isp. V. Maštrović, Jadertina Croatica, I, 15.

LUKIĆ, Marko. Vidi WOLLSTEIN, Johann Gottlieb.

LUPATI, Andrija

Dubrovački isusovac.

414. De valetudine curanda. – (L. et a.?) – *Cit. Stojanović: Dubrovačka književnost, Dubrovnik 1900.*

Stojanović navodi, da je tu knjigu dao štampati Luka Stulli i da je vrlo rijetka. Doista nisam mogao dosada naći nijedan primjerak.

LUTTER, Josip

Rodom iz Osijeka. Fizik virovitičke županije i gradski fizik u Osijeku.

415. Dissertatio inauguralis politico-medica de nosocomiis. – Pestini, Typis Jos. Beimel, 1840. – 8°, 40 str. – *TEK. Budapest.*

Inauguralna disertacija o bolnicama.

LUXARDO, Emmanuele

Rodom iz Genove. Privatni liječnik u Zadru.

416. De pellagra quaedam collegit, ordinavit, exposuit Emmanuel Luxardo. Dissertatio inauguralis. – Mediolani, Ex typis Molina, 1838. – 8°, 62 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o pelagri.

LJ

LJUBIĆ, Kazimir. Vidi MANTEGAZZA, Paolo.

LJUBIĆ, Šime

Starigrad na Hvaru, 1822–1896. Ugledni arheolog i povjesničar.

417. Običaji kod Morlakah u Dalmaciji. – U Zadru, Slovotiskarnica bratja Battara, 1846. – 8°, 116 str. – *NaB. Zadar.*

Sadržava podatke o pučkoj medicini dalmatinskih Zagoraca.

M

MACÉ, Jean

Paris 1815 – Monthiers 1894. Francuski književnik i političar. Izvrsni pedagog.

418. Dogadjaji zalogaja hljeba. Listovi za djevojčicu. Napisao francezki Jean Macé. Dozvolom piščevom pohrvatila Marija Fabkovička. – U Zagrebu, Tiskom Dragutina Albrechta, 1872. – 8°, 4 + 334 str. – *SK. Zagreb.*

Popularni prikaz fiziologije čovjeka i životinja. Neobično zanimljiva i poučna knjiga. Zamršene znanstvene spoznaje prikazane su tako, da su u osnovnim crtama pristupačne i djeci. Djelo je prvi put objavljeno na francuskom jeziku u Parizu 1861. Hrvatski prijevod priredila je zaslužna književnica i nastavnica Marija Fabković (1833–1915).

MACHER, Matthias

Liječnik u Grazu i Brežicama.

419. Die den Gränzen der Steiermark nahen Heilwässer in Ungarn, Kroatien und Illyrien. Physikalisch-medizinische Beschreibung der Sauerbrunnen von Tatzmannsdorf und Sulz, der schwefelhaltigen Bäder zu Warasdin und Krapina und der Thermen zu Stubitz, Tschatesch und Neustadt. – Gratz, Franz Ferstl, 1834. – 8°, 2 + 64 str. – *UB. Wien.*
Sadržava opise ljekovitih vrela u Hrvatskoj. M. je osim toga zaslužan, jer je skupio i objavio sve austrijske zdravstvene zakone od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća.

MACHIK, Bela

* *Zagreb 1839. Liječnik u Beču, Pešti i Kološvaru.*

420. Beiträge zur Kenntniss des Sehnengewebes. Aus dem XXXIV. Bande, S. 91, des Jahrganges 1859 der Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften besonders abgedruckt. – Wien, k. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1859. – 8°, 10 str. – *UB. Wien.*
Eksperimentalna studija o građi i svojstvima tetivnog tkiva.

MAGJAREVIĆ, Stjepan. Vidi ANONYMA 1874.

MAGYAR, Šandor. Vidi KLOBUSICZKY, Joseph.

MALAC, Đuro

(Malach, Georgius), rodom iz Osijeka. Liječnik u Novom Sadu i Jagodini.

421. Matrimonium respectu politico-medico. Dissertatio inauguralis medica. – Pestini, Typis Trattner-Károlyianis, 1844. – 8°, 20 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o braku sa socijalno-medicinskog gledišta.

MANARDI, Giovanni

Ferrara, 1462–1536. Profesor medicine u Ferrari. Tjelesni liječnik ugarsko-hrvatskih kraljeva Uladislava i Ludovika. Živio u Ugarskoj od 1513. do 1519.

422. Epistolae medicinales in quibus mvlta recentiorvm errata et antiqvorvm decreta referantvr. – Ferrariae, Excussit Bernardinos de Odonino, 1521. – 4°, 8 + 72 lista. – *BM. Venezia.*

Sadržava Manardijevo pismo hrvatskom plemiću Matiji Frankopanu, koji je zatražio liječnički savjet zbog hemoroidalnih krvarenja. To opširno i vrlo zanimljivo pismo sastavljeno je u Budimu god. 1516.

Ostala izdanja: Paris 1528; Strassburg 1529; Basel 1535, 1540; Lyon 1549; Venezia 1557; Hannover 1611 i t. d.

MANOLA, Ivo

Rodom iz Splita.

423. De aurium morbis. Inauguralis disceptatio. – Patavii, Typis Val. Crescini, 1834. – 8°. – *PB. Definis, Brač.*
Inauguralna disertacija o različitim ušnim bolestima.

MANTEGAZZA, Paolo

Monza 1831 – S. Terenzo in Liguria 1910. Znameniti talijanski liječnik, antropolog i književnik. Profesor patološke anatomije u Paviji.

424. Codice igienico popolare contro il Cholera. – Dodatak u knjizi A. Vierthaler: Sulla disinfezzazione, Spalato 1866. – 8°, str. 12–16.

Vidi VIERTHALER, August.

425. Kako da zdravo živeš. – U Zadru, Tiskom Nar. Lista, 1871. – 8°, 40 str. – BDA. Zadar.

Popularni prikaz najvažnijih pravila higijene. Djelo je preveo s talijanskog izvornika hrvatski političar Kazimir Ljubić (1833–1897).

MANZIN, Josip Stjepan

Rodom iz Dalmacije. Liječnik u Rabu i Zadru.

426. De ophthalmia. Dissertatio. – Patavii, Typ. Crescinii, 1848. – 8°, 24 str. – *Cit. Brunelli: Catalogo.*

Inauguralna disertacija o očnim bolestima.

MARASOVIĆ, Jerolim

(Marassovich, Girolamo), Skradin 1833 – Venecija 1884. Liječnik u Skradinu i Šibeniku.

427. Della cirrosi del fegato. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Typ. Fusi, 1857. – 8°, 24 str. – *PB. Glesinger, Zagreb.*

Inauguralna disertacija o cirozi jetre.

MARCOCCCHIA, Ante

Rodom iz Splita.

428. De conditione pathologica februm larvatarum dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Val. Crescinii, 1832. – 8°, 16 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o vrstama groznica.

MARCOCCCHIA, Dinko

Rodom iz Splita. Liječnik u različitim mjestima u Dalmaciji. Profesor na primaljskoj školi u Zadru.

429. Alcuni cenni sull'isola di Meleda, a titolo di dissertazione inaugurale per la sua laurea in medicina. – Padova, coi tipi di Bianchi, 1850. – 8°, 20 str. – *SK. Zagreb.*

Opis otoka Mljeta. Inauguralna disertacija. Sadržava opis mljetske bolesti.

MARCOCCCHIA, Karlo.

Rodom iz Splita. Liječnik u Splitu.

430. De nothaeo-mielitide. Dissertazio inauguralis. – Patavii, Typographia Crescini, 1848. – 8°, 18 str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralna disertacija o upalama hrptene moždine.

MARČELJA, Josip

(*Marceglia, Josephus*), * Rijeka 1805. *Liječnik u Hernalsu kod Beča i na Rijeci.*

431. *Dissertatio inauguralis medica de mercurio dulci.* – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1836. – 8°, 36 str. – *BZLH. Zagreb.*
Rasprava o fizikalno-kemijskim svojstvima i terapijskoj upotrebi kalomela.

MARDEŠIĆ, Vicko

(*Mardessich, Vincenzo*), rodom iz Komiza na Visu. *Liječnik u Komizi.*

432. *Brevi cenni sulla nefrite albuminosa. Dissertazione inaugurale.* – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1858. – 8°, 15 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o Brightovoj bolesti.

MAREŠEVIĆ, Ivan Petar

(*Mareshevich, Joannes Petrus*), * Kreševo 1808. *Bosanski franjevac.*

433. *Dissertatio inauguralis medico diaetetica exhibens canones hygienes generales ad tuendam et prolongandam vitam sanam.* – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1836. – 8°, 30 str. – *BFS. Kreševo.*
Inauguralna disertacija o higijeni.

MARIJA TEREZIJA. Vidi ANONYMA 1770.

MARIK, Zaboj Vjenceslav

Podrijetlom Čeh, 1831–1895. Učitelj u Zagrebu. Napisao niz školskih knjiga.

434. *Pririodopis bilinstva.* – U Zagrebu, Vlastitim troškom Lavoslava Hartmana, 1867. – 16°, 182 str., 33 slike u boji. – *SK. Zagreb.*
Opis najvažnijih biljaka. Sadržava podatke o ljekovitoj upotrebi bilja, simptomima otrovanja biljem i t. d.

MARIKOVSKY, Martin

Rošnjava 1728 – Pešta 1772. Fizik srijemske županije, zatim liječnik u Szatmáru.

435. *De discvssione et medicamentis discvtientibus in genere dissertatio inauguralis medica.* – Erlangae, Typis J. M. Camerarii, 1755. – 4°, 14 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
436. *Ephemerides Syrmienses, seu observationes physico-medicae in constitutionem anniversarium incl. comitatus Syrmiensis, vicinarumque partium, ad latitudinem loci 45° 30' longitudinem vero 41° 37' accommodatae, atque ab ineunte vere an. 1763. methodo Hippocratico-Sydenhamiana practica, huicque superstructa theoretica demonstrativa concinnatae. Partes duae.* – Vindobonae, Typis J. Th. Trattner, 1767. – 8°, 4 + 74 i 2 + 79 str. – *MNMK. Budapest.*
Prikaz zdravstvenih prilika u Srijemu.

MARINKOVIĆ, Ante

(*Marincovich, Antonius*), Komiza na Visu, o. 1800–1845. *Liječnik u Komizi. Splitu i Hvaru.*

437. De contagiis eorumque praesidiis praesertim in morbis pestilentialibus a sanitatis magistratibus adhibendis specimen. – Patavii, Ex officina Val. Crescinii, 1823. – 8°, 9 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o zaraznim bolestima i administrativnim protu-epidemiološkim mjerama.

MARINKOVIĆ, Pavao

(*Marincovich, Paolo*). *Liječnik u Dalmaciji.*

438. Sulla necessità dei segni fisici nella pratica medica. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1851. – 8°, 15 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o perkusiji i auskultaciji.

MARINKOVIĆ, Petar

(*Marincovich, Petrus*), * Hvar 1796. *Liječnik u Splitu, Kotoru i dr.*

439. De succo tithymalorum ejusque analisi. Dissertatio inauguralis – Venetiis, apud Joh. Parolari, 1823. – 8°, 24 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o izradi, analizi i svojstvima ekstrakta jedne vrste Euphorbiacea.

MARTINIS, Andrija

Rodom iz Komiže na Uisu. Liječnik u Komiži i Kotoru.

440. De usu placentae humanae. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1840. – 8°, 16 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o fiziološkoj funkciji placentae.

MATKOVIĆ, Petar

Senj 1830 – Beč 1898. Geograf i statističar. Sveučilišni profesor u Zagrebu.

441. Hrvatska i Slayonija u svojih fizičkih i duševnih odnošajih. Spomenica za svjetsku izložbu u Beču 1873. U Zagrebu, Štamparija Dragutina Albrechta, 1873. – 8°, 8 + 160 str. – *SK. Zagreb.*

Statistički nacrt stanja Hrvatske i Slavonije, sastavljen po nalogu Zemaljske vlade. Sadržava važne podatke o stanju i mijenama stanovništva, zdravstvenim prilikama, zdravstvenim ustanovama, ljekovitim vrelima i t. d. To je djelo objavljeno iste godine i u njemačkom i francuskom prijevodu. M. je god. 1874. publicirao »Geografsko-statistički nacrt Austrijsko-Ugarske monarhije«, u kojem donosi sažete demografske podatke o Hrvatskoj i Dalmaciji.

MATTIOLI, Pietro Andrea

(*Matthiolus, Petrus Andreas*). *Siena 1500 – Trento 1577. Znameniti liječnik i botaničar. Živio je u različitim gradovima u Italiji i Tirolu, a 14 godina proboravio je u Gorici.*

442. Di Pedacio Dioscoride ... Libri cinque della historia et materia medicinale, tradotti in lingua volgare italiana ... con discorsi et comenti. – In Venetia, per de Bascarini, 1544. – 2°, 443 str. – *BN. Paris.*

Prvo izdanje Mattiolijevih komentara Dioskuridove farmakografije. M. spominje lijekove iz Hrvatske i osvrće se na svoje veze s našim ljudima. Ostala talijanska izdanja: Venezia, 1548, 1550, 1552, 1559, 1568, 1573, 1581, 1585, 1604; Firenze 1547; Mantova 1549 i t. d.

443. Commentarii in libros sex Pedacii Dioscoridis de materia medica. – Venetiis, apud Vinc. Valgrisius, 1554. – 2°, 707 str. – *BN. Paris.*
Prvo latinsko izdanje Mattiolijevih komentara Dioskuridove farmakografije, ukrašeno veoma lijepim drvorezima. Kroz nekoliko stoljeća služilo je to djelo liječnicima i ljekarnicima kao najvažniji farmakološki priručnik. M. spominje raznovrsne hrvatske ljekovite biljke, kastoreum i neke mineralne lijekove iz naših krajeva, zatim se osvrće na svoje veze sa zadarskim ljekarnikom Balistusom i opisuje lijep primjerak jednog minerala, koji mu je poslao iz Zagreba talijanski liječnik Salandius. Vidi L. Glesinger, *Liječn. vjesnik LXXI/1949*, 411.
Ostala latinska izdanja: Venetiis 1558, 1559, 1563, 1565 (*SK. Zagreb*), 1569, 1570, 1583; Francofurti 1598; Basileae 1674 (*MB. Zagreb*) i t. d. Lijep primjerak mletačkog izdanja iz god. 1565, koji se nalazi u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici, zanimljiv je zbog zabilježenih imena nekadašnjih vlasnika, od kojih su neki dobro poznate ličnosti.
Mattiolijevi komentari Dioskurida prevedeni su na francuski (Lyon 1561, 1565, 1572, 1579, 1605, 1620, 1627, 1680), češki (Prag 1562, *SK. Zagreb*) i njemački jezik (Prag 1563). Kasnije njemačko izdanje, štampano pod naslovom »Kreutterbuch«, priredio je i dopunio svojim primjedbama znameniti Joachim Camerarius (Frankfurt a. M. 1586, 1590, *MB. Zagreb*). Pojedini primjerci različitih izdanja nalaze se u gotovo svim našim starijim samostanskim knjižnicama.

MAŠEK Ivan

Zagreb, 1821–1886. Uojni liječnik. Služio u različitim mjestima u Italiji i Mađarskoj. Ravnatelj vojnih bolnica u Zagrebu, Osijeku i Trstu. Zapovjednik saniteta u Sarajevu.

444. Dissertatio inauguralis de digitali purpurea. – Vindobonae, Typis Ueberreuter, 1844. – 8°, 32 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o terapijskoj upotrebi naprstka. God. 1882. objavio je u Zagrebu, na njemačkom jeziku, knjižicu o dragovoljnoj njezi bolesnika u ratu.

MAUROVIĆ, Josip

*(Maurovich, Joseph). * Gorica u Istri 1816. Liječnik u Istri.*

445. Dissertatio inauguralis medica de vitiis loquelae. – Vindobonae, 1842. – 8°. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o manama govora.

MAŽIĆ, Josip. Vidi ANONYMA 1781.

MECZNER, August

Hradec (Slovačka) 1818 – Uukovar 1898. Fizik srijemske županije i liječnik grofova Eltz u Uukovaru.

446. *Utilitas anatomiae pathologicae. Dissertatio inauguralis medica. A kórboncztan haszna.* – Budae, Typis J. Gyurián et M. Bagó, 1841. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o korisnosti patološke anatomije.

MEDO, Antun

(*Medus, Antonius*), *Dubrovnik, o. 1530–1603. Dubrovački filozof, astrolog i matematičar.*

447. *In librum septimum metaphysicae Aristotelis expositio, in qua est videre Philosophiam Aristotelis si in sua puritate consideretur esse facilem intellectu, sin vero communi modo philosophandi, non modo difficilem, sed fieri non posse, ut ab ullo intelligatur.* – Venetiis, Apud Franciscum Barilettum, 1599. – 8°, 126 str. – *NaB. Dubrovnik.*

Filozofska rasprava o materiji. Sadržava i neka razmatranja o liječenju, rasplodnji, truljenju i sl. M. je objavio još peripatetičke rasprave »In librum duodecimum metaphysicae Aristotelis« (Venetiis 1598) i »Quaedam animadversiones in Praedicabilia Porphyrii« (Venetiis 1600), u kojima se nigdje ne dotiče medicinske tematike. Napisao je djelo »Cogitationes astrologicae«, ali ga nije dospio štampati.

MEIETI, Paolo

Knjižar i nakladnik u Padovi.

448. *De dosibus seu de iusta quantitate et proportione medicamentorum opuscula illustrium medicorum, quorum nomina sequens pagella indicabit.* – Venetiis apud Paulum Meietum, bibliopolam Patavinum, 1579. – *Cit. Kolendić: Biogr. dela Đurđevića.*

Devet članaka o priređivanju i doziranju lijekova. Padovanski nakladnik Meieti skupio je te članke iz različitih starijih medicinskih djela i objavio ih u posebnoj knjižici, koju je posvetio dubrovačkom pjesniku Dominku Zlatariću. Zlatarić je upravo god. 1579. postao rektor filozofskog i medicinskog fakulteta u Padovi. Prijepis opširne Meietove posvete vidi kod P. Kolendić: *Biografska dela Ignjata Đurđevića*, Beograd 1935, str. 304–306.

MELZER, Rajmund

Ljubljana, 1808–1872. Profesor teoretske medicine i porodništva na kirurškom liceju u Ljubljani.

449. *Dissertatio inauguralis medica circa morbum de Scharlievo.* – Viennae, typis viduae A. Strauss, 1832. – 8°, 24 str. – *NUK. Ljubljana.*
Inauguralna disertacija o škrljevskoj bolesti. Ostala djela tog autora nemaju veze s Hrvatskom.

MENIS, Wilhelm

* *Brescia 1793. Liječnik u mjestu Brescia, zatim u Hvaru, Budvi, Dubrovniku, Zadru i dr. Dalmatinski protomedik; ugledan stručnjak za protuepidemijsku zaštitu i pomorski sanitet.*

450. Saggio di topografia statistico-medica della provincia di Brescia. Vol. I.-II. – Brescia, Tipografia della Minerva, 1837. – 8°, 327 i 311 str. – *SK. Zagreb*.
Opis zdravstvenih prilika u pokrajini Brescia.
451. Hygea de arte bene diuque vivendi. Carmen. – Jaderae, Ex officina typographica fratrum Battara, 1847. – 8°, 61 str. – *NaB. Zadar*.
Pjesma o higijeni.
452. Il Mare Adriatico descritto ed illustrato con notizie topografiche, idrogeologiche, fisiche, etnografiche e storiche. – Zara, Fratelli Battara, 1848. – 8°, 319 str. – *SK. Zagreb*.
Opis Jadranskog mora. Sadržava različite podatke o klimi, antropologiji i zdravstvenim prilikama u Dalmaciji.

MESAROVIĆ, Nestor

(*Mesarovits, Nestor*), rodom iz Iriga. Liječnik u Zemunu i Kragujevcu, zatim kontumacijski liječnik u Zupaneku.

453. Dissertatio inauguralis medica de apoplexia. – Vindobonae, Typ. congregat. Mechitaristicae, 1828. – 8°, 72 str. – *BMS. Novi Sad*.
Inauguralna disertacija o kapi.

MICHAHELLES, Georg Christian

Nürnberg 1807 – Nauplia 1834. Njemački pravnik, prirodoslovac i putopisac.

454. Das Malo di Scarlievo in historischer und pathologischer Hinsicht. – Nürnberg, 1833. – 8°, 64 str. – *NaB. Zadar*.
Rasprava o škrljevskoj bolesti. Autor iznosi različita vlastita opažanja i tvrdi, da škrljevska bolest nije luetične, nego leprozne naravi. Štampano ponovo u »Antologia medica del prof. Brera«, Sem. II, Venezia 1834, p. 152.
M. je nakon god. 1829. nekoliko puta proputovao kroz Hrvatsku, pa je svoje putne bilješke objavio u časopisu »Ausland« (1832).

MICHIELI-VITTURI, Radoš Ante

Split, 1752–1822. Povjesničar i ekonomist.

455. Sulla moltiplicazione della specie bovina nella Dalmazia. Memoria. – [Venezia, G. A. Perlini, 1790.] – 4°, 38 str. – *SK. Zagreb*.
Rasprava o unapređenju uzgoja goveda u Dalmaciji. Autor se osvrće i na neke veterinarsko-medicinske probleme. M. V. je napisao i zanimljiv članak o dalmatinskoj nacionalnoj patologiji (»Sopra alcune malattie prevalenti nella Dalmazia«, Giornale d'Italia, I/1790).
456. Opuscoli. – Ragusa, presso Antonio Martecchini, 1811. – 8°, 52 str. – *SK. Zagreb*.
Sadržava članak »Notizie sull'agricoltura in Dalmazia« s važnim podacima o brojčanom i zdravstvenom stanju stanovnika Splita i okoline, o epidemijama kuge, splitskom sumpornom vrelu, malariji i t. d. U toj se knjižici nalaze i vrijedni eseji o Franji Petrišu i Marku Antunu Domi-

nisu (»Saggio sopra Francesco Patrizio Dalmatino« i »Saggio sopra Marcantonio de Dominis«).

MIHAILJEVIĆ, Ivan

(*Mihailjević, Joannes*), *vojni liječnik u Uinkovcima i drugim krajiškim mjestima*.

457. Dissertatio inauguralis de phlebitide in genere et de metrophlebitide in specie. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1846. – 8°, 25 str. – *SK. Zagreb*.

Inauguralna disertacija o upalama krvnih žila, osobito vena maternice.

MIHAILOVIĆ, Konstantin

(*Michailovics, Constantinus*), * Zemun 1807. *Liječnik u Zemunu, Kragujevcu, Smederevu i dr.*

458. Dissertatio inauguralis medica de tracheitide acuta infantum. – Pestini, Typis Jos. Beimel, 1837. – 8°, 20 str. – *TEK. Budapest*.

Inauguralna disertacija o difteriji.

MIHALKOVIĆ, Viktor

(*Mihalkovics, Géza*), *Pešta, 1844–1899. Profesor anatomije na medicinskom fakultetu u Pešti. Hrvat po podrijetlu. Napisao je niz važnih knjiga i rasprava s područja anatomije i histologije, no sva njegova važnija zasebna medicinska djela objavljena su nakon 1875.*

MIKLOUŠIĆ, Tomaš

(*Mikloushich, Thomash*), *Jastrebarsko, 1767–1833. Profesor na zagrebačkoj gimnaziji, zatim župnik u Štenjevcu i Jastrebarskom.*

459. Carmen Reginae Croatiae ... quam Ordo FF. PP. Misericordiae Zagrabiae 23 Aug. 1804. solenniter introduceretur. – Zagrabiae, typis Novoszelianis, 1804. – 8°, 32 str. – *SK. Zagreb*.

Prigodna pjesma u povodu svečanog otvorenja Zakladne bolnice u Zagrebu.

460. Ztoletni kalendar iliti Dnevnik ztoletni horvatzki do leta 1901 kazuchi. – Vu Zagrebu, nalosen y pritzkan vu Novoszelszkoj szlovarniczi, 1819. – 8°, 248 + 6 str. – *SK. Zagreb*.

Drugo izdanje: Vu Zagrebu, po bratih Župan, 1849. – 8°, 256 str. – *SK. Zagreb*.

U poglavlju pod naslovom »Kratki navuki za lyudi ...« sadržava brojne upute o domaćim lijekovima za ljude i životinje. Drugo izdanje priredio je Ignac Kristijanović. Kod medicinskog teksta izmijenjen je samo pravopis: Vidi V. Dukat, *Nastavni vjesnik*, XXXIII/1925, 194.

461. Izbor dugovanyh vszakoverztneh za haszen, y razveszelenye szluseceh. – Vu Zagrebu, pritzkan vu Novoszelszkoj Szlovarniczi, 1821. – 8°, 186 + 5 str. – *SK. Zagreb*.

Drugo vandanye: Vu Zagrebu, Suppan, 1839. – 8°. – *SK. Zagreb*.

U poglavlju pod naslovom »Od gozpodarztva, y domacheh protimbih« sadržava raznovrsne pučke upute o liječenju.

Vidi ANONYMA 1830 i 1831, pa TOLNAY, Sándor.

MIKŠIĆ, J. Vidi ŠITIĆ, Josip.

MILIČIĆ, Franjo

(*Millichich, Franciscus*), *Petrinja 1813 – Zagreb 1876. Gradski i županijski fizik u Zagrebu. Prvi predsjednik Zbora liječnika Hrvatske.*

462. De nevrosibus faciei. Dissertatio inauguralis. – Vindobonae, Typis Ueberreuter, 1844. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o oboljenjima n. facijalisa i trigeminusa.

MILKOVIĆ, Mihajlo

(*Milcovich, Michele*), *rodod iz Dubrovnika. Direktor bolnice u Zadru i sanitarni referent dalmatinske vlade.*

463. Brevi cenni sulla patologia e terapia dei denti. Dissertazione inaugurale. – Padova, Tipografia Crescini, 1847. – 8°, 54 str. – *NaB. Dubrovnik.*

Inauguralna disertacija o bolestima zuba i načinima njihova liječenja.

MILLEVOI, Petar

Rodom iz Labina. Liječnik u Istri.

464. Sopra una fulgurite metallica. Dissertazione inaugurale. – Padova, dalla tipografia Sicca, 1852. – 8°, 17 str. – *BZLH. Zagreb.*

Medicinska inauguralna disertacija. Kemijska analiza meteora, koji je god. 1840. pao kod Labina u Istri.

MILUTINOVIĆ, Teodor. Vidi ANONYMA 1816.

MIRKOVIĆ, Dimitrije

(*Mircovich, Demetrio*), *dalmatinski plemić. Liječnik u Padovi i gradiću Salò.*

465. Illustrazioni sopra alcune interessanti varietà di graniti, alabastru e marmi antichi esistenti nella villa di Salò di proprietà del nob. signor Demetrio co. Mircovich, pubblicate all'occasione di prender laurea medica. – Padova, coi tipi del Seminario, 1835. – 8°, 24 str. – *UB. Wien.* Liječnička inauguralna disertacija o vrstama kamenja u autorovu vrtu u gradiću Salò.

MIROŠEVIĆ, Nikola

(*Mirossevich, Nicolaus*), *rodod iz Korčule. Liječnik u Korčuli.*

466. Pauca de familia strychnearum. Dissertatio pro medicinae laurea rite obtinenda. – Patavii, Typ. Ant. Bianchi, 1848. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Inauguralna disertacija o biljkama roda Strychnos.

MISETIĆ, Ante

(*Misetich, Antonius*), *liječnik u Dalmaciji.*

467. De lienis officio notiones physiologicae nec non ad majorem argumenti dilucidationem, considerationes quaedam medicae supra necroscopiam

cadaveris Graeciae Praesidis C-s J-s Capodistria. Dissertatio inauguralis.
– Patavii, ex typis Val. Crescini, 1838. – 8°, 22 str. – *NaB. Zadar*.
Inauguralna disertacija o fiziologiji slezene.

MITTERPACHER, Ludwig. Vidi PILLER, Mathias.

MLINARIĆ, Josip

(*Mlinarich, Josephus*), *Uraždin 1804 – Petrinja 1881. Županijski liječnik u Uraždinu.*

468. De vermibus in corpore humano obviis. – Budae, Typis R. Univ. Hungaricae, 1832. – 8°, 39 str. – *SK. Zagreb*.

Inauguralna disertacija o crvima nametnicima u ljudskom tijelu.

MOLIN, Rafael

Rodom iz Zadra. Asistent na sveučilišnom zavodu za fiziologiju u Beču, zatim profesor zoologije na sveučilištu u Padovi.

469. Osservazioni microscopiche sulle diramazioni periferiche de' filamenti semplici dei nervi sensitivi. Al professore Bartolomeo Panizza. Lettera estratta dalla Corrispondenza Scientifica di Roma, anno 1850. – Roma, Tipografia delle Belle Arti, 1850. – 8°, 8 str. – *UB. Wien*.

Rasprava o završecima senzibilnih živaca.

470. Di un nuovo sistema di fibre muscolari nella mucosa dello stomaco e del tubo intestinale. Lettera al prof. Zantedeschi. Estratto dal Giornale fisico-chimico italiano. – Venezia, Tip. Naratovich, 1851. – 8°, 3 str. – *NaB. Zadar*.

Histološka opažanja o mišićnim vlaknima u sluznici želuca i crijeva.

471. Inesattezza d'un esperimento di Matteucci, considerazioni ed esperimenti. Estratto dalla Puntata III, p. 141, del Giornale fisico-chimico Italiano. – Venezia, Tip. Naratovich, 1851. – 8°, 15 str. – *UB. Wien*.

Opis pokusa o električnoj vodljivosti mišićnog i živčanog tkiva. Polemički osvrt na slične Matteuccijeve pokuse.

472. Falsità d'un esperimento di Matteucci. Esperimenti. – Vienna, 1851. – 8°, 12 str. – *NaB. Zadar*.

Nastavak polemike protiv Matteuccijevih pokusa o električnoj vodljivosti mišićnog i živčanog tkiva.

473. Due lezioni accademiche. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1852. – 8°, 45 str. – *SK. Zagreb*.

Predavanja održana na sveučilištu u Padovi.

474. Cenni comparativi intorno agli studi sulla redenzione della valle narentana. – Zara, Tip. Nazionale, 1870. – 16°. – *Cit. Brunelli: Catalogo*.

Rasprava o suzbijanju malarije u dolini Neretve.

475. Nuovi studi sulla redenzione della valle del Narenta. – Zara, Tip. Nazionale, 1870. – 16°. – *Cit. Brunelli: Catalogo*.

Dopuna rasprave o suzbijanju malarije u dolini Neretve.

476. Ueber thierische und metallische Electricität. Ein Vortrag gehalten in Vereine zur Verbreitung naturwiss. Kenntnisse in Wien am 12. April 1871. – Wien, Selbstverlag des Vereines, 1872. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb*. Popularno predavanje o Galvanijevim i Voltinim pokusima. M. je napisao još niz rasprava o anatomiji i fiziologiji raznovrsnih životinja. Osobito su vrijedne njegove helmintološke studije. Popis Molinovih zooloških djela vidi kod S. Brusina, Rad Jug. akad., knj. 80, str. 235.

MONASTERIOTI, Teodor

Rodom sa Rijeke. Liječnik na Rijeci.

477. De morbis partium durarum dentium. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typ. A. Bianchi, 1853. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio*. Inauguralna disertacija o zubnom kariesu.

MONTAGNANA, Bartolomeo

† Padova o. 1460. Profesor medicine u Padovi. Znameniti kliničar.

478. Consilia domini Bartholomei Montagnane cum tribus tractatibus de Balneis Patauinis et de compositione et dosi medicinarum ac Antidotario. – Venetijs, per Simonem de Luere, 1514. – 2°, 354 lista. – *UB. Wien*.

U toj zbirci konzilija nalaze se i Montagnanovi savjeti različitim Dubrovčanima, koji su болоvali na pr. od glavobolje i smetnji vida, bolesti nosa (ozene?) i kožnih bolesti (fol. 19r, 101r, 317v etc.). Vidi L. Thorndike, *Bullet. of the Hist. of Medicine*, vol XXVIII, 1954, 252.

Djelo je ponovo štampano u Veneciji 1525, 1564 i 1567.

MONTE, Giovanni Battista da

(Montanus, Johannes Baptista), Verona 1498 – Padova 1551. Profesor medicine u Ferrari i Padovi.

479. Consvltationes de variorvm morborvm cvrationibus. – Basileae, apud Michaelem Isingrium, 1557. – 12°, 24 + 820 str. i indeks. – *SK. Zagreb*. Zbirka povijesti bolesti iz autorove prakse. U knjizi se nalaze tri opsežna konzilija namijenjena nepoznatom hrvatskom velikašu, kojeg je Montanus liječio god. 1546.–47. Taj je velikaš najvjerojatnije bio Petar Erdödy. Vidi L. Glesinger, *Liječn. vjesnik LXXII/1950*, 449.

To je djelo štampano pod različitim naslovima više puta. Editio princeps (Parisiis 1554) nisam mogao naći. Ostala izdanja: Bononiae 1556, Noribergae 1559 (*SK. Zagreb*), Venetiis 1559, Lugduni 1560, Viennae 1583 i t. d.

MORO, Alojzije

Rodom iz Pučišća na Braču. Liječnik u različitim mjestima Dalmacije.

480. Dissertatio inauguralis medica de scorbuto. – Patavii, Typis Seminarii, 1832. – 8°, 15 str. – *UB. Wien*. Inauguralna disertacija o skorbutu.

MORVAY, Ivan

Župnik u Tisza Bábolni. Slovak.

481. Vracheny kolere betega. – S. I. et a. – 2°, 3 str. – *SK. Zagreb.*

482. Kratko navuchenye nachina, z-kojem betek Cholera zvan, zevszema z-dobrem napredkom vrachitisze more. Dano vu Tisza Babolnj 1831. – S. I. et a. – 2°, 3 str. – *Školski muzej, Zagreb.*

Vidi J. Medved, *Liečnički viestnik*, XXVI/1904, 264.

483. Methodus, qua Joannes Morvay, Parochus Tisza – Bábolnensis in Archidioecesi Agriensi, Comitatu vero Borsodiensi Parochianos suos, morbo Cholera correptos optato cum successu curavit. – S. I. et a. – 2°, 2 str. – *BDA. Zagreb.*

Tri različna izdanja istih uputa o liječenju kolere. Opisani su simptomi kolere i prikazan je Morvayev način liječenja, koji se sastojao uglavnom u davanju čajeva od različitih biljaka. Zanimljivo je, da su i u latinskom izdanju navedena narodna imena ljekovitih biljaka. Autor preporučuje profilaktičnu upotrebu klornog vapna. Navedena tri izdanja zapravo su prijevodi uputa o liječenju kolere, koje su tiskane na slovačkom jeziku u Nagyszombatu god. 1831.

MOSCATI, Pietro

Castiglione delle Stiviere 1792 – Milano 1824. Istaknuti talijanski liječnik i političar. Sveučilišni profesor u Paviji, ravnatelj bolnice u Milanu, zatim predsjednik cisalpinske republike i ministar nastave.

484. Osservazioni sulla medicina de' Morlacchi, e sulla conformità del loro empirismo antichissimo coi più ricevuti principj della teoria medica – Memorie dell'Istituto nazionale italiano, Bologna, 1806, T. I, parte 2, p. 367–392. – *BA. Bologna.*

Prikaz pučke medicine dalmatinskih Zagoraca. M. je boravio u Dalmaciji kao politički zatočenik (oko god. 1800), pa je tada skupio podatke za ovo svoje djelo. Moscatijev prikaz objavljen je u navedenom bolonjskom zborniku, no čini se, da postoji i posebni otisak.

MOSETIG, Andrija. Vidi ANONYMA 1820, 1821, 1824.

MOSZBAUER, Đuro

* *Beč 1788. Liječnik u Uirovitici i Zagrebu.*

485. Audiatur et altera pars! Eine freimüthige critische Beleuchtung der in dem Beiblatte zur Agramer politischen Zeitung, Nr. 93 den 21. November 1835 enthaltenen Ansichten, Thatsachen und Urtheile gegen die homöopatische Heilmethode. – Agram, Gedruckt bei Franz Suppan, 1837. – 12°, 71 str. – *SK. Zagreb.*

Polemički osvrt na antihomeopatski članak, koji je bio objavljen u zagrebačkim novinama. Postoje dva izdanja, koja se razlikuju samo po naslovnoj stranici. Na jednom izdanju naveden je kao autor »Dr. Moszbauer«, dok je drugo izdanje anonimno.

MRAOVIĆ, Aleksa st.

(*Mraovich, Alexander*), Zagreb, 1801–1855. *Županijski i gradski fizik u Zagrebu.*

486. *Dissertatio inauguralis medico-practica sistens quaedam de hydrargyrosi.* – Viennae, excudebat Sollinger, 1825. – 8°, 21 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o otrovanjima živom.

MRAOVIĆ, Aleksa ml.

Zagreb, 1837–1874. *Gradski fizik i liječnik u Zakladnoj bolnici u Zagrebu. Sin istoimenog liječnika.*

487. *Erläuterungen zur Spitalsfrage der barmherzigen Brüder in Agram.* – Agram, Buchdruckerei des Carl Albrecht, 1868. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb.*
Kritički osvrt na prilike u zagrebačkoj Zakladnoj bolnici. Rekapitulacija polemike, koja se vodila u »Agramer Zeitung« između gradskog fizika Mraovića i provincijala reda Milosrdne braće. Vidi I. Ulčnik, *Liječn. vjesnik LXXII/1950*, 312.

MUDIANO, Costante

Talijanski liječnik.

488. *Saggio sull'antidoto preservativo del vajuolo, con alcuni riflessi sullo stesso: e con una fedele trascrizione d'un acconio rapporto, e quadro comparativo l'oggettò del Dottor Costante Mudiano M. F.* – In Zara, presso Domenico Fracasso 1801. – 8°, 24 str. – *NaB. Zadar.*
Rasprava o cijepljenju protiv velikih boginja.

MÜLLER, Joseph

Reichenau 1811 – Prag 1845. Liječnik u Zadru i Senju, zdravstveni komesar u Rumeliji i Albaniji, zatim fizik u Budvi i Pragu.

489. *Prospetto delle norme veglianti nel regno lombardò-veneto, nella Dalmazia, e nel littorale austro-illirico, attorno ai pubblici impiegati di sanità.* – Praga e Trieste, presso Favarger, 1843. – *Cit. Ualentinelli: Bibliografia.*
Propisi o zdravstvenim službenicima u sjevernoj Italiji, Dalmaciji i Hrv. Primorju.
490. *Systematische Darstellung des Medizinal-Wesens in den deutsch-illyrischen, böhmisch-galizischen und italienischen Provinzen des österreichischen Kaiserstaates. Zweite Abtheilung: Systematische Darstellung der Gesundheitspolizei nach den im österreichischen Kaiserstaate geltenden Normen.* – Wien, Verlag von Braumüller und Seidel, 1843. – 8°, 172 str. – *SK. Zagreb.*
Pregled higijenskih propisa u austrijskim zemljama.
491. *Systematische Darstellung des Medizinal-Wesens in den deutsch-illyrischen, böhmisch-galizischen und italienischen Provinzen des österreichischen Kaiserstaates. Vierte Abtheilung: Elemente einer Medizinal-Statistik der deutsch-illyrischen, böhmisch-galizischen und italienischen Provinzen der österreichischen Monarchie.* – Wien. Verlag von Braumüller und Seidel, 1843. – 8°, 170 str. – *SK. Zagreb.*

Medicinska statistika austrijskih pokrajina. Sadržava veoma važne podatke o zdravstvu u Dalmaciji i Hrv. Primorju.

492. Systematische Darstellung des Medizinal-Wesens in den deutsch-illyrischen, böhmisch-galizischen und italienischen Provinzen des österreichischen Kaiserstaates. Erste Abtheilung: Systematische Darstellung des öffentlichen Medizinal-Dienstes nach den im österreichischen Kaiserstaate geltenden Normen. – Wien, Verlag von Braumüller und Seidel, 1844. – 8°, 12 + 86 str. – *SK. Zagreb.*

Izvrstan pregled organizacije javne zdravstvene službe u austrijskim zemljama. M. se ne osvrće na užu Hrvatsku i Slavoniju, ali njegov pregled obuhvaća Dalmaciju i Hrv. Primorje.

493. Systematische Darstellung des Medizinal-Wesens in den deutsch-illyrischen, böhmisch-galizischen und italienischen Provinzen des österreichischen Kaiserstaates. Dritte Abtheilung: Systematische Darstellung der Krankenpflege nach den im österreichischen Kaiserstaate geltenden Normen. – Wien, Verlag von Braumüller und Seidel, 1844. – 8°, 6 + 382 str. – *SK. Zagreb.*

Pregled propisa o medicinskim školama, obvezama liječnika, bolnicama, propisivanju lijekova, načinima liječenja i sl., koji su vrijedili u austrijskim pokrajinama.

M. je napisao i objavio još niz djela o zdravstvenoj službi, koja – međutim – nemaju veze s Hrvatskom. U »*Medicinische Jahrbücher des österreich. Staates*«, 1841–1842, objavio je raspravu o medicinskoj topografiji Budve.

MULIH, Juraj

Turopolje 1694 – Zagreb 1753. Živio uglavnom u Zagrebu. Hrvatski propovjednik i pučki prosvjetitelj.

494. Poszel apostolszki vu navuku kerschanszkom poszstavlen. – Zagreb, Stamban vu Collegiumu Zagrebeckom T. J. po A. Wessely, Letta 1742. – Sv. I–II. – 8°, 16 + 640 + 66 + 47 i 16 + 899 + 16 str. – *SK. Zagreb.* Sadržava poglavlje »Protimba szuprot kuge« i različite zdravstvene upute. Vidi J. Barlé, *Farm. vjesnik*, X/1920, 262; J. Badalić, *Vrela i prinosi*, 1935, 5, 93, i M. Vanino, *Život*, XXIII/1942, br. 1.

495. Skola Kristusseva, kerschanszkoga navuka obilno puna. – Vu Zagrebu, Stambano po Ivanu Weitz, 1744. – 8°, 12 + 538 str. – *SK. Zagreb.* Katekizam, kojemu su dodane različite »regule« s uputama za čuvanje zdravlja, napose kod porodilja i male djece. Vidi V. Dukat, *Nar. Starina*, VII/1928, sv. 16, str. 13.

MUNEGATO, Pietro

Liječnik u Padovi.

496. Sulla malattia e morte dello studente Matteo Rodoicovich. Lettera al professore Giacom'Andrea Giacomini. – Padova, Tip Cartallier e Sicca, 1838. – 8°, 13 str. – *SK. Zagreb.*

Povijest bolesti Istranina Matije Radojkovića. Polemički odgovor na Giacominijev prikaz uzroka Radojkovićeve smrti.

Vidi GIACOMINI, Giacomandrea.

MUTIIS, Donatus a

Rodom iz Dubrovnika. Dubrovački gradski fizik od 1526. do 1536.

497. In interpretationem Galeni super quatuordecim aphorismos Hippocratis dialogus. – S. l., 1547. – 4°, 31 str. – *BN. Paris.*

Rasprava o Galenovu komentaru Hipokratovih aforizama. Sadržava latinski prijevod prvih 14 aforizama. Knjiga je najvjerojatnije štampana u Lyonu.

498. Epistola de terebinthinae resinae facultatibus. – (L. et a.?). – *Cit. Ljubić: Dizionario.*

MUZZARELLI, Angelo

Talijanski liječnik.

499. Cenni sulla vita ed opere di Giorgio Baglivi. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di Bianchi, 1857. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Inauguralna disertacija o životu i radu dubrovačkog liječnika Đure Baglivija.

N

NATHER, Friedrich

Njemački liječnik.

500. Triumph der Heilkunst aller venerischen Krankheiten. – Agram, Suppan, 1850. – *Cit. Lee: Der Selbstarzt.*

Ta se knjiga spominje u književnom oglasu na koricama knjige W. Lee: »Der Selbstarzt« (Agram, Suppan, 1851) i u različitim tadašnjim novinskim oglasima.

NAGY, Antun. Vidi ANONYMA 1825.

NAKIĆ, G.

(Nachich, G.), rodom iz Dalmacije.

501. Alcune idee sulle sale d'asilo del sig. Cochin primo fondatore delle stesse a Parigi, applicate alla pubblica igiene. – Padova, tipografia Crescini, 1834. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*

NARDO, Luigi

* *Chioggia. Talijanski liječnik. Ravnatelj bolnice u Veneciji. Boravio u Dalmaciji.*

502. De corticis pini maritimae analysi chemica et medico usu experimentis et observationibus detecto. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Seminarii, 1831. – 8°, 37 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o kemijskoj analizi i medicinskoj upotrebi primorskog bora. Autor se osvrće na medicinsku upotrebu te biljke kod Dalmatinaca i navodi različite hrvatske nazive. Valentinelli citira ovu radnju u svojoj bibliografiji Dalmacije.

NAZOR, Mihajlo

* *Brač 1819. Uojni mornarički liječnik, zatim privatni liječnik na Braču.*

503. De doctrina medica Baglivii. Dissertatio inauguralis. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1846. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o medicinskim nazorima Gjura Baglivija.

NEUSTADTER, Michael

Schässburg 1736 – 1806. Protomedik u Erdelju.

504. Kratki navuk od czepljenja koz kravjih po Mihalyu Neustaedteru prvem vrachitelu vu Erdelyzkoj zemlyi vun dan szada pako vu horvatzki jeziku preneshen, y prilagodjen domovini za haszen, y potrebuwanye vszeh otczev, y materih horvatzkoga orszaga. – Vu Zagrebu, Pritizkan vu szlovotizki Novoszszelzkoj, 1804. – 12°, 40 str. – *SK. Zagreb.*

505. Kratki navuk od ucipanja kozah kravjih po Mihovilu Neustaedteru prvem likaru u Erdeljskoj zemlji na svitlo dan sada pako iz nimacskog jezika u illiricki priobratit za korist domovine i potribu sviuh otacah, i materah slavonskoga kraljestva. – U Zagrebu, Pritisk s-slovami Novoselovimi, 1804. – 12°, 40 str. – *SK. Zagreb.*

506. Varhu navlačenja kravokozicà dvi, ù kratko, beside, za probuditi svekolike otce, i majke po Mihovilu Neustaedteru zdravja tanačniku, i parvome u Sibirju likaru, u nimačkom jeziku pria sloxene; a sad na ilirički za karlovačku krainu prinesene, po milostivoj zapovidi prijasnoga nadhercega Carla. – Pritiskane u Rici, po udovi Karletzky, [1804]. – 12°, 15 str. – *SK. Zagreb.*

Sve tri navedene knjige su prijevodi iste Neustaedterove njemačke brošure, ali na različitim narječjima hrvatskog jezika. Prve dvije navedene knjige izdane su brigom zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca (1752–1827), a treća knjiga izdana je zaslugom senjsko-modruškog biskupa Ivana Ježića (1746–1833).

NIKOLIĆ, Gjuro

(Nicolich, Georgius), rodom iz Hrvatske.

507. Chymica respirationis phaenomena. – Patavii, Ex typis Val. Crescini, 1842. – 8°, 20 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o kemijskim procesima kod dihanja.

NIKOLIĆ, Mate

(Nicolich, Matthaeus), rodom iz Lošinja. Liječnik na Lošinju Povjesničar.

508. De morbis pandemicis. Dissertatio. – Patavii, Typis Cartallier, 1836. – 8°, 40 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o pandemijskim bolestima, osobito o koleri.
509. Lettere sul Cholera asiatico. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, 1865. – 8°, 27 str. – *UB. Wien.*
Pisma dr. Luzzatiju o uzrocima i liječenju kolere.
510. Manuale d'igiene navale. – Trieste, Tipografia del Lloyd Austriaco, 1872. – 8°, 323 str. i 3 table. – *UB. Wien.*
Udžbenik pomorske higijene. Sadržava osnove anatomije i fiziologije čovjeka, zatim opise najvažnijih bolesti pomoraca.

NIKOLIĆ MIŠKOVIĆEV, Maksim

(*Nikolics Mischkovicsew, Maximus*), *Srijemski Karlovci 1806 – Beograd 1880. Liječnik u Zemunu, Srijemskim Karlovcima, Požarevcu i dr. Kneževski štabni kirurg u Srbiji.*

511. Dissertatio de conio maculato. – Budae, Typis R. Sc. Universitatis, 1834. – 8°, 56 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o kukuti. Vidi D. Grmek, *Starine*, knj. 43. str. 183.

NIKOLORIĆ, Ante

(*Nicolorich, Antonius*), *Bol na Braču, 1798–1852. Liječnik na Braču.*

512. De nulla medicina interdum optima. Dissertatio medica inauguralis. – Patavii, Ex Officina sociorum titulo Minerva, 1823. – 8°, 28 str. – *NaB. Zadar.*
Inauguralna disertacija o ekspektativnoj metodi liječenja.

NISETEO, Marko Antun

Rodom iz Starigrada na Hvaru. Liječnik u Starigradu i Kotoru.

513. De hominis nexu cum tribus naturae generibus. Dissertatio inauguralis. – Venetiis, Ex officina Commercii, 1836. – 8°. – *PB. Definis, Brač.*
Inauguralna disertacija o odnosu čovjeka prema životinjama, biljkama i mineralima.

NONVEILLER, Luj

Rodom iz Dalmacije. Primarius bolnice u Splitu i liječnik u različitim mjestima Dalmacije.

514. Stethoscopium in cordis laesionibus. Dissertatio inauguralis medica. – Patavii, Typis Penada, 1838. – 8°, 24 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o auskultaciji kod srčanih bolesti.

NOVAK, Josip Frane

Zadarski nadbiskup.

515. Josip Frane Nowak po milosti Boxioi i svetoga sidalista arkibiskup zadarski, i metropolita dalmatinski Puku Grada i Archidarxave Zdravlje.

Sinci pridraghi! Bollest kuxna Cholera ... – Zadar, Iz Utistenice Battara, 1831. – 2°, 2 str. – *BDA. Zadar.*

Biskupska okružnica o postupanju za vrijeme epidemije kolere.

NOVAK, Mirko

Rodom iz zagrebačke županije. Liječnik u Aradu.

516. Dissertatio inauguralis medica de dysenteria. – Budae, Typis R. Univ. Hungaricae, 1829. – 8°, 30 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o griži.

NUTRIZIO GRISOGONO, Petar. Vidi GRISOGONO NUTRIZIO, Petar

O

OBAD, Gjuro

Rodom iz Dubrovnika. Liječnik u Dubrovniku.

517. De morbillis. Dissertatio. – Patavii, Typis Cartallier, 1836. – 8°. – *BUP. Padova.*
Inauguralna disertacija o malim boginjama.

OBERSTER, Josip Dragutin

* *Karlovac 1812. Gradski fizik u Zagrebu i rudarski liječnik u Rudama kod Samobora.*

518. De feбри intermittente. Dissertatio inauguralis. – Vindobonae, Typis Car. Ueberreuter, 1840. – 8°, 24 str. – *BFS. Samobor.*
Inauguralna disertacija o malariji.

OMASIĆ, Josip

Rodom iz Kaštel Lukšića. Liječnik i općinski načelnik u Kaštel Lukšiću.

519. Brevi cenni sulla vetustà ed importanza della medicina. – Padova, Tip. Prosperini, 1860. – 8°, 15 str. – *Cit. Morpurgo: Bollet. bibliografico dalmato, 1860–1861.*

Inauguralna disertacija o starosti i važnosti medicine.

520. Una lezione di medicina pratico-teorica utile a tutti basata specialmente sui recenti progressi della scienza. – Spalato, Tipografia di Antonio Zannoni, 1871. – 8°, 19 str. – *SK. Zagreb.*

Otvoreno pismo splitskom kolegi, koji mu je javno predbacio, da je kriv smrti nekog mladića iz Kaštel Sućurca. O. iznosi povijest bolesti tog mladića i prebacuje krivnju na kolegu, koji njemu prigovara.

ORFELIN, Zaharija

Ukovar 1726 – Salajka kraj Novog Sada 1785. Srpski književnik.

521. Вѣчныи календарь, написанъ Захаріемъ Орфелиномъ. – Напечатанъ бѣ царствующемъ градѣ Виеннѣ въ лѣто 1783. – 8°. – *UB. Wien.*

Na str. 345–356 nalaze se »Правила что человекъ каждыя мѣца во всякомъ году ω своемъ здоровіи наблюдать имѣеть. Иная къ сохраненію здоровія служащая правила«. Orfelin je sastavio zdravstvena pravila na srpskom jeziku po uzoru salernskih regula. Vidi R. Jeremić, Srpski arhiv za celokupno lekarstvo, XLVII/1949, sv. 5–6.

ORLANDINI, Frano

Rodom iz Dalmacije. Liječnik na Braču.

522. Funesti effetti delle passioni, importanza della filosofia nella medicina. Dissertazione. – Pavia, Tip. Fusi, 1857. – 8°, 22 str. – UB. Wien.
Inauguralna disertacija o pogubnim posljedicama strasti i važnosti filozofije u medicini.

ORSETTI, Klement

Rodom iz Poreča. Liječnik u Poreču.

523. De rachitide. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Penada, 1843. – 8°, 20 str. – PB. Grmek, Zagreb.
Inauguralna disertacija o rahitisu.

ORŠIĆ, Franjo

* 1758 – Zagreb 1807. *Zagrebački kanonik. Sin grofa Krste i grofice Josipe Oršić.*

524. Knisicza od baratanya z-finki van dana po jednom finko-lyubitelu. – Vu Zagrebu, vu czesz. kraly. szlob. Novoszelsky szlovotizki, 1798. – 8°, 36 str. – SK. Zagreb.
Upute za uzgoj zebr. Sadržava nekoliko poglavlja o liječenju ptica, na pr. »Od opadavicze, ali velikoga betega«, »Od kassla«, »Od laksziranya«, »Od ovussivenya, illiti tekutih« i t. d. Kukuljević navodi, da je autor grof Imbro Vojkfi od Vojkovića (Bibl. hrv., br. 2044). Na primjerku u Sveučilišnoj knjižnici dodani su rukom nekadašnjeg vlasnika Adama Baričevića inicijali »C. F. O. C. Z. et A.« J. Šafarik i D. Hirc ispravno misle, da je autor te knjižice grof Franjo Oršić, tako da navedeni inicijali znače »Comes Franciscus Oršić Canonicus Zagrabienensis et Abbas«. Vidi D. Hirc, Glasnik hrv. prirodoslovnog društva, XXIII/1911.

ORŠIĆ, Josipa

† Orosavlje 1778. *Hrvatska plemkinja. Žena grofa Krste Oršića.*

525. Betegujuche sivine vrachitel to jeszt szuprot vszakojachkomu sivinszkomu betegu hasznovita, vnogo puti probuvana, ter isztinszka zaidena vrachtva iz vszakojachkeh knjig zvelikum marlivosztium zebrana, na horvaczki jezik obernyena, ter od jednoga obchinszke vszega orszaga, navlasztito pako sziomakov haszni lyubitela na szvetlo dana. – Vu Zagrebu, stampana po Adamu Jandera, 1772. – 8°, 117 str. – SK. Zagreb.
Knjiga o praktičnom veterinarstvu namijenjena seljacima. Zapravo je to kompilatorni prijevod iz različitih njemačkih veterinarskih knjiga. Djelo je štampano anonimno, no pouzdano se zna, da je autor grofica Josipa Oršić. Vidi E. Podaubsky, Veter. vjesnik, 1908.

526. Vrachitel betegujuche sivine, tho jeszt vrachtva za rogatu marhu, krmke, y mladinu. Van dana naipervich po J. G. O. R. G. Z. vezda pako po F. G. O. K. Z. na obchinszku haszen. – Vu Zagrebu, Stampana vu Novoszelskoj stamparii, 1799. – 8°, 130 + 6 str. – *SK. Zagreb.*

Drugo, prerađeno izdanje Oršičkine veterinarske knjižice, koje je priredio njezin sin Franjo Oršić. Inicijali u naslovu knjige znače: »Josipa Grofica Oršić Rođena Grofica Zichy« i »Franjo Grof Oršić Kanonik Zagrebački«. Osvrt na tu knjigu napisao je E. Podaubsky u Vet. vjesniku iz god. 1908.

OSANN, Emil

Weimar 1787 – Berlin 1842. Profesor farmakologije i direktor poliklinike u Berlinu.

527. Physikalisch-medicinische Darstellung der bekannten Heilquellen der vorzüglichsten Länder Europa's. Zweite vermehrte Auflage. – Berlin, bei Ferdinand Dümmler, 1839–1841. – 2 sveska, 8°, 24 + 541 i 12 + 1100 str. – *SK. Zagreb.*

Sadržava važne podatke o ljekovitim vrelima u Hrvatskoj. Prvo, nepotpuno izdanje štampano je u Berlinu 1829–1832.

OSTOIĆ, Jeronim

*(Ostoich, Hieronymus), * Starigrad na Hvaru 1744. Liječnik u Dalmaciji.*

528. Dissertatio medica de duabus constitutionibus epidemicis dalmaticis. – Vindobonae, Typis Jo. Thom. de Trattnern, 1778. – 8°, 12 + 38 + 4 str. – *BZLH. Zagreb.*

Inauguralna disertacija. Opis epidemija, koje su harale na otoku Hvaru g. 1766. i 1768. Prva epidemija bio je vjerojatno pjegavac, a druga gripa. Vidi D. Mušić, Liječn. vjesnik LXI/1939, br. 8.

OSTOIĆ, Niko

(Ostoich, Nicolaus), Starigrad na Hvaru, o. 1810–1848. Liječnik u Starigradu. Pisac arheoloških i ekonomskih rasprava.

529. De lucis in corpus humanum efficacia. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Cartallier, 1835. – 8°, 24 str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralna disertacija o utjecaju svjetlosnog zračenja na ljudski organizam.

P

PAITONI, Giambattista

Zadar 1703 – Venecija 1788. Protomedik u Zadru i Veneciji.

530. Della generazione dell'uomo. Discorsi. – Venezia, appresso G. Recurti, 1722. – 4°, 8 + 88 str. – *UB. Amsterdam.*

Dvije rasprave o začecu i embrionalnom razvoju čovjeka. P. pristaje

uz nazore ovistâ i pobija Vallisnierijevo mišljenje, da su i »crvići« u spermi važan faktor oplodnje.

531. *Vindiciae contra epistolas Petri Bianchi. – Faventiae, Ex praelo Josephi Ant. Archii, 1724. – 4°, 24 + 24 + 45 str. – Staatsbibliothek, Berlin.*
U svojoj ranijoj knjizi P. se kritički osvrnuo na Vallisnierijeve genetičke nazore. Dubrovčanin Petar Bianchi (1699–1747) napisao je dva pisma u obranu svojeg učitelja, pa je podrugljivo i oštro napao Paitonija. Bianchijeva pisma nisu bila štampana nego su pojedini prijepisi kružili među padovanskim studentima. Paitoni je objavio ta pisma u cijelosti i popratio ih, dakako, borbenim odgovorom. Knjiga ima tri dijela, od kojih je svaki posebno paginiran. U prvom se dijelu nalaze pisma padovanskih profesora, koji su u toj polemici pristali uz Paitonija. U drugom dijelu štampano je prvo Bianchijevo pismo i Paitonijev osvrt, a u trećem dijelu drugo pismo i odgovor. Vidi D. Körbler, Rad Jug. akad., knj. 196, Zagreb 1913, 1–52.
532. *Della generazione dell'uomo. Terzo e quarto discorso. Annessa-vi nel fine una lettera intorno alla generazione de' vermi nel corpo degli animali. – Venezia, F. Zane, 1726. – 4°, 121 str. – AML, Washington.*
Druge dvije rasprave o začecu i embrionalnom razvoju čovjeka. Dodano je pismo o spontanoj generaciji crvi u životinjskom tijelu.
533. *De vita, ac scriptis Fabricii Bartholeti medici Bononiensis commentarius. – Venetiis, 1740. – 22 str. – BM, Venezia.*
Životopis bolonjskog liječnika Bartholetija.
534. *Osservazione anatomica rara. Alla Reale Società di Londra. – Venezia, 1764. – 8°, 8 str. – BM, Venezia.*
Pismo Kraljevskom učenom društvu u Londonu o jednom anatomskom opažanju. Talijanski i engleski tekst.
535. *Relazione dell'inoculazione del vaiuolo eseguita in Venezia nel novembre del 1768 per decreto dell'eccellentissimo Senato. – Venezia, Tip. Pinelli, 1768. – 8°, 22 str. – BM, Venezia.*
Izveštaj o variolizaciji, koju je P. izvršio u Veneciji g. 1768.
536. *Parere sulla natura della tischezza e sulle cautele da usare per preservarsi dalla medesima. – Venezia, Tip. Pinelli, 1772. – 8°, 38 str. – BM, Venezia.*
Rasprava o kontagioznoj naravi ftize i o zaštitnim mjerama protiv te bolesti. Knjiga je objavljena po nalogu mletačkog zdravstvenog vijeća, da bi služila za pouku naroda. U zadarskoj biblioteci »Paravia« nalazio se jedan primjerak, ali je za vrijeme Drugog svjetskog rata odnesen u Italiju.
Vidi HOWARD, John.

PAITONI, Ivan Ante

Rodom iz Šibenika. Liječnik u Cavtatu i Splitu.

537. Sulla fisiognomonia quale propedeutica alla patognomonia. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1852. – 8°, 16 str. – *PB. Glesinger, Zagreb.*

Inauguralna disertacija o odnosima između vanjskog izgleda i unutrašnjih svojstava pojedinih ljudi.

PALKLE DE PALKLAY, Alojzije

Rodom iz Poljske. Okružni fizik u Dubrovniku i liječnik u Pazinu.

538. Dissertatio inauguralis medico-chirurgica de hydrope sacci lacrimonalis. – Vindobonae, ex typographico J. E. Akkermann, 1822. – 8°, 78 str. – *BMS. Novi Sad.*

Inauguralna disertacija o hidropsu suzne vrećice.

PANČIĆ, Josip

(Panchich, Josephus), Ugrine kod Bribira 1814 – Beograd 1888. Ugledni liječnik i botaničar. Prvi predsjednik Srpske akademije nauka.

539. Taxilogia botanica. Dissertatio inauguralis. – Pestini, Typis Beimel, 1842. 8°, 7 + 22 str. – *SK. Zagreb.*

Liječnička inauguralna disertacija o klasifikaciji biljaka. Napisao je zatim niz botaničkih i prirodnoznanstvenih knjiga, a životno mu je djelo opis flore Srbije.

PANTELIN, Đorđe

Ledinci u Srijemu 1802 – Beč 1859. Liječnik u Mitrovici i Zemunu. Istaknuti srpski rodoljub.

540. Dissertatio inauguralis medica de variola vaccina. – Budae, Typis typogr. R. Sc. Universitatis Hungaricae, 1832. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o vakcinaciji.

541. Торжественно лъкарско сочинение о хранителнои богиньи. – У Будиму, Писмени Кр. Всеучилишта Пештанског, 1832. – 8°, 25 str. – *SK. Zagreb.*
Srpski prijevod disertacije o vakcinaciji.

PANZANI, Jacopo

Rodom iz Venecije. Liječnik u Veneciji i Istri.

542. Beschreibung der Krankheiten welche im Jahre 1786 in Istrien geherrscht haben. Aus dem Italienischen von Fechner. – Lübben, K. F. W. Erbstein und Sohn, 1801. – 8°, 4 + 204 str. – *AML. Washington.*

Pregled zdravstvenog stanja u Istri god. 1786.

PARACELSUS, Theophrastus Bombastus

Einsiedeln 1493 – Salzburg 1541. Znameniti njemački liječnik i veliki reformator medicine. Osnivač iatrokemije.

543. Der grossen Wundartzney / das Erst Buch ... / Das ander Buch ... – Gedruckt zu Augspurg bey Heynrich Steyner, 1536. – 2°, 7 + 61 + 6 + 60 listova. – *MB. Zagreb.*

Prvo izdanje znamenite Paracelzove kirurgije, urešeno krasnim drvo-rezima. Dragocjeni primjerak te knjige, koji se nalazi u *MB. Zagreb*, bio je nekoć vlasništvo Valvazora. P. spominje u predgovoru tog djela, da je putovao kroz Hrvatsku («durch ... Crabaten»). U drugom traktatu prve knjige opisuje P. kako je u Hrvatskoj vidio ciganina, koji je uspješno liječio probadanje u unutrašnjosti tijela pomoću soka neke biljke. U trećem traktatu prve knjige opisuje P., kako je u Senju vidio trgovca terijakom iz Arabije, koji je prodavao pečatanu zemlju (terra sigillata).

Paracelzova »Velika kirurgija« štampana je mnogo puta, kako na nje-mačkom, tako i na latinskom jeziku. U latinskom prijevodu tog djela također se spominje njegov boravak u Hrvatskoj. U »Chirurgia vulne-rum« opet se opisuje liječničko umijeće hrvatskog Ciganina, a navodi se, osim toga, da u Slavoniji liječe prijelome kostiju pomoću napitka od mlijeka i biljke »Sofia« (valjda *Salvia off. L.*). Podatke u vezi s Hrvat-skom nalazimo i u drugim Paracelzovim djelima, tako u djelu »Para-granum« P. povoljno piše o dalmatinskim liječnicima, u predgovoru djela »Spitalbuch« osvrće se na svoj boravak u Hrvatskoj i Dalmaciji, a u predgovoru djela »Bertheonea« spominje, da su se između stotina njegovih učenika istaknula dvojica iz Panonije i dvojica iz Slavonije. Nije sigurno, da li P. pod nazivom »Sclavonia« misli na Slavoniju u užem smislu ili na sve slavenske zemlje. Sva navedena Paracelzova djela štampana su mnogo puta u različitim skupnim izdanjima. Sva se ta djela mogu naći u našim knjižnicama u nekoliko izvrsnih starih Paracelzovih skupnih izdanja, na pr. »Die Bücher und Schriften«, Basel 1590 (*MB. Zagreb*, u katalogu pod imenom Bombastus); »Opera«, Strassburg 1603 (*MB. Zagreb*, u katalogu pod imenom Theophrastus); »Chirurgische Bü-cher und Schriften«, Strassburg 1618 (*SK. Zagreb*); »Opera omnia medico-chemica-chirurgica«, Genevae 1658 (*SK. Zagreb*).

O Paracelzovu boravku u Hrvatskoj pisali su L. Thaller, *Liječn. vjesnik* LIII/1931, 449; V. Jugović, *Obzor* 1934, br. 181–183; L. Glesinger, *Lij. vjesnik* LVIII/1936, br. 9; V. Bazala, *Liječn. vjesnik* LXIII/1941, 412; V. Bazala, *Die medizinische Welt* XVI/1942, 581 i D. Grmek, Santorio, *Zagreb* 1952, 16–18.

Vidi SKALIĆ, Pavao.

PARAVIĆ, Romualdo

(*Paravich. Romualdus*), *Bakar, o. 1814–1861. Gradski fizik u Bakru i liječnik u bolnici za škrljevsku bolest u Kraljevići.*

544. De punica granatum ejusque usibus in taeniam. Dissertatio. – Ateste, Typis Longo, 1837. – 8°. – *PB. Definis, Brač.*

Inauguralna disertacija o upotrebi mogranja za istjerivanje trakavice.

PARODI, Antonio. Vidi STRATICO, Grgur.

PARTAŠ, Josip. Vidi LEE, William.

PATAČIĆ, Ivan. Vidi ANONYMA 1747.

PATKOVIĆ, Baltazar

(*Patkovich, Balthasar*), * Požega 1749. *Gradski fizik u Pečuhu i u Pešti.*

545. Theses inaugurales medico-practicae de haemorrhagiis. – Viennae, Typis nob. haered. de Ghelen, 1779. – 8°, 8 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Inauguralne teze o krvarenju.

PATRICIUS, Franciscus. Vidi PETRIŠ, Franjo.

PATUNA, Bartol

* *Rijeka 1738. Morgagnijev asistent i prosekator u Padovi, zatim liječnik u Beču, Rijeci i Gorici.*

546. Epistola physico-medica ad J. B. Morgagnum continens historiam foetus sine involucris extra uterum inventi, placenta intra uterum haerente. Dissertatio inauguralis. – Viennae, E typographeo Kaliwodiano, 1765. – 8°, 41 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o zanimljivom obdukcijom nalazu kod jednog slučaja vanmaterične trudnoće.

547. Memoria sopra i crinoni di Bartolommeo Patunà fra gli Arcadi dell'Accademia Romano-Sonziaca Mirindo Pedasco ecc. Letta nella medesima il di 20 Gennajo 1782. – Gorizia, nella Stamperia Tommasini, 1785. – 8°, 48 str. – *NaB. Rijeka.*

548. Memoria sopra il trismo de' fanciulli recentemente nati. Di Bartolommeo Patunà, fra gli Arcadi dell'Accademia Romano-Sonziaca Mirindo Pedasco ecc. Letta nella medesima il di 25. Aprile 1784. – Gorizia, nella C. R. priv. Stamperia Tommasini, 1785. – 8°, 69 str. – *NaB. Rijeka.*
Rasprava o tetanusu novorođenčadi.

PAUKOVIĆ, B.

549. Der Curort Topusko in der kroatischen Militär-Grenze. Eine historisch-topographisch-balneologisch-landschaftliche Skizze. – Wien, Commissions-Verlag von L. W. Seidel und Sohn, 1867. – 8°, 8 + 9 str. – *SK. Zagreb.*

Kratki pregled opće povijesti balneologije, izvrsna povijest mjesta i lječilišta Topusko, opis ljekovite vode i lječilišnih zgrada.

PAUL, Ivan Venceslav

Austrijski veterinar.

550. Razgovor, y navuk od dersanya, y hranyenya ovâcz. Zatem od obdelavanya duhana. – Vu Zagrebu, stampano pri Ant. Jandera, 1771. – 8°, 72 + 47 str. – *SK. Zagreb.*

Prijevod knjige »Abhandlung von der Schafzucht. Nebst einem Anhang vom Tabackbau« (Beč, 1770). Prevodilac nije poznat.

551. Razlozenje sverhu plodjenja i pripashe ovacâ, s jednim nadometkom od sianja i timarenja duhana po zapovidi privisokih stareshinâ iz Nimačskoga na Slavonski jezik prinesheno od jednoga otacsbini svojoj napridak xelechega domorodca. – U Osiku, 1771. – 8°, 98 str. – *SK. Zagreb*. Drugo izdanje: U Beksu, kod Jos. Kurzböcka, 1772, 8°, 111 str. – *SK. Zagreb*.

Prijevod poznatog Paulova njemačkog djela »Abhandlung von der Schafzucht. Nebst einem Anhang vom Tabackbau« (Beč, 1770). Prevodilac je krajiški časnik i poznati didaktički pjesnik Matija Antun Relković (1732–1798).

552. Izkushani nauk, kakose ovce kroz dobro upravljenje k najboljemu stanju dovesti i u takovom uzderxati mogu. Iz njemačkog na illiriczi jezik preveden po Adamu Thadi Blagoevichu od Valpova. – U Poxunu, Pri F. W. Packo, 1774. – 8°, 108 str. – *SK. Zagreb*.

Prijevod Paulove knjige »Erfahrungsmässiger Unterricht wie die Schafe durch gute Pflege zur vollkommensten Art gebraucht und bey solcher erhalten werden können« (Beč, 1774). Prevodilac je Adam Tadija Blagojević (* 1746).

553. Prava, i pomljiivo izpisana ovczarnica, illiti uvixbani nauk kakose ovce po dobrom godenju u najpodpuniju verstu okrenuti, i u njoj uzderxati mogu. Najprije od jednoga punno zasluxenog, i vishta domorodca nimački sloxen, zatim na zapovid visokih stareshinah u slavonski jezik prineshen po Mathii Ant. Relkovichu. – U Osiku, po Ivanu Mart. Divald, 1776. – 4°, 4 + 127 str. – *SK. Zagreb*.

U tom izdanju nije označen autor originalnog djela, no očito je, da je to novi prijevod poznate Paulove knjižice, koju je dvije godine ranije već preveo na »ilirski« Adam Blagojević. Prevodilac ovog izdanja je Matija Antun Relković.

Paulove knjige o uzgoju ovaca veoma su važne za povijest našeg veterinarstva. Vidi o tome L. Brozović, Jugosl. veterinarski glasnik, 1928, 71, i V. Ćorović, Nastavni vjesnik, XXIX/1921, 22.

PAULUS DE PAULO. Vidi PAVLOVIĆ, Pavao.

PAVIĆ, Antun Aleksandar

(*Pavich, Antonius Alexander*), Požega, 1802–1853. *Gradski i županijski fizik u Požegi. Profesor na medicinskom liceju u Salzburgu. Povjesničar, etnograf i botaničar.*

554. Dissertatio inauguralis medica sistens quaedam de nicotiana tabaco. – Vindobonae, Typis J. P. Sollinger, 1827. – 8°, 31 str. – *SK. Zagreb*. Inauguralna disertacija o biljci duhanu, štetnosti pušenja i medicinskoj upotrebi duhana.

PAVIĆ, Emerik

(*Pavich, Emericus*), Budim, 1716–1780. *Hrvatski franjevac. Lektor filozofije i teologije u Budimu.*

555. Flos medicinae, sive Scholae Salernitanae de conservanda bona valetudine. Praecepta metrica: Auctore Joanne de Mediolano. Recenter interpretatione Illyrica, sive Dalmatica rythmicè illustratus. – Pestini, Typis Eitzenbergerianis, 1768. – 16°, 61 str. – *SK. Zagreb* i *NaB. Zadar*. Prva knjiga medicinskog sadržaja štampana na hrvatskom jeziku. »Regimen sanitatis Salernitanum« ili »Flos medicinae« znamenito je srednjovjekovno higijensko-didaktično djelo, koje su sastavili anonimni salernski magistri potkraj XIII. stoljeća. Kao redaktori ili čak autori tog teksta obično se spominju Arnaldo de Villanova ili legendarni Giovanni da Milano. Od XV. do XIX. stoljeća objavljene su salernske regule u bezbroj izdanja, kako u latinskom izvornom obliku, tako i u raznovrsnim prijevodima. U našem izdanju štampani su izmjenično latinski stihovi i hrvatski prijevod. Prevodilac i urednik knjige potpisao se samo inicijalima E. P. od B., no nema sumnje da te kratice treba tumačiti: Emerik Pavić od Budima. Pavićev prijevod u stihovima salernskih regula ponovo je objavio Ignjat Alojz Brlić (1795–1855) u »Zori dalmatinskoj« (god. III/1846) pod naslovom: Skorup od Lekarje ili Salernitanski nauci kako se zdravlje uzdržati može. Isp. L. Glesinger, Alma Mater Croatica, VI/1940, 2, 56–61. i D. Grmek, Lij. vjesnik LXXV/1953, 9–10, 259. Vidi ANONYMA 1766.

PAVIŠIĆ, Lujo Cezar

Makarska 1823 – Zadar. Svećenik, apostolski protonotar. Plodan književnik.

556. Uspomena povistna o kugi makarskoj god. 1815. pisana talianskim i dalmatinskim-bosanskim jezikom. – Memoria storica sulla peste di Macarsca del 1815. scritta in italiano ed illirico. – U Beču, kod Rudolfa Lechnera. Iz tiskopisja Ant. Benko, 1851. – 8°, 42 + 44 str. i 2 tabelle. – *SK. Zagreb*. Izvrstan opis epidemije kuge, koja je harala u Makarskoj god. 1815.

PAVLOVIĆ, Pavao

(Paulus de Paulo), rodom iz Zadra. Zadarski plemić. Potkraj XIU. stoljeća gradski rektor u Zadru.

557. Memoriale Pauli de Paulo patritii Jadrensis. – U knjizi Joannes Lucius: De regno Dalmatiae et Chroatae libri sex. – Amstelodami, Apud Joannem Blaev, 1666. – 2°, str. 423–438. – *SK. Zagreb*. Ljetopis Zadra za god. 1371–1408. Sadržava izvrstan opis epidemije gripe, koja je harala u Zadru god. 1404. Kritičko izdanje teksta priredio je F. Šišić, Vjestnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. arkiva, VI/1904, 1, 1–59.

PAYER, Ivan Leopold

Rodom iz Soprona. Hrvatski zemaljski fizik i ordinarij u Uraždinu, zatim liječnik u Petrovaradinu. Iatrokemičar.

558. Ex universa medicina aphorismi duodeni. Annexis sex tabulis de natura humana ejusdemque substantia et accidentiis. – Viennae Austriae, Typis

Joannis Georgii Schlegel, 1700. – 8°, 6 + 6 str. – *UB. Wien.*

Dvanaest medicinskih aforizama i šest tabela sa skolastičkim shemama o atributima ljudske naravi.

559. *Medicina aphoristica, ejusdemque commentarius; seu: Nova theoria medica, in experientia vera fundata, per rationes probabiliores declarata, ad usum genuinum reducta, atque observationibus futurae praxis necessarijs concinnata et illustrata. Anno qVo ConCorDeMVs. – Graecii, Typis Haeredis Widmanstadii, 1710. – 16°, 10 + 124 str. – MB. Zagreb. Iatrokemijska rasprava.*
560. *Modicum medicum; sive regni Slavoniae thermarum, in inclyto Varašdinensi comitatu; ad venerabile ac antiquissimum Capitulum almae Ecclesiae Zagrabiensis jure domini spectantium succinta et dilucida descriptio. Annexis Cautelis in acidularum usu observandis. – Graecii, Typis haeredum Widmanstadii, 1709. – 8°, 54 str. – GM. Varaždin.*
Drugo izdanje: *Zagrabiae, litteris Kotscheianis, 1784. – 8°, 46 str. – MB. Zagreb.*
Opis i kemijska analiza ljekovite vode u Varaždinskim Toplicama. Opisane su medicinske indikacije i način upotrebe, a dodane su općenite upute o pijenju mineralnih voda. To je naša najstarija balneološka knjiga. Vidi L. Thaller, *Liječn. vjesnik, LXII/1940, 178.*
561. *Fundamentum naturae medicatricis adaequatum; seu novum et verum principium theoriae ac praxeos medicae succinte atque dilucide in motu intestino et progressivo naturali demonstratum et explicatum. Inventum omnibus philosopho-medicis, et curiositatis amantibus utile, ac delectabile, – Graecii, Typis Haeredum Widmanstadii, 1710. – 16°, 10 + 50 str. – MB. Zagreb.*
Iatrokemijska fiziologija.
562. *Casus medicinales; sive: Nova praxis medica, in qua secundum Fundamentum naturae medicatricis adaequatum, nec non juxta medicinam aphoristicam, omnes morbi interni experimentaliter ordine deducuntur, eorumque medendi methodus rationabiliter rite perspicuis explanatur.*
P. spominje to svoje djelo, ali nije sigurno utvrđeno, da je ono doista štampano. Možda se samo radi o izmijenjenom naslovu djela pod 561.

PEJAKOVIĆ, Stjepan

Rodom iz Petrinje. Administrativni službenik.

563. *Svilena buba i njezine bolesti. Predavano na II. obćoj hrvatskoj učiteljskoj skupštini. – U Zagrebu, Tiskom Dragutina Albrechta, 1874. – 8°, 14 str. – SK. Zagreb.*
Prikaz vlastitih eksperimenata o uzrocima bolesti dudova svilca i vlastitih iskustava o njihovu liječenju.

PEJIČIĆ, Konstantin

(Peitsits, Constantinus; Пейчић, Константин) Borovo 1802 – Pešta 1882. Liječnik u Srijemskoj Mitrovici, Somboru, Srijemskim Karlovcima i Pančevu. Istaknuti

socijalno-medicinski radnik, utemeljitelj srpske medicinske književnosti na narodnom jeziku.

564. *Dissertatio inauguralis medicopolitica de pauperum aegrorum cura.* – Pestini, Typis Trattner, 1830. – 8°, 29 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o zdravstvenoj zaštiti siromaha. To je izvrsna i veoma napredna socijalno-medicinska studija. Vidi A. Šević, *Liječn. vjesnik*, LIII/1931, str. 379; D. Grmek, *Starine*, knj. 43, str. 174.
565. *Разглаголъствие увенчательно лекарско-политическо о болни сиромашаааа леченю.* – У Будиму, Печатано писменима Кр. Свеучилища Пештанског, 1830. – 8°, 23 str. – *SK. Zagreb.*
Prijevod inauguralne disertacije. To je prvo originalno medicinsko djelo štampano na srpskom jeziku. Vidi B. Konstantinović, *Prva jugoslavenska socijalno-medicinska studija*, *Miscellanea I*, Beograd 1937.
566. *Руководитель къ свеобщемъ здравлю. I. част. (Handführer zur allgemeinen Gesundheit).* – У Будиму, Печат. писменима Кр. Свеуч. Пештанског, 1830. – 8°, 85 str. – *SK. Zagreb.*
Pučko-prosvjetna knjiga o higijeni trudnoće, poroda i babinja i ispravnoj njezi novorođenčadi. To je zapravo prvi dio široko zasnovane opće higijene, no ostali dijelovi nisu nikad bili objavljeni.
567. *Руководитель к' изгублѣном здравлю. (Handführer zur Erlangung der verlorenen Gesundheit).* – У Будиму, Печат. писменима Кр. Свеуч. Пештанског, 1834. – 16° 32 + 312 str. – *SK. Zagreb.*
Priručna knjiga za liječenje bolesnika u odsutnosti liječnika. Knjiga je sastavljena po uzoru na popularno njemačko djelo Ludwiga Franka.
568. *Викентий Присницъ, нѣгова ладна водна лекарія и садашњи и бивши болници у Грѣфенбергу.* – У Новом Саду, Печат писмена Павла Јанковића, 1839. – 8°, 14 + 182 str. – *SK. Zagreb.*
Opis lječilišta u Gräfenbergu i Priessnitzovih hidroterapijskih postupaka. P. je sastavio taj opis na temelju vlastitih iskustava i opažanja u Gräfenbergu.
569. *Руководитель к' повраћаиу изгублѣногъ здравля. Друго прегледано и усовершенствовано издание. (Handführer zur Wiedererlangung verlorener Gesundheit).* – У Новом Саду, Печатан код Павла Јанковића, 1840. – 8°, 17 + 276 str. – *SK. Zagreb.*
Друго, знатно допуњено издање прiručне knjige за liječenje bolesnika u odsutnosti liječnika. Pejičić je napisao još nekoliko beletrističkih djela, a zajedno s Lj. Nenadovićem pokrenuo je časopis »Domaći lekar«. Pregled njegovih medicinskih djela donose A. Šević, *Liječn. vjesnik*, LIII/1931, str. 379 i R. Jeremić, *Bibliografija srpske zdravstvene književnosti*, Beograd 1947.

PELLEGRINI, Cezar

Rodom iz Dalmacije. Glavni bolnički liječnik u Zadru.

570. *De nervi vagi atque intercostalis functionibus in oeconomia animali vertebratorum ac praesertim in homine. Dissertatio inauguralis.* – Patavii,

Ex officina Val. Crescintii, 1823. – 8°, 27 str. – *NaB. Zadar*.
Inauguralna disertacija o funkciji n. vagusa i međurebranih živaca.

PELLEGRINI, Kazimir

Rodom iz Zadra. Umro 1852. Liječnik u Drnišu, Slanom i dr.

- 571 Dissertatio inauguralis de bubonibus venereis. – Patavii, ex typis Val. Crescintii, 1832. – 8°, 13 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o spolnim bolestima.

PERNHOFFER, Gustav

Liječnik u Beču. Neko vrijeme bio je liječnik u »škrljevskoj« bolnici u Kraljevici

572. Untersuchungen und Erfahrungen über das Krankheitsübel Skérljevo im croatisch-istriatischen Küstenlande. Ein Beitrag zur Syphilis-Lehre. Mit einer Karte und zwei Tabellen. – Wien, Verlag von Tendler et Comp. (Julius Grosser), 1868. – 8°, 8 + 156 str. – *SK. Zagreb*.
Izvršna, definitivna studija o luetičnoj prirodi škrljevske bolesti.

PEŠTALIĆ, Grgur

(Peshtalics, Gergur), † Baja 1809. Gvardijan franjevačkog samostana u Uukovaru.

573. Utishenje oxalostjenih u sedam pokorni pisama kralja Davida iztomačeno: u toliko promishljanja, s-nikima od csiste ljubavi Boxje, isker-njega, molitvama zaderxano: i u nacsinu sebe od kuxne otrove priuzderxati. – U Budimu, Slovima kraljevske Mudroskupshtine Peshtanske, 1797. – 8°, 8 + 248 + 3 str. – *SK. Zagreb*.
Sadržava poglavlje »Od pocsetka kuge, i razplodenja, nje zlamenjaj, zapovidih u kuxnima misti potribitih, i nacsinu sebe od kuxne otrove priuzderxati, koga navlastito sluxitelji sveti Sakramenata moraju derxati«. P. u tom poglavlju vrlo razumno opisuje podrijetlo i prirodu kuge, simptome, lijekove i lične zaštitne mjere. U predgovoru P. ukratko opisuje epidemiju kuge, koja je harala u Srijemu god. 1795. i 1796.

PETREIUS, Nikola

Krf 1486 – Rim 1568. Humanist, klasični filolog. Rektor dubrovačke gimnazije (1538–1550).

574. Meletii Philosophi de natura structuraque hominis opus. – Polemonis Atheniensis insignis Philosophi naturae signorum interpretationes. – Hippocratis de hominis structura. – Dioclis ad Antigonem regem de tuenda valetudine, epistola. – Melampi de naevis corporis tractatus. Omnia haec non prius edita, Nicolao Petreio Corcyraeo interprete. – Venetiis, apud Grippum, 1552. – 4°, 191 + 34 str. – *AML. Washington*.
P. je preveo s grčkoga na latinski filozofska i medicinska djela antičkih pisaca, koja su navedena u naslovu knjige. Njegov prijevod Hipokratova pisma o građi čovjeka (»Hippocratis Coi liber de hominis structura, ad Perdiccam Macedonum Regem, Nicolao Petreio Corcyraeo interprete«) ponovo je objavio izdavač i tipograf Froben kao dodatak trećem izdanju

Hagenbutova (Cornariusova) prijevoda Hipokratovih sabranih djela u Bazelu 1558. Petreov je prijevod zatim izdan više puta kao dodatak Hagenbutovu prijevodu glavnine Hipokratova opusa. Lijepo je mletačko izdanje iz god. 1737 (Bibl. Odjela za historiju medicine Instituta za med. istraživanja, Zagreb). Često se pogrešno navodi, da je P. bio rodom iz Korčule, a ne sa Krfa. O njegovu radu u Dubrovniku vidi J. Tadić, Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor, XVIII/1938, 393.

PETRIŠ, Franjo

(*Patricius, Franciscus*), *Cres 1529 – Rim 1597. Znameniti učenjak, enciklopedist, pristaša novoplatonske prirodne filozofije. Profesor filozofije u Ferrari i Rimu.*

575. *La città felice*. – In Venezia, per Giovan. Griffio, 1553. – 12°, 19 str. – *SK. Zagreb.*

Rasprava o utopiji. Sadržava, između ostalog, različite higijenske upute o prehrani, odjeći, atmosferskim utjecajima, trudnoći i sl.

576. *Discussionum peripateticarum tomi primi libri XIII*. – Venetiis, apud Dominicum de Franciscis, 1571. – 8°, 119 listova. – *SK. Zagreb.*

Prvo, nepotpuno izdanje filozofske rasprave protiv aristotelizma.

577. *Discussionum peripateticarum tomi IV, quibus Aristotelicae Philosophiae universa Historia atque Dogmata cum Veterum Placitis collata, eleganter et erudite declarantur*. – Basileae, Ad Perneam Lecythum suffusam, 1581. – 2°, 479 + 28 str. – *SK. Zagreb.*

Polemički spis, kojim se pobija Aristotelova filozofija. Dodirnuti su i neki medicinski problemi, na pr. nauka o generaciji. Prvo potpuno izdanje.

578. *Apologia contra calumnias Theodori Angelutij eiusque novae sententiae quod Metaphisica eadem sint quae Phisica*. Eversio. – Ferrariae, ap. Dominicum Mammerellum, 1584. – 4°, 2 + 40 listova. – *SK. Zagreb.*

Filozofska polemika s talijanskim liječnikom Teodorom Angeluzzijem.

579. *Nova de universis philosophia in qua Aristotelica methodo, non per motum, sed per lucem et lumina, ad primam causam ascenditur, deinde Patricii methodo, tota in contemplationem venit divinitas; postremo methodo Platonica, rerum universitas, a conditore Deo deducitur*. Opus rerum copia et vetustissima novitate dogmatum varietate et veritate, methodorum frequentia et raritate, ordinis continuitate, rationum firmitate, sententiarum gravitate, verborum brevitate et claritate, maxime admirandum. – Ferrariae, apud Benedictum Mammarellum, 1591. – 2°. – *BN. Paris.*

Glavno Patriciusovo djelo. Sadržava traktate: 1. *Panaugia, universae lucis tractatio nova* (23 lista); 2. *Panarchiae, de rerum principiis primis libri octo* (48 1.); 3. *Pampsichia, novae philosophiae tomus III* (34 1.); 4. *Pancosmiae, mundi corporei principiae et constitutio lib. VIII* (22 1.); 5. *Pancosmiae, de aethere ac rebus coelestibus lib. XIII* (36 1.); 6. *Pancosmiae, de aere, aquis, terrae lib. X*. (32 1.); 7. *Zoroaster et ejus CCCXX oracula Chaldaica, ejus opera e tenebris eruta et latine reddita* (11 1.); 8.

Hermetis Trismegisti libelli integri XX et fragmenta. Asclepii ejus discipuli, libelli III, a Francisco Patricio locis plusquam mille emendati, inque ordinem scientificum redacti, et de graecis latini facti (10 1.); 9. Mystica Aegyptiorum et Caldaeorum a Platone voce tradita, ab Aristotele excepta et conscripta philosophia (51 1). P. je u toj knjizi iznesao svoje panvitalističke nazore o svijetu i osvrnuo se na raznovrsne prirodnoznanstvene i medicinske probleme. Dodani su prijevodi nekih grčkih djela s područja magije. Prvo izdanje tog Patriciusova djela je izvanredno rijetko; češće se susreće drugo izdanje: Venetiis, R. Meiettus, 1593, 2°, 277 listova (*SK. Zagreb* i *GB. Pula*). Vidi O. Guerrini: Di Francesco Patrizio e della rarissima edizione della sua Nova philosophia, Il Propugnatore, XII/1879, str. 172.

580. Magia Philosophica, hoc est Francisci Patricii, summi philosophi, Zo-roaster, et ejus 320. Oracula Chaldaica. Asclepii Dialogus, et Philosophia magna. Hermetis Trismegisti: Poemander, Sermo Sacer. Clavis. Sermo ad filium. Sermo ad Asclepium. Minerva Mundi, et alia Miscellanea. Jam nunc primum ex Bibliotheca Ranzoviana è tenebris eruta et latine reddita. – Hamburgi, 1593. – 16°, 253 lista. – *SK. Zagreb*.
Traktati o magiji, uglavnom prijevodi grčkih djela. U knjizi su dodir-nute i neke medicinske teme.
Ostala izdanja: Offenbachii, ap. A. Hummium, 1611, 1614; Francofurti, ap. C. Eifridum, 1630; Francofurti, ap. J. G. Seylerum, 1673.

Vidi RIXNER, Thaddä Anselm.

PETROVIĆ, Ivan Grgur

(*Petrovich, Giovanni Gregorio*), rođen u Hrvatskoj god. 1793. Austrijski vojni liječnik. Živio u Gorici i Trstu, gdje je bio član zdravstvenog magistrata.

581. Dissertatio inauguralis medica sistens prolegomena medicinae ocularis. – Viennae, Typis J. E. Binz, 1818. – 8°, 8 + 89 str. – *UB. Wien*.
Inauguralna disertacija o očnim bolestima.
582. Cenni economico-politici concernenti le epidemie, le epizoozie, le affissie ecc. con un appendice contenente tutti i decreti relativi agli oggetti sanitari emanati dall'anno 1774 al 1830 ad uso degli impiegati sanitari, politici, distrettuali, ed economici. Vol. I. – Trieste, Tipografo-editore M. Weis, 1834. – 8°, 11 + 156 str. – *GB. Pula*.
Prikaz protuepidemijskih mjera u Istri, Hrvatskom Primorju i Dalmaciji. Zbirka zdravstvenih zakona, koji su izdani za to područje od 1774. do 1830.
583. Trattato patologico-terapeutico delle malattie croniche dei fanciulli. – Trieste, 1842–1843. – 8°, 2 sveska – *Katalog UB. Wien*.

PETROVIĆ, Matija

(*Petrovich, Matthaeus*), rodom iz Uukovara. Fizik križevačke županije, zatim kupališni liječnik u Füredu.

584. Physiologia. – Vacii, Typis Ant. Gottlieb Maramarossiensis, 1807. – 8°, 163 str. – *MB. Zagreb.*

Udžbenik fiziologije. Tipičan produkt tada aktualne »romantične« medicine. Vidi L. Thaller, Povijest medicine u Hrv. i Slav. od g. 1770 do 1850, Karlovac 1927, str. 68.

585. Eigenschaften des Füreder Mineralwassers in Ungarn, und Krankheiten in welchen dieses heilsam ist. – Ofen, gedr. mit Universitäts Schriften, 1814. – 8°, 40 str. – *SK. Zagreb.*

Propagandna knjižica o ljekovitoj vodi u Füredu.

PETROVIĆ, Vasa

(*Petrovich, Basilius*), Sombor 1806 – Srijemska Mitrovica 1878. *Fizik u Mitrovici, Srijemskim Karlovcima, Slavonskom Brodu i Pančevu.*

586. Dissertatio inauguralis medica de gangraena nosocomiali. – Pestini, Typis Jos. Beimel, 1831. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o nozokomijalnoj gangreni.

PETTER, Franz

Waidhofen 1798 – Kotor 1853. Profesor njemačkog jezika u srednjim školama u Dubrovniku i Splitu.

587. Dalmatien in seinen verschiedenen Beziehungen. Th. I–II. – Wien, Druck von Leopold Sommer, 1856. – 8°, 2 sveska, 8 + 296 i 6 + 314 str. – *NaB. Zadar.*

Sadržava, između ostalog, važne podatke o zdravstvenim prilikama, epidemijama, pučkoj medicini, ljekovitim vrelima i organizaciji zdravstvene službe u Dalmaciji.

PFISTERER, Andrija

(*Phisterer, Andreas*), Budim, 1759–1825. *Ugarski protomedik.*

588. Instructio pro medicis et chirurgis visitationem aegrotorum et inspectionem cadaverum curantibus. – Ragusae, [Typ. Martecchini], 1816. – 8°, 23 str. – *NaB. Dubrovnik.*

Trojezične (lat., tal. i njem.) upute o pregledu mrtvaca i prepoznavanju kužnih bolesti. Datirano u Dubrovniku 11. VII. 1816. Kaznačić (Saggio) navodi, da je ta knjižica štampana kod Martecchinija.

PILEPIĆ, August

(*Pillepich, Augusto*), Rijeka, 1829–1917. *Liječnik na Rijeci.*

589. L'ipocondriasi. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi A. Bianchi, 1854. – 8°, 24 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o melankolično-depresivnim duševnim stanjima.

PILLER, Matthias

* *Graz, † Pešta 1785. Profesor prirodopisa u Beču, Trnavi i Pešti. Isusovac.*

590. Iter per Poseganam Sclavoniae provinciam mensibus junio et julio anno MDCCLXXXII. susceptum. – Budae, Typis R. Universitatis, 1783. – 4°, 147 + 16 str. – *SK. Zagreb.*

Putopis, koji sadržava dobar prikaz zdravstvenih prilika i narodne medicine u požeškoj županiji. Opis nekih ljekovitih vrela. Sastavili su ga Matija Piller i Ludwig Mitterpacher. Isp. T. Matić, Zbornik za nar. život, knj. 35, Zagreb 1951, str. 5–27.

PILJUROVIĆ, Aleksa

(*Pigliurovich, Alexander*), rodom iz Hrvatske, liječnik u Dalmaciji.

591. De chemica theoria atomistica. Dissertatio. – Patavii, Typis Seminarii, 1845. – 8°. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Inauguralna disertacija o atomističkoj teoriji.

PINELLI, Horacije

Zadar, 1760–1843. Sin Pavla P. Liječnik u Zadru, dalmatinski protomedik, zatim glavni bolnički liječnik i profesor patologije i kliničke medicine na zadarskom liceju.

592. Maniera d'usar gli acidi minerali per purificar l'aria di qualunque maligna infezione pubblicata d'ordine dell' eccelso imp. reg. governo della Dalmazia, ed Albania austriaca. – In Zara, nella stamperia di Antonio Luigi Battara, 1805. – 16°, 15 str. – *NaB. Zadar.*

Drugo izdanje: Zadar 1808.

Upute za dezinfekciju s pomoću anorganskih kiselina. Sastavio protomedik P. prema djelima bečkog profesora Stifftha i francuskog liječnika Moreaua.

PINELLI, Niko

Rodom iz Zadra. Liječnik u Makarskoj, Kotoru, Budvi, Dubrovniku i Zadru.

593. De ratione dignoscendae syphilidis in infantibus qui excipiuntur hospitio pio antequam nutricibus alendi tradantur. Academica disceptatio. – Patavii, ex officina Val. Crescinii, 1824. – 8°, 16. str. – *NaB. Zadar.*

Inauguralna disertacija o luesu male djece, kongenitalnom i stečenom od dojlja.

PINELLI, Pavao

Zadar, o. 1720–1789. Bio je skoro trideset godina dalmatinski protomedik.

594. Ragionamento medico sopra il principio della peste della città di Spalato scoppiata li 28 Marzo 1784. Dedicato all'illmo ed eccmo Signore Francesco Falier proveditor generale in Dalmazia ed Albania. – Venezia, Tipografia Domenico Pompeati, 1785. – 8°, 50 str. i 5 tabela. – *NaB. Zadar.*

Mišljenje o uzrocima epidemije kuge, koja je harala u Splitu god. 1784. Izvadak iz te knjige objavio je Jacopo Panzoni u časopisu »Giornale per servire alla storia ragionata della medicina di questo secolo«, Venezia, 1786, sv. III, str. 215–234.

PISANELLI, Baldassare

Liječnik u Bologni.

595. Tractatus de natura ciborum, et potus. In quo non solum omnes virtutes, et vitia illorum minute deteguntur, verum etiam remedia ad corrigendos defectus eorum copiose proponuntur. Distinctus in pulcherrimam partitionem, repletus doctrinis celebratissimorum medicorum, et philosophorum, cum multis eruditis ac proficuis historiis naturalibus. Ex italico idiomate in latinum genuine versus per A. R. D. Michaellem Kalamár. – Zagrabiae, Typis Novoszelianis, 1796. – 8°, 32 + 328 + 10 str. – SK. *Zagreb.*

Dobra i pregledna bromatologija. Djelo je preveo s talijanskog na latinski i izdao Mihajlo Kalamar, župnik u Nedelišću.

PISSLING, Wilhelm Franz

596. Spisi za puk od Mij. Stojanovića. Knj. II. Zdravoslovlje za puk. Predstavio u kratko Dr. Vilelmo Franjo Pissling. Ponašio Mijat Stojanović. – U Zagrebu, Brzotiskom i nakladom A. Jakića, 1865. – 12°, 135 str. – *KJA. Zagreb.*

Kratki prikaz anatomije i fiziologije čovjeka i higijenske upute za puk. Preveo s njemačkog Mijat Stojanović, učitelj u Zemunu.

PLANČIĆ, Đuro Srećko

(Plancich, Giorgio Felice), rodom iz Starigrada na Hvaru. Liječnik u Dalmaciji.

597. Sulla efficacia antelmintica del Cousso. Dissertazione inaugurale. – Padova, tipi di A. Bianchi, 1853. – 8°, 16 str. – *NaB. Zadar.*
Inauguralna disertacija o vermifugnom djelovanju droge Flores Cousso, t. j. cvijeta biljke *Brayera anthelminthica* Kth.

PLATUŠIĆ, Edmund. Vidi LALANGUE, Jean-Baptiste.

PLEYEL, Josip Kalasancije

* *Zagreb 1792. Fizik kneza Odescalchija u Srijemu, zatim upravitelj kontumaca u Slavonskom Brodu. Istaknuti homeopat.*

598. Dissertatio inauguralis medica de medicina psychica. – Vindobonae, Typis Congr. Mechitaristicae, 1817. – 8°, 48 str. – SK. *Zagreb.*

Veoma zanimljiva inauguralna disertacija o općim problemima psihiatrije. Vidi L. Thaller, *Liječn. vjesnik* LXVI/1944, 73 i D. Grmek, *Starine*, knj. 43, 120. P. je objavio, zajedno s F. Sonnenbergom, nekoliko homeopatskih članaka u »*Archiv für die homöopathische Heilkunst*«, 1825.

PLUSKAL, Leopold

* *Dolein, Moravska, 1744. Liječnik u Križevcima i Karlovcu.*

599. Dissertatio inauguralis physiologico-medica de visu. – Viennae, Typis Joan. Th. de Trattnern, 1778. – 8°, 48 str. – *NB. Wien.*

Inauguralna disertacija o fiziologiji vida.

POLIC, Luka

*(Polich, Lucas), * Hreljin 1803. Liječnik u Grazu.*

600. Dissertatio inauguralis medica de scorbuto. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1834. – 8°, 26 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o skorbutu.

POLITEO, Baltazar

Rodom iz Starigrada na Hvaru. Liječnik u Trpnju i Starigradu.

601. Brevi cenni sopra la trichina spirale. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di Bianchi, 1861. – 8°, 40 str. – *BZLH. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o razvojnom ciklusu trihine.

POÓR, Imre

Dunaföldvár 1823 – Pešta 1897. Liječnik u Pešti.

602. A magyar orvosok és természetvizsgálók 1869. szeptember 6-tól 11-ig Fiumében tartott XIV. nagyülésének történeti vázlata és munkálatai. – Pest, Nyomatott az »Athenaeum« nyomdájában, 1870. – 4°, 7 + 411 str. – *NaB. Rijeka.*
Prikaz XIV. kongresa mađarskih liječnika i prirodoslovaca, koji se održavao u Rijeci od 6. do 11. IX. 1869. Sastavili Imre Poór i József Rózsay.

PORTA, Joannes Baptista. Vidi DELLA PORTA, Giambattista.

PÓSA, Gábor

Rodom iz Szent Király. Liječnik grofova Janković u Daruvaru, zatim liječnik u Csepregu.

603. Dissertatio inauguralis medica de apoplexia. – Viennae, Typis Ant. de Haykul, 1815. – 8°, 40 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o apopleksiji.
604. Tudósítás a Daruvári és Lippiki fürdőkről. – Bécs, nyomt. Ant. Haykul, 1818. – 8°, 8 + 37 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Opis ljekovitih vrela u Lipiku i Daruvaru.
605. A homoiopathia ügyében töredékek nagy-atádi Czindery László úrhoz irt leveleiből. – Pest, nyomt. Trattner-Károlyi, 1834. – 8° 36 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Pisma o homeopatiji.

POVICH, Michael. Vidi PUOVIĆ, Mihajlo.

PRANDT, Ignjat Adam

Petrovaradin 1742 – Pešta 1817. Hrvatski liječnik. Profesor fiziologije i farmakologije na sveučilištu u Trnavi, Budimu i Pešti.

606. Dissertatio inauguralis medica de vesicantibus. – Viennae, Typis M. Th. Schulz, 1768. – 8°, 45 str. – *MNMK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o podražajnim melemima.

607. *Opinio super methodo a chirurgo regiminis Colli ad curandam pestem adhibita.*

U djelu F. Schraud: *Historia pestis sirmiensis ann. 1795 et 1796.* T. III. – Budae 1802. – 4°, 32–33 str. – *SK. Zagreb.*

Službeno mišljenje o Collijevoj metodi liječenja kuge.

Vidi COLLI.

PRAUNSPERGER, Aleksa

Samobor 1794 – Zagreb 1877. Fizik križevačke županije, zatim hrvatski zemaljski protomedik (1844–1851). Kustos Hrvatskog narodnog muzeja u Zagrebu. Zaslužni rodoljub i prosvjetni radnik.

608. *Dissertatio inauguralis chirurgico-medica de empyemate.* – Vindobonae, Ex typographia J. E. Akkermann, 1819. – 8°, 40 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o empijemu.

PREVENDAR, Toma. Vidi STAINDL, Josip.

PRODAM, Ivo

Ljekarnik na Rijeci.

609. *Balsamo anti-rachitico di Giovanni Prodam, chimico-farmacista in Fiume, premiato con medaglia di I-a classe all'esposizione di Zagabria l'anno 1864.* – Fiume, Stabilimento Emidio Mohovich, 1865. – 16°, 16 str. – *SK. Zagreb.*

Reklamna knjižica o Prodamovu balzamu za liječenje rahitisa.

PUJATI, Giuseppe Antonio

** Friuli 1701. Liječnik u Korčuli, zatim profesor medicine u Padovi.*

610. *De morbo Naroniano tractatus.* – Feltriae, Typis Seminarii, Apud Dominicum Bordoni, [1747]. – 4°, 14 + 252 + 8 str. – *NaB. Zadar.*

Opažanja o malariji u Dalmaciji. Poučan opis haranja malarije, koju autor naziva »neretljanska bolest«. Vidi D. Chloupek, *Zdravstvene novine*, VI/1953, br. 2.

PUOVIĆ, Mihajlo

(Povich, Michael), rodom iz Dalmacije. Liječnik u Makarskoj.

611. *De influxu astrorum in homines.* – Patavii, Typis Seminarii, 1830. – 8°, 19 str. – *BDA. Zadar.*

Inauguralna disertacija o astrologiji.

PYRRHUS, Didacus

(Flavius, Jacobus), Eborae u Portugalu 1517 – Dubrovnik, potkraj XVI. st. Portugalski humanist. Uješt latinski pjesnik. Mnogo je godina bio učitelj u Dubrovniku, gdje se sklonio zbog progona Židova u drugim evropskim državama.

612. *Cato minor, sive Dysticha moralia ad Ludimagistros Olyssiponenses. Accessere Nova epigrammata et alia nonnulla eodem Auctore.* – Venetiis, Sub signum Leonis, 1592. – 8°, 80 listova. – *BM. Venezia.*

Drugo izdanje: Venetiis, apud Felicem Valgrisium, 1596.
Sadržava zbirku epigrama »Xenia ad Janum Claudium, civem Rhacusanum«. U pojedinim distisima te zbirke opisano je različito ljekovito bilje, živežne namirnice i neke bolesti (vrućica, kostobolja). Vidi D. Körbler, Rad Jug. akad., knj. 216. Zagreb 1917.

R

RADOJČIĆ, Miloš

Irig 1820 – Zemun 1879. Liječnik u Pančevu i Zemunu.

613. Dissertatio inauguralis medica de typho abdominali. – Pestini, Typis Beimel, 1847. – 8°, 19 str. – *BMS. Novi Sad.*
Inauguralna disertacija o trbušnom tifusu.

RADOJKOVIĆ, Cezar

(Radoicovich, Cesare), rodom iz Istre. Liječnik u Kastvu.

614. Cenni intorno alle passioni. Dissertazione inaugurale. – Padova, Tipografia Bianchi, 1854. – 8°, 31 str. – *BZLH. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o duševnim uzbuđenjima i strastima. R. je objavio u časopisu »Istrianu«, 1860, članak o potrebi ludnice u Istri.

RAFFAY, Mirko Dragutin

(Raffay, Imbrih Karol), 1753 – Đakovo 1830. Zagrebački kanonik i profesor na zagrebačkoj Akademiji, zatim biskup hvarski, prepošt vranski i biskup đakovački.

615. Prodechtvo vu priliki vpelavanya redovnikov od miloszerdnoshti zvaneh vu iz nova podignyen za vboge, y betesnike obchinzki spital vu Zagrebu na dan dvadeszet y tretji meszecz za velikomessnyaka MDCCCLIV. – Zagreb, Pritizkano z-szlovami Novoszszelkemi, 1804. – 4°, 19 str. – *SK. Zagreb.*
Propovijed u povodu svečanog otvorenja Zakladne bolnice u Zagrebu.

RAGUSEUS, Georgius. Vidi ĐURO DUBROVČANIN.

RAKOVAC, Aleksa

(Rakovecz, Alexius), Zagreb 1812 – Uraždin 1880. Liječnik u Uraždinu i kupališni liječnik u Uraždinskim Toplicama.

616. Brevis mineralogiae conspectus historicus. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1836. – 8°, 4 + 36 str. – *SK. Zagreb.*
Medicinska inauguralna disertacija o povijesnom razvoju mineralogije.
617. Osnova za uređenje zdravničkoga upraviteljstva u krunovini Hérvatskoj i Slavoniji. – Entwurf zur Organisierung der Sanitätsverwaltung in dem Kronlande Kroatien und Slavonien. – Zagreb, kod dra Lj. Gaja, 1850. – 8°, 45 str. – *SK. Zagreb.*

Važan prijedlog za uređenje zdrav. prilika u Hrvatskoj. Ističe se potreba osnivanja medicinskog fakulteta i primaljske škole u Zagrebu. Osnovu su zajednički sastavili Aleksa Rakovac, Lavoslav Schönstein i Aleksa Vancaš. Vidi L. Thaller, Povijest medicine u Hrv. i Slav. od g. 1770 do 1850, Karlovac, 1927, str. 108.

618. Die Schwefeltherme Toplice bei Varasdin in Croatien (Varasdiner Töplitz). – Wien, herausgegeben von W. Braumüller, gedruckt bei J. Stöckholzer, 1863. – 8°, 10 + 175 str., slika na nasl. stranici i 1 tabela. – SK. Zagreb.
Opis lječilišta Varaždinske Toplice.

RANDIĆ, Luka

(*Randić, Lucas*), rodом iz Rijeke.

619. Dissertatio inauguralis medica de emeticis. – Patavii, typis Val. Crescinii, 1834. – 8°, 22 str. – UB. Wien.
Inauguralna disertacija o sredstvima za izazivanje bljuvanja.

RANDIĆ, Srećko

(*Randich, Fortunatus*), * Bakar 1813.

620. Dissertatio inauguralis medica de astro montano antidoto veneni animalis κατ' ἐξοχήν viperini. – Vindobonae, typis Congr. Mechitaristicae, 1840. – 8°, 64 str. – SK. Zagreb.
Inauguralna disertacija o ljekovitom djelovanju omana (*Inula squarrosa* L.) kod ujeda otrovnih zmija. Vidi D. Grmek, Liječn. vjesnik LXX/1948, 147.

RAUŠ, Ivan

(*Rausch, Joannes Nep.*), rodом iz Križevaca. Fizik zagrebačke županije i gradski fizik u Karlovcu.

621. Dissertatio inauguralis medica sistens scorbutum. – Budae, Typis R. Universitatis Hungaricae, 1824. – 8°, 24 str. – SK. Zagreb.
Inauguralna disertacija o skorbutu.

RAUTH, Edo

Zagreb, 1817–1849. Liječnik u Zagrebu.

622. De otitide. Dissertatio inauguralis. – Viennae, 1841. – 8°, 24 str. – TEK. Budapest.
Inauguralna disertacija o upalama uha.

RAZZI, Serafin

Firenze, 1531–1611. Talijanski dominikanac. Živio je nekoliko godina u Dubrovniku.

623. La storia di Ravgia. Scritta nuovamente in tre libri. – In Lucca, Per Vincentio Busdraghi, 1595. – 8°, 16 + 184 str. – SK. Zagreb.

Povijest Dubrovnika. Sadržava podatke o klimatskim i zdravstvenim pri-likama i impresivne opise epidemije kuge u starom Dubrovniku. Opisi tih epidemija sačuvani su i u pojedinim rukopisnim kronikama. Vidi Mo-numenta hist. Slav. merid. vol. XIV, Zagreb 1883, i vol. XXV, Zagreb 1893.

REBRIĆ, Josip

(*Rebrich, Josephus*), **Srijemski Karlovci 1806. Liječnik u Bosni i Srbiji. Podri-jetlom Hrvat.*

624. Dissertatio inauguralis quam de aqua respectu duntaxat politico sumta. – Budae, Typis R. Sc. Univ. Hung., 1835. – 8°, 32 str. – *TEK Budapest.* Inauguralna disertacija o higijenskom značenju vode. Posvećena zagre-bačkom biskupu Alagoviću.

REINER, Mavro

Osijek 1815. – Beč 1898. Zemaljski zdravstveni savjetnik i županijski i gradski fizik u Osijeku.

625. Norma historias morborum rite concinnandi. Dissertatio inauguralis me-dica. – Pestini, Typis J. Beimel, 1842. – 8°, 32 str. – *SK. Zagreb.* Inauguralna disertacija. Pravila za ispravno pisanje povijesti bolesti. R. je objavio poslije 1875. nekoliko knjiga o grobljima, higijenskom zna-čenju vode i sl.

RELKOVIĆ Josip Stjepan

(*Relkovich, Josip Stipan*), *Zadubravlje kod Broda 1754 – Uinkovci 1801. Sve-ćenik u Uinkovcima.*

626. Kuchnik shto svakoga miseca priko godine: u polju, u berdu, u bashcsi, oko marve i xivadi, oko kuche, i u kuchu csiniti, i kako zdravje razloxno uzderxati ima. – U Osiku, slovih I. M. Divalt, 1794. – 8°, 376 str. – *SK. Zagreb.*

Drugo izdanje: Osik, Divalt, 1796. – 8°, 16 + 445 str. – *SK. Zagreb.*

Didaktična pjesma. Upute poljoprivrednicima, što treba činiti u pojedini-m mjesecima. Za svaki mjesec donosi R. nekoliko kitica zdravstvenih savjeta: »Shtose glede zdravja paziti ima«. Tekst zapravo nije originalan, nego je preuzet iz njemačkih kalendara.

RELKOVIĆ, Matija Antun. Vidi PAUL, Ivan Venceslav.

RINALDI, Petar Antun

* *Rijeka 1801. Gradski fizik na Rijeci, županijski fizik u Zagrebu i protomedik Hrv. Primorja.*

627. Dissertatio inauguralis medico-practica de phthisi laringea et tracheali. – Vindobonae, Ex typogr. viduae Stockholzer, 1829. – 8°, 31 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o konsumptivnim bolestima larinksa i traheje.

RISTO, Emanuel Vidi CADET DE VAUX, Antoine i SCHOSULAN, Johann Michael.

RIVANELLI, Gabriel. Vidi ANONYMA 1786.

RIVELLI, Josip

Gradski kirurg na Rijeci.

628. Gabinetto del pronto soccorso. Cenni descrittivi. – Trieste, Presso M. Weis, 1843. – 4°, 2 str. – *Nab. Rijeka.*

Opis kirurške ordinacije, koja je uređena za što bolje pružanje hitne pomoći.

RIXNER, Thaddä Anselm

629. Leben und Lehrmeinungen berühmter Physiker am Ende des XVI. und am Anfange des XVII. Jahrhunderts, als Beyträge zur Geschichte der Physiologie in engerer und weiterer Bedeutung. IV. Heft: Franciscus Patritius, mit dessen Portrait. – Sulzbach, J. E. Seidel, 1823. – 8°, 8 + 198 str. i 1 portret. – *GB. Pula.*

Prikaz života i rada Crešanina Franje Petriša (1529–1597) s osobitim osvrtom na njegovo značenje za napredak prirodnih nauka. Napisali zajednički Thaddä Anselm Rixner i Thaddä Siber.

RIZZI, Ambrogio

Talijanski liječnik.

630. Brevi cenni sullo Scherlievo. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, 1838. – 8°, 15 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o škrljevskoj bolesti.

RODERICUS, Joannes. Vidi AMATUS LUSITANUS.

ROHLWES, Johann Nicolaus

Njemački veterinar.

631. Obćinski živinvračitel ali navučanje svakoga gospodara svoje konje, goveda, ovce, svinje, koze i cučke odkojiti (!), zderžavati, oveh betege spoznati i vračiti, s priloškom i kipotiskom. Vu nemškom jeziku van dano po Iv. Nik. Rohlves. Na horvatski jezik prenešeno po Aleksi Vanczass. – U Zagrebu, K. priv. ilir. nar. tiskarna dra Lj. Gaja, 1839. – 8°, 8 + 233 + 6 str., 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Veterinarska medicina za seljane. Aleksa Vancaš priredio je taj prijevod prema 15. njemačkom izdanju Rohlwesova djela »Allgemeines Vieharzneibuch« (Berlin 1838). Vidi L. Brozović, Liječn. vjesnik, LXIII/1941, 246.

ROHR, Konrad von

Austrijski oficir. Službenik krajiškog vojnog zapovjedništva u Zagrebu.

632. Der Kurschmied in der Noth, oder Alles in einem. – Agram, gedruckt mit k. k. priv. bishöf. Schriften, 1796. – 8°, 16 + 108 + 6 str. i 1 tabela. – *SK. Zagreb.*

Popularni pregled praktične veterinarske medicine. R. piše, da je sastavio to djelo zbog potpunog nedostatka izučenih veterinaru u Hrvatskoj. Gotovo sve unutrašnje bolesti R. liječi pomoću svojeg »Universalpulver«. Sadržava kratki pregled veterinarske kirurgije, popis najvažnijih recepta i tabelarni pregled najvažnijih simptoma marvinskih bolesti.

ROIĆ, Đuro

(*Roich, Georgius*), rodom iz Splita. Liječnik u Splitu.

633. Nonnulla de therapeutico ignis usu. – Patavii, Typis Penada, 1846. – 8°. – BUP. Padova.
Inauguralna disertacija o medicinskoj upotrebi vatre.

ROJNI, Michelangelo

Talijanski liječnik.

634. Della gonorrea virulenta e della semplicità del medicare. Ragionamenti due. – Napoli, Presso Donato Campo, 1790. – 8°, 6 + 64 str. – NaB. Dubrovnik.
Rasprava o patogenezi i terapiji gonoreje. Posvećena Dubrovčaninu Mihi Sorkočeviću.

RONCALLI PAROLINO, Francesco

Brescia, 1692–1763. Liječnik u gradu Brescia.

635. Europae medicina a sapientibus illustrata et a comite Francisco Roncalli Parolino observationibus adaucta. – Brixiae, ex typ. M. Vendrameni, 1747. – 2°, 20 + 499 str. – BDA. Dubrovnik.
Prikaz stanja medicine u pojedinim zemljama Evrope, pa tako i u Dalmaciji (str. 212), užoj Hrvatskoj (212), Dubrovniku (213) i Istri (345). U dodatku na str. 472–474 nalazi se zanimljivo pismo dubrovačkog liječnika Marka Florija (1696–1756) s prikazom regionalne patologije i pučke medicine u Dubrovniku i Bosni. Florijevo pismo pisano je latinskim jezikom i nema posebnog naslova. Često se pogrešno navodi, da je Flori objavio u Roncallijevoj knjizi rasprave pod naslovima »Acque acide della Bosnia« i »Sul potente veneno delle vipere illiriche«. Ta je pogreška nastala zbog neispravnog tumačenja Appendinijevih bibliografskih podataka o Floriju.

RONDOLINI, Lorenzo

636. In morte del celebratissimo professore Gio. Pietro Frank sciolti del D. Lorenzo Rondolini colla traduzione in versi latini del ch. ab. Antonio Sivrich. – In Venezia, per Giuseppe Picotti edit., 1821. – 8°, 15 str. – BFS. Dubrovnik.
Pjesme u čast znamenitog liječnika I. P. Franka. Preveo na latinski opat Ante Sivrić iz Stona.

ROSENBERG, SIGMUND

Rodom iz Požege.

637. *Aquae soteriae Daruvárienses. Dissertatio inauguralis medica.* – Pestini, Typ. Jos. Beimel, 1837. – 8°, 55 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o ljekovitoj vodi u Daruvaru.

ROZSAY, József. Vidi POÓR, Imre.

ROŽIĆ, Antun

(*Rosich, Antun*), *Uraždin, o. 1787–1848. Gimnazijski profesor u Uraždinu.*

638. Horvatzki ztoletni kalendar od leta 1818. do 1919. koj zvan lehko razumljiveh raztolnachenjih od Szveto-Reda, takaj vremenokazitele, vszakovjachka vpametjemanya ztarih lyudih, y onoga druga hasznovita y jednomu ladanzkomu gospodaru, znati vredna dugovanya, vu szebi zadersava. Iz najbolsheh nemskeh ztoletneh kalendarov zkupzlosen. – Vu Zagrebu, Pritizkan vu Novoszelskoj Szlovotizki, 1818. – 8°, 129 str. – *SK. Zagreb.*

Knjiga sadržava brojne upute o domaćim lijekovima, napose za liječenje domaćih životinja.

RUDTORFFER, Franz Xaver

Beč, 1760–1833. Profesor kirurgije u Beču.

639. *Trattato sul miglioramento degli instrumenti, attrezzi, ed apparecchi accessorj necessarij pel ravvivamento degli asfittici unitovi un breve trattato intorno alla procedura di salvezza da tenersi ne' frequentissimi casi di asfissie nelle persone adulte.* Traduzione italiana. – Zara, Dalla Stamperia Governiale, 1822. – 8°, 43 str. – *BDA. Zadar.*

Rasprava o uređajima za pružanje prve pomoći kod ugušenja. Prijevod njemačke knjige, štampane u Beču g. 1821.

RUNGE, Adolf Bernhard

Njemački liječnik.

640. *De morbo de scarlievo.* – Jenae, Typ. Schlotteri, [1840]. – 8°, 46 str. – *AML. Washington.*
Rasprava o škrljevskoj bolesti.

S

SABIĆ, Josip

(*Sabiz, Josephus*), *rodom iz Rijeke. Liječnik na Rijeci.*

641. *Dissertatio inauguralis medica de habitu Germanorum antiquo, et structura corporis aevi moderni.* – Viennae Austriae, Typis Mariae Th. Voigtin viduae, 1737. – 4°, 22 str. – *PB. Zmajčić, Zagreb.*

Inauguralna disertacija o fizičkoj dekadenciji kulturnih naroda. Vidi D. Grmek, *Liječn. vjesnik LXX/1948*, br. 2–3.

SACHS, Mavro

Janoshaza (Ugarska) 1817 – Zagreb 1888. Zagrebački gradski fizik. Docent za sudsku medicinu i javno zdravstvo na pravnom fakultetu zagrebačkog sveučilišta.

642. *Dissertatio inauguralis practico-medica tractans de conservanda sanitate. – Vindobonae, Typis Benko, 1846. – 8°, 31 str. – SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o općim pravilima higijenskog načina života.
Vidi L. Glesinger, Omanut, 1936, br. 4.

SADLER, Josef

Požun 1791 – Pešta 1849. Profesor botanike u Pešti.

643. *Dissertatio inauguralis medica sistens descriptionem plantarum Epiphyllaspermarum Hungariae et provinciarum adnexarum atque Transylvaniae indigenarum. – Pestini, Typis J. Th. Trattner, 1820. – 8°, 33 + 2 str. – SK. Zagreb.*
Sadržava opise nekih hrvatskih ljekovitih biljaka. S. je nekoliko puta radi botaničkih istraživanja proputovao kroz Hrvatsku. Na temelju biljaka, koje je velikim dijelom sabrao u Hrvatskoj, napisali su u Pešti inauguralne medicinske disertacije Gres, Czompo, Feueregger, Jakovčić i drugi.
644. *De filicibus veris Hungariae, Transylvaniae, Croatiae et Litoralis Hungarici. – Budaë, Typis Reg. Universitatis Hungaricae, 1830. – 8°, 70 str. – SK. Zagreb.*
Sadržava opis nekih hrvatskih ljekovitih biljaka.

SAMOHOD, Niko

Rodom iz Hvara. Liječnik u Hvaru i Kaštel Novom.

645. *Considerazioni patologiche e terapeutiche sopra un caso pratico di exotismo per aneurisma dell'ottalmica. Dissertazione inaugurale. – Padova, coi tipi di A. Bianchi, [1857]. – 8°, 32 str. – BZLH. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o jednom slučaju egzoftalmusa, izazvanom aneurizmom art. ophtalmicae.

SANTES, Zennaro

Liječnik u Veneciji.

646. *De scherlievo. Dissertatio. – Patavii, ex officina sociorum titulo Minerva, 1835. – 8°, 32 str. – BG Ae. Wien.*
Inauguralna disertacija o škrljevskoj bolesti.

SANTO, Mariano

*(Sanctus, Marianus), * Barletta 1488. Liječnik u Milanu. Dubrovniku, Veneciji i dr. Znameniti kirurg. Znatno je unaprijedio tehniku litotomije.*

647. *Ad communem medicorum chirurgicorum usum commentaria nuper in lucem edita in Avicennae textum. De apostematibus calidis. De contusione et attritione. De casu et offensione. De calvariae curatione. Ejusdem Mariani compendium in chirurgia. Libellus de lapide renum. Libellus aureus*

de lapide vesicae per incisionem extrahendo. Libellus quidditativus de modo examinandi medicos chirurgos. Oratio de laudibus medicinae. – Venetiis, apud haeredes Luceantonij Junte, 1543. – 4°. 319 str. – *NB. Wien.*

Rasprave »De contusione et attritione« i »De casu et offensione« napisao je S. u vrijeme, dok je boravio u Dubrovniku (1527–1532). U tim djelima, zatim i u raspravi »De lapide renum et vesicae«, spominju se različiti slučajevi iz Santove liječničke prakse u Dubrovniku kao i njegove prepirke s dubrovačkim liječnicima. Rasprava »Libellus quidditativus de modo examinandi medicos chirurgos« posvećena je dubrovačkom nadbiskupu Trivulziju. Na kraju djela »Oratio de laudibus medicinae« nalazi se pismo Pavlu Gradiću. Vidi L. Glesinger, *Le Scalpel*, 1953, n. 13.

Neka od navedenih Santovih djela štampana su još u Gesnerovoj zbirci »De chirurgia scriptores optimi«, Tiguri 1555, i u Uffenbachovoj zbirci »Thesaurus chirurgiae«, Francoforti 1610, a zatim u posebnom svesku u Veneciji 1647. Rasprava »De lapide renum« štampana je zasebno u Veneciji 1534 i Parizu 1534 i 1540.

SANTORIO, Santorio

(*Sanctorius, Sanctorius*), Kopar 1561 – Venecija 1636. Profesor teoretske medicine u Padovi. Izumio termometar, higrometar, troakar i dr. Začetnik kvantitativne eksperimentalne medicine.

648. *Methodi vitandorum errorum omnium qui in arte medica contingunt. Libri quindecim, quorum principia sunt ab auctoritate medicorum et philosophorum principum desumpta, eaque omnia experimentis et rationibus analyticis comprobata.* – Venetiis, apud Societatem, 1602. – 2°. – *BM. Venezia.*

Upute o načinima izbjegavanja pogrešaka u medicini. Opća metodologija medicine. Sadržava izvrsne kliničke opise bolesti.

Ostala izdanja: Venetiis, apud F. Somaschum, 1603; Venetiis, apud Fr. Barilettum, 1603; Venetiis 1630; Genevae 1630 (*SK. Zagreb*).

649. *Commentaria in artem medicinalem Galeni.* – Venetiis, apud Franciscum Somaschum, 1612. – 4°, 784 + 417 stup. – *GB. Pula.*
Komentari Galenova djela *Ars parva*.
Ostala izdanja: Venetiis 1630, Lugduni 1631.

650. *De statica medicina sectionibus aphorismorum septem comprehensa.* – Venetiis, apud Nicolaum Polum, 1614. – 12°. – *Bibl. Vaticana.*
Znamenita zbirka aforizama. S. donosi u toj knjizi rezultate višegodišnjih sistematskih vaganja ljudskog tijela u vezi s određivanjem nevidljive perspiracije. Prvo izdanje te knjige je veoma rijetko, ali zato postoji mnogo primjeraka različitih kasnijih izdanja, koja su uglavnom izašla pod naslovom »De medicina statica libri octo«. U kasnijim izdanjima nalaze se predgovori i komentari Martina Listera, Đure Baglivija, Gortera, Rüdigera, A. C. Lorryja i dr.
Ostala izdanja: Lipsiae 1614; Venetiis 1615, 1634, 1660, 1664, 1759, 1768; Lipsiae 1617, 1670, 1762 (*SK. Zagreb*); Lugduni Batavorum 1642,

1652, 1704, 1711, 1713, 1728, 1758, 1760; Haggae Comitib 1650, 1657, 1664; Lugduni 1690; Bononiae 1694; Londini 1701, 1716; Romae 1704 (SK. Zagreb); Patavii 1710 (SK. Zagreb), 1713, 1723, 1730; Parisiis 1723, 1725, 1770; Duisburgi 1753; Neapolis 1784, Firenze 1950.

Djelo je objavljeno u prijevodima na talijanskom (Roma 1704, Padova 1727, Venezia 1743, 1761, Firenze 1950), engleskom (London 1676, 1712, 1720, 1723, 1728, 1737; Glasgow 1842), francuskom (Lyon 1694; Paris 1722, 1725, 1726) i njemačkom jeziku (Bremen 1736).

651. *Commentaria in primam fen primi libri Canonis Avicennae*, – Venetiis, apud Jacobum Sarcinam, 1625. – 2°. – *PB. Thaller, Zagreb*.
Komentari prvog poglavlja Aviceninina Kanuna. To je zapravo najvrijednije Santorijevo djelo. Sadržava prvi prikaz mjerenja temperature ljudskog tijela i podatke o konstrukciji različitih originalnih aparata i instrumenata. S. spominje u toj knjizi i svoj boravak u Hrvatskoj, valjda na imanju knezova Zrinski. U Hrvatskoj je konstruirao prvi anemometar. Drugo izdanje: Venetiis 1646.
652. *Commentaria in primam sectionem Aphorismorum Hippocratis*. – Venetiis, apud Marcum Ant. Brogiolum, 1629. – 4°, 532 + 170 stup. – *PB. Thaller, Zagreb*.
Komentari prvog dijela Hipokratovih aforizama.
653. *Liber de remediumum inventione*. – Venetiis, 1629. – 8°. – *BM. Venezia*.
Drugo izdanje: Genevae 1630 (SK. Zagreb).
Rasprava o metodici pronalaženja novih lijekova.
654. *De lithotomia, seu calculi vesicae sectione consultatio*. – U knjizi Joannes Beverovicus: *Liber de calculo renum et vesicae*. – Lugduni Batavorum, apud Elzevirios, 1638. – *Cit. Catalogue Thiébaud, Nr. 69, 362*.
Rasprava o operaciji mokraćnih kamenaca.
655. *Opera omnia quatuor tomis distincta*. – Venetiis, apud M. A. Brogiolum, 1660. – 4°, 4 sveska, 38 + 763, 52 + 464, 40 + 1120/2 i 16 + 336 + 36 str. i portret. – *GB. Pula*.
Sabrana djela. Sadržava rasprave: »*Commentaria in artem medicinalem Galeni*«, »*Methodi vitandorum errorum omnium*«, »*Commentaria in primam fen primi libri Canonis Avicennae*«, »*Commentaria in primam sectionem Aphorismorum Hippocratis*«, »*Liber de remediumum inventione*«, »*De medicina statica*«.
656. *Oratio a Sanctorio Sanctorio habita in Archilyceo Patavino dum ipse Primarium Theoricae Medicinae explicandae munus auspicaretus Anno Salutis MDCXII*. – Venetiis, apud Jac. Thomasinum, 1750. – 8°. – *BM. Venezia*.
Santorijev govor na sveučilištu u Padovi pri preuzimanju katedre za teoretsku medicinu god. 1612. Govor je objavio Santorijev biograf Arcadio Capello.
Opis Santorijeva života, rada i povijesnog značenja, pa detaljna bibliografija i literatura nalaze se u mojoj monografiji: Santorio Santorio i njegovi aparati i instrumenti, Zagreb 1952.

Vidi CAPELLO, Arcadio, GRANDI, Giacomo i KOLUDROVIĆ, Jakov Franjo.

SCHAMS, Franz

Litomeřice 1780 – Lah (Ugarska) 1839. Apotekar u Petrovaradinu.

657. Topographische Beschreibung von Peterwardein und seiner Umgebungen. Ein Beytrag zur Landeskunde Syrmiens. – Pesth, Hartlebens Verlag, Gedr. bei J. E. Akkermann in Wien, 1820. – 8°, 16 + 171 + 5 str. – *SK. Zagreb.*
Sadržava opis zdravstvenih prilika u Petrovaradinu, Vidi L. Thaller, Povijest medicine u Hrv. i Slav. od g. 1770 do 1850, Karlovac, 1927, str. 71.

SCHAUBAUER, Matija

* *Varaždin 1800. Županijski fizik u Varaždinu.*

658. Dissertatio inauguralis physiologico-pathologica de pubertate. – Viennae, Typis congregat. Mechitaristicae, 1827. – 8°, 14 + 32 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o pubertetu.

SCHLOSSER, Josip Kalazancije

Jindřihov (Moravska) 1808 – Zagreb 1882. Kupališni liječnik u Varaždinskim Toplicama, gradski fizik u Zagrebu i Križevcima, zatim hrvatski protomedik (1864–1882). Ugledni botaničar, zoolog i planinar.

659. Dissertatio inauguralis botanica de papilionaceis in Germania sponte crescentibus. – Ticini Regii, Ex typis Fusi et Socii, 1836. – 8°, 52 str. – *UB. Wien.*
Liječnička inauguralna disertacija o vrstama lepirnjača, koje spontano rastu u Njemačkoj.
660. Die Heilquelle zu Töplitz nächts Warasdin in therapeutischer Beziehung kurz dargestellt. – Agram, Illyr. Nation. Buchdruckerei von Dr. Ludwig Gaj, 1839. – 8°, 30 str. – *SK. Zagreb.*
Opis lječilišta Varaždinske Toplice. Objavljeno kao prilog časopisa »Luna«.
661. Syllabus florae Croaticae. Additis descriptionibus specierum novarum. – Zagrabiae, Typis dr. Ludovici Gaj, 1857. – 16°, 5 + 192 + 16 str. – *SK. Zagreb.*
Pregled hrvatske flore. Sastavili Josip Schlosser i Ljudevit Vukotinić.
662. Jamnica, alkalinska kiselica u Hèrvatskoj. – U Zagrebu, Tiskom dra Lj. Gaja, 1868. – 8°, 7 str., 1 litografija. – *SK. Zagreb.*
Opis lječilišta Jamnica.
663. Der alcalinische Säuerling Jamnica im Königreiche Kroatien. – Agram, Druck von Dr. Ludwig Gaj, 1868. – 8°, 8 str., 1 litografija. – *SK. Zagreb.*
664. Flora Croatica exhibens stirpes phanerogamas et vasculares cryptogamas, quae in Croatia, Slavonia et Dalmatia sponte crescunt, nec non illas, quae frequentissime coluntur. – Zagrabiae, [Izdala Jug. akademija znan. i umj.] 1869. – 8°, 141 + 1362 str. – *SK. Zagreb.*

Prvi sistematski prikaz hrvatske flore. Sadržava vrijedne podatke o pučkoj medicinskoj upotrebi i farmakološkim svojstvima nekih biljaka. Knjigu su sastavili Josip Kalazancije Schlosser i Ljudevit Farkaš-Vukotinović.

665. Les eaux minérales alcalines de Jamnica en Croatie. – Zagreb, Établissement typographique de Charles Albrecht, 1873. – 8°, 7 str. i 1 litografija. – *KJA. Zagreb.*

Francuski prijevod Schlosserova opisa Jamnice. Sch. je napisao još niz botaničkih, geoloških i entomoloških djela.

Vidi ANONYMA 1872 i 1874.

SCHNEIDER, Franz

Krems, 1813–1897. Profesor kemije na Josephinumu i sveučilištu u Beču.

666. Chemische Analyse einiger Mineralquellen Oesterreichs: I. Thermen von Topusco. II. Der Natronsäuerling zu Lassinja. – Sonderdruck aus den Sitzungsberichten der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Bd. XLV. II. Abth. – Wien, K. Hof- und Staatsdruckerei, 1862. – 8°, str. 483–501. – *NB. Wien.*

Kemijska naliza ljekovitih voda iz Topuskog i Lasinje i peloida iz Topuskog. Reproducirano u cjelini kod Hinterberger: Topusko. Wien, Braumüller, 1864.

SCHÖNHEIT, Rubin

Jaroslav (Galicija) 1806 – Zagreb 1877. Gradski liječnik u Zagrebu.

667. Dissertatio inauguralis medico-practica sistens phlebitidem uterinam adjunctis septem historiis ejusdem morbi. – Vindobonae, Typis haeredum a Ghelen, 1838. – 8°, 36 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o babinjoj groznici.

SCHÖNSTEIN, Lavoslav. Vidi RAKOVAC, Aleksa.

SCHOSULAN, Johann Michael

(Schosulan, Ivan Mihalj), Waidhofen 1743 – Beč 1795. Liječnik u Beču. Pisac raznovrsnih popularno-medicinskih djela.

668. Djello sverhu shkodlivosti nagrudnikah illiti midracah. Iz njemeckog prevedeno. – U Poxunu, Kod Franc. Aug. Patzko, 1784. – 8°, 28 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*

669. Delo illiti razlog zverhu skodlivoszti senzkih moderczev (Mieder). Iz Nemskoga na Harvaczko preobernulje Emanuel Risto. – Vu Poxonu, Stampano pri Franczu Augustinu Patzko, 1784. – 8°, 29. str. – *SK. Zagreb.*

Pučko-prosvjetna knjiga o štetnim zdravstvenim posljedicama nošenja steznika. Preveo s njemačkog na hrvatski jezik Emanuel Risto.

SCHRAUD, Franz

Pešta 1761 – Kismarton 1806. Profesor sudske medicine na sveučilištu u Pešti. Ugarski protomedik i vrhovni epidemiolog monarhije.

670. Geschichte der Pest in Sirmien in den Jahren 1795 und 1796. Nebst einem Anhang welcher die Geschichte der Pest in Ostgalizien, Vorschriften der Pestpolizei, und Ideen über die Ausrottung einiger ansteckenden Krankheiten enthält. – Pesth, gedr. bei Mathias Trattner, 1801. – 2 sveska. 8°, 18 + 210 str., 1 geogr. karta, 18 + 192 str., 1 tabla. – *SK. Zagreb.*

Opis epidemije kuge, koja je harala u Srijemu god. 1795 i 1796. Sch. je osobno vodio akciju za suzbijanje te epidemije.

671. Historia pestis Sirmiensis annorum MDCCXCV et MDCCXCVI. – Budae, Sumpt. Typographiae Reg. Universitatis Pesthiensis, 1802. – 3 sveska. 4°, 66 + 202, 394 i 337 str., 10 tabela. – *SK. Zagreb.*

Latinski nadopunjeni prijevod njemačkog djela o srijemskoj kugi. Treći svezak sadržava različite rasprave o srijemskoj kugi, koje su napisali Ćolli, Prandt, Budai, Seele, Haasz, Kütl i Gellei. Vidi R. Simonović, Kuga u Sremu godine 1795 i 1796, Pančevo 1898 i L. Thaller, Povijest medicine u Hrvatskoj i Slavoniji od god. 1770. do 1850., P. o. iz Liječn. vjesnika, Karlovac 1927.

SCHROTT, Konstantin

Novo Mesto 1811 – Trst 1866. Fizik na Lošinju i u Pazinu, zatim zemaljski zdravstveni savjetnik u Ljubljani.

672. Dissertatio inauguralis medica de chlorosi. – Vindobonae, Typis Congregationis Mechitaristicae, 1835. – 8°, 22 + 2 str. – *NUK. Ljubljana.*
Inauguralna disertacija o bljedobolji.

SCHULEK, Godofredus Antonius. Vidi ŠULEK, Bogomir Anton.

SCHUSTER, Johann. Vidi BRETON, J. B. J. i KITAIBEL, Paul.

SCHWARZ, Ante

Požega 1833 – Zagreb 1880. Županijski fizik u Križevcima i Varaždinu, zatim tajnik zemaljske vlade u Zagrebu. Osnivač i prvi urednik »Liječničkog vjesnika«.

673. Nješto o koleri. – U Varaždinu, Tiskom Platzera i sina, 1872. – 16°, 24 str. – *SK. Zagreb.*

Knjižica o koleri za pouku nestručnjacima.

674. Opisna anatomija ili razudbarstvo čovječjega tiela. Sv. I. Opis kostura, mišićja i čutila. – Zagreb, Tisak Dioničke tiskare, 1873. – 8°, 239 + 4 str. – *SK. Zagreb.*

675. Opisna anatomija ili razudbarstvo čovječjega tiela. Sv. II. Opis droblja, živčevlja i žilja. Popis terminoloških rieči. – Zagreb, Tisak Dioničke tiskare, 1874. – 8°, 249 + 5 + 128 str. – *SK. Zagreb.*

Udžbenik anatomije. To je prvi originalni medicinski visokoškolski udžbenik na hrvatskom jeziku.

Vidi ANONYMA 1874.

SCHWEIGERT, Joseph

Kirurg, hidropatski liječnik. Upravitelj hidropatskog zavoda u Zagrebu.

676. Bericht über die neu errichtete Kaltwasserheilstalt in St. Xaver bei Agram im Jahre 1844. – Agram, gedr. bei Dr. Ljudevit Gaj, [1844]. – 8°, 48 str. – *SK. Zagreb.*

Opis zagrebačkih »mrzlica« kod sv. Ksavera i reklama za liječenje hladnom vodom. Vidi L. Thaller, Povijest medicine u Hrv. i Slav. od g. 1770 do 1850, Karlovac, 1927, str. 94.

SCIARICH, Blasius Antonius. Vidi ŠARIĆ, Vlaho Ante.

SEEGEN, Josef

Polna, Češka, 1822 – Beč 1904. Liječnik u Karlovim Uarima i profesor fiziološke kemije u Beču.

677. Compendium der allgemeinen und speciellen Heilquellenlehre. Zweite Abtheilung: Specielle Balneologie. – Wien, Wilhelm Braumüller, 1858. – 8°, 15 + 363 str. – *SMK. Zagreb.*

Drugo izdanje: Wien, Braumüller, 1862.

Sadržava opis ljekovitih vrela u Lipiku, Varaždinskim Toplicama, Daruvaru, Stubičkim Toplicama, Krapinskim Toplicama i Topuskom.

SEELE, Wilhelm

Austrijski liječnik. Živio je neko vrijeme u Novom Sadu i Neradinu (Srijem).

678. Historiae aegrorum pestis morbum habentium. Kurzer Abriss der Pestseuche, welche im Jahre 1795 in den Ortschaften Neradin, Gergeteg, Krusedoll-Pernjavor, Shatrincze wüthete.

U djelu F. Schraud: Historia pestis sirmiensis ann. 1795 et 1796. T. III. – Budae 1802. – 4°, str. 83–194 i 268–284. – *SK. Zagreb.*

Opis epidemije kuge, koja je harala god. 1795. u selima Neradin, Grgetek, Krušedol, Prnjavor i Šatrinici.

SEGHER, Feliks. Vidi ANONYMA 1781.

SELEBAM, Nikola

Švajcarski poduzetnik. Prvi je počeo iskorišćivati splitsko sumporno vrelo.

679. Relazione dello stabilimento de' bagni d'acqua-minerale-sulfurea eretto nella città di Spalato in Dalmazia. – Spalato, Dalla stamperia di Giov. Demarchi, 1822. – 8°, 16 str. – *NaB. Zadar.*

Drugo izdanje: Zara, Dalla stamperia di Giov. Demarchi, 1823, 8°, 15 str. – *NaB. Zadar.*

Opis ljekovitog sumpornog kupališta u Splitu.

SERMAGE, Ivan Petar Karlo

Zagreb, 1793–1851. Ugledni hrvatski plemić. Književnik, stručnjak za rudarstvo i ravnatelj školstva.

680. Sätze aus allen Theilen der theoretischen und praktischen Chymie. – Wien, gedruckt bey Anton Strauss, 1818. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb.*
Teze s područja kemije.

SERMAGE, Josip

Zagreb, 1761–1833. Ugedni hrvatski plemić. Zagrebački kanonik, nadzornik školstva.

681. Gelegenheitsrede auf die feyerliche Uebergabe des allgemeinen Kranken- und Armenhaus der k. k. Haupt- und Freystadt Agram. Als dieses von denen Löblichen Ständen der Agramer Gespanschaft und sämtlichen städtischen Gerichtsbarkeiten an die Barmherzigen Brüder des Ehrwürdigen Ordens des hl. Johann von Gott mit Allerhöchster k. k. Bewilligung den 23. August 1804. öffentlich abgetreten wurde. Gehalten auf dem Marktplatze vor der Spitalkirche des leidenden Heiland. – Agram, Gedruckt mit Novoszelschen Schriften 1804. – 4°, 22 str. – *SK. Zagreb.*
Svečani govor u povodu primopredaje i otvorenja Zakladne bolnice u Zagrebu.

SERRAGLI, Lujo

Rodom iz Dubrovnika. Prisjednik u Zadru.

682. Sul lazaretto di Ragusa. Memorie tratte dalla Gazzetta di Zara. – Zara, Tipografia Demarchi, 1833. – 8°, 8 str. – *BFS. Dubrovnik.*
Prikaz korisnosti dubrovačkog lazareta, sastavljen u povodu odluke dalmatinske vlade od 16. I. 1833. o tome, da sve lađe iz Levanta moraju proći karantenu u Dubrovniku. Taj anonimni prikaz sastavio je – prema navodima I. A. Kaznačića (Saggio) – Lujo Serragli. U katalogu BFS. u Dubrovniku pogrešno je kao autor označen protomedik Franz Weber.
683. Statistica generale della Dalmazia edita dalla Giunta Provinciale. Divisione IV. Statistica della popolazione. – Zara, Tipografia Battara, 1862. – 4°, 14 + 162 str. – *NaB. Dubrovnik.*
Izvršni demografski podaci o Dalmaciji za god. 1857.–1860.

SEVERINSKI, Nikola

Setuš 1839 – Zagreb 1885. Pukovnijski liječnik u Zagrebu. Glavar zdravstva u Vojnoj Krajini.

684. Die Cholera-Epidemie in der kroat. slav. Militärgrenze im Jahre 1873. Zusammengestellt beim k. k. General-Commande in Agram, Artistisch-typographisches Institut von Carl Albrecht, 1874. – 4°, 4 + 36 str. i 2 tabele u prilogu. – *SK. Zagreb.*
Izvještaj o epidemiji kolere u Vojnoj Krajini god. 1873.
685. Bericht welchen der Gefertigte als Delegirter für das kroatisch-slavonische Militärgrenzgebieth bei der Internationalen Sanitäts-Conferenz zur Erzielung gleichmässigen Quarantainemassregeln gegen die Cholera zufolge Verwendung des k. k. General-Commando in Agram, Grenz-Verwaltungs Abtheilung Inneres Nro 6775 vom 25. Juni 1874. über den

Gang der Verhandlungen dieser Conferenz vorlegt. – Agram 1874, – 2°, 112 str. – *SK. Zagreb.*

Litografirani izvještaj o rezultatima međunarodne konferencije o usklađenju karantenskih propisa za zaštitu od kolere.

SHITICH, Joseph. Vidi ŠITIĆ, Josip.

SHORETICS, Michael. Vidi ŠORETIĆ, Mihajlo.

SIBER, Thaddä. Vidi RIXNER, Thaddä Anselm.

SIEBER, Josip

Liječnik u Đakovu. Podrijetlom iz Češke.

686. De bubone syphilitico. Dissertatio inauguralis. – Vindobonae, Typis haeredum a Ghele, 1843. – 8°, 22 + 2 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o sifilitičnim bubonima.

SIEGER, Joseph Ferdinand

Liječnik prve banske graničarske pukovnije.

687. Die Heilquellen von Topusko in Croatien. Für Aerzte und Leidende beschrieben. – Carlstadt, Druck und Verlag von Joh. Nep. Prettnner, 1845. – 8°, 138 str. – *SK. Zagreb.*
Opis lječilišta Topusko.

SILVATICO, Benedetto

(Sylvaticus, Benedictus), Padova, 1575–1653. Profesor praktične medicine u Padovi.

688. Consiliorum et responsorum medicinalium centuriae quatuor, quibus rari casus proponuntur, pluresque difficultates elucidantur, additis indicibus locupletissimis. Accessit ejusdem methodus consultandi. – Patavii, Typis Pauli Frambotti, 1656. – 2°, 26 + 620 + 14 str. – *SK. Zagreb.*
Sadržava povijesti bolesti Ferdinanda della Rovere iz Rijeke, Stjepana Gigantija iz Dubrovnika i različitih dubrovačkih plemića. Primjerak, koji se nalazi u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici, pripadao je poznatom hrvatskom liječniku Ivanu a Carlegg.
Drugo izdanje: Genevae, sumpt. de Tournes, 1662.

SIPOS, Carolus. Vidi ŠIPOŠ, Karlo.

SIVRIĆ, Ante. Vidi RONDOLINI, Lorenzo.

SKALIĆ, Pavao

(Scalichius, Paulus; De la Scala Paulus), Zagreb 1534 – Gdansk 1575. Znameniti hrvatski pustolov. Katolički i protestantski svećenik, pruski ministar, falsifikator i varalica, no isto doista izvanredno učeni enciklopedist.

689. Encyclopaediae, seu Orbis disciplinarum tam sacrarum quam profanarum, Epistemon. – Basileae, per Joannem Oporinum, 1559. – 4°, 755 str. i indeks. – *SK. Zagreb.*

S. raspravlja u svojoj Enciklopediji o gotovo svim znanostima, pa se opširno osvrće i na medicinu. Već na str. 49 počinje rasprava o medicini, koja sadržava animističke izvode o različitim fiziološkim pojavama, zatim izvode o granama medicine, važnosti kirurgije, embriologiji, patologiji i t. d. S medicinskog gledišta zanimljivo je i poglavlje pod naslovom: »Conclusiones mille quingentae quinquagintatres, in omni genere scientiarum, Bononiae primum deinde Romae propositae, de mundo archetypo, intellectuali, coelesti, elementari, minore, et infernali«. Zapravo su to 1553. znanstvene teze, koje je S. predložio za disputaciju u Bologni i Rimu. U tezama je obrađena fiziologija osjetila i centralnog nervnog sistema i psihologija. Teze su valjda štampane i kao samostalno djelo. Uvrštene su kasnije i u Skalićevu knjigu »Miscellaneorum tomus II«. S medicinskog gledišta najvažniji dio knjige predstavlja posljednji odlomak: »Encomium scientiarum«. U tom se dijelu nalazi pravi hvalospjev medicine s vrlo zanimljivim historijsko-medicinskim podacima (str. 725–737). A. v. Haller (Bibl. med. pract. II, 142) citira »Encomium medicinae«, Basileae 1559, kao samostalno Skalićevo djelo, no stvarno ne postoji posebno izdanje enkomija, nego je on objavljen samo kao dodatak Enciklopedije. O Skalićevim vezama s medicinom vidi L. Glesinger, Liječnički vjesnik LXX/1948, 114 i Gesnerus, VII/1950, 27.

690. *Satirae philosophicae sive miscellaneorum tomus primus*. – Regiomonti Borussorum, in officina Joannis Daubmanni, 1563. – 12°, 4 + 672 str. – SK. *Zagreb*.

Sadržava jedno pismo Conrada Gessnera i posebno poglavlje »De pulvere Tritemii« (str. 149–222) s receptom za univerzalni prašak Johanna Tritheima i opširnim dijalogom o izvanrednoj vrijednosti tog lijeka.

691. *Miscellaneorum de rerum caussis [!] et successibus et de secretiore quadam Methodo, qua eversiones omnium regnorum universi orbis, et futurorum series erui possint, libri septem*. – Coloniae, Ex Officina Typographica Theodori Graminaei, 1570. – 4°, 8 + 275 + 6 listova. – SK. *Zagreb*.
Okultističke rasprave.

692. *Primi tomi Miscellaneorum, de rerum causis et successibus atque secretiori methodo ibidem expressa, effigies ac exemplar, nimirum, vaticiniorum et imaginum Ioachimi Abbatis Florentis Calabriae et Anselmi Episcopi Marsichani, super statu summorum Pontificum Rhomanae Ecclesiae, contra falsam, iniquam, vanam, confictam et seditiosam cuisdam Pseudomagi, quae nuper nomine Theophrasti Paracelsi in lucem prodijt, pseudomagicam expositionem, vera, certa, et indubitata explanatio*. – Coloniae Agrippinae, ex Officina Typographica Theodori Graminaei, 1570. – 8°, 12 + 152 str. – SK. *Zagreb*.

S. napada Paracelsusa, ali ne kao liječnika nego kao magičara. Osvrće se na neka Paracelsusova politička proročanstva, pa ih pobija i ispravlja. Ova knjižica ima veze s medicinom samo utoliko, što je uperena protiv slavnog reformatora medicine Paracelsusa. S. je napisao još nekoliko knjiga o teologiji, o svojem tobožnjem velikaškom podrijetlu, o muzici i t. d.

693. *Miscellaneorum tomus secundus, sive catholici Epistemonis, contra quondam corruptam ac depravatam Encyclopaediam libri XV, quibus universus orbis, tam sacrarum, quam prophanarum disciplinarum, omnisque, omnium sectarum et philosophiae doctrina catholice declaratur.* – Coloniae, Ex officina Theodori Graminaei, 1571. – 4°, 12 + 820 str. – *SK. Zagreb.*

Sadržava dijaloge i teze o medicini, koji su djelomično objavljeni i u Enciklopediji, zatim različite magično-okultističke rasprave i polemiku s liječnikom Johannom Weyerom.

SLABY, Franjo

Legrad 1739. Fizik zaladske županije.

694. *Dissertatio inauguralis medica de haemorrhoidibus.* – Viennae, Typis J. Th. de Trattner, 1767. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o hemoroidima.

SOLITRO, Mihajlo

Liječnik u Zadru i Korčuli.

695. *Sull'influsso benefico della medicina alle nazioni. Dissertazione inaugurale.* – Pavia, Tip. Fusi, 1834. – 8°, 32 str. – *BUP. Padova.*
O blagotvornom utjecaju medicine na razvoj naroda.
696. *Della flogosi proteiforme e di alcune analogie patologiche. Cenni jatrofilosofici.* – Padova, 1845. coi tipi di A. B. – 8°, 74 str. – *BDA. Zadar.*
Rasprava o bitnosti upale u duhu medicinske romantike. Knjižica je napisana u Korčuli. S. je publicirao nekoliko zanimljivih medicinskih članaka u dalmatinskim i talijanskim časopisima (na pr. »Di alcune utili pratiche da introdursi dai medici dalmati«, *Dalmazia*, 1845, br. 34; »Della medicina italiana in Dalmazia«, *App. della Gazzetta di Venezia*, 1844, n. 54).

SORBAIT, Paul

Mons, Hennegau 1624 – Beč 1691. Belgijski liječnik. Profesor medicine u Beču.

697. *Praxis medica plurimis observationibus rebusque scitu dignissimis aucta et correcta.* – Viennae Austriae, apud Leopoldum Voigt, 1680. – 2°, 20 + 621 str. i indeks. – *SK. Zagreb.*

Na str. 534. spominje se liječenje grofa Zrinskog pomoću ljekovite vode iz Rogaške Slatine.

SORKOČEVIĆ, Miho. Vidi ROJNI, Michelangelo.

SPAGNOLO, Giovanni

Liječnik dječjeg azila u Rijeci.

698. *Igiene del bambino ossia insegnamenti alle madri sul modo di conservare la salute dei loro bambini.* – Fiume, Tipogr. de fratelli Karletzky, [1842]. – 8°, 24 str. – *SK. Zagreb.*
Upute majkama o njezi djece.

SPON, Jacques

Lyon 1644 – Vevey 1685. Znameniti francuski liječnik i arheolog.

699. Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce, et du Levant, fait aux années 1675. et 1676. par Jacob Spon Docteur Médecin Aggrégé à Lyon, et George Wheler Gentilhomme Anglois. – Lyon, Chez Antoine Cellier, 1678. – 16°, 3 sveska, 26 + 405, 417 + 13 i 204 + 58 + 226 str. – SK. *Zagreb.*

Ugledni francuski liječnik Jacques Spon opisao je, zajedno s Englezom Georgeom Whelerom, svoje putovanje kroz Dalmaciju i Istru god. 1675. i 1676. Taj putopis sadržava zapravo veoma malo podataka medicinskog karaktera, jer su se autori uglavnom zanimali za arheologiju. Knjiga je ipak važna za našu povijest medicine, jer se u njoj po prvi put spominje splitsko sumporno vrelo i opisuju se lazareti u Dalmaciji. Djelo je štampano još nekoliko puta (Amsterdam 1679 i t. d.).

SPONGIA, Giovanni Filippo

Rovinj 1798 – Rim 1880. Direktor sveučilišnih klinika u Padovi, zatim zdravstveni savjetnik u Beču i Veneciji.

700. De febrium typhice peticularis. Typhicopeticularis characteribus in discriminate specimen. – Patavii, Typis Val. Crescinii, 1825. – 8°, 41 str. – *Cit. Stancovich-Glezer: Notizie.*

Inauguralna disertacija o pjegavcu.

701. Comentarîi di medicina. Opera periodica. Vol. I–IV. – Padova, coi tipi della Minerva, 1836–1837. – 8°. – *UB. Wien.*

Medicinski glasnik s kratkim člancima različitih autora i izvodima iz tada aktualne medicinske literature. Sadržava niz S.-ovih sastavaka, a između ostalog i jedan prilog od Giacicha.

702. Francesco Fanzago, nobile e medico padovano. Del suo secolo e de' suoi scritti. Memoriale storico. – Padova, Tip. Cartallier e Sicca, 1838. – 8°, 256 str. i portret. – *GB. Pula.*

Biografija mletačkog protomedika Fanzaga. Posvećena dr. Josipu Drčiću.

703. Sulla riforma domandata dal secolo XIX nella dottrina del contagio e sul recente progetto del cav. A.-F. Bulard de Méru. Memorie lette alla I. R. Accademia di Scienze, Lettere ed Arti di Padova. Estratte dal volume V. dei Nuovi saggi della stessa Accademia. – Padova, coi tipi Cartallier e Sicca, 1839–1840. – 4°, 41 str. – *UB. Wien.*

Drugo izdanje: Torino 1840.

Rasprava o novim pogledima na prirodu kužnih bolesti i novim načinima zaštite i suzbijanja epidemija. S. se zalaže za održavanje panevropskog kongresa o kužnim bolestima.

704. Su l'Istria, penisola dell'Adriatico. Tentativo a tracciare gli elementi di sua condizione sanitaria. – Padova, Coi tipi di Antonio Bianchi, 1849. – 16°, 8 + 178 str. – *GB. Pula.*

Prikaz zdravstvenih prilika u Istri. S. je objavio u časopisu »Istria«, III–IV/1848–1849, početak studije pod naslovom »Condizione sanitaria dell'Istria. Esame di fatti fisici«.

705. Analisi di fatti fisici non affini alla organicità ovvero esame a chiarire il processo morboso diffusibile nella sfera organica. – Venezia 1863. – 8°. – *Cit. Stancovich-Glezer: Notizie i Hirsch-Gurlt: Biogr. Lex.*

SPORER, Georg Mathias. Vidi ŠPORER, Đuro, Matija

SPRENGEL, Kurt. Vidi EBLE, Burkard.

SQUALERMO, Luigi. Vidi ANGUILLARA, Luigi.

STAINDL, Josip

Liječnik u Zagrebu.

706. Thermae Constantinianae, der Kaiser Constantinische Baad im Königreiche Croatien. – Agram, gedruckt mit von Novoszelschen Schriften, 1822. – 8°, 64 str. i 1 topografski plan. – *SK. Zagreb.*

Opis Varaždinskih Toplica. Na naslovnoj strani nije označen autor. Posvetu su potpisali Josip Staindl i državni protomedik Toma Prevendar.

STALIO, Vinko

Starigrad na Hvaru o. 1835 – Split 1889. Općinski lječnik u Stonu, Omišu, Milni i Sinju.

707. Sopra i casi conosciuti di ferite dell'arteria vertebrale con alcuni cenni anatomici e fisiologici. Dissertazione inaugurale. – Padova, Stab. di P. Prosperini, 1863. – 8°, 34 str. – *BZLH. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o traumatskim aneurizmama art. vertebralis.

STANKOVIĆ, Adam

(Sztankovits, Adamus), rodom iz Trstena. Srbin. Liječnik u Dalmaciji.

708. Dissertatio inauguralis medico-semiotica sistens physiognomiam ut signum in morbis. – Budaë, Typis J. Gyurián et M. Bagó, 1839. – 8°, 20 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o dijagnostičkom značenju izgleda lica.

STAROVEŠKI, Dragutin Filip

(Sztarovešsky, Carolus Philippus), rodom iz Desinića. Liječnik u Mađarskoj.

709. Dissertatio inauguralis medica complectens pathologiam tracheitidis infantum. – Pestini, Typis J. T. Trattner, 1816. – 8°, 12 + 42 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o patološko-anatomskim promjenama kod difterije. Dopuna disertacije Zagrepčanina Josipa Kriegera o liječenju difterije.

STEGER, Joakim Pavao

Rodom iz Petrovaradina. Fizik hontske županije.

710. Dissertatio inauguralis medica de tinea. – Budae, Typis Cath. Landerer, 1782. – 8°, 42 + 6 str. – SK. Zagreb.
Inauguralna disertacija o trihofitiji.

STEINBACH, Ante Lujó

Rodom sa Hvara.

711. Dissertatio inauguralis medico-practica cholerae et februm intermittentium casus nonnullos pertractans. – Patavii, Typis Seminarii, 1873. – 8°, 36 str. – NaB. Zadar.

Inauguralna disertacija o epidemiji kolere u okolini Senja g. 1836. S. je liječio koleru ekstraktom omana. Opisani su i slučajevi malarije u Jelsi na Hvaru.

STELZIG, I. A. Vidi STOJANOVIĆ, Mijat.

STOJANOVIĆ, Mijat

Babina Greda 1818 – Zagreb 1881. Učitelj u Babinoj Gredi, Karlovcima, Zemunu i dr., zatim školski nadzornik u Ogulinu, Gospiću i dr. Književnik i zaslužan prosvjetni pisac.

712. Pijanac. Po I. A. Stelzigu napisao Mijat Stojanović. Pučka knjižnica izdavana Društvom svetojeronimskim, knjiga I. – U Zagrebu, Štamparija Karla Albrechta, 1869. – 8°, 161 str. – SK. Zagreb.

Pripovijetka o štetnosti pijanstva. Knjižica za antialkoholnu propagandu.

713. Zablude uzgoja. Pedagogijska biblioteka, knj. II. – Zagreb, Knjigotiskarna Dragutina Albrechta, 1873. – 8°, 15 + 129 + 7 str. – SK. Zagreb.
Prikaz tipičnih pogrešaka u odgoju djece. Sadržava važne principe mentalne higijene, a i upute o fizičkom odgoju djece (na pr. u poglavlju »Kako se može izvrstnim načinom razoriti dječje zdravlje?«).

Vidi PISSLING, Wilhelm Franz.

STOJKOV, M.

714. Начин лијечидбе у болестима с растопом чистећијем, од М. Стојкова. Ко жели наредити лијек, нека се обрати на мојега побратима г. А. Стојковића у Трсту. У Трсту Андрија Стојковић издавателъ. – У Загребу, нар. печатњом дра Љ. Гаја, 1861. – 16°, 36 str. – SK. Zagreb
Reklama za nekakvo sredstvo za čišćenje, koje liječi sve bolesti (čak i kugu i koleru). Lijek prodaje tajanstveni nadržiliječnik M. Stojkov, ali ne neposredno nego preko Andrije Stojkovića u Trstu, jer se sam Stojkov tobože nalazi »sveder u putovanju po primorju i staroj Srbiji«. Čini se, da je izdavač Stojković ustvari i autor te knjižice i proizvođač prevarnog lijeka. Knjižica je štampana ćirilicom u Gajevoj štampariji u Zagrebu.

STRASOLDO, Mihovil. Vidi ANONYMA 1849.

STRATICO, Grgur

Zadar, 1736–1806. Zadarski pravnik i političar.

715. Relazione della peste di Spalato dell'anno 1784. Esposta in lettera dall'uffiziale N. N. ad un suo concittadino in Venezia. – In Venezia, presso Domenico Pompeati, 1784. – 8°, 132 str. i 6 tabela sa statističkim pregledima. *NaB. Zadar.*

Opis epidemije kuge, koja je harala u Splitu g. 1784. Knjiga je štampana anonimno, ali se prema izvornom rukopisu, koji se nalazi u biblioteci Paravia u Zadru može utvrditi, da je autor G. S. Često se pogrešno navodi, da je autor Antonio Parodi. Štampan je i poseban izvod iz te knjige.

Vidi ANONYMA s. a. (br. 991).

STRATICO, Simun Filip

Zadar 1733 – Milano 1829. Profesor teoretske medicine na sveučilištu u Padovi. Istaknuti liječnik. U početku se bavio medicinom, a kasnije pretežno fizikom i nautikom.

716. Oratio pro solemnibus Studiorum instauratione habita in Ecclesia Cathedrali Patavina postr. Kal. Nov. Ann. MDCCLII. – Patavii, apud J. B. Vidali, [1752]. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Svečani govor, održan na početku školske godine u Padovi.

717. Prospectus eorum quae hoc anno tradentur a Simeone Stratico Medicinae Theoricae extraordinario in Patavino Gymnasio Professore. – Patavii, ex typographia Conzatti, 1758. – *Cit. Favaro: Saggio.*

Prospekt sveučilišnih predavanja o teoretskoj medicini.

Takvi prospekti štampani su i za god. 1759, 1760, 1761 i 1763.

718. Oratio habita in Gymnasio Patavino. – Patavii, Typis Cominiariis, 1765. – 8°, 48 str. – *NaB. Zadar.*

Svečano sveučilišno predavanje, pretežno matematičko-fizikalnog sadržaja. S. je objavio još niz fizikalnih i nautičkih djela. Sudjelovao je kod izrade službene mletačke farmakopeje: »Codice farmaceutico per lo Stato della serenissima Repubblica di Venezia«, Padova 1790.

STREIM, Đuro

Rodom iz Novog Sada. Županijski fizik u Uukovaru i Osijeku.

719. Dissertatio inauguralis medica de pilo hominis. – Pestini, Typis J. Th. Trattner, 1829. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o ljudskoj kosi i dlakama.

STULLI, Luka

Dubrovnik, 1772–1828. Općinski i bolnički liječnik u Dubrovniku. Poznati pjesnik-prigodničar.

720. Vaccinatio. De Jenneriano invento optime meritum. Carmen elegiacum. Pisonii(!), Excudebat Georgius Aloysius Belnay, Historiarum Professor, 1804. – 4°, 16 str. – *BFS. Dubrovnik.*

Svečana elegija o cijepljenju kravljih boginja napisana u čast liječnika Careno-a. Autor je označen samo početnim slovima imena i prezimena. Djelo je štampano u Pešti.

721. Descrizione dell'epizoozia insorta nei dintorni di Ragusa l'anno 1803. Štampano kao dodatak djelu Eusebio Valli: *Sopra la peste di Costantinopoli dell'anno 1803*. Mantova 1805. – *Cit. Ferrucci: De vita L. Stullii*. Rasprava o epidemiji bedrenice u okolini Dubrovnika god. 1803. Pod naslovom »De peste bovina« štampan je latinski prijevod u Dubrovniku god. 1818. i u Bologni god. 1829.
722. Razglas visce kuge. – U Dubrovniku, po Ant. Martekini, 1805. – 8°. – *Cit. Šafařík: Geschichte, i Kukuljević: Bibl. hrv.* Proglas o kugi. Postojanje tog djela nije dosad sigurno utvrđeno.
723. De peste quae in exitu anni MDCCCXV. in circulum Rhacusanum irrepserat. – De peste bovina. – Rhacusae, apud Ant. Martecchini, 1818. – 8°, 22 str. – *SK. Zagreb*. Prikaz epidemije, koja je harala u Dubrovniku god. 1815, i rasprava o bedrenici, koja se pojavila u okolini Dubrovnika god. 1803. Ponovo štampano u Bologni 1829.
724. Di una varietà cutanea. Lettera al direttore dell'antologia. – Estratto dal »Antologia di Firenze« N. 71–72. – Firenze 1826. – 8°, 3 str. – *SK. Zagreb*. Opis t. zv. mljetske bolesti, nasljedne hiperkeratoze ekstremiteta, koja dolazi na otoku Mljetu.
725. Sul tartagliare. Lettera al direttore dell'antologia. – Estratto dal »Antologia di Firenze« N. 78. – Firenze 1827. – 8°, 12 str. – *BFS. Dubrovnik*. Dvije rasprave o mucanju. Stulli piše, da mucanje nije organska nego psihoneurotička bolest. Predlaže se psihoterapija mucanja. Izvrsna vlastita opažanja i vrijedni podaci iz naše narodne medicine.
726. Opuscula duo medica. (De peste quae in exitu anni MDCCCXV in circulum Ragusinum irrepserat. – De peste bovina. – De febre scarlatina quae Ragusii visa fuit anno MDCCCXXIII brevis monographia. – Michaeli Ferrucci biographia Lucae Stullii). – Bononiae Studiorum, ex typographeo Annessi Nobilii et Soc., 1829. – 8°, 56 str. – *SK. Zagreb*. Drugo izdanje djela »De peste« i prvo izdanje opisa epidemije škrljeta, koja je harala u Dubrovniku g. 1823. Dodana je Stullijeva biografija. Vidi APPENDINI, Franjo Marija; CARENO, Luigi; FERRUCCI, Michele; LUPATI, Andrija i ANONYMA 1829.

SUBOTA, Đuro

(*Subotta, Georgius*), rodom iz Zadra. Liječnik u Zadru, Skradinu i dr.

727. De hysteriasi. Dissertatio inauguralis. – Patavii, Typis Cartallier, 1837. – 8°. – *PB. Definis, Brač*. Inauguralna disertacija o histeriji.

SVETINČIĆ, Aleksandar Maksim

(Svetincich, Alexander Maximus), rodom iz Dalmacije. Liječnik u Omišu i Trogiru.

728. Observatio clinico-pathologica peritonitidis in puero scrophuloso. Oratio habita in Archigymnasio Patavino ad capessenda doctoris medicinae insignia. – Patavii, Ex officina sociorum titulo Minerva, 1823. – 8°, 13 str. – *UB. Wien.*

Opis jednog kliničkog slučaja, razudbeni nalaz i rasprava o fiziološkoj funkciji slezene.

SZEPESHAZY, Carol

Mađarski geograf.

729. Neuester Wegweiser durch das Königreich Ungarn und nach allen angrenzenden Ländern mit statistischen Angaben der Zahl der königl. Freistädte, Marktflächen, Dörfern und Prädien... verbunden mit einer ausführlichen Beschreibung aller Mineralbäder, Gesundbrunnen und Heilquellen des Königreichs Ungarn, Croatien, Slavonien und Siebenbürgen, hinsichtlich ihrer chemischen Bestandtheile, medicinischen Wirkung, Unterkunft, Lage Umgebungen, Lebensart, Zerstreuungen, Theuerung oder Wohlfeilheit etc. – Kaschau, Druck und Verlag von Carl Werfer, 1827. – 8°, 8 + 240 str. – *KJA. Zagreb.*

Vodič kroz Ugarsku i susjedne zemlje, koji su sastavili C. Szepeshazy i J. C. Thiele. Sadržava opise hrvatskih ljekovitih vrela. Kratke opise naših ljekovitih vrela nalazimo i u geografskim prikazima Ugarske od istog autora, koji su štampani u Košicama god. 1817. i 1825.

SZOLENGHI, Karlo. Vidi ANONYMA 1780.

SZTANKOVITS, Adamus. Vidi STANKOVIĆ, Adam.

SZTAROVESKY, Carolus, Philippus. Vidi STAROVESKI, Dragutin Filip.

Š

ŠANTIĆ, Mate. Vidi ANONYMA 1836.

ŠARIĆ Vlaho Ante

*(Sciarich, Blasius Antonius). * Dubrovnik 1818. Sin poznatog dubrovačkog ljekarnika Mate Š. Općinski liječnik u Dubrovniku.*

730. De pneumonia legitima. Dissertatio inauguralis. – Vindobonae, Typis Car. Ueberreuter, 1845. – 8°, 78 str. – *NaB. Dubrovnik.*

Inauguralna disertacija o krupoznoj upali pluća.

ŠIPOŠ, Karlo

(Sipos, Carolus), Aszalón (Ugarska) 1813 – Prelog 1877. Liječnik u Prelogu.

731. Dissertatio inauguralis sistens metamorphoses superficiei telluris. Orvostudori értekezés. A föld színe változásai. – Budae, Typis J. Gyurian et M. Bago, 1837. – 8°, 18 str. – *TEK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o mijenama zemljine površine.

SITIC, Josip

(*Šitich, Joseph*), † Zagreb 1814. *Liječnik u Stubičkim Toplicama.*

732. Physisch-chemische Beschreibung des im löblichen Agramer Comitate befindlichen Stubitzer Bades. – Agram, Gedr. mit Novoszelschen Schriften, 1814. – 8°, 36 + 2 str. – *SK. Zagreb.*

Opis Stubičkih Toplica. Sadržava prvu kvantitativnu kemijsku analizu stubičke ljekovite vode, koju je izveo zagrebački ljekarnik J. Mikšić.

SKRLEC, Nikola

(*Skerletz, Nicolaus*), Zagreb, o. 1731–1799. *Hrvatski prabilježnik i zagrebački veliki župan. Istaknuti političar i nacionalni ekonom.*

733. Descriptio physico-politicae situationis Regni Hungariae relate ad commercium pro deputatione commerciali elaborata. Posonii, Typis haered. Belnayanorum, s. a. – 2°, 65 str. – *BDA. Zagreb.*

Izvještaj o ekonomskom stanju Ugarske i Hrvatske. Svrha tog izvještaja je unapređenje trgovine i privrede. Sadržava važne podatke o stanju pučanstva, načinu prehrane, stanju uzgoja stoke i t. d., pa je važno vrelo za povijest humane i veterinarske medicine u Ugarskoj i Hrvatskoj. Izvještaj je štampan potkraj XVIII. stoljeća.

SORETIC, Mihajlo

(*Shoretics, Michael*), Cindrof (Ugarska) 1741 – Pešta 1786. *Profesor patologije i interne medicine na sveučilištu u Trnavi, Budimu i Pešti. Rektor ugarskog sveučilišta. Roditelji su mu bili Hrvati, a i on je službeno izjavio, da je Hrvat po narodnosti.*

734. Dissertatio inauguralis de sensibus externis, eorumque inter se commercio. – Vindobonae, Typis Jos. Kurtzböck, 1765. – 4°, 32 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o osjetilima i njihovim međusobnim odnosima. Veoma vrijedna rasprava. Š. je naslutio zakon o specifičnim energijama osjetila.

Vidi TRNKA, Venceslav.

SPORER, Đuro Matija

(*Sporer, Georg Mathias*), Karlovac 1795 – Rijeka 1884. *Fizik u Bakru, Rijeci, Splitu i Celovcu, kranjski protomedik i ravnatelj kirurške škole u Ljubljani, zatim privatni liječnik na Rijeci. Istaknuti hrvatski književnik i rodoljub.*

735. Dissertatio inauguralis medica de catarrho genitalium. – Viennae, Typis C. Gerold, 1819. – 8°, 4 + 129 str. – *NUK. Ljubljana.*

Inauguralna disertacija o spolnim bolestima.

736. Versuch einer systematischen Darstellung der fieberhaften Volkskrankheiten nach medicinisch-polizeilichen Grundsätzen. – Wien, Gedruckt

- und im Verlage bei Carl Gerold, 1833. – 8°, 10 + 196 str. – *KJA. Zagreb.*
Opis najvažnijih zaraznih bolesti i upute za epidemiološku zaštitu.
737. Grundrisse eines vollständigen Systems der Staatsarzneykunde für Aerzte, Sanitätsbeamte und Rechtsgelehrte. – Klagenfurt, Druck und Verlag von Ferdinand Edl. v. Kleinmayr, 1837. – 8°, 122 str. – *NUK. Ljubljana.*
Osnova za organiziranje javne zdravstvene službe.
738. Vorträge eines alten Landarztes zur Belehrung des Landvolkes, über Erkenntniss der gewöhnlichen Menschenkrankheiten und über die zweckmässigste Behandlung derselben, vor der ärztlichen Hilfsleistung. – Klagenfurt, Gedruckt bei Ferd. v. Kleinmayr, 1840. – 8°, 125 str. – *KJA. Zagreb.*
Medicinske upute za seljake. Osobita je pažnja posvećena seoskoj higijeni.
739. Stand und Critik der Sanitätspflege durch die Staatsverwaltung mit besonderer Beziehung auf die österreichische Monarchie. – Laibach, Verlag von I. A. Kleinmayr, 1849. – 8°, 171 str. – *KJA. Zagreb.*
Prijedlozi za uređenje javne zdravstvene službe u austrijskim zemljama. Opisuje zdravstvene prilike u Hrvatskoj i predlaže zanimljive i važne reforme.
740. Über die Aufhebung der Sanitätsreserven und Contumaz-Anstalten. – Fiume, Druck und Verlag von Hercules Rezza, 1856. – 8°, 17 str. – *SK. Zagreb.*
Š. predlaže ukidanje kontumaca i znatno pojednostavljenje zaštitnih mjera protiv kuge. Kasniji razvoj epidemiološke službe pokazao je, da su njegovi izvodi bili opravdani. Š. je napisao još nekoliko medicinskih članaka, a neka vrijedna djela ostala su u rukopisu. Vidi F. Ilešić, Rad Jug. akad. 218, str. 156.

SULEK, Bogomir Anton

(*Schulek, Godofredus Antonius*), * Pržno (Moravska) 1810. *Austrijski vojni liječnik. Službovao u Slavonskom Brodu, Staroj Gradišci i drugdje.*

741. Dissertatio inauguralis de Tilia Europaea. – Vindobonae, Typis Ueberreuter, 1838. – 8°, 35 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o ljekovitosti lipe, svetog slavenskog drva.

ŠULEK, Bogoslav

Subotičte 1816 – Zagreb 1895. Istaknuti književnik i prirodoslovac. Tajnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

742. Biljarstvo. Uputa u poznavanje bilja. – Dio I. U Beču, 1856. Dio II. U Zagrebu, K. Albrecht, 1859. – 8°, 2. sveska, 8 + 320 i 16 + 368 str. i 24 tabele. – *SK. Zagreb.*
Udžbenik botanike. Sadržava vrijedne podatke o medicinskoj upotrebi bilja i našim ljekovitim biljkama.
743. O životu i djelih slavnoga fiziologa Ivana Purkynje. Preštampano iz XII knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. – U Za-

grebu, Štamparija Dragutina Albrechta, 1870. – 8°, 83 str. – *SK. Zagreb*. Izvršna historijsko-medicinska monografija.

744. Justus Liebig. Nacrt njegove znanstvene djelatnosti. Napose štampano iz XXVII. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. – U Zagrebu, Tiskom Dioničke tiskare, 1874. – 8°, 51 str. – *SK. Zagreb*. Lijep prikaz znanstvenog rada osnivača moderne biokemije.

745. Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nazivlja. I. pola: A–N. II. pola: D–Ž. – U Zagrebu, Tiskom narodne tiskare dra Ljudevita Gaja, 1874–1875. – 8°, 2 sveska, 1372 str. – *SK. Zagreb*.

SVABELLY, Ivan. Vidi CADET DE VAUX, Antoine.

T

TACCONI, Vicko

Rodom iz Splita. Liječnik u Splitu.

746. La compressione digitale e gli aneurismi esterni con tre osservazioni cliniche raccolte nel civico ospedale di Pavia. Dissertazione inaugurale. – Padova, P. Prosperini, 1864. – 8°, 52 str. – *BDA. Zadar*. Inauguralna disertacija o aneurizmama.

TANZER V. L.

Kupališni liječnik u Krapinskim Toplicama.

747. Die Mineralquellen zu Krapina-Töplitz nächst Rohitsch in Kroatien. – Wien, Druck Zamarski und Dittmarsch, 1861. – 8°, 53 str. – *SK. Zagreb*. Opis lječilišta Krapinske Toplice s osobitim osvrtom na medicinske indikacije i nizom povijesti bolesti. Knjiga je iste godine dva puta izdana.

TAUBE, Friedrich Wilhelm

London 1728 – Beč 1778. Pravnik i diplomat. Boravio u Hrvatskoj god. 1776 i 1777.

748. Historische und geographische Beschreibung des Königreichs Slavonien und des Herzogthums Syrmien, sowohl nach ihrer natürlichen Beschaffenheit, als auch ihrer itzigen Verfassung und neuen Einrichtung in kirchlichen, bürgerlichen und militärischen Dingen. Mit untermischten Nachrichten von den angränzenden Ländern und von den Illyriern, welche sich in denselben stark ausgebreitet haben. Aus eigener Beobachtung und im Lande selbst gemachten Wahrnehmungen entworfen. – Leipzig, 1777–1778. – 3 sveska. 8°, 6 + 99, 104 i 7 + 128 str. – *SK. Zagreb*. Sadržava opis zdravstvenih prilika u Slavoniji. Vidi L. Popović, Jugosl. veter. glasnik, XVII/1937, str. 261 i 303.

TAMARRO, Dominik

Rodom iz Pirana u Istri. Liječnik u Piranu i Izoli.

749. De nephritide. – Patavii, Typis Penada, 1843. – 8°, 20 str. – *BZLH. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o upali bubrega.

THIELE, I. C. Vidi SZEPEŠHAZY, Carol.

THURNEYSSER, Leonhard

Basel 1531 – Köln 1596. Znameniti alkemičar i astrolog. Paracelsusov sljedbenik, nadri liječnik i varalica. Mnogo je putovao, pa je tako o. god. 1568. boravio i u našim krajevima.

750. ΜΕΓΑΛΗ ΧΥΜΙΑ, vel Magna Alchymia, Das ist ein Lehr und unterweisung von den offenbaren und verborgenlichen Naturen, Arten, und Eigenschaften ... – Gedruckt zu Berlin durch Nicolaum Volken, 1583. – 2°, 12 + 144 + 11 str. – *SK. Zagreb.*

Spominje različite rudnike i lijekove mineralnog podrijetla u Hrvatskoj i Sloveniji. T. je u djelu »Pison« (Frankfurt a. O. 1572) objavio prvu analizu mineralne vode u Rogaškoj Slatini.

TISSOT, Simon-André

Grancy (Waadt) 1728 – Lausanne 1797. Znameniti švicarski liječnik i pisac popularnih medicinskih djela. Profesor medicine u Lausanni i Padovi.

751. Von der Onanie oder Abhandlung über die Krankheiten die von der Selbstbefleckung herrühren. Nach der V. verm. Ausgabe aus dem französischen übersetzt. – Agram, gedr. bei Joh. Thom. v. Trattner, 1794. – 8°, 16 + 240 str. – *SK. Zagreb.*

Prijevod znamenite rasprave o štetnosti masturbacije. Knjiga je štampana u zagrebačkoj filijali Trattnerova poduzeća, jer je bečka centrala bila opterećena drugim poslovima.

TKALAC, Jakov Franjo

Županijski fizik i gimnazijski profesor prirodopisa u Zagrebu.

752. Jamnica. Alkalička kiselica (Alkalischer-Säuerling) u Hrvatskoj. – U Zagrebu, Brzotiskom Antuna Jakića, 1863. – 8°, 28 str. i 1 litografija. – *SK. Zagreb.*

Povijest, geografski opis, kemijska analiza i medicinske indikacije jamičke kiselice. T. je objavio u »Književniku«, 1864, lijep članak o hrvatskim mineralnim vodama.

TKALČIĆ, Ivan Krstitelj

Zagreb, 1840–1905. Ugledni zagrebački historičar. Prebendar stolne crkve.

753. Sumporne Toplice kod Varaždina u Hrvatskoj (Varaždinske Toplice). – Zagreb, Pismenî K. Albrechta, 1869. – 8°, 4 + 111 str. i 2 litografije. – *SK. Zagreb.*

Povijest Varaždinskih Toplica. Sadržava i »Lječbeni napatuk pri liječenju pićem, ili kupanju u Toplicah«.

TOLNAY, Sándor

Nagy-Csömetén 1747 – Pešta 1818. Profesor veterinarske medicine u Pešti.

754. Padanye marhe rogate odkud biva y kak sze z tem baratati mora od Alexia Tolnay, vrachenya marhe navuchitela, izpiszano. – S. 1. et a. – 2°, 2 str. – *Cit. Šafarik: Geschichte.*

Preveo na hrvatski Tomo Mikloušić. Kod Šafarika se uvukla štamparska pogreška »Polnay« umjesto »Tolnay«.

TOMASIĆ, Franjo

Rijeka 1761 – Zadar 1831. Austrijski podmaršal. Namjesnik u Dalmaciji.

755. Namislajuchi kolikojest potribno u sadasnih nadogada nai kripostno prigledagne Traka postavljeni po svoi turskoj megi duglinom kroz kixe Cettine i Kerke, a napokon raadi razlučenje od Derxava Makarske za sahraniti ovu Derxavu od kughe, koja morj u blixnij mistaa turski, koja odvisse jesse očitovala u nekoliko mista Dalmačie a nesrichno zadava jad zadava u Derxavi Makarskoj. – Zadar, Battara, 1815. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar.*

Službeno upozorenje o strogom obdržavanju karantenskih propisa u povodu epidemije kuge u Makarskoj. Trojezično: hrvatski, njemački i talijanski.

Vidi ANONYMA 1815, 1816, 1819, 1820, 1821, 1824, 1826 i 1830.

TOMMASEO, Niko

Rodom iz Splita. Okružni liječnik u Šibeniku.

756. Sulla utilità dello studio delle costituzioni epidemiche. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tipografia dei fratelli Fusi, 1858. – 8°, 31 str. – *UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o važnosti proučavanja karakteristika pojedinih epidemija.

TOMMASEO, Petar Antun

Rodom iz Splita. Liječnik na Braču i Hvaru.

757. Descrizione storico-fisico-medica del morbo epidemico della Brazza. – Venezia 1778. (?). – *Cit. Ljubić: Dizionario; Valentinelli: Bibliografia i Dandolo: La caduta.*

Opis epidemije na Braču. Po Dandolu i Ljubiću štampan je taj opis god. 1778, a po Valentinelliju 1788.

TOMMASINI, Giacomo Filippo

Padova 1595 – Novigrad 1654. Biskup u Novigradu u Istri.

758. De' commentarj storici-geografici dell'Istria. Archeografo Triestino vol. IV. – Trieste, Dalla tipografia di Gio. Marenigh, 1837. – 8°, 563 str. – *GB. Pula.*

Historijsko-geografski opis Istre. U poglavljima XVIII–XX sadržava važne podatke o zdravstvenim prilikama i pučkoj medicini u Istri.

TORBAR, Josip

Krašić 1824 – Zagreb 1900. Prirodoslovac. Svećenik, nastavnik u zagrebačkoj gimnaziji. Predsjednik i tajnik Jugoslavenske akademije.

759. Životinjarstvo, to jest: nauk o životinjah, za više gimnazije i realke. – U Zagrebu, Berzotis A. Jakića, 1863. – 8°, 352 str. i 34 slike. – SK. Zagreb.

Sadržava osnove anatomije i fiziologije životinja i čovjeka te sistematski opis životinjskih vrsta.

TOWNSON, Robert

Liječnik u Edinburghu.

760. Travels in Hungary, with a short account of Vienna in the year 1793. – London, printed for G. G. and J. Robinson, 1797. – 4°, 479 str. i 17 bakroreza. – UB. Wien.

Opis putovanja kroz Austriju i Mađarsku, a dijelom i Hrvatsku. Francuski prijevod objavljen je u Parizu 1800.

TRAMONTANA, Lovro

Rodom sa Uisa. Liječnik u različitim mjestima u Dalmaciji.

761. Dissertatio inauguralis medica de superfetatione. – Patavii, Typis Seminarii, 1840. – 8°, 16 str. – BFS. Dubrovnik.

Inauguralna disertacija o mogućnosti superfetacije.

TRANQUILLUS, Julius. Vidi KUKEC, Anton.

TRIGARI, Valentin

Liječnik u Zadru.

762. Memoria sopra i primi casi di Cholera-Morbus, che si manifestarono in Zara nel MDCCCXXXIX con una opinione sul cholera in generale dell'anno detto. – Spalato, Tip. M. V. Piperata e figlio, [1851] 8°, 63 str. – NaB. Zadar.

Podaci o prvim slučajevima kolere u Zadru god. 1849. Knjiga je štampana anonimno, a da nije navedena godina izdanja, ali na primjerku u Naučnoj biblioteci u Zadru autor je vlastoručno označio svoje ime i godinu izdanja. T. je izdao tu knjigu, da se obrani od optužbe, da je on kriv širenju epidemije 1849, jer nije prepoznao prve slučajeve kolere. T. je objavio u časopisu »Dalmazia«, 1846, br. 34, članak o splitskom sumpornom vrelu.

TRINCAVELLA, Vittore

Venecija, 1496–1568. Znameniti liječnik. Profesor medicine u Padovi.

763. *Consilia medica.* – Basileae, Apud Conradum Valdkirchium, 1587. – 2°, 1067 stup. i indeks. – *UB. Wien.*
Trincavella opisuje u 17. konziliju trećeg dijela (stup. 359–360), kako je suzbijao epidemiju kuge u Kopru.

TRNKKA, Venceslav

Tabor u Češkoj 1739 – Pešta 1791. Profesor farmakologije na sveučilištu u Trnavi, Budimu i Pešti.

764. *Oratio funebris in exequiis Michaelis Schoretics praxeos clinicae prof. ab regia scientiarum univers. Pestiensis celebratis.* – Pestini, typis Jos. God. Lettner, 1786. – 8°, 16 str. – *MB. Zagreb.*
Posmrtni govor o životu i radu profesora Mihajla Šoretića.

TURKOVIĆ, Dragutin

(Turkovits, Carolus), rodom iz Osijeka. Uojni liječnik.

765. *Febres intermittentes in regnis Hungariae et Slavoniae endemicae. Dissertatio inauguralis.* – Viennae, typis congregationis Mechitaristicae, 1840. – 4°, 48 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o endemijskoj malariji u Ugarskoj i Hrvatskoj.

U

UBL, Josip

Chudenice (Češka) 1844 – Novi 1925. Profesor veterinarstva na gospodarskoj školi u Križevcima.

766. *Anatomija i životoslovlje domaće životinje s osobitim obzirom na gospodarstvo.* – Zagreb, Naklada Zemaljske vlade, 1874. – 8°, 144 str., 50 slika i 3 tab. – *SK. Zagreb.*
Udžbenik za gospodarske pripravnike. U. je nakon 1875. objavio nekoliko vrijednih veterinarskih djela. Vidi L. Brozović: Josip Ubl, Inauguralna disertacija, Koprivnica [1928].

UNZER, Johann August

Halle 1727 – Altona 1799. Liječnik u Altoni. Poznati medicinski pisac.

767. *Medicinisches Handbuch. Nach den Grundsätzen seiner medicinischen Wochenschrift Der Arzt, vom neuen ausgearbeitet.* – Wien und Agram, bey Joh. Thom. Edlen von Trattnern, 1788 i 1791. – 2 sveska, 12°, 28 + 506 i 514 str. – *MB. Zagreb.*

Ni po autoru ni po tekstu nema ovo djelo veze s hrvatskom medicinskom prošlošću, ali je štampano u Zagrebu. Vjerojatno je Trattnerovo centralno poduzeće u Beču imalo previše posla, pa su neke knjige, iako određene za austrijsku publiku, bile štampane u zagrebačkoj filijali. Na taj je način štampano u Zagrebu nekoliko medicinskih knjiga (vidi Tissot i Zimmermann).

UZAREVIĆ, Jakov

Osijek 1810 – Petrijevcu 1881. Liječnik i književnik. Tajnik Matice Hrvatske i urednik Narodnih Novina u Zagrebu.

768. Dissertatio inauguralis medico-practica de ictero. – Vindobonae, Typis Car. Ueberreuter, 1840. – 8°, 31 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o žutici.

V

VALIĆ, Josip ml.

(Ualich, Josephus), Zagreb 1800 – Karlovac 1825. Liječnik u Zagrebu, zatim gradski fizik u Karlovcu. Ujerojatno sin uglednog biskupskog kirurga Josipa Ualića st.

769. Dissertatio inauguralis medico-practica de hysteria. – Vindobonae, excudebat J. P. Sollinger, 1823. – 8°, 40 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o histeriji.

VANCAŠ, Aleksa

(Vanczass, Alexius), Požega 1808 – Kostel kraj Jaske 1884. Županijski fizik u Zagrebu, zatim hrvatski protomedik (1851–1860). Ugledan rodoljub i kulturni radnik.

770. Dissertatio medica de rabie. – Budae, Typ. R. Universitatis Hungaricae, 1832. – 8°, 46 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o bjesnoći. O Vancašovu životu i radu vidi L. Brozović, Liječn. vjesnik LXIII/1941, 246.
771. Currende der k. k. kroatisch-slavonischen Statthaltereii vom 13 Jänner 1855, womit eine provisorische Dienstes-Instruction für die Comitäts-Aerzte kundgemacht wird. – Agram 1855. – 4°, 8 str. – *BZLH. Zagreb.*
Službena okružnica s uputama za rad županijskih liječnika.

Vidi RAKOVAC, Aleksa i ROHLWES, Johann Nicolaus. zatim ANONYMA 1855.

VAN SWIETEN, Gerhard. Vidi ANONYMA 1770.

VARIGNANA, Guglielmo da

Bologna, o. 1270–1339. Znameniti liječnik, podrijetlom iz mjesta Varignana u Italiji. Profesor medicine u Bologni. Lični liječnik bana Mladena Šubića.

772. Secreta sublimia ad varios curandos morbos verissimis auctoritatibus illustrata additionibus nonnullis: flosculis item in margine decorata, diligentissime castigata: nusquam impressa feliciter incipiunt. – Impressum Papiae, per Magistrum Bernardinum de Geraldis, 1519. – 12°, 5 + 129 listova. – *AML. Washington.*
Ostala izdanja: Venetiis, impr. per Alex. de Bindonis, 1520 (*NB. Wien*); Lugduni, impr. per J. de Cambrey, 1522 (*UB. Amsterdam*); Lugduni 1526, 1539; Venetiis, 1540; Basileae, ap. Henr. Petri, ed C. Bauhinus, 1597.

Rasprava o higijenskom načinu života i liječenju različitih bolesti. Arabističko-skolastičko djelo. To je štampano izdanje rasprave De curandis egritudinibus, koju je Guglielmo da Varignana napisao u Zadru god. 1319, po nalogu bana Mladena. Srednjovjekovni rukopisi tog djela sačuvali su se do danas u velikim knjižnicama u Firenci, Beču, Veneciji, Rimu i Münchenu. Najvrijedniji su rukopisi, koji se nalaze u Bayerische Staatsbibliothek u Münchenu. Dragocjen je Cod. lat. mon. 41 iz XIV. stoljeća, jer ne samo što sadržava najpouzdaniji tekst, nego je u inicijalu na prvom listu prikazan Guglielmo kako kleči pred banom Mladenom. Posveta djela banu Mladenu nalazi se kako u rukopisima, tako i u štampanim izdanjima. U pojedinim su štampanim izdanjima iskvareni mnogi izrazi, na pr. »domino Meladino croachorum et bosue plebano (!)« umjesto »domino Mladino croatorum et bosne bano« i »in civitate Janue« umjesto »in civitate Jadre«, pa se stoga u nekim povijesnim i biografskim priručnicima nalaze pogrešni navodi, da je to djelo sastavljeno u Genovi za nekog župnika.

VASIĆ, Stjepan

(*Uaszits, Stephanus*), Ruma 1810 – Uranjevo 1875. *Liječnik u Srijemskim Karlovcima, Trstu i Uranjevu.*

773. Dissertatio inauguralis medica sistens educationem infantum. – Vindobonae, Typis Caroli Ueberreuter, 1845. – 8°, 24 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna disertacija o njezi dojenčadi i odgoju male djece.

VERBEGA, Ignjat

† Zagreb 1795. *Slovenski liječnik. Protomedik Hrvatske od 1776 do 1795. Istaknuti kulturni radnik.*

774. Dissertatio inauguralis medica de praesagio vitae et mortis in febribus acutis ex animalis facultatis actionibus formando. – Vindobonae, Typis Jos. Kurzböck, 1761. – 4°, 30 str. – *NB. Wien.*
Inauguralna disertacija o prognostici kod vrućica.

Vidi DIANIĆ, Juraj

VERGERIJE, Jeronim

(*Uergerius, Hieronymus*), Kopar 1622–1678. *Liječnik u Kopru, zatim profesor teoretske medicine u Pizi i Padovi.*

775. Disputationes variae pro circulo Pisano. – Nova methodus recitandj casus in almo Patavino Collegio. – Praelectiones in I. fen Canonis Avicennae. – Praelectiones in librum de febribus. – Praelectiones in Artem medicinalem Galeni. – Tractatus de urinis, de morbis particularibus in I. et II. sect. Aphorismorum. – Syntaxis medicamentorum omnium tum internorum, tum externorum, simplicium et compositorum. – Duo medicinae fontes, chirurgia et pharmacia in universali. – Praelectiones pro ingressu in cathedras. – Tractatus de formulis medicamentorum usitatoribus. – [L. et a?] – Cit. *Papadopoli, Hist. Gymn. Patav., 1726; Manget, Bibl. script. med. 1731 i Stancovich, Biografie, 1829.*

Papadopoli i Manget, a prema njima i Stanković, spominju navedene naslove Vergerijevih knjiga, ali bez oznake mjesta i vremena štampanja. Nije mi uspjelo naći nijedan primjerak Vergerijevih djela. Staviše, nisam našao ni sigurne potvrde, da su ta djela doista štampana.

VERGERIJE, Petar Pavao st.

(*Vergerius, Petrus Paulus*), *Kopar 1348. Ugledni humanist, pravnik, povjesničar i pedagog. Uglavnom je boravio u Padovi, Carrari, Rimu i drugim talijanskim gradovima.

776. Petri Pavli Vergerii ad Vbertinvm Carariensem de ingennis moribvs opvs. – [Venetiis], Adamus de Ambergau, [1470]. – 4°, 65 listova. – *Cit. Copinger, Supplement, II, 142, no. 5983.*

Ostala izdanja: Mediolani 1474, 1477, 1480, 1490, 1493, 1494, 1495, 1500; Florentiae s. a.; Romae s. a.; Lovanii s. a.; Barchinonae 1481; Brixiae 1485 (štampano Hrvat Dobrić Dobričević), 1495; Venetiis 1493 (*BDS. Dubrovnik*), 1498, 1499, 1502; Parisiis 1494; Basileae 1541 (*SK. Zagreb*) i dr. Pismo o odgoju dječakâ i mladićâ. Sadržava i upute o fizičkom odgoju, tjelovježbi i mentalnoj higijeni. Na povijesno-medicinsku važnost tog djela upozorio je napose A. Castiglioni, *Storia della Medicina*, Milano-Verona 1948, II, 748.

VERHOVACZ, Maximilianus. Vidi VRHOVAC, Maksimilijan.

VESELIĆ, Franjo

Liječnik i veterinar u Đakovu i Uirovitici.

777. Домаћи лѣкар од Франѣ Веселића. Издао Крунослав Ј. Веселић. – У Земуну, Народ. печатња Дан. Медаковића, 1850. – 12°, 80 str. – *SK. Zagreb.*

Upute o domaćim lijekovima za različite bolesti. V. je objavio niz veterinarskih članaka u »Listu mēsečnom« i pučkim kalendarima.

VETTORI, Benedetto

(*De Victoriis, Benedictus; Victorius Faventinus*), Faenza 1481 – Bologna 1561. *Profesor medicine u Padovi i Bologni.*

778. *Practicae magnae de morbis curandis, ad tyrones tomi duo.* – Venetiis, apud Vincentium Valgrisium, 1562. – 2°, 316 str. – *BM. Venezia.*

Autor navodi na str. 144, da je pri boravku u Dubrovniku utvrdio, da tamošnja voda poprima nešto olova iz vodovodnih cijevi, pa je stoga štetna. To je, po njegovu mišljenju uzrok brojnih slučajeva kamenaca i podagre u Dubrovniku. Vidi L. Glesinger, Podagra i litijaza u starom Dubrovniku, *Lij. vjesn. LXXVI/1954*, br. 3-4.

VIDOVIĆ, Ante

(*Uidovich, Antonio*), rodom iz Dalmacije. *Liječnik u Onišu. Urstan zoolog i botaničar.*

779. Dell'azione del caffè sull'uomo sano e malato. Dissertazione inaugurale. – Pavia, Tip. Fusi, 1859. – 8°. – *Cit. Morpurgo: Boll. bibl.*
Inauguralna disertacija o djelovanju kave na ljudski organizam.

VIERTHALER, August

Profesor kemije u splitskoj gimnaziji.

780. Sulla disinfezione delle sostanze contagiose. Lezione pubblica tenuta la sera del 12 settembre 1866. – Aggiuntovi un articolo del »Messaggiere di Rovereto« sul Cholera-Morbus ed il Codice igienico popolare contro il Cholera del prof. Paolo Mantegazzi (!). – Spalato, Libreria Morpurgo, Tipografia di Ant. Zannoni, 1866. – 8°, 16 str. – *NaB. Dubrovnik.*
Dobro predavanje o kemijskim sredstvima za dezinfekciju. Dodane su dvije popularne rasprave o koleri i zaštiti od te bolesti. Jedna je rasprava anonimna, a drugu je napisao Paolo Mantegazza.
781. Chemische Analyse der Schwefelquelle in Spalato. Sonderdruck aus Sitzungsberichten der kais. Akademie der Wissenschaften, Bd. LII, II Abth. – Wien, K. Hof- und Staatsdruckerei, 1867. – 8°, str. 463–475. – *NB. Wien.*
Kemijska analiza ljekovite sumporne vode u Splitu.

VILIČIĆ-BUDROVIĆ, Ante

(Villicich Budrovich, Antonius), rodom iz Starigrada na Hvaru. Liječnik u Zadru i na Hvaru.

782. Productorum humanae generationis abnormium quae in museo pathologico i. r. archigymnasii patavini asservantur brevis descriptio. – Patavii, Typis Cartallier, 1835. – 8°. – *PB. Definis, Brač.*
Opis nakaza, koje su sačuvane u patološko-anatomskom muzeju u Padovi. Inauguralna disertacija.

VISIANI, Robert

Šibenik 1800 – Padova 1878. Liječnik u Kotoru, Drnišu i Budvi. Znameniti florista. Profesor botanike na medicinskom fakultetu u Padovi.

783. Stirpium dalmaticarum specimen. – Patavii, Typis Crescinianis, 1826. – 4°, 23 + 57 str. i 8 tabela. – *SK. Zagreb.*
Sadržava podatke o dalmatinskim ljekovitim biljkama.
784. Della utilità ed amenità delle piante. Discorso inaugurale. – Padova, coi tipi della Minerva, 1837. – 8°, 46 str. – *SK. Zagreb.*
Predavanje o korisnosti biljaka, koje je V. održao u povodu preuzimanja katedre iz botanike na sveučilištu u Padovi.
785. Flora Dalmatica sive enumeratio stirpium vascularium quas hactenus in Dalmatia lectas et sibi observatas descripsit, digessit, rariorumque iconibus illustravit. – Dresdae et Lipsiae, apud F. Hormeister, 1842, 1847 et 1852. – Vol. I–III. – 4°, 12 + 252 str. + 25 tabla, 10 + 268 str. + 28 tabla i 388 str. + 4 table. – *SK. Zagreb.*

Sistematski opis dalmatinske flore. Sadržava veoma vrijedne bilješke o medicinskoj upotrebi pojedinih biljaka. Dodatke vidi u »Memorie del R. Istituto Veneto«, vol. XVI (1872) i XX (1877).

786. Sulla vegetazione e sul clima dell'isola di Lacroma in Dalmazia. – Trieste, Stab. libr. C. Coen, 1863. – 8°, 16 str. + 1 tabla. – *GB. Pula*.

O vegetaciji i klimi otoka Lokruma. V. se u navedenim djelima osvrće i na farmakološko djelovanje pojedinih biljnih droga. Ostala Visianijeva djela nisu ovdje navedena, jer su isključivo botanička ili filološka. Iscrpnu bibliografiju vidi kod G. Canestrini, *Annali R. Univ. di Padova per l'anno scol. 1878/79*, p.67.

787. Florae Dalmaticae supplementum opus suum novis curis castigante et augente. – Venetiis, 1872. – 4°, 189 str. i 10 tabla. – *SK. Zagreb*.
Dopune opisa dalmatinske flore.

VITEZOVIĆ-RITTER, Pavao. Vidi ANONYMA 1692.

VLAČIĆ, Matija ml.

(*Flacius Illyricus, Matthias*), *Braunschweig 1547 – Rostock 1593. Sin istoimenog uglednog humaniste i protestantskog teologa, podrijetlom iz Labina u Istri. Profesor filozofije i praktične medicine na sveučilištu u Rostocku.*

788. Commentarium physicorum de vita et morte libri IV. – Francofurti, apud Christ. Corvinum, 1584. – 4°. – *Cit. Manget: Bibl. script. med.*

Ostala izdanja: Lubecae, ex. J. Albinus, 1616, 8°, 421 str. i Lubecae, sumpt. M. Janovii, 1638, 8°, 421 str. (*BN. Paris*).

Filozofsko-medicinske spekulacije o životu i smrti. O životu i djelima Matije Vlačića vidi D. Grmek, *Liječn. vjesnik*, LXIX/1947, 394.

789. Themata de concoctione et cruditate. – Rostochii, apud Steph. Myliandrum 1594. – 8°. – *Cit. Manget: Bibl. script. med.*

790. Disputationes XVIII. partim physicae, partim medicae, in Academia Rostochiana propositae. – Rostochii, apud Steph. Myliandrum, 1594. – 8°. – *Cit. Manget: Bibl. script. med.*

Ostala izdanja: Rostochii, apud Steph. Myliandrum, 1602, 8° i Rostochii, apud L. Albertum, 1603. 8°.

VLADMIROVIĆ, Luka

Uladinci 1718 – Zaoštrog 1788. Franjevac. Župnik u Sibeniku, zatim živio kao redovnik u Uisovcu i Zaoštrogu. Religiozni pisac i veoma nepouzdan povjesničar.

791. Likarie priprostite u dva jezika razdigliene illyrički, i talianski. Skupe-liene, i dane na svitlost po gospodinu knezu, i vittezu Jurju Vladmirovichiu Poglavici Rimskomu, i Bossaskomu, i Vlastelinu od stari vikova, Neretwanskomu, u obba zakona podpuno nauçitegliu kriposnomu. – U Mleci. Po Ivannu Bassanesu, 1775. – 12°, 48 str. – *Knjižnica Instituta za jezik Jug. akademije, Zagreb.*

Zbirka opisa različitih domaćih lijekova, uglavnom na hrvatskom, a manjim dijelom na talijanskom jeziku. Zapravo je to prva štampana pučka ljekaruša na našem jeziku. Knjižicu je sastavio i izdao fra Luka Vladimirović, koji je poznat kao falsifikator i varalica, pa se i u toj prilici poslužio imenom svog rodaka Jurja i lažno mu pripisao niz plemićkih naslova. Djelo nema nikakve medicinske vrijednosti, ali je važno za poznavanje hrvatske pučke medicine i medicinske terminologije. Vidi D. Čučković, *Vjesnik ljekarnika*, 1942, br. 10–12.

VLAH, Franjo

(*Ulach, Franciscus*), rodom iz Kastva. *Liječnik u Kopru*.

792. *Generalia quaedam de electricitate. Dissertatio inauguralis.* – Patavii, Typ. Cartallier e Sicca, 1838. – 8°, 32 str. – *BZLH. Zagreb*.
Inauguralna disertacija o bitnosti i terapijskoj primjeni elektriciteta.

VLAHOVIĆ, Ivan Pavao

(*Ulavovich, Giampaolo*), *Uis 1825 – Padova 1899. Profesor anatomije u Padovi*.

793. *Relazione sopra i risultati di alcuni studi anatomici.* – Padova, coi tipi di G. B. Randi, 1860. – *Cit. Bertelli*.
Rasprava o građi i funkciji mišića i zglobova u vratu.
794. *Cenni anatomici intorno ad alcune parti del collo.* – Estr. dalla Rivista dei Lavori dell' I. R. Accademia di Scienze Lettere ed Arti di Padova, 3–4 trimestre del 1859–1860. – Padova, coi tipi di G. B. Randi, 1861. – 8°, 15 str. – *NaB. Zadar*.
Rasprava o građi i funkciji m. sternocleidomastoideusa.
795. *Relazione sopra alcuni studj anatomici.* – Padova, co' tipi di G. B. Randi, 1861. – 8°, 32 str. – *UB. Wien*.
Rasprave o topografskoj anatomiji vrata i o mikrostrukturi zametnih stanica insekata.
796. *Osservazioni miologiche sopra un muscolo anomalo situato nell'ambito perineale delle pelvi.* Estratto dal Vol. X. Ser. III. degli Atti dell'Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti. – Venezia, Tipografia Grimaldo, 1865. – 8°, str. 1294–1323 i 1 tabla. – *Cit. Bertelli*.
797. *Sul risorgimento dell'anatomia iniziato e promosso in Italia verso la fine dell'età di mezzo.* Discorso letto nell'annua riapertura degli studi all'Università di Padova il 14 novembre 1865. – Venezia, Tip. G. Antonelli, 1866. – 8°. – *Cit. Bertelli*.
798. *Osservazioni anatomiche sulle vie lagrimali.* Penso accademico. – Padova, Tip. di G. B. Randi, 1871. – 8°, 37 str. + 1 tabla. – *NaB. Zadar*.
Rasprava o anatomiji suznog kanala.
799. *Della numerazione dei battiti cardiaci nelle ricerche fisiologiche sul vago e sul simpatico.* – Estr. dal Vol. XVI. Ser. III. degli Atti dell'Istituto Veneto di Scienza, Lettere ed Arti. – Venezia, Tipografia Grimaldo, 1871. – 8°. – *Cit. Bertelli*.

Rasprava o promjenama u kucanju srca kod podraživanja vagusa i simpatikusa. Napisali I. P. Vlahović i M. Vintschgau.

800. Frattura artificiale di molte coste in due conigli. – Padova, Tip. di G. B. Randi, 1874. – 8°, 94 str. + 2 table. – *NaB. Zadar*.
Eksperimentalna istraživanja o prijelomima rebara.

801. Osservazioni miologiche. – Estr. dal Vol. I. Ser. V. degli Atti dell'Istituto Veneto di Scienze, Lettere, ed Arti. – Venezia, Tipografia Grimaldo, 1875. – 8°, 40 str. + 2 table. – *NaB. Zadar*.

Rasprava o anatomskim nepravilnostima nekih mišića. V. je napisao još niz stručnih rasprava. Izostavljeni su članci, koji su objavljeni u periodičkim publikacijama i od kojih ne postoje posebni otisci, zatim su izostavljene specijalističke rasprave s područja zoološke i botaničke morfologije i sva djela objavljena nakon 1875. Vidi D. Bertelli, *Monitore zoologico italiano*, X/1899, br. 2; S. Brusina, *Rad Jug. akad.*, knj. 80, 1886, str. 242 i V. Čepulić, *Liječn. vjesnik LXV/1943*, br. 11.

VOIKFI-VOJKOVIĆ, Imbro. Vidi ORŠIĆ, Franjo.

VRANJICAN, Matija. Vidi ANONYMA 1824.

VRBANČIĆ, Ivan

(*Werbancsics, János*), rodom iz Čakovca.

802. Az ifjú orvos. Orvostudori értekezés. – Buda, ny. Gyurián és Bagó, 1845. – 8°, 44 str. – *TEK. Budapest*.
Inauguralna disertacija o položaju i problemima mladog liječnika.

VRBANEC, Mijo

Učitelj u Zagrebu.

803. Domaća perad s obzirom na gospodarstvo. – U Zagrebu, Troškom knjižare Franje Župana, Stamparna Dragutina Albrechta, 1867. – 12°, 39 str. – *SK. Zagreb*.
Upute o uzgoju peradi. Sadržava poglavlja o bolestima i liječenju peradi.

VRHOVAC, Maksimilijan

(*Uerhovacz, Maximilianus*), Karlovac 1752 – Zagreb 1827. *Zagrebački biskup i mecena*.

804. [Ad suam dioecesim tempore pestis.] Multifariam, multisque modis, et Sacrarum Scripturarum Testimoniis . . . – Zagrabiæ, Typis Novoszelianis, 1797. – 2°, 14 str. – *SK. Zagreb*.

Biskupska okružnica u povodu epidemije kuge. Savjetuje svećenicima, što treba da rade za vrijeme epidemije, osobito kako treba da daju sakramente i pomažu liječnike. Dodane su »Molitve koje vu vremenu kuge y pomora molitisze imaju«, zatim »Directio, seu instructio pro parochis, et reliquis sacerdotibus tempore pestis« i »Praeservativa remedia contra pestem«.

Vidi BAUMBACH, Fr. i NEUSTAEDTER, Michael.

VUKASOVIĆ, Živko

Beravci, Slavonija 1829 – Zagreb 1874. Prirodoslovac. Srednjoškolski nastavnik u Uinkovcima, Osijeku, Križevcima i Rijeci.

805. Naravoslovlje domaće životinje sa osobitim obzirom na gospodarstvo za gospodarsko-šumarsko učilište. – U Zagrebu, Narodna tiskarnica dra Ljudevita Gaja, 1865. – 8°, 87 str. – *SK. Zagreb.*
Udžbenik anatomije i fiziologije domaćih životinja. V. je objavio zanimljive članke »Verdunstung als Hauptbedingung des organischen Lebens« i »Životoslovna munjina« u Izvještajima gimnazije u Osijeku za škol. god. 1855/56 i 1859/60.

VUKOTINOVIĆ, Ljudevit. Vidi SCHLOSSER, Josip.

W

WEBER, Franz

Dalmatinski protomedik

806. Oznanjenje od strane c. k. komisiuna derxavskoga od zdravlja puku dalmatinskomu vise grixe kuxne zvane Colera morbus. – Avvertimento dell' I. R. Commissione Provinciale di Sanità alla popolazione dalmata sul Colera Morbus. – Zadar, 1831. – 2°, 12 str. – *SK. Zagreb.*
Službeni poglas o simptomatologiji, terapiji i profilaksi kolere.
Vidi ANONYMA 1831 i 1837.

WEINGARTEN, Josip. Vidi ANONYMA 1820.

WERBANCSICS, János. Vidi VRBANČIĆ, Ivan.

WESELSKY, Antun

Ružomberk 1819 – Zagreb 1887. Stožerni liječnik u Zagrebu, upravitelj zagrebačke posadne bolnice.

807. Die Imponderabilien in der Heilanwendung. Inaugural-Dissertation. – Wien, gedruckt bei C. Ueberreuter, 1847. – 8°, 40 str. – *BZLH. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o liječenju pomoću svijetla, toplote, elektriciteta i magnetizma.

WINKLER, Josip

Rodom iz mošonske županije u Ugarskoj. Dugogodišnji štabni liječnik u Petrovaradinu.

808. Theses medicae de urina rubra cum sedimine lateritio. Viennae, E typographeo Kaliwodiano, 1758. – 4°, 4 str. – *MNMK. Budapest.*
Inauguralna disertacija o dijagnostičkom značenju nekih promjena mokraće.

WINKLER, Mirko Josip

(*Vinckler, Emericus Josephus*), *Petrovaradin ? – Zemun 1802. Gradski fizik u Zemunu. Sin petrovaradinskog liječnika Josipa W.*

809. *Dissertatio inauguralis medica de gangliis.* – Budae, Typis Cath. Landerer vid., 1783. – 8°, 34 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Inauguralna disertacija o ganglijima.

WIRTH, Joseph

Veterinar zagrebačke županije i slunjske krajiške pukovnije. Živio uglavnom u Karlovcu.

810. *Preprechujuche vrachtvo szuprot kusnom betegu marhe rogate (Milzbrand Seuche) zvanomu.* – *Präservativ wider die Milzbrand Seuche.* – Vu Karlovcu, 24 Juliusha 1829. – 2°, 2 str. – *SK. Zagreb.*
Upute o sprečavanju bedrenice goveda.

WOLSTEIN, Johann Gottlieb

(*Uolstein, Ivan Bogudrag*). *Flinsberg 1738 – Altona 1820. Znameniti njemački veterinar. Osnivač i dugogodišnji ravnatelj veterinarske bolnice u Beču.*

811. *Knyga od marvinskih bolestih, za sellyane. Iz Nimacskog u Slavonski jezik po Marku Lukichu, rannaarno-csovicsjeg, i marvinskog likarstva, likaru.* – U Beksu, Pritiskano slovama pl. Josipa od Kurzbek, 1784. – 8°, 30 + 60 str. – *SK. Zagreb.*
Upute seljacima o prepoznavanju i liječenju najvažnijih bolesti domaćih životinja. Prevodilac je slavonski liječnik i veterinar Marko Lukić.
812. *Nauspominanya, illiti razbirna zabilexeny od marvinskih bolestih u Nimshkoj zemly. Priloxenim razloxlyvim razgovorom od ubyanya marve u marvinskih bolestih. Iz Nimacskog u Slavonski jezik po Marku Lukichu rannarno-csovicsjeg i marvinskog likarstva likaru.* – U Beksu, Pritiskano slovama pl. Josipa od Kurzbek, 1784. – 8°, 16 + 197 str. – *SK. Zagreb.*
Pregled stočnih zaraznih bolesti, koje su harale u Austriji. Prijevod knjige »Anmerkungen über die Viehseuchen in Oesterreich« (Wien 1781). Prevodilac je Marko Lukić.

WONNECKEN, Johann

(*Johann von Cube*), *gradski liječnik u Augsburgu i Frankfurtu potkraj XV. stoljeća.*

813. *Hortus sanitatis. Ein Gart der Gesundheit.* – Mainz, Peter Schoeffer, 1485. – 2°, 358 listova. – *British Museum, Londōn i Univ. Bibl., Louvain.*
Vrlo lijepo štampana i obilno ilustrirana biljaruša. Tekst počinje »Offt und vil habe ich by mir selbst betracht die wundersam werck des schepfers...«, a završava na fol. 357^b s kolofonom »Dieser Herbarius ist czu mencz gedruckt vnd geendet uff dem xxviiij dage des mercz. Anno M.cccc.lxxxv.« Autor se deklarira na fol. 76^b: »versuecht an vil enden von mir Meister Johann von Cube«. Taj Johann von Cube zapravo je frankfurtski gradski fizik Johann Wonnecken. U predgovoru piše, da je građa za to djelo sabrana od putnika, koji je zajedno s jednim vještim

slikarom proputovao kroz Njemačku, Istru, Sloveniju, Hrvatsku, Dalmaciju, Albaniju, Grčku i Palestinu, pa je proučavao ljekovito bilje tih zemalja i dao izraditi vjerne crteže pojedinih biljaka. Taj dio predgovora glasi: »Nam ich mit mir einen maler von vernunfft vnd hand subtiel vnd behende. Vnd so mir von teutsch landet gereiset haben durch welschlant Histriam vnd dar nach durch die Schlaouney oder Wyndesche landt Croacien Albaney dalmacien auch durch die krieschen lande Corfon Moream Candiam Rodhisz vnd Ciprien bisz in das gelopte lande... in durch wanderung solcher konigrich vnd landen Ich mit flisz mich erfahren hab der kreuter da selbest vnd die in iren rechten farben vnd gestalt laissen kunterfeyen vnd entwerffen. Vnd nach dem mit gottes hulff widder in teutsch lant vnd heym kommen byn. die grosz liebe die ich zu diessen werck han gehabt hait mich beweget das zu volenden. als un mit der gottes hulff volbracht ist. Vnd nennen disz buch zu latin Ortus sanitatis. uff teutsch ein gart der gesuntheit« (fol. 2^b). Prema tome sadržava ta inkunabula i opise hrvatskih ljekovitih biljaka. Najvjerojatnije je, da Johann Wonnecken uopće nije putovao kroz naše krajeve u Svetu Zemlju, nego je samo iskoristio podatke, koje su zapravo skupili na svom putovanju Bernhard von Breydenbach, Johann von Solms-Münzenberg i još neki njemački plemići. Djelo je ponovo štampano u Augsburgu (1485, 1486, 1487, 1493 i 1496) i Ulmu (1487), a postoji i nekoliko izdanja bez oznake vremena i mjesta štampanja. Isp. L. Hain, Repertorium bibliographicum, No. 8945–8957; M. L. Polain, Catalogue, II, 2000; K. Sudhoff, Deutsche medicin. Inkunabeln, No. 67 i dr.

814. Hortus sanitatis. – Mainz, Jacobus Meydenbach, 1491. – 2°, 454 lista. – *Musée Plantin, Anvers.*

Tekst počinje s riječima »Omnipotentis eternique dei totius nature creatoris...« Nepoznati izdavač ne piše, da je to uglavnom samo latinski prijevod njemačke knjige Johanna Wonneckena, ali ističe u uvodu: »At idem aggrendum non minus me mouit: permaxime nobilis quidam dominus qui regna terrasque varias peragrando: videlicet alemaniam: Italiam: Hystriam: Slauoniam: Croaciam: Dalmaciam: Greciam...« Knjiga sadržava traktate De herbis et plantis, De animalibus et reptilibus, De avibus et volatilibus, De piscibus et natatilibus, De lapidibus et in terre venis nascentibus, De urinis et earum speciebus. Postoji još nekoliko latinskih izdanja (Strasbourg 1497 i s. a.) i francuski prijevod (Paris, o. 1503). Isp. Hain, 8914–8944; Polain, 2001–2004.

Z

ZABORSKY, Franjo

Šef-liječnik garnizonske bolnice u Zagrebu.

815. Der Hospitalbrand. Eine Preisschrift. – Agram, National-Druckerei des Dr. Ljudevit Gaj, 1850. – 8°, 75 + 22 str. – *SK. Zagreb.*
 Rasprava o nozokomijalnoj gangreni.

ZADRO, Iluminat

* *Cres 1810. Liječnik u Dalmaciji.*

816. *Dissertatio inauguralis chemico-pharmacologica de aethere sulfurico. – Vindobonae, Typis congregationis Mechitaristicae, 1834. – 8°, 17 + 2 str. – UB. Wien.*

Inauguralna disertacija o kemijskoj sintezi i farmakološkim svojstvima etera.

ZANCHI, Josip

Rijeka 1710 – Gorica 1786. Isusovac. Profesor filozofije i teologije u Grazu, Gorici i Beču.

817. *Dissertatio de mutuo commercio, inter mentem humanam et corpus. Dicata honoribus illustrissimorum... dominorum Neo-Doctorum, dum in antiquissima ac celeberrima Universitate Viennensi... suprema AA. LL. et Philos. Laurea insignirentur. – Viennae, Ex typographia Kaliwodiana, 1748. – 8°, 80 str. – SK. Zagreb.*

Filozofska rasprava o psiho-fizičkim odnosima, objavljena u čast novih doktora filozofije, koji su promovirani pod Zanchijevim vodstvom. Z. je objavio još nekoliko filozofskih i teoloških djela.

818. *Scientia rerum naturalium sive Physica usus ad Academicos accomodata. Tomus primus partem generalem, tomus secundus partem specialem continens. – Viennae Austriae, apud Leopold. Joan. Kaliwoda, 1748. – 4°, 2 sveska. – SK. Zagreb.*

Skolastički udžbenik prirodnih nauka. Sadržava opširna poglavlja o biologiji, a napose o fiziologiji i anatomiji čovjeka («Dissertatio de homine»).

819. *Philosophia mentis et sensuum ad usus Academicos accomodata. Tomus primus Logicam et Metaphysicam complectens. Tomus secundus Physicam generalem secundis curis auctam et emendatam continens. Tomus tertius Physicam particularem secundis curis auctam et emendatam comprehendens. – Viennae Austriae, Sumptibus Leop. Joan. Kaliwoda, 1750. – 4°, 3 sveska, 192 + 176, 416 i 456 str. – SK. Zagreb.*

Drugi i treći svezak toga udžbenika filozofije zapravo su drugo, dopunjeno, izdanje Zanchijeva udžbenika prirodnih nauka. Sadržava sistematski prikaz fiziologije i anatomije čovjeka (T. III, pars II, diss. III, p. 367–447). Ostala izdanja: Viennae 1753, 1754.

Vidi ANONYMA 1747.

ZAROTTI, Cezar

Kopar, 1610–1670. Liječnik u Kopru.

820. *M. Valerii Martialis Epigrammatum, Medicae aut Philosophicae considerationis enarratio, sive de medica Martialis tractatione, commentarius. – Venetiis, apud Baba, 1657. – 4°, 12 + 413 + 23 str. – UB. Wien.*

Medicinsko-historijska rasprava o antičkoj medicini prema podacima iz Marcijalovih epigrama.

Cezaru Zarottiju posvećeno je ukusno malo izdanje Leonicenova prijevoda Galenova djela *Ars medicinalis*, koje je štampao Frambotti u Padovi god. 1642. (*BFS. Košljun*).

ZECHMEISTER, Franjo

Bátaszék (Ugarska) 1815 – Zagreb 1889. Liječnik u Osijeku i Zagrebu.

821. *Dissertatio inauguralis de auditu.* – Vindobonae, Typis Car. Ueberreuter, 1840. – 8°, 51 str. – *UB. Wien*.

Inauguralna disertacija o sluhu.

822. *Monographia super Pokolvar anno 1864 exarata per Franciscum Zechmeister.* – Essekini, Typis Caroli Lehmann et socii, 1865. – 8°, 47 str. – *SK. Zagreb*.

Rasprava o bedrenici.

ZEDLITZ-NEUKIRCH, Leopold von

Njemački književnik.

823. *Balneologisches statistisch-historisches Hand- und Wörterbuch, oder die Heilquellen und Gesundbrunnen Deutschlands, der Schweiz, Ungarns, Croatiens, Slavoniens und Siebenbürgens, Frankreichs, der Niederlande, und die Seebäder an den Küsten der Nord- und Ostsee.* – Leipzig 1834. – 8°. – *Cit. Kayser: Bücher-Lexicon*.

Sadržava opis ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

ZENKOVIĆ, Aleksander

(Zencovich, Alessandro), rodom iz Dalmacije.

824. *Cenni fisiologici sulle funzioni del nervo vago o pneumogastrico. Dissertazione inaugurale.* – Padova, Tip. A. Bianchi, 1854. – 8°, 20 str. – *UB. Wien*.

Inauguralna disertacija o funkciji n. vagusa.

ZIMMERMANN, Johann Georg

Brugg (Aargau) 1728 – Hannover 1795. Znameniti švicarski liječnik.

825. *Von der Erfahrung in der Arzneykunst. Neue Auflage.* – Agram, gedruckt bey Joh. Thomas von Trattnern, 1793. – 8°, 10 + 759 str., 2 table. – *PB. Schwarzwald, Zagreb*.

Znamenita rasprava o iskustvu, a napose o metodama spoznaje u medicini. Slučajno štampano u zagrebačkoj Trattnerovoj filijali, jer je bečka štamparija bila opterećena drugim poslovima. Prvo izdanje ove čuvene knjige štampano je u Zürichu god. 1763.

ZLATARIĆ, Dominko. Vidi INDIA, Francesco i MEIETI, Paolo.

ZLATAROVIĆ, Josip

(Zlatarovich, Josephus), Zagreb 1807 – Graz 1874. Profesor opće patologije i farmakologije na Josephinum u Beču, zatim liječnik u Zagrebu i Trstu. Znameniti homeopat.

826. Positiones ex universa philosophia, quas in regia scientiarum Academia Zagrabienſi publice propugnandas suscepit... Josephus Goldschmidt. – Zagrabiae, Typis Novoszelianis, 1824. – 8°, 8 + 59 str. – *SK. Zagreb.*
Teze iz razliĉitih znanosti, koje je Z. predloŹio zagrebaĉkoj Akademiji, da dovrŹi studij filozofije. Autor se u ovoj radnji naziva Goldschmidt, dok je kasnije promijenio prezime u Zlataroviĉ.
827. Dissertatio inauguralis medica de genio morborum stationario. – Viennae, Typis viduae Ant. Strauss, 1830. – 8°, 59 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o mjesnoj konstituciji bolesti. Vidi L. Thaller, Povijest medicine u Hrv. i Slav. od g. 1770 do 1850, Karlovac, 1927 str. 88.
828. Geschichte des epidemischen Katarrh's (Influenza, Grippe) welcher im Fröhjahr 1833 in Wien grassirte und über sein Verhältniss zum stationären Genius der Krankheiten. – Wien, Gedruckt und in Commission bei Carl Gerold, 1834. – 8°, 16 + 64 str. – *KJA. Zagreb.*
Opis epidemije gripe, koja je harala u Beĉu g. 1833.
829. Der Feldarzt und die Homöopathie. Eine Denkschrift. – Graz, Selbstverlag des Verfassers, Druck von Josef Pock, 1870. – 8°, 48 str. – *SK. Zagreb.*
Autobiografske bilješke u kojima Z. prikazuje, kako su ga progonili zato, Źto se bavio homeopatijom. Z. je objavio nekoliko homeopatskih rasprava u »Oesterreichische Zeitschrift für Homöopathie«, 1847–1848. O njegovu Źivotu i radu vidi L. Brozoviĉ, Lijeĉn. vjesnik, LX/1938, br. 9.

ZOHAR, Ivan Franjo

* *Rijeka 1800. Lijeĉnik u Sinju i Zadru.*

830. Dissertatio inauguralis medico-practica de leucorrhoea. – Vindobonae, Typ. Ant. Strauss, 1827. – 8°, 32 str. – *UB. Wien.*
Inauguralna rasprava o Źenskoj gonoreji i fluor albus.

ZOLA, Karlo

Rodom iz Zadra. Lijeĉnik u Zadru. Rodak znamenitog francuskog knjiŹevnika Emila.

831. Concocta medicari, atque movere oportet, non cruda, neque in principio, modo non turgeant, raro autem turgent. Hanc Hippocratis sententiam in almo C. R. Patavino Archigymnasio publice explanare ac defendere sumſit Carolus Zola Jadrensis ad medicinae doctoris insignia capessenda. – Patavii, Typis Seminarii, 1818. – 8°, 18 str. – *NB. Zadar.*
Inauguralna disertacija. Komentar jednog Hipokratova aforizma.

ZOLLER, Martin

* *UraŹdin 1810. Gradski fizik u UraŹdinu i lijeĉnik u Krapini.*

832. Dissertatio inauguralis medica de hysteria. – Vindobonae, Typis viduae A. Strauss, 1838. – 8°, 22 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o histeriji.

ZOMBORČEVIĆ, Vinko

(Zomborcsevics, Vincentius), Subotica, o. 1810–1900. Gradski fizik i županijski liječnik u Subotici. Bunjevac.

833. *Medendi methodus derivans. Dissertatio inauguralis.* – Pestini, Typis Trattner, 1832. – 8°, 36 str. – *SK. Zagreb.*

Inauguralna disertacija o liječenju pomoću derivacija, t. j. o djelovanju na bolesti pojedinih organa umjetnim izazivanjem oboljenja drugih dijelova tijela.

ZOVETTI, Ivo

Rodom iz Dalmacije. Liječnik u Komiži, Korčuli i Dubrovniku.

834. *Dissertatio de hirudine medicinali.* – Patavii, Typis Cartallier, 1836. – 8°. – *BUP. Padova.*

Inauguralna disertacija o medicinskoj upotrebi pijavica.

ZSIGMONDY, Vilmos

Požun 1821 – Pešta 1888. Mađarski geolog i kemičar.

835. *Mittheilungen über die Bohrthermen zu Harkány, auf der Margaretheninsel nächst Ofen und zu Lippik, und dem Bohrbrunnen zu Alcsúth.* – Pest, In Kommission bei Friedrich Kilian, 1873. – 8°, 80 str. i 4 table. – *KJA. Zagreb.*

Podaci o ljekovitom vrelu u Lipiku.

ZULATI, Ante

Gradski fizik u Trogiru potkraj XVII. i na početku XVIII. stoljeća.

836. *Observatio medico-anatomica.* – S. 1., 1704. – 2°, 2 lista, 1 tabla. – *NaB. Zadar.*

Z. opisuje bolest fra Lovre Pomenića i rezultate postmortalne razudbe, koju je obavio u Trogiru. Nađena je velika »kost« u slezeni, pa se Zulatiju činilo vrijednim objaviti tako neobičan nalaz. Neki I. Baronus izradio je bakrorez, koji prikazuje konkrement iz Lovrine slezene. Najvjerojatnije je ta opservacija štampana u Veneciji. Vidi D. Grmek, *Liječn. vjesnik LXXII/1950*, 313.

Ž

ŽERJAVIĆ, Juraj

Zlatar 1842 – Marija Bistrica 1910. Župnik u Mariji Bistrici.

837. *Čovjek majmun i Darwinova teorija.* – Svezak prvi: U Zagrebu, Tiskom Lav. Hartmana, 1872. – Svezak drugi: U Zagrebu, Narodna tiskarna dra. Ljudevita Gaja, 1873. – 8°, 2 sveska, 12 + 150 i 119 str. – *SK. Zagreb.* Neznanstvena kritika darvinizma. Zapravo je to uglavnom prijevod jedne tuđe rasprave, objavljene u »*Civiltà cattolica*«.

ŽIVKOVIĆ, Jakob

(Zivkovics, Jacobus), Srijemski Karlovci, 1792–1834. Fizik u Srijemskim Karlovcima. Sin karlovačkog fizika Jovana Ž.

838. Dissertatio inauguralis medica de systemate absorbente. – Vindobonae, Typ. Congregationis Armenorum, 1818. – 8°, 30 str. – *UB. Wien.*

ŽIVKOVIĆ, Jovan

(Zivkovics, Joannes), Kamenica 1759 – Srijemski Karlovci 1805. Fizik srijemske županije i gradski fizik u Karlovcima.

839. Dissertatio inauguralis medica de furunculo. – Budae, Typis Cath. Landerer, 1784. – 16°, 68 str. – *SK. Zagreb.*
Inauguralna disertacija o furunkulozi.

ŽULIĆ, Pavao

* *Hof 1831. Profesor u Zagrebu.*

840. Obća kemija za male realke. – U Zagrebu, Narodna tiskara dra Lj. Gaja, 1866. – 8°, 160 str. – *SK. Zagreb.*
Prvi hrvatski udžbenik kemije. Sadržava osnove anorganske i organske kemije. Spominje se medicinska upotreba nekih kemijskih spojeva.

ANONYMA

1485.

Hortus sanitatis. Ein Gart der Gesundheit. – Mainz, Schoeffer, 1485. – 2°, 358 listova.

Vidi WONNECKEN, Johann.

1491.

Hortus sanitatis. – Mainz, Meydenbach, 1491. – 2°, 454 lista.

Vidi WONNECKEN, Johann.

1511.

841. Missale secundum chorum et rubricam almi episcopatus zagrabiensis Ecclesie roboratum et approbatum in sacra synodo et generali capitulo sub Rmo Dno Luca episcopo etc. – Venetiis, Anno 1511. Die 20. Junij. – 2°. – *SK. Zagreb.*

Na početku ovog prvog štampanog misala zagrebačke biskupije nalazi se kalendar sa zdravstvenim uputama za svaki mjesec. Slična zdravstvena pravila uz kalendar nalazimo u pisanom zagrebačkom brevijaru iz XIV. stoljeća (Codex MR 29) i rukopisnom pavlinskom priručniku iz godine 1644. Vidi I. Tkalčić, *Povj. spomenici slob. kr. grada Zagreba*, sv. III, str. XXVI.

1653.

842. Novi Kalendarivm od Christvssevoga poroda rachunavssi na leto 1653. – 4°. – *SK. Zagreb.*

Na jedinom sačuvanom primjerku nedostaje naslovna stranica, pa ne znamo ni mjesto štampanja, ni izdavača. Zagreb u to vrijeme još nema štamparije. Vjerojatno je kalendar štampan u Grazu. Čini se, da ovo nije najranije, nego tek jedino sačuvano godište periodika, koji se nazivao

»Zagrebachki Kalendarium«. Sadržava različite savjete »za betege i kervarenje«. Osim toga su uz pojedine dane oznake, da li je »dobro silu szechu«, »kervaritisze«, »wrachtva prymati« ili slično, a na kraju svakog mjeseca su stihovane higijenske upute.

1692.

843. MeszecsNIK i dnevnik goszpodsZki i gospodarszki. – 8°. – *SK. Zagreb*. Kalendar, koji je izdavao Pavao Ritter Vitezović. Izlazio je barem od g. 1691–1705, no sačuvana su samo godišta 1692, 1698, 1699 i 1705. Neka godišta nose još naslov »Zoroast Hervacki«. Ne zna se, gdje su štampana prva godišta. Nakon 1695. štampan je u Zagrebu. Sva godišta sadržavaju astrološko-medicinske podatke o puštanju krvi i uzimanju lijekova. U povijesno-medicinskom pogledu najzanimljivije je godište 1692, koje sadržava stihovane upute, što treba činiti za svoje zdravlje u pojedinim mjesecima i godišnjim dobama. Ti hrvatski stihovi gotovo su doslovan prijevod salernskih regula. Godište 1692. sadržava i posebno poglavlje: »Navuk, kaksze cslovek ima derschetti u vracsenju«, koje se dijeli na upute o flebotomiji (»Od kervarenja«), lijekovima (»Od vracstva, i pocsisztov jemanja«) i kupkama (»Od kupeli, toplicz, bany, i szuhih bany«).

1701.

844. In laudem viri doctissimi Georgii Baglivii, Soc. Reg. Lond. socii, anatomicen cum mathesi et morborum praxi junctam, in Romani archilycaei theatro tota plaudente urbe exercentis Epigramma et Distichon. Cultor virtutis H. H. – Romae, Typis Buagni, 1701. – 2°. – *Cit. Salomon: Baglivi*. Epigram u slavu dubrovačkog liječnika Baglivija.

1728.

845. Regolamento sul Lazzaretto di Fiume. – Graz 1728. – *Cit. Viezzoli, »Fiume«, X/1933, 22*. Pravilnik riječkog lazareta.

1729.

846. Schola Salernitana de conservanda bona valetudine. – Zagrabiae, Typis Jos. Weitz, 1729. – 2°. – *Cit. Catalogus libr. Zgb. impr.*

1745.

847. Calendarium Zagrabienense, ad annum natae salutis MDCCXLV. – Zagrabiae, Typis et Sumptibus Joannis Bapt. Weitz, 1745. 4°. – *SK. Zagreb*. Sadržava tabulu za astrološko proračunavanje povoljnih dana za puštanje krvi, uzimanje lijekova, kupanje i slično, zatim različite zdravstvene savjete.

Kalendar je izlazio sve do godine 1808. Izdavači su bili Weitz, njegovi nasljednici, Reiner, Härl, Zerausheg, Jandera, njegova udova i konačno Josip Kotsche. Uz astrološko-medicinsku tabulu i praksu donosio je

povremeno različite pučke recepte i higijenske savjete u stihovima, tako na pr. salernske regule i upute za prvu pomoć utopljenima i zadušenima. Od godine 1777. izdavao je paralelnu ediciju pod istim imenom zagrebački tiskar Trattner. Taj je kalendar izlazio od 1774–1776 u Varaždinu kao »Varasdinense Calendarium«. Trattner ga izdaje do godine 1794, a zatim nastavlja biskup Vrhovac, A. i F. Novosel, Rossy i Suppan (barem do godine 1846). I ovaj kalendar sadržavao je zdravstvene upute. U njemu nalazimo shematizme s popisom javnih liječnika u Hrvatskoj.

1747.

848. Epistola a physico quodam gallice nunc latino sermone reddita, qua praecipue Neutonianae Philosophiae a Volterrano vulgatae, capita in examen vocantur. Dicata honoribus illustr. domini Joannis Patatic de Zajezda dum in antiquissima ac celeberrima Universitate Viennensi, promotore R. P. Josepho Zanchi . . . prima A. A. L. L. et Philosophiae Laurea ornatur, a Neo-Baccalaureis Condiscipulis dicata. – Viennae, Ex typographia Kaliwodiana, 1747. – 12°, 47 + 8 str. – *PB. Brozović, Koprivnica*. Latinski prijevod fizikalne rasprave nekog francuskog liječnika, uperene protiv Voltairovih publikacija o Newtonovoj filozofiji prirode. Sadržava poglavlje »De visu«, u kojem se raspravlja o nekim problemima optike i fiziologije vida. Prijevod je posvećen Ivanu Patačiću u povodu njegove promocije za doktora filozofije, a priredili su ga i objavili Patačićevi školski drugovi po uputama profesora Josipa Zanchija.

1755.

849. Generale regolamento ed istruzioni degli Ufficj di Sanità da osservarsi in tutto il Littorale Austriaco. – General-Gesundheitsordnung, und Instruktionen für die Sanitätsbeamte in dem innerösterreichischen Littorale. – Trieste, 1755. – 2°.

Propisi o lazaretima, karanteni i pomorskom sanitetu u Primorju i Istri. Naslov je citiran prema drugom izdanju (Trieste 1805).

1756.

850. Hisna knisicza, vu koje vszakojachka vrachtva tuliko duhovna, kuliko szvetzka domacha zadersavajusze, oszebujno kak jeden hisni gozpodar proti Bogu, y blisnyemu szvojemu, proti szebe szamomu: y kak tulikajsse vu szvojeh poszluvanyeh morasze ponassati. – Vu Zagrebu, A. Reiner, 1756. – 12°. – *Cit. Kukuljević: Bibl. hrv.*

Ostala izdanja: Zagreb, Trattner, 1783 i Zagreb, Novoszel, 1797.

Priručna »hižna knjižica«, koja u posebnom poglavlju »Domacha Vrachtva za Lyudi y za Marhu hasznovita« sadržava različite liječničke i veterinarske savjete. Knjižicu je napisao neki nepoznati hrvatski svećenik ili redovnik. Izrazit je utjecaj salernskog »Regimen sanitatis«. Vidi L. Glesinger, Lij. vjesnik, LXIII/1941, 137.

1766.

851. Kalendar ili uregjeno prikazanje nediljah i svetkovinah, kakono i pripovidka s-pismama od viteza Gjure Castrioticha, iliti Scanderbega s-godisnjima dogajaji i vassarih na razgovor Illyrah, za godisste 1766. upisan. Sstaman u Budimu po Leopoldi Francesku Landereru. – 8°. – SK. *Zagreb*.

Sadržava uz ostalo i »nike majstorije i likarije«. Sastavio ih je valjda izdavač Emerik Pavić. U slavonskim kalendarima, koji su najprije izlazili u Budimu, a zatim u Osijeku, nalazimo povremeno različite zdravstvene savjete. Slične upute i opise pučkog načina liječenja nalazimo porazbacane i u drugim sličnim kalendarima. Zdravstvene upute i različiti medicinski članci nalaze se, na primjer, u kalendarima: »Hrvatski kalendar« 1805–1835, »Novi y sztari kalendar horvaczki« 1813, »Kalendar illyricski« 1813–1824, »Danicza zagrebechka« 1834–1849, »Novi i stari kalendar slavonsko osječki« 1839–1869, »Zimzelen« 1846–1849, »Obći zagrebački kalendar« 1846–1858, »Kalendar za prestupnu god. 1848«, »Illustrierter Agramer Kalender« 1850, »Kalendar za puk« 1850, »Zagrebački šoštär kalendar 1860–1870«, »Dragoljub« 1862–1865, »Hrvatski kolendar« 1864 i t. d.

1768.

Flos medicinae, sive Scholae Salernitanae de conservanda bona valetudine. Auctore Joanne de Mediolano. – Pestini 1768. – 16°, 61 str. Vidi PAVIC Emerik.

1770.

852. (Mariae Theresiae Constitutio normativa rei sanitatis.) Nos Maria Theresia . . . – Vienna Austriae, 1770. – 2°, 34 lista. – SK. *Zagreb*.

Najvažniji austrijski normativ javnog zdravstva, koji je vrijedio i za Hrvatsku. Prvi dio (»De iis, quae Sanitatem in Provinciis servandam attinent«) sadržava propise o radu liječnika, ljekarnika, babica i drugog zdravstvenog osoblja. Drugi dio (»De iis quae ad Sanitatem quoad Confinia ad finitimas Gentes servandam pertinent«) sadržava propise o uređenju zdravstvenog kordona u Vojnoj Krajini i zaštiti od epidemije. Normativ je izdala carica Marija Terezija, potpisali su ga Franjo Eszterházy i Josip Izdenczy, no stvarno ga je sastavio znameniti nizozemski liječnik Gerhard van Swieten (1700–1772).

853. Wir Maria Theresia . . . Von den Vorsichten, welche die Besorgung der Gesundheit von fremden Gränzen her betreffen. – Wien, 1770. – 2°, 26 listova. – SK. *Zagreb*.

Detaljni propisi o pograničnoj karantenskoj i protuepidemiološkoj službi, osobito u uređenju sanitarnog kordona u Vojnoj Krajini. Dekret je izdala carica Marija Terezija, potpisali su ga Rudolf v. Chotek, Leopold v. Kollowrat i Florian v. Pergenstein, a stvarno ga je sastavio Gerhard van Swieten.

1772.

Betegujuche sivine vrachitel. – Vu Zagrebu, Jandera, 1772. – 8°, 117 str. Vidi ORŠIĆ, Josipa.

1775.

854. Od szkerbi y paszke v-okol ovacz, kaksze naimre vu dober sztaliss posztaviti, y vu thom chuvati mogu. – Vu Varasdinu, stamp. po I. Th. Trattner, 1775. – 8°, 82 + 6 str. – *SK. Zagreb.*

Anonimno djelo o timarenju i liječenju ovaca.

1780.

855. Potverdyeni nachini, za vu vodi vtoplene, zadussene, y drugem nachinom nesrečne lyudi, najprilosnesse pomochi koji na poszlusnozt kralyevzkoga odlucheny dan. 5 febr. 1779 previszokomu kralyevzkomu vu vugerzkom orszagu tolnacha zpravishu danoga za obchinzku haszen, y znanye razglassujusze. – Vu Zagrebu, pritzikani po Josefu Karolu Kotsche, 1780. – 8°, 28 str. – *SK. Zagreb.*

Službene upute za prvu pomoć. T. Mikloušić (Izbor dugovanyh, 104) pogrešno navodi, da je autor Karlo Szolenghi, nadzornik svilana u Vojnoj Krajini.

1781.

856. Red y navuk zverhu odhranyenya, y zdersavanya srebichev, od polosenya nyihovoga do vremena, kadasze konyi rechi mogu. Na naizmosnessu. cz. k. zapoved na vszakojachke jezike obernyen, y po vszeh orszageh razpisan. – S. l., [1781] – 2°, 12 str. – *SK. Zagreb.*

857. Razlog sverhu othranjenja, i ravnanja xdrebadih od narodjenja nyihovog, tiha do dobe konjske. Na visoko slavnu c. kr. zapovjed na razliscite jezike preveden, i po svima naslidetnima derxavama razglasit. – S. l. [1781]. – 2°, 12 str. – *SK. Zagreb.*

Službene upute o uzgoju i liječenju ždrebadi. Knjige su štampane bez oznake mjesta i godine štampanja, no prema arhivskim podacima utvrđeno je, da su objavljene god. 1781.

858. Taxa medicamentorum in pharmacopoea austriaco-provincialis contentorum. Tassa delli medicinali contenuti nella farmacopea austriaco-provinciale. – In Fiume, Appresso Lorenzo Karletzky, 1781. – 8°, 103 str. – *NaB. Rijeka.*

Latinski tekst i talijanski prijevod austrijske službene takse lijekova od g. 1780. Prijevod su priredili riječki liječnici Josip Mažić, Jakob Cosmini i Feliks Segher. Opširni izvadak iz ove takse objavio je V. Dušanek u Vjesniku ljekarnika, VIII/1926, 82–98.

1783.

859. Scitit suproch kusi, trescgni, i svakkoj innoj bjedi duhovnoj, telesnojli Saerze Jesussovo Prisveto. – U Dubrovniku, U prtitistictu Karla Occhi, 1783. – 16°, 32 str. – *SK. Zagreb.*

Molitve protiv kuge i drugih bolesti i nedaća.

860. Hisna knisicza, vu koje vszakojachka vrachtva tuliko duhovna, kuliko szvetska domacha zadersavajusze, oszebujno kak jeden hisni gozpodar proti Bogu, y blisnyemu szvojemu, proti szebe szamomu: y kak tulikajsse vu szvojeh posluvanyeh morasze ponassati. – Vu Zagrebu, Stamma po Ivanu Thomassu Pl. od Trattnerov, 1783. – 12°, 15 + 246 str. – *SK. Zagreb.*

Drugo izdanje priručne »hižne knjižice«. Sadržava različite liječničke i veterinarske savjete.

Vidi ANONYMA 1756.

1784.

* Redovnika Dominikana Dubrovčanina tri bessjede Dubrovniku u strahu od kugge reccene. – Ragusa, Occhi, 1784. – 4°, 27 str.

Vidi KALIĆ, Arkandeo.

* Relazione della peste di Spalato dell'anno 1784. – Venezia, Pompeati, 1784. – 8°, 132 str.

Vidi STRATICO, Grgur.

1786.

861. Incombenze del capitano Gabriel Rivaneli reggimento di Verona, come direttore della linea di sanità nel Quarner in Istria, stesa nell'anno 1783, per il fatal morbo che affligeva la Dalmazia. – In Treviso, presso Giulio Trento, 1786. – 4°, 4 + 12 + 196 str. i 2 tabelle. – *GB. Pola.*

1787.

862. Stampa del fedelissimo popolo di Pola. Supplica al Collegio di Sanità di Pola 1786. Terminazione del Collegio di Sanità di Pola 1786 ecc. – Pola, 1787. – 4°, 32 str. – *BAM. Pola.*

Rješenja zdravstvenog odbora u Puli.

1795.

Sacerdotis viatoris analysis theoretico-practica de viribus virus pestiferi. – Patavii, 1795. – 16°, 27 str.

Vidi GRACIĆ, Franjo

1796.

863. Molitva najhasznovitessa vu vremenu kuge, k-naj miloszerdnessemu zvelichitelu. – Vu Zagrebu, pritzkana po J. K. Kotche, Leta 1796. – 12°, 4 str. – *SK. Zagreb.*

Molitva za teurgičnu zaštitu od kuge.

1797.

864. Hisna knisicza, vu koje vszakojachka vrachtva tuliko duhovna, kuliko szvetszka domacha zadersavajusze, oszebujno kak jeden hisni gozpodar proti Bogu, y blisnyemu szvojemu, proti szebe szamomu: y kak tulikajsse

vu szvojeh poszluvanyeh morasze ponassati. – Vu Zagrebu, Pritzikano
vu Czesz. Kraly. Szlobodnoj Novoszelszkoj Szlovotizki, 1797. – 12°, 15 +
243 str. – *SK. Zagreb.*

Treće izdanje priručne »hižne knjižice«. Sadržava različite liječničke i
veterinarske savjete.

Vidi ANONYMA 1756.

1798.

Knisicza od baratanya z-finki. – Vu Zagrebu, Novoszelsz, 1798. – 8°, 36 str.

Vidi ORŠIĆ, Franjo

1799.

Vrachitel betegujuče sivine. – Vu Zagrebu, Novoszelsz, 1799. – 8°, 130 +
6 str.

Vidi ORŠIĆ, Josipa.

1801.

Funera concomitata funus clarissimi Fabi. Zagrabiae, Novoszelsz, 1801.

Vidi KOSUTIĆ, Josip.

1803.

865. Regolamento dell'Ospitale di Pietà in Sebenico. L'imp. reg. governo della
Dalmazia ... – Zara, Stamp. Governiale, 1803. – 8°, 15 str. – *NaB. Zadar.*
Propisi za nahodište u Šibeniku. Potpisan Pietro de Goëss, dvorski ko-
mesar u Dalmaciji.

1804.

866. Taxa medicamentorum emendata pro regno Hungariae et adnexis par-
tibus edita. Taxe der Arzneyen, welche umgearbeitet für das Königreich
Ungarn und einverleibte Provinzen herausgegeben wurde. – Ofen, Gedr.
mit k. Universitätsschriften, 1804. – 8°, 71 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*
Službeni mađarski cjenik lijekova, koji je vrijedio i za Hrvatsku. Štam-
pane su i takse za god. 1807, 1808, 1810, 1811, 1829, 1830, 1838, 1843,
1844 i t. d. Vidi Petrik: *Bibl. Hung.*

1805.

867. Generale regolamento ed istruzioni degli Ufficij di Sanità da osservarsi
in tutto il Littorale Austriaco. – General-Gesundheitsordnung, und In-
struktionen für die Sanitätsbeamte in dem innerösterreichischen Littorale.
– 1755. – Ristampato in Trieste, Nella Stamperia Governiale, 1805, –
2°, 85 + 3 str. – *SK. Zagreb.*

Propisi o lazaretima, karanteni i pomorskom sanitetu u Primorju i Istri.
Drugo izdanje.

1806.

868. Apertura del Liceo di Zara, celebrata il giorno 5 novembre 1806. – Zara,
Tip. Battara, 1806. – 8°, 56 str. – *NaB. Zadar.*

Govori održani u povodu svečanog otvorenja zadarskog liceja i instalacije profesora. Istaknuta je osobita važnost medicinske škole. Govorili su B. Benincasa, G. Kreglianovich-Albinoni, G. Parma, N. Jaxich i V. Dandolo.

1807.

869. Discorsi. In occasione dell'istallazione della Direzione Parziale di Pubblica Beneficenza in Zara il giorno 15. Novembre 1807. – In Zara, Stamp. A. L. Battara, 1807. – 8°, 4 str. – *NaB. Zadar*.

Sadržava govore o važnosti zdravstvenih ustanova u Dalmaciji, koje su održali Francesco de Rossi, Nicolò Giachich i Giovanni Mischiato. Štampano kao dodatak br. 49. časopisa »Kraglski Dalmatin«.

1810.

Regolamento di polizia. – Uprava od policie. – Zadar, Battara, 1810. – 4°, 12 str.

Vidi LA BERGERIE, R.

1814.

870. No. 10281. Naucci podani od Cesarskoga Kraglieva Sridnega Vjehia Vladaoskoga varhu Zdravglia akobise po nesrechi okuxillo koje selo od Dalmaczie. – Istruzioni emmesse dal Cesareo Regio Consiglio Centrale Sanitario di Governo in caso che il morbo contagioso fatalmente attaccasse qualche Villaggio della Dalmazia. – Zara, Dai tipi di Antonio Luigi Battara, 1814. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar*.

Službene upute o postupku kod izbivanja epidemija u dalmatinskim selima. Dvojezično.

1815.

871. No. 5954. Od strane Cesarskoga Kraglievo Vichie Sriditelno od Sanitad Vladiteglno stojehie u Zadar. Javljegne. – Per parte Cesareo Regio Consiglio Centrale Sanitario di Governo sedente in Zara. Avviso. – Zadar, Battara, 1815. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar*.

Propisi o suzbijanju kuge. Dvojezično. Potpisani su namjesnik F. Tomašić i savjetnici Suppe i Salomoni.

872. No. 15018. Promisljauchi da jessu načinom poghibilnim uxmnoxena sagnosisegna od Zdravlja prigledana od Kraglieve Patente 21. svibgna 1805. – Zadar, Battara, 1815. – 2°, 4 str. – *NaB. Zadar*.

Zdravstveni propisi. Trojezično: hrvatski, talijanski i njemački. Potpisani su namjesnik F. Tomašić i protomedik B. De Battisti.

873. Osservazioni sopra alcuni preservativi contro la peste rapidamente tratte da varj autori da un Amico de'suoi simili. – Spalato 1815. – 8°. – *Cit. Frari: Della peste*.

Upute za zaštitu od kuge. Knjižica je štampana bez oznake autora. Valentinelli (Bibliografia) navodi, da je autor Nikola Cattani, ali to ne može biti, jer je Cattani rođen tek god. 1813.

* Namislajuchi kolikojest potribno u sadasgnih nadogada ... – Zadar, Battara, 1815. – 2°, 4 str.
Vidi TOMASIC, Franjo.

1816.

874. Nauk za sahranu zadavljenih, utopljenih, sledenih, obischenih, odussenih, otrovanih, udriveni od groma, i prem rodjeni koi davaju priliku da jessu mertvi. – Istruzione pel salvamento degli affogati, annegati, dei ghiacciati, degl' impiccati, o strozzati, avvelenati, dei colpiti dal fulmine, e neonati apparentemente morti. – Zadar, Antonio Luigi Battara, 1816. – 8°, 24 str. – *BDA. Zadar.*

Službene upute za prvu pomoć. Dvojezično.

875. Nauk za sahranu zadavljenih, utopljenih, sledenih, obiscenih, odussenih, otrovanih, udriveni od groma, i prem rodjeni koi davaju priliku da jessu mertvi. – Istruzione pel salvamento degli affogati, annegati, dei ghiacciati, degl' impiccati, o strozzati, avvelenati, dei colpiti dal fulmine, e neonati apparentemente morti. – Zadar, Iz tistalaca Ante Luigi Battara, 1816. – 8°, 72 str. – *SK. Zagreb.*

Službene upute za prvu pomoć. Štampano dvojezično. Ta knjižica bila je službeno upućena svim župnicima s time, da svake nedjelje uz svečanu misu pročitaju narodu jedan odlomak. Postoje dva različita izdanja.

876. No. 435. Česarsko kraglsko vladagne Dalmačije. – Promisljajuchi da nassegljeni u Dalmačiju texechi zemglje ... – L'imp. regio governo della Dalmazia. – Considerando, che gli abitanti della Dalmazia coltivando terreni ... – Zadar, na 23 sjecgna 1816, Battara. – 2°, 14 str. – *BDA. Zadar.*

Propisi za provođenje karantenske zaštite od zaraznih bolesti i otvaranje međašnih sajmovi u Dalmaciji. Dvojezično. Potpisali su namjesnik F. Tomašić i protomedik B. De Battisti. Iste godine štampano je i drugo izdanje, koje se nešto razlikuje po formatu i broju stranica (16 str.).

877. No. 6,974/1,108. Javljegne od straane ç. k. vladagne opchjeno Dalmačje. Nai providnoi zamjeri utemeglitii nasseglienim Dalmačje uxivagne podpuno zdravlje, i uniçtoxiti posve kojemu dragh početak kuxni ... – Avviso per parte dell' i. r. governo generale della Dalmazia. – Zadar, 18. svibgna 1816, Battara. – 4°, 4 str. – *BDA. Zadar.*

Službeni propisi o mjerama za suzbijanje epidemija. Dvojezično. Potpisali su namjesnik F. Tomašić i protomedik B. De Battisti.

878. No. 6,974/1,108. Javljegne od straane Ç. K. vladanje opchjeno Dalmačje. Buduchise povratilo u Dalmačiju ... – Avviso per parte dell'imp. r. governo generale della Dalmazia. Restituuta essendosi in Dalmazia. – Zadar, 18 svibgna 1816, Battara. – 4°, 4 str. – *NaB. Zadar.*

Proglas o mjerama za zaštitu od širenja kužnih bolesti iz Bosne u Dalmaciju. Dvojezično. Potpisani su namjesnik F. Tomašić i protomedik B. De Battisti.

879. Istruzione per il personale sanitario del circolo. – Zara, Da' Torchj di Antonio Luigi Battara, 1816. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb*.
Propisi o dužnostima okružnih liječnika, kirurga, ljekarnika i babica u Dalmaciji.
880. Istruzioni per li Medici e Chirurghi di Sanità. – Zara, Dai Torchj di Antonio Luigi Battara, 1816. – 8°, 4 str. – *SK. Zagreb*.
Propisi o zdravstveno-inspektorskoj službi liječnika u Dalmaciji.
881. Istruzioni per gli speciali della Dalmazia, di Ragusa e Cattaro. – Zara, dei torchj di Antonio Luigi Battara, 1816. – 8°, 22 str. – *NaB. Zadar*.
Službene upute za dalmatinske ljekarnike.
882. Prescrizioni sanitarie per lo sviluppo del morbo contagioso in varie località di Ragusa e Cattaro. – Ragusa 1816, 2°. – *Cit. Kaznačić: Saggio i Valentinelli: Bibliografia*.
Proglas sa službenim propisima za suzbijanje zaraznih bolesti u južnoj Dalmaciji. Hrvatski i talijanski tekst. Proglas je potpisao guverner maršal Teodor Milutinović (1766–1836).
* Circolare dell'imp. r. Governo di tutta la Dalmazia con cui vengono promulgate le Istruzioni pella visione de' cadaveri. – Zara, Battara, 1816. – 8°, 15 str.
Vidi DE BATTISTI, Bartolommeo.
- 1817.**
883. Compendio di alcuni usitati metodi e altri avvertenze cui giova aver riguardo nell'inesto vaccino. – Spalato 1817. – 8°, 4 str. – *PB. Thaller, Zagreb*.
Upute o cijepljenju.
884. Istruzione per li medici, e chirurghi di sanità della Dalmazia. – Zara, Dai Torchj di Antonio Luigi Battara, 1817. – 8°, 9 str. – *SK. Zagreb*.
Službene upute o radu liječnika i kirurga u Dalmaciji.
885. Istruzione pei chirurghi circolari. – Zara, Dai Torchj di Antonio Luigi Battara, 1817. – 8°, 6 str. – *SK. Zagreb*.
Službene upute o radu okružnih kirurga u Dalmaciji.
886. Istruzione pelle levatrici. – Zara, Dai Torchj di Antonio Luigi Battara, 1817. – 8°, 6 str. – *SK. Zagreb*.
Službene upute o radu babica u Dalmaciji.
887. Istruzione per li deputati alli rastelli e lazzeretti (!) campestri della Dalmazia. – Zara, Dai Torchj di Antonio Luigi Battara, 1817. – 8°, 4 str. – *SK. Zagreb*.
Upute o radu službenika u raštelima i poljskim lazaretima u Dalmaciji.
- 1819.**
888. No. 6143/213. Zapovid okolisna od čessarsko kraglievo vladagna sve Dalmacie u kojoj jessu zabilixene mjere zakonite verhu dopustegna djelegne

godista 1781. i prighnute soldatom koi padaju bolestni u vrime gniova odagljegna. – Ordine circolare dell'imperiale regio governo di tutta la Dalmazia intorno alle misure, che dietro la Normale di congedo dell'anno 1781 sono applicabili ai Soldati che cadono ammalati durante il congedo. – Zara, Dalla Stamperia Governiale, 1819. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar*.
Propisi o postupku s vojnicima, koji obole za vrijeme boravka na dopustu. Potpisani su namjesnik F. Tomašić i savjetnik A. Chlumezky.

889. Norma publica rei in comitatu Veröcziani administrandae. – Esseki, Divald, 1819. – 8°. – *Gradski arhiv, Osijek*.
Naredbe o upravljanju virovitičkom županijom izdane od županijske skupštine. Na str. 8. i sl. nalaze se zdravstveni propisi. Vidi K. Vajsman, Liječnički vjesnik LXXIII/1951, 50.

1820.

890. Rasglascegnje i vjescbagna s'a pribivaozaa Okoliscja Dubrovaskoga. O nasad gnekoliko godisctaa objavilaseje, i rasplodilla meghju vammi jedna nemoch, kojù inokupno sovese Nemoch Sgjupska. Onaje otrovna ... – Proclama ed istruzioni per gli Abitanti del Circolo di Ragusa. Da alcuni anni regna fra voi una malattia, che chiamata comunemente Male di Breno. Essa è contagiosa ... – U Zadru, na 15. febrara 1820. – 2°, 6 str. – *BDA. Zadar*.

Službene upute o suzbijanju t. zv. »župske bolesti« (Mal di Breno), koja je – poput »škrljevske bolesti« – zapravo bila endemijski sifilis. Dvojezično. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić, savjetnik Josip Weingarten i protomedik Andrija Mosetig.

1821.

891. No. 7,556/1,002. Oznanjenje. Njihovo Velličanstvo s' častnom Naredbom ... – U Zadru, na 27 oxujka 1821, Stamperia Governiale. – 2°, 30 str. – *BDA. Zadar*.

Službene upute o suzbijanju zaraznih bolesti. Sadržava poglavlja: »Varhu načina za iskorenuti i ugasiti kuxnu otrov u stvarim podloxnim okuxitise; illiti varhu oçistjenja kuxnoga zameta«; »Varhu kontumacie« i »Varhu vladavnih naredjenjaa, koja u zgoddi od poghibili blizu granice kraine turske immatichese ispunnti za çuvatise od kughe u okoliscim i mistim mejascnim, i na putovim naupravnim koji privode na nasu krainu«. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić, savjetnik Josip Weingarten i protomedik Andrija Mosetig.

892. No. 7,839/1,034. Oznanjenje od strane cesars. kralis. vladanja sve Dalmacie. S' pristojnim dogovorom ovoga Cesarsko-Kraljskoga Pristolja ... – U Zadru, na 15. svibnja 1821. – 2°, 8 str. – *BDA. Zadar*.

Drugo izdanje: Zadar 1821, 2°, 10 str. – *BDA. Zadar*.

Kazneni propisi o suzbijanju epidemija. Trojezično: hrvatski, njemački i talijanski. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić i protomedik Andrija Mosetig.

893. Oznanjenje od strane c. kr. vladanja sve Dalmacie, uzdrža naredbe popedsne protiva onima, koji pristupaju zabilježene uprave vèrhu zdravlja. – U Zadru, Stamp. Governiale, 1821. – 2°. – *Cit. Kukuljević: Bibliografia.*
894. Oznanjenje radi uprave od vèrhu vrimenta od kontumacie za čeljadeta i tãrgovine dolazéce iz turske zemlje po kopnu. – U Zadru, Stamperia Governiale, 1821. – 2°, 30 str. – *Cit. Kukuljević: Bibliografia.*
895. Istruzioni per uso de' medici e chirurghi incaricati di publico servizio negli imp. e reali Stati Austriaci rìsguardanti le visite giudiziali dei cadaveri. – Zara, Dalla stamperia Governiale, 1821. – 8°, 97 str. – *NaB. Zadar.*
Službene instrukcije o sudsko-medicinskom pregledu leševa. Drugo izdanje štampano je god. 1827.
* Scholae Salernitanae praecepta conservandae valetudinis. – Budae, 1821. – 16°, 8 + 87 str.
Vidi KOVAČIĆ, Josip Nikola.

1822.

896. Nacsin csovika pomochi u nagloj pogibeli smerti. – U Ossiku, slovih Martina Aloysie Divald, 1822. – *Školski muzej, Zagreb.*
Upute za prvu pomoć kod ujeda bijesna psa, otrovne zmiije, zagušenja, opećenja, sunčanice, udara groma i sličnih nesretnih slučajeva. Vidi J. Medved, Liečn. viestnik, XXVI/1904, 265. i V. Bazala, Samozvani liječnici, Zagreb 1936, 59.
897. Ad Num. 14546/1602. Okolisna cesar. kraljs. vladanja od Dalmacie od 19 lipnja 1822 B. 10608–2494. Za zapričiti, ili ukinuti skode, koje mogu poroditise iz nepomnje u čuvanju pasaaa, Vladanje nahodi potribito, da ces. kral. Vlasti Okolisne naredu Preturam obsluxenje slidechih upravaa. – Circolare dell'imperiale regio governo della Dalmazia del 19 giugno 1822 No. 10608–2494. – Zadar, Stamperia Governiale, 1822. – 2°, 3 str. – *NaB. Zadar.*
Službeni propisi o čuvanju pasa. Sadržava propise o profilaksi bjesnoće. Dvojezično.

1824.

898. No. 9804/1202. Ukaz cessar. kraljs. vladanja od Dalmacie. Potla nego bi proglasena ... – Zadar, Stamperia Governiale, 1824. – 2°, 9 str. – *BDA. Zadar.*
Kazneni propisi za prekršaje odredaba o zaštiti od epidemija. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić i protomedik Andrija Mosestig.
899. No. 10.906/1361. Oznanenje cesar. kraljs. vladanja od Dalmacie. Ovo Vladanje zapoznaloje ... – Zadar, Stamperia Governiale, 1824. – 2°, 6 str. – *BDA. Zadar.*
Upute o zaštiti od kuge. Sadržava službeni proglas i »Kratak nauk za ustaviti Kuggu, i za sačuvatise od iste«. Trojezično: hrvatski, njemački

i talijanski. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić i protomedik Andrija Mosetig.

900. No. 11,470/1449. Okolisna cesarskoga kraljskoga vladanja od Dalmacie vârh davanja novih Virrà od Zdravlja. – Circolare dell'imperiale regio governo della Dalmazia riguardante il rilascio di nuove Fedi di Sanità. – Zadar, Stamperia Governiale, 1824. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar.*

Okružnica o izdavanju novih zdravstvenih putnica. Dvojezično. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić i protomedik Andrija Mosetig.

901. No. 12,813/1670. Oznanjenje cesarskoga kraljskoga vladanja od Dalmacie. S' častjenom naredbom od 28 sad prosastoga Lipnja pokazanom po ustim Ces. Kral. Dvorne Pisaonice Sjedinjene na 8 Sarpnja pod Brojem 19,779/2000 Njihovo Ces. Kral. Apostolsko Veličanstvo dostojalose jest zapoviditi, da Uprava varh kraviega navarnutja jurve potvar-djena za Kraljestvo Lombardie i Mletakâ, bude unaprid počamsi od godine 1825 obsluxena i u mistim podloxnim ovomu Vladanju, koje radi toga prinosi istu Upravu na opchensko znanje, kako slidi. – Notificazione dell'imperiale regio governo della Dalmazia. Con venerata risoluzione 28 giugno prossimo passato ... – Zadar, Stamperia Governiale, 1824. – 2°, 20 str. – *SK. Zagreb.*

Proglas o obaveznom cijepljenju, upute za cijepljenje i službeni obrasci. Dvojezično. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić i protomedik Andrija Mosetig.

902. Vorschrift über die Leitung und Ausübung des Impf-Geschäftes bey der kaiserl. königl. Armee und der Militär-Gränz-Bevölkerung. – Wien, Aus der k. k. Hof-und Staats-Aerarial-Druckerei, 1824. – 2°, 23 str. – *SK. Zagreb.*

Austrijski propisi o vakcinaciji vojnika i civilnog pučanstva Vojne Krajine.

903. Positiones ex psychologia empirica et logica, quas in regia scientiarum Academia Zagrabiensi Die 15. Augusti Anno 1824. publice propugnandas susceperunt eruditi et perdocti domini R. D. Banich Joannes C. D. Z., D. Vragniczan Matth. e C. R., D. Domin Ignatius Stip. Reg., D. Draxich Josephus et D. Inkey Alexander. Primum in annum Philosophiae Auditores. – Zagrabiae, Typis Novoszelianis, 1824. – 16°, 8 str. – *SK. Zagreb.* Teze iz empiričke psihologije i logike, o kojima su disputirali zagrebački studenti Banić, Vranjican, Domin, Dražić i Inkey pod vodstvom profesora filozofije Šimuna Čučića.

1825.

904. Prepiszi za likare y ran vrachitele Kralyeztva Vugerzkoga koji ceplenyé kravjih koz zvershavati seliu. Po Ant. Nagy prenessheno. – Vu Budimu, Pritisk. z-szlovami kr. Mudrozkupchine, 1825. – 8°, 30 str. – *Cit. Šafařík, Geschichte.*

Službeni propisi o vakcinaciji. Prevodilac je hrvatski književnik i pravnik Antun Nagy (* Požega 1774).

1826.

905. N°. 22292/2569 Oznanenje cessars. kraljs. vladanja od Dalmacie svarhu popravljnja odredjenoga onima. kojisu stetovali u prigodi najposlidnje kuge. – Notificazione dell'imperiale regio governo della Dalmazia relativa alla indenizzazione de' danneggiati negli ultimi avvenimenti di peste. – Zadar, Giovanni Demarchi, 1826. – 2°, 3 str. – *BDA. Zadar*.
Proglas o isplati odšteta onima, koji su bili oštećeni za posljednje epidemije. Dvojezično. Potpisani su Tomašić i Cattani.
906. Istruzione pubblicata in Vienna nell'anno 1810 per li Dominj e sudditi austriaci onde possibilmente evitare tanto le epizoozie, quanto gli altri morbi d'importanza degli animali domestici utili; per distruggere quelli, che già si fossero manifestati, e per arrestarne la diffusione. – Zara, Dalla stamp. Governiale di Giov. Demarchi, 1826. – 8°, 96 str. – *NaB. Zadar*.
Službene upute o sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti domaćih životinja.

1827.

907. N. 4854/533. Istruzioni pe' medici distrettuali. – Zara, 1827. – 8°, 12 str. – *SK. Zagreb*.
Upute o radu distriktnih liječnika u Dalmaciji.
908. N. 16602/1886. Notificazione dell' I. R. Governo della Dalmazia concernente la provvisoria sistemazione degli Ospizj. Regolamento per gli Ospizj della Dalmazia. – Zara, 1827. – 8°, 80 str. – *SK. Zagreb*.
Detaljni propisi o uređenju bolnica, nahodišta i rodilišta u Dalmaciji. Propise su potpisali guverner Franjo Tomašić i protomedik Josip Drčić.
909. Istruzioni per uso de' medici e chirurghi incaricati di pubblico servizio negli imp. e reali Stati Austriaci risguardanti le visite giudiziali dei cadaveri. – Zara, Stamp. Governiale di Gio. Demarchi, 1827. – 8°, 96 str. – *NaB. Zadar*.
Službene instrukcije o sudsko-medicinskom pregledu leševa. Drugo izdanje.

1828.

Necrologia. Dottor Luca Stulli. – Firenze 1828. – 8°, 3 str.
Vidi APPENDINI, Franjo Marija.

1829.

910. A perpetua onoranza del dottor Luca Stulli di Ragusa. Prose e versi. – Bologna, dai tipi del Nobile e Comp., 1829. – 4°, 107 str. + 1 tabla i Stullijev portret. – *SK. Zagreb*.
Zbornik u čast dubrovačkog liječnika Luke Stullija. Sadržava Stullijevu biografiju od Michele Ferruccija i pjesme različitih autora. Prikaz te knjige nalazi se u »Biblioteca Italiana«, T. LXII. Milano 1831.

1830.

911. Ad Nr. 34092. 1830. Navuk za zdravja poglavarstvo (Sanitäts-Behörden) y Chaztnike koji kontumacizam predpoztavleni jeszu. Vu pripechenyu, ako kusno otrovni beteg Kolera Morbus zvani vu blisneh okoliczah, ali vu meztu nyihovom zishel bi, za nyegovo rashirenje y razplodyenye preprechiti. – Vu Budimu, 1830. – 2°. – *Nadbiskupski arhiv, Zagreb.*
Službene upute o čuvanju od kolere.
912. Ad Nr. 34092. Vputenye za zdravja upravitelztva (Sanitäts-Behörden) y za one chaztnike, koiszu kontumaciamih prepoztavleni, za uszlusenye ceszarzko-kraljevzkih mejashnih dersav, proti navdrenyu (Einbruch) vu ceszarzkoj Ruszkoj Carevini za vezda obztojechem kusno-otrovnom betegu Kolera Morbus zvanom, y vu prigodi nyegvoga vu nashe ceszarzko kraljevzke dersave navalenya, nyegvo razshirenje y razplodjenje preprechiti. – Vu Budimu, Pretiskano z kraljevske mudro vuchene Zkupchine vugerzke szlovih, 1830. – 2°, 12. str. – *SK. Zagreb.*
913. Ad Nr. 34092. Uputchenje za zdravja upravitelstva (Sanitäts-Behörden) i za one chastnike, koisu kontumaciamih prepostavljeni, za usluxenje cesarsko-kraljevskih mejashnih derxavah, proti naripljenju (Einbruch) u cesarsko Ruskoj carevini za sada obztojechem kuxno-otrovnom pomoru Kolera Morbus zvanom, i u prigodi njegovoj u nashe cesarsko-kraljevske derxave navalenja, njegovo razshirenje i rasplodjenje priprichiti. – U Budimu, pritisnuto s kralj. magyarske Mudro-Ucsene Skupshtine Slovih, 1830. – 8°. – 2°, 11 str. – *SK. Zagreb.*
Službene upute za zaštitu od kolere, upućene svim oblastima u Vojnoj Krajini. Vidi A. Vrgoč, Vjesnik ljekarnika, 1941, br. 9.
914. Instruction für die Sanitäts-Behörden und für das bei den Contumaz-Anstalten verwendete Personale zum Behufe die k. k. österr. Staaten von dem Einbruche der in kaiserl. russischen Reiche herrschenden epidemischen Brechruhr (cholera morbus) zu sichern und im möglichen Falle des Eindringens ihre Verbreitung zu hemmen. – Ofen, Mit k. Universitäts-Schriften, 1830. – 2°, 18 str. – *MNMK. Budapest.*
Službene upute o provođenju karantenskih mjera za zaštitu od kolere.
915. N°. 20698/3356. Oznanjenje. Po zderxanju časne Naredbe Privisoke Ces. Kraljes. Dvorne... – Uprava po kojoj imase vladati u prigodi od očitovanja kuge, i po kojoj imase odrediti nakladjenje stvarii, koje u takih prigodah imaju biti izgorene. – Istruzione sul modo di agire in circostanze dello sviluppo del contagio pestilenziale, e sulla maniera di stabilire il compenso degli effetti, che in simili occasioni debbono essere abbruciati. – Zadar, Stamperia Governiale, 1830. – 4°, 14 str. – *NaB. Zadar.*
Službene upute o suzbijanju epidemija i uništavaju zaraženih predmeta. Dvojezično. Potpisani su namjesnik Franjo Tomašić, protomedik Josip Drčić i savjetnik Antun Chlumezky. Iste godine štampano je i drugo izdanje, koje se razlikuje samo po veličini i prijelomu sloga.

916. Istruzione pe' Dicasteri di Sanità onde garantire i C. R. Stati Austriaci dal cholera, redatta per ordine sovrano colla versione illirica. – Vienna, Stamperia di Corte, 1830. – 4°, 28 str. – *Cit. Brunelli: Catalogo.*
917. Prechuvajucha proti Marshechki Kugi, y red, kaksze z-Marhum vu pogibeli baratati ima, vszem Szl. Varmegyie Varasdinzke kakvogagoder reda, ztalisha y bitja ztanovnikom za obdersavati vu Lettu 1830 van dan. – [Varaždin, 1830] – 4°, 2 str. – *PB. Grmek, Zagreb.*
Upute za suzbijanje stočnih zaraznih bolesti.
918. Kratko kuge marsheche izpisanye. – Vu Zagrebu, Pri Ferd. Suppan, 1830. – 2°, 4 str. – *Cit. Šafařík: Geschichte.*
Preveo na hrvatski Tomo Mikloušić.
919. Delle cagioni della spopolazione della Dalmazia e dei mezzi per ripararvi. Dissertazione. – Zara, Battara, 1830. – 8°, 208 str. – *Cit. Valentinelli: Bibliografia.*

1831.

920. Nachin chloveka od ztekloga psza, vuka, machke, kache, ali druge jadovite ztvary ranyenoga szegurno zvrachiti. – Vu Zagrebu, Pritizkano pri F. Suppan, 1831. – 4°, 3 str. – *SK. Zagreb.*
Upute o liječenju bjesnoće i ujeta otrovnih životinja. Svećenik Tomo Mikloušić preveo je taj tekst s njemačkog po nalogu županijskih vlasti.
921. Kuge marsheche z drugemi zateplyivemi marhe betegi prizpodablyanye. – Vu Zagrebu, pritizk. pri F. Suppan, 1831. – 4°, 4 str. – *Cit. Šafařík, Geschichte.*
Službene upute o stočnim zaraznim bolestima. Prevodilac je Tomo Mikloušić.
922. Navuk kaksze lyudczto vu vremenu vezda priblisavajucheg kusnoga betega Kolera zvanoga zadersavati ima. – Dano vu Krisevczi 26. Juliussa 1831. – [Varaždin, 1831] – 4°, 4 str. – *BZLH. Zagreb.*
Kratke službene upute o profilaksi i terapiji kolere.
923. Ad Nr. 14151 A. – Navuk, kaksze perveshine i nadztojnici opchinah, vu prigodi, gda je izhodna kolera, ali pak koji drugi kusni beteg vu blisnoj okolici izhrupil, ali vu blisnyem kojem meztu szebe zdersava, ravnati y ladati moraju. – S. 1. [1831]. – 2°, 9 str. – *SK. Zagreb.*
Službene upute o zaštiti od kolere i zaraznih bolesti.
924. N°. 14352/2503. Oznanenje. Sadanje nesrechne sgode, koimaje podloxno opcheno Zdravlje u razlikih Cesarskih derxavah i vanskih, a navlastito u onih od istogne turske zemlje, toliko radi razpruxenja Izgari ili Cholere, koliko joste i radi kuge istočne, iziskuju neupustivo, dase uzmu naj podobnije mire za obraniti, u koliko budde moguče, Dalmaciu od prividnih xalosnih zaslidbâ. – Notificazione. Le presenti fatali vicende... – Zadar, Stamperia Governiale, 1831. – 2°, 3 str. – *BDA. Zadar.*
Proglas o mjerama za zaštitu od kolere i drugih epidemijских bolesti.

Dvojezično. Potpisani su protomedik Franjo Weber i savjetnik Antun Chlumezky.

* Kurzer Unterricht wie man sich gegen die morgenländische Brechruhr ... zu verhalten habe. – Varasdin, Sangilla, 1831. – 4°, 7 str.

Vidi LENHOSSEK. Michael.

* Oznanjenje od strane c. k. komisiuna derxavskoga od zdravlja puku dalmatinskomu vise grixe kuxne zvane Colera Morbus. – Zadar 1831. – 2°, 12 str.

Vidi WEBER, Franz.

1833.

Sul lazzeretto di Ragusa. – Zara, Demarchi, 1833. – 8°, 8 str. •

Vidi SERRAGLI, Lujo.

1834.

925. Die Mineralbäder, Gesundbrunnen und Heilquellen des Königreichs Ungarn, Croatien, Slavonien und Siebenbürgen. – Kaschau 1834. – 8°. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*

Sadržava opis ljekovitih vrela u Hrvatskoj.

1835.

926. Istruzioni per gli speciali della Dalmazia. – Zara, coi tipi di fratelli Battara, 1835. – 8°, 40 str. – *NaB. Zagreb.*

Službene upute za dalmatinske ljekarnike. Vidi Apot. vjesnik, XIX/1937, 213.

927. Bemerkungen zum antihomöopathischen Reichstag in Nürnberg. – Agram, gedruckt in der F. Suppan'schen Buchdruckerei, 1835. – 8°, 8 str. – *SK. Zagreb.*

Kritički osvrt na antihomeopatski članak, koji je bio objavljen u »Agramer politische Zeitung«, god. 1835, br. 36. Nepoznati autor vrlo stalozeno i stvarno brani homeopatiju.

928. Circolare dell'imp. reg. Governo del Litorale concernente l'istruzione nuovamente compilata intorno al trattamento delle Epizoozie ad uso dei Capitanati Circolari, Commissariati distrettuali, Autorità comunali, dei Dominj Medici, Chirurghi e Veterinarj nonchè l'istruzione ed uso degli agricoltori sul metodo dietetico confacente al Bestiame. – Trieste 1835. – 4°, 91 str. – *BAM. Pula.*

Upute o suzbijanju epizootija.

1836.

929. Nauk oko Cerkavica za sluxbu od kapetanâ od okolisâ, od preturâ, opchinâ puskih i drugih u oblasti, od likarâ, rukoličnikâ, xivoličnikâ i ost. – Istruzione intorno alle Epizoozie ad uso de'capitani circolari, de'pretori, delle congregazioni municipali, ed altre locali autorità, dei

medici, chirurgi e veterinarij ecc. – U Zadru, kod bratje Battara 1836. – 4°, 183 str. – *NaB. Zadar*.

Veoma zanimljive dvojezične upute o zaraznim bolestima domaćih životinja. Preveo na hrvatski zadarski prepošt Mate Šantić († 1858).

930. Nauk za oxivit zadusene, utopljene, smerznute, obisene ili zadavljene, otrovane, udarene od strile, i stopro rodjene sumnjivo mertv. – Istruzione per salvamento degli affogati, annegati, ghiacciati, degli impiccati o strozzati, avvelenati, dei colpiti dal fulmine, e neonati apparentemente morti. – U Zadru, kod bratje Battara, 1836. – 4°, 39 str. – *SK. Zagreb*. Dvojezične upute za prvu pomoć.
931. Navuk od jednoga prikladnoga hranlyvoga baratanya z-marvom za polyodčlavcza. – Vu Budimu, stampano vu stamparniczí kraly. sveuchilnice, 1836. – 8°, 30 str. – *SK. Zagreb*.
932. Nauk od jednoga prikladnoga postupanja s marvom za poljodilca. – U Budimu, tiskom sveučilišta, 1836. – 8°, 29 str. – *SK. Zagreb*. Upute o uzgoju i liječenju domaćih životinja.
933. Nauk za upravu od texakâ vise načina po kômuse imaju paziti i rediti xivina. – U Zadru, kod bratje Battara, 1836. – 8°, 29 str. – *NaB. Zadar*. Upute seljacima o uzgoju i liječenju domaćih životinja. Dvojezično.
934. Taxa medicamentorum in Pharmacopeae Austriacae editio quarta contentorum. – Zara, Tipografia fratelli Battara, 1836. – 8°, 55 str. – *NaB. Zadar*. Cjenik lijekova.
- 1837.
935. Vrachitelszko-politichke naredbe za ugriza od besznih sivin y betega besznoche preprechiti. – Vu Budimu, stampano z-szlovim kraly.mudrozkupchine, [1837]. – 8°, 62 str. – *BZLH. Zagreb*. Hrvatski prijevodi službenih »Medico-politicae ordinationes quibus rabidorum animalium morsui et morbo rabioso occurendum« (Budae, 1836). Odredbe o sprečavanju bjesnoće.
936. No. 13045/2212. Oznanjenje Od C. K. Vladanja Dalmatinska. Za obsluxe duxno častjene Naredbe ... – Notificazione dell' I. R. Governo della Dalmazia. In doverosa esecuzione degli ossequiati decreti ... – Zadar, Battara, 1837. – 2°, 20 str. – *BDA. Zadar*. Službeni veterinarski propisi. Sadržava »Nauk opcenih xivotinskih bolesti«. Dvojezično. Potpisani su namjesnik Venceslav Lilienberg, proto-medik Franjo Weber i savjetnik Federik Waidmansdorf.
937. Policajna naredba protiv kuge za ces. kralj. austrianske deržave. – U Budimu, Stamp. pismenih kralj. sveučilnice, 1837. – 2°, 102 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.* Službeni propisi o zaštiti od kuge.

938. Kusni politichki red, za csez. kraly. ausztrianszke orszage. – Vu Budimu, Z-kraly. mudrozkupchine szlovim, 1837. – 2°, 71 str. – *Cit. Petrik: Bibl. Hung.*

Službeni propisi o zaštiti od kuge.

* Audiatur et altera pars! Eine freimüthige critische Beleuchtung der in dem Beiblatte zur Agramer politischen Zeitung Nr. 93 den 21. Nov. 1835 enthaltenen Ansichten, Thatsachen und Urtheile gegen die homöopatische Heilmethode. – Agram, Szuppan, 1837. – 12°, 71 str.

1839.

939. 20255. Podvuchenye od škodlyive y pogibelne szappe, koja od goruchih vuglenov y kipuchih illiti kizseluchih dugovany izhaja. – Vu Budimu 11 Lipnja 1839. – 2°, 4 str. – *BDA. Zagreb.*

Službena uputa o čuvanju od otrovanja ugljičnim monoksidom. Ističe se opasnost otrovanja u prostorijama u kojima vrije mošt ili izgara ugljen. Daju se uglavnom razumne upute o simptomima otrovanja, profilaksi i prvoj pomoći.

940. Mittel wider die Löserdürre. – Esseg, Gedruckt mit A. Divald' schen Schriften, 1839. – 8°, 16 str. – *SK. Zagreb.*

Knjižica o liječenju govede kuge.

1841.

941. Nacsin kako triba potribovati lik od gosp. mēshra Lalicha obznanit za izlicsiti, ako pobisni ili csovic ili marvincse. – U Osēku, tiskom M. A. Divalda, 1841. – 8°, 14 str. – *Cit. Bösendorfer: Divaldiana i Thaller: Pov. med. u Hrv.*

Upute o liječenju bjesnoće po Lalićevoj metodi.

941a. Belehrung über die Anwendung des von dem Lehrer Lalich bekannt gegebenen Mittels zur Heilung der Hundswuth bei Menschen und Thieren. – Esseg, Gedruckt bei M. A. Divald, 1841. – 8°, 16 str. – *Cit. Bösendorfer: Divaldiana.*

1844.

942. Auszug aus dem Total-Sanitäts-Berichte über die k. k. österreichische Armee und die Militär Gränz-Bevölkerung für das Militär-Jahr 1844. Redigirt von der k. k. medicinisch-chirurgischen Josephs-Akademie. – Wien, bei Carl Ueberreuter, 1844. – 8°, 64 str. – *SK. Zagreb.*

Izvještaj o zdravstvu Vojne Krajine. Sadržava i različite kazuističke priloge naših liječnika. Takvi izvještaji izašli su i za god. 1845–1848.

1849.

943. N. 19421/2855. Raspis Na C. K. Kapetanie okolišne, činovnike političke, upraviteljne, občinske, čuvare zdravlja, pripoštovana cerkovna starešinstva, župnike i duhovnike u Deržavi. Kolera, koja se od više misecih raspružava po daljnim deržavam, malo po malo i k'Dalmacii primakla

se je ... – Circolare agl'i. capitanati circolari ed ai funzionarj politici, amministrativi, sanitarj e comunali; ai reverendissimi ordinariati, parrochi e curatori d'anime della provincia. – Zadar, 1849. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar.*

Okružnica o opasnosti od kolere. Dvojezično. Potpisan je upravitelj predsjedništva vlade Mihovil Strasoldo.

944. Kolera, koja od više misecih raspružava se po daljnim državama, malo po malo i k'Dalmaciji primaka se je, i pripričava da će i nju uplakati ... – Il cholera morbus che da più mesi va serpeggiando nelle provincie più lontane, si è mano mano avvicinato alla Dalmazia e minaccia d'invaderla. – Zadar, 1849. – 2°, 2 str. – *NaB. Zadar.*

Okružnica o opasnosti od kolere. Dvojezično.

1850.

945. Zapisnik delah pérve obćenite skupštine lečnikah krunovine Hèrvatske i Slavonie. – [Zagreb, 1850] – 2°, 2 str. – *BZLH. Zagreb.*
Zapisnik prve skupštine hrvatskih liječnika.

946. Ad N. 20961/2618. Kratko i razložito iskazanje postupanja bivše Privdorne sjedinjenje Kančelarie, i Ministarstva unutrašnjih posalah tiču-ćeg'se postavljena stega (kontumacie) protiv Koleri. – Succinta e motivata esposizione del procedere della preesistita Cancelleria Aulica Unita e del Ministero dell'Interno relativamente all'attivazione delle misure di contumacia contro il Cholera-Morbus. – Zadar, Battara, [1850]. – 2°, 3 str. – *BDA. Zadar.*

Obrazloženje zaštitnih mjera protiv kolere. Dvojezično. Na službenom primjerku u Državnom arhivu u Zadru označena je tintom godina izdanja.

* Osnova za uredjenje zdravničkoga upravitelja u krunovini Hèrvatskoj i Slavoniji. – Zagreb, Lj. Gaj, 1850. – 8°, 45 str.

Vidi RAKOVAC, Aleksa.

1851.

947. N. 376/38. Ces. Kraljs. Okružnom Kapetanatu u Dubrovniku upravo je glas dopao, da se je u medjašnoj državi Hercegovini pojavila u govedam kužna bolest ... – Pervenne dall' I. R. Capitanato Circolare di Ragusa la precisa notizia, che una epizoozia micidiale negli animali bovini si è sviluppata nella contermine provincia di Ercegovina ... – Zadar, 1851. – 2°, 3 str. – *BDA. Zadar.*

Okružnica o zaraznoj bolesti goveda u Hercegovini. Dvojezično.

1854.

948. Nauk o potrebitih oprezih i sredstvih kojimi se preprečuje kod živine i kod ljudih, da se biesnoća (bies, steklina) nepojavi. – Istruzione sulle cautele e sui mezzi necessari a prevenire lo sviluppo della rabbia negli animali e della idrofobia negli uomini. – Zadar, Battara, [1854]. – 2°, 9 str. – *BDA. Zadar.*

Upute o profilaksi bjesnoće. Dvojezično. Godina izdanja označena je tintom na službenom primjerku u Državnom arhivu u Zadru.

1855.

949. Taksa za lijekove k austrianskoj farmakopeji od godine 1855. – Arznei-taxe zur österreichischen Pharmakopöe vom Jahre 1855. – Tariffa delle medicine in aggiunta alla Farmacopea austriaca dell'anno 1855. – Zadar, 1855. – 2°, 30 str. – *NaB. Zadar*.

Cjenik lijekova.

949a. Elenchus medicamentorum obligatorum pro regnis Croatiae et Slavoniae. Razpis c. k. hrvatsko-slavonskoga namiestništva od 30. Studenoga 1854, u obziru ustanovah o uvedenju novoga liekovnika (Pharmacopoea) u ovozemnih liekarnicah. – Zagrabiae, Typis Dr. Ludovici Gaj, 1855. – 4°, 39 str. – *PB. Brozović, Koprivnica*.

Popis oficinalnih lijekova i službene upute za upotrebu nove austrijske farmakopeje. Raspis su potpisali ban Jelačić, dvorski savjetnik Lentulaj i protomedik Aleksa Vancaš. Vidi Vjesnik ljekarnika, XXV/1943, 144.

950. Naredba ministarstvih unutarnjih poslova i pravosudja od 28. Siečnja 1855, valjana za svekolike krunovine, izim krajine vojničke, k državnom Listu zakonah. Komad 8, Br. 26, razdan na 13. Siečnja 1855, kojom se izdaje propis o načinu kako se ima činiti sudbeni razgled mèrtvaca. – Pokrajinski List uredovnih spisah za Dalmaciju, Dio prvi, Komad XXV, Razdan i razposlan na 4 Listopada 1855. – [Zadar, 1855] – 2°, 161 str. (622–783). – *SK. Zagreb*.

Detaljne upute o forenzičkoj autopsiji. Paralelni njemački, talijanski i hrvatski tekst.

1856.

951. Oglas c. kr. hrvatsko-slavonskoga miestodèrztva od 12. studenoga 1856, br. 21483, kojim se uredjuje postupanje kod primanja osobah bolujućih duhom u ludnički oddiel manastirske bolnice milosèrdnikah u Zagrebu kao i kod izpusta iz istoga. – Zagreb, 1856. – 4°, 4 + 4 str. – *BZLH. Zagreb*.

Propisi o primanju bolesnika u odjel za duševne bolesti bolnice milosrdne braće u Zagrebu. Hrvatski i njemački tekst.

1857.

952. Br. 18370/3058. Miere predohranjivo-ljekarstvene i redarstveno-zdravstvene protiv metilju u cernoj džigerici i plući, i protiv zastarielim bolestima kod životinje, koje se predlažu kao napatuk za gospodare ovcah i kozah u Dalmaciji. – Misure preventive terapeutiche e di polizia sanitaria contro le malattie verminose del fegato e del polmone e contro la putridità o cachexia degli animali, proposte come istruzione per il possessore di pecore e di capre in Dalmazia. – [Zadar, 1857] – 2°, 3 str. – *NaB. Zadar*.

Upute o zaštiti od metilja. Dvojezično. Brošura je štampana bez oznake mjesta i godine izdanja.

1858.

953. Obznana c. k. hrvatsko-slavonskoga namjesništva od 17. Rujna 1858, kojom se izdaje mrtvozornik za Hrvatsku i Slavoniju, kao i napatuk za one koji nisu liječnici, što da rade, da se ožive zamaknjenici, i kakose treba najprije pomoći kad je život iznebuha u pogibelji. – Kundmachung der k. k. kroatisch-slawnischen Statthaltereii vom 17. September 1858, womit die Todtenbeschau-Ordnung nebst einer Anleitung für Nicht-ärzte zur Wiederbelebung der Scheintodten und zur ersten Hilfeleistung bei plötzlichen Lebensgefahren, für Kroatien und Slawonien hinausgegeben wird. – Agram, L. Gaj, 1858. – 4°, 24 lista. – *SK. Zagreb*.
Propisi o mrtvozorstvu i upute za prvu pomoć. Dvojezično.

954. Napatuk za osobe koje nisu liekari, koi saderži pomoć koja se dati ima u slučajevima prividne smrti i u nagloj pogibeli života. Razposlan sa namiestničkim raspisom od 5 Svibnja 1858 Br. 6614–867. – Istruzione per le persone che non professano l'arte medica, contenente gli aiuti da darsi in casi di morte apparente e d'improvviso pericolo di vita. Diramata col decreto luogotenenziale del 5 Maggio 1858 N. 6674–867. – Zadar, Tipografia del Governo, 1858. – 8°, 43 str. – *NaB. Zadar*.
Upute o prvoj pomoći. Dvojezično.

955. Ordnung und Gesetze für die Croat.-slavon. Apotheker-Gremien. – Agram, Druck der National-Buchdruckerei von Dr. Ludwig Gaj, 1858. – 2°, 20 str. – *SK. Zagreb*.

Pravila o apotekarskim gremijima u Zagrebu, Varaždinu, Rijeci, Požegi i Osijeku, pa odredbe o dužnostima ljekarnika i ljekarničkog osoblja. Pravilnik je potpisao Sigmund v. Conrad-Cybesfeld u ime hrvatskog bana.

955a. Naredba c. kr. hrvatsko-slavonskoga namjesništva od 3. veljače 1858, kojom se izdaje sbornik za liekare u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. – Zagreb, Lj. Gaj, 1858. – 4°. – *Bibl. Inst. za povijest farmacije, Zagreb*.

956. Konjarstvo, to jest kratka uputa u poznavanje i gojenje konjah. Sa dodatkom o konjskih bolestih. – U Zagrebu, Narodna tiskarnica Lj. Gaja, 1858. – 8°, 37 str. i 1 slika. – *SK. Zagreb*.

Sadržava upute o izgledu i svojstvima dobrog konja, postupanju kod rasploda i ždrijebljenja, uzgoju ždrebad i liječenju najčešćih konjskih bolesti.

957. Die Pferde-Zucht, oder kurze Anleitung zum Erkennen und zur Beurtheilung der zur Zucht geeigneten Pferde, dann zur Behandlung, Pflege und Wartung der Mutterstuten und Fohlen, nebst einem Anhang über die gewöhnlichen Pferdekrankheiten. – Agram, Schnellpressendruck von Dr. Ludwig Gaj, 1858. – 8°, 50 str. i 1 slika. – *SK. Zagreb*.
Njemačko izdanje »Konjarstva«.

1859.

958. Br. 32592. Propisi sverhu načina postupanja u marvinskih pošasti od strane političkih oblasti, ljekarah, vidarah i živinskih ljekarah, kao i miestnih načelnikah, i sverhu mierah živinsko-redarstvenih kojih se treba držati kad se bolest pojavi. – Prescrizioni sul modo di procedere nelle epizoozie per parte delle Autorità politiche, dei medici, chirurghi e veterinari, nonchè dei preposti locali, e sulle misure di polizia veterinaria da prendersi in occasione dello sviluppo delle medesime. – [Zadar], 1859. – 4°, 124 str. – *NaB. Zadar*.
Upute o postupku kod marvinskih epizootija. Dvojezično.
959. Br. 32592. Naputak u pogledu priličnoga dietetičkog načina za domaću životinju kao predohranjivi lijek protiv bolesti iste, i sverhu načina kako se seljani imaju vladati kad se bolest pojavi u životinji. – Istruzione intorno ad un opportuno sistema dietetico pegli animali domestici come rimedio preservativo contro le malattie dei medesimi, e sul contegno del contadino nel caso in cui scoppiassero malattie nel bestiame. – [Zadar], 1859. – 4°, 35 str. – *NaB. Zadar*.
Izvršne službene upute o načinu prehrane stoke i o postupku kod izbijanja zaraznih bolesti. Dvojezično. Djelo je napisano u Beču, a štampano u Zadru.
960. Bevölkerung und Viehstand von Kroatien-Slavonien. Nach der Zählung vom 31. October 1857. Herausgegeben vom k. k. Ministerium des Innern. – Wien, Aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1859. – 2°, 13 str. – *SK. Zagreb*.
Statistički podaci o stanovništvu i domaćim životinjama u užoj Hrvatskoj i Slavoniji.
961. Statuten des Agramer israelitischen Kranken-Unterstützungs- und Beerdigungs-Vereines (Chebra Kadischa) bestätigt durch gnädigste Genehmigung der hohen k. k. kroatisch-slavonischen Statthalterei ddo. 27. Juli 1859, Z. 8931. – Agram, National-Buchdruckerei Dr. Ludwig Gaj, 1859. – 8°, 11 str. – *SK. Zagreb*.
Statuti židovskog društva za pomoć bolesnim vjernicima, udovicama i siročadi.
962. Mezzo facile per allontanare i mali presenti e preservarci dai futuri. – Zara, Tip. Demarchi-Rougier, 1859. – 16°, 8 str. – *Cit. Brunelli: Catalogo*.
963. Die Schwefelquellen unter der Grotte S. Stefano in Istrien. – Trieste, Lloyd, 1859. – 8°. – *Cit. Combi: Saggio*.

1860.

964. Br. 10683 – 1860. Propisi, kako da postupaju političke vlasti, ljekari, vidari, živinari i obćinski glavari kad ovlada živinska pošast, i kakve da se onda učine živinarske i redarske naredbe. – Zagreb, Narodna tiskarnica dra Ljudevita Gaja, 1860. – 2°, 48 str. – *SK. Zagreb*.
Upute o suzbijanju epizootija. Sadržava podatke o načinu širenja najvažnijih zaraznih bolesti životinja.

1862.

965. Br. 2661 de 1860. Pouka, kako treba gospodaru postupati s domaćom živinom, po imenu s marvom, da ostane zdrava, i kako onda, kad se pojavi kakova bolest. – U Zagrebu, Brzotiskom dra. Ljudevita Gaja, [1862]. – 2°, 15 str. – *SK. Zagreb*.

Upute o postupanju sa zdravom stokom i liječenju bolesne. Pouka je tiskana bez oznake godine, ali se iz primjerka u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu vidi, da je izašla god. 1862.

* Statistica generale della Dalmazia edita dalla Giunta Provinciale. Div. IV. Statistica della popolazione. – Zara, Battara, 1862. – 4°, 14 + 162 str. Vidi SERRAGLI, Lujo.

1865.

966. Br.1237/1624 – 1865. Naputak kako treba da postupaju političke oblasti, župnici, občinska poglavarstva, županijski, kotarski i pripomoćni liečnici i ranarnici prigodom vladajuće medju pučanstvom pošasti u obće a kolere napose u susiednih pokrajinah, i kada ona bukne u našoj domovini. – U Zagrebu, Narodna tiskara dra Ljudevita Gaja, 1865. – 2°, 21 str. – *SK. Zagreb*.

Upute*o postupanju kod izbijanja epidemija osobito kolere.

967. Naputak odgojiteljima konjah da se pojavi i traje neka vrsta gnojavicah (ulcere) na konjima. – Istruzione agli allevatori di cavalli sul comparire e decorrere d'una specie di ulcere nei cavalli. – Zadar, [1865]. – 2°, 4 str. – *BDA. Zadar*.

Upute o liječnju zarazne bolesti konja. Dvojezično. Godina izdanja označena je tintom na službenom primjerku u Državnom arhivu u Zadru.

1866.

968. Ad Luogot. No. 11921/3575. Naputak tičući se postupanja pri predavanju ranjenikah i bolesnika njegi (nastojanju) Obćinah, Društvah (Odborah) i posebnih ljudih, i načina kako da se isti derže u očevdnosti. – Istruzione relativa al procedimento da usarsi nella consegna di feriti ed ammalati alla cura delle Comuni, Società (Comitati) e privati, e sulla maniera di tenere in evidenza gli stessi. – Zadar, [1866]. – 2°, 2 str. i 1 tabela. – *BDA. Zadar*.

Upute o administrativnim mjerama pri prepuštanju ranjenika i bolesnika u privatnu njegu. Dvojezično. Godina izdanja označena je tintom na službenom primjerku u Državnom arhivu u Zadru.

1868.

969. Statuto della Società igienica di Lesina. – Trieste, Tip. del Lloyd, 1868. – 8°. – *Cit. Brunelli: Catalogo*.

1869.

970. Naputak k odgojivanju konjah. Za porabu seljačkih gojiteljah konjah. – U Zagrebu, Narodna tiskarnica dra Ljudevita Gaja, 1869. – 8°, 23 str. *SK. Zagreb*.

Upute o uzgoju i liječenju konja

971. Br. 11942. Oznanjenje Namistništva od 12 Listopada 1869 kojim se proglašuje spisak likovah saderžanih u šestom izdatku Austrianske Farmakopee, koji se naći moraju kao potribite likarie u svakoj likopravionici Dalmatinske Kraljevine. – Zadar, 1869. – 2°, 8 str. – *NaB. Zadar*.

Popis oficinalnih lijekova. Trojezično: hrvatski, njemački i talijanski.

972. Gesetz vom 26. December 1868 betreffend die Hintanhaltung und Unterdrückung der Rinderpest, im Bereiche der k. k. Militärgrenze. – Wien, Aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1869. – 2°, 36 str. – *BZLH. Zagreb*. Zakonski propisi o suzbijanju govede kuge u Vojnoj Krajini.

* Topografie von Fiume und Umgebung. – Wien, Druck von C. Gerold's Sohn, 1869. – 8°, 6 + 173 str.

Vidi LORENZ, Joseph Roman.

1870.

973. Pravila kojima imadu se rediti zdravstvene stege toliko na kopnu koliko pri moru i koje su neodvisno od vladinih Vlastih u kripost istavljene protiv Koleri. – Norme che regular devono le riserve sanitarie contumaciali sí di terra che di mare attivate indipendentemente dalle Autorità governative, contro il cholera. – Zadar, 1870. – 2°, 2 str. – *BDA. Zadar*. Propisi o zaštitnim mjerama protiv kolere. Dvojezično.

974. Ordinanza dell'Imp. Regia Luogotenenza della Dalmazia del 13 Maggio 1870 nella quale vengono indicate le istruzioni per le prescrizioni mediche le cui spese sono sostenute dal Tesoro dello Stato o da un pubblico fondo sovvenuto dal Regio Erario con riferimento alla nuova Pharmacopea e alla nuova tariffa dei prezzi dei medicinali. – Zara, 1870. – 2°, 5 str. – *NaB. Zadar*.

Odredba o izdavanju lijekova siromasima na državni trošak.

1871.

975. Regolamento per l'ospedale civico e per l'unita casa di ricovero di Capodistria. – Capodistria, Dalla tipografia di Giuseppe Tondelli, 1871. – 8°, 17 str. – *GB. Pula*.

Propisi o radu bolnice i nahodišta u Kopru.

976. Istruzione di servizio pei capitanati, deputazioni, agenzie ed espositure di porto e sanità marittima nel litorale austro-illirico-dalmato. – Trieste, Tipografia di L. Herrmanstorfer, 1871. – 8°, 5 + 133 str. – *GB. Pula*. Službene upute o pomorskoj zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskom Primorju i Dalmaciji.

1872.

977. Kr. zem. vlada. Br. 12820 de 1872. Naputak o marvinskih pošastih. – U Zagrebu, Narodna tiskarna dra Lj. Gaja, 1872. – 8°, 124 str. – *SK. Zagreb*.

Izvršne i iscrpne službene upute i naredbe o sprečavanju i suzbijanju epizootija. Dodane su upute za seljake o postupanju sa zdravim i bolesnim domaćini životinjama.

978. Kr. zem. vlada Br. 14065–1872. Oprezne mjere za predupredjenje uvučenja govedje kuge. – U Zagrebu, Tiskom narodne tiskare dra Lj. Gaja, 1872. – 8°, 14 str. – *SK. Zagreb*.
Službene upute za zaštitu od govede kuge. Potpisani su Mihalić i zemaljski praliječnik Schlosser.
979. Uputa u zdravstvenu službu za kr. hrv. ug. domobran. Službeno izdanje. U Zagrebu, Brzotiskom dra Ljudevita Gaja, 1872. – 8°, 78 str. i 1 tabla. – *SK. Zagreb*.
Upute za rad domobranskih liječnika u miru i ratu.
980. Vinovica (Franzbranntwein) sa razmjernom primjesom soli izvrstan liek od raznovrsnih bolesti bez svake liečničke pomoći. – Zagreb, Tiskom Dragutina Albrechta, 1872. – 16°, 39 str. – *SK. Zagreb*.
Prerada knjižice »Lječitelj kućni«, koja je tiskana u Zagrebu god. 1852. pod imenom Williama Leea. Knjiga nema nikakve medicinske vrijednosti. Zapravo je svrha te knjižice bila reklama za Pokornijevu Tvornicu likera u Zagrebu.
981. Cenni storici del civico spedale di Fiume, pubbl. a di 20. Maggio 1872 mentre si festeggiava il terzo secolo dalla sua fondazione. – Fiume, Stab. tipo-litogr. di E. Mohovich, 1872. – 8°, 10 str. – *NaB. Rijeka*.
Kratka povijest opće bolnice u Rijeci.

1873.

982. Hrvatsko-slavonski ljekarski cienik od godine 1873. – Kroatisch-slavonische Arznei-Taxe vom Jahre 1873. – U Zagrebu, Tisak Drag. Albrechta, 1873. – 8°, 8 + 68 str. *BFD. Zagreb*.
983. Statuto della cassa di mutuo soccorso per la società operaia di Spalato. – Ustanova pineznice zaminite pomoći za društvo splitskih rabotnikah. – Spalato, Tip. di Ant. Zannoni, 1873. – 8°, 15 str. – *NaB. Zadar*.
Statut splitske radničke bolesničke blagajne.

1874.

984. Osnova za gradjenje ludnice u Zagrebu. – [Zagreb], 1874. – 2°, 21 str. – *SK. Zagreb*.
Prijedlog za osnutak i izgradnju ludnice u Zagrebu. Na kraju se navodi, da je Osnova sastavljena »u Gradcu, 25 lipnja 1874«. Potpisali su je liječnici Josip Schlosser, Ante Schwarz i Stjepan Magjarević i mjernik Jakomini.
985. Die Thermen von Daruvar in Slavonien. – Agram, Druck von Carl Albrecht, 1874. – 8°, 15 str. – *SK. Zagreb*.
Opis kupališta Daruvar s osobitim osvrtom na pojedine medicinske indikacije. Sadržava rezultate kemijske analize D. Wagnera.
986. Pravila sbora liječnika kraljevinâ Hrvatske i Slavonije u Zagrebu. – Zagreb, Tisak Dioničke tiskare, 1874. – 8°, 3 str. – *BZLH. Zagreb*.
Prva pravila Zbora liječnika Hrvatske.

987. Poslovník i kućni red sbora liečnika kralj. Hrvatske i Slavonije. – Zagreb, Tisak Dioničke tiskare, 1874. – 8°, 4 str. – *BZLH. Zagreb.*

988. Pravila »društva slavonskih liečnika« u Osieku. – Osiek, 1874. – 8°, 4 str. – *BZLH. Zagreb.*

1875.

989. Izvišće prve mjesečne skupštine sbora lječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije, držane dne 25. listopada 1875. – Zagreb, 1875. – 8°, 4 str. – *BZLH. Zagreb.*

990. Ustanove blagajne za podporu bolestnih drugovah. Zagrebački dobrovoljni gasilački zbor. – Statuten der Camaradschaftlichen Krankenunterstützungs-Casse. – Zagreb 1875. – 16 str. – *Cit. Bučar: Bibliografija.*

Sine anno

* Razlog sverhu othranjenja, i ravnanja xdrebadih. – S. l. et a. – 2°, 12 str. Vidi ANONYMA 1781.

* Red y navuk zverhu odhranyenya, y zdersavanya srebichev. – S. L. et a. – 2°, 12 str.

Vidi ANONYMA 1781.

991. Libro o sia distinta relazione di quanto è seguito nella città di Spalato, e per tutta quella provincia, ed in altri luoghi vicini. Tratta da una lettera d'un ufficiale stampata in Venezia presso Dom. Pompeati. – In Venezia, Dal Casali a Santa Marina, s. a. – 8°, 8 str. – *GB. Split.*
Izvod iz Straticova izvještaja o epidemiji kuge u Splitu g. 1784. Štampano oko god. 1790. Vidi D. Berić, Liječn. vjesnik, LXXII/1950, br. 8.

992. Izpisanje dvanaist naturalskih znamenj skupa z-navučenjem kak on človek, koj se vu takvom znamenju rodi, zaderžaval se bude. – U Zagrebu, s. a. – 4°. – *Cit. Kukuljević: Bibl. hrv.*

993. Tablicza va koj Nauk Sztoy, kakø sze laglye, ter hasznovitye Konyi plodit moraju po Orszagu, ino kakovi Pasztuhi sze ymaju puschat szakorjacskim Kobilam. – S. l. et a. – 2°, 6 str. – *BDA. Zagreb.*

Upute o rasplodu konja. Spominju se i različiti lijekovi za bolesne pastuhe. Štampano u Budimu na početku XIX. stoljeća. Kajkavsko narječje, ali je i jezik i pravopis znatno natrunjen mađarskim primjesama.

994. Nácsin, pò kombise valjalo vladati k'boljem üzvishenjù Voplodenjè Konjáh, kadase Dêrxavske Kobile, kroz Naredno izabrate Hanjgíre xdrebne úcsine. – S. l. et a. – 2°, 7 str. – *BDA. Zagreb.*

Upute o rasplodu konja. Isti tekst kao i »Tablicza va koj Nauk sztoy«, samo na ikavskoj štokavštini.

995. Amtsunterricht für die Komitats-Aerzte in dem Königreiche Ungarn, und den dazu gehörigen Provinzen. – S. l. et a. – 2°, 9 str. – *BDA. Zagreb.*
 Službene upute za županijske liječnike u Ugarskoj i Hrvatskoj. Štampano na početku XIX. stoljeća.
 * Kratko izpelavanye od zla kuge chlovechazke obchuvajučeh nachinov ... – S. l. et a. [oko 1815]. – 2°, 4 str.
 Vidi KLOBUSICZKY, Joseph.
996. Ad Nrum 23086. Shkodljiva Bolest, koju Providjenje Boxje iz krajevah ... – S. l. et a. – 2°, 4 str. – *BDA. Zagreb.*
 Kratke službene upute o zaštiti od kolere, objavljene oko g. 1830.
 * Navuk, kaksze perveshine i nadztojnici opchinah, vu prigodi gda (je izhodna kolera ... ladati moraju. – S. l. et a. – 2°, 9 str.
 Vidi ANONYMA 1831.
997. Norma praescriptionum medicarum, pro incltyi Comitatus Varasdinensis contribuentibus per respectivos praescribentes et dispensantes observanda, in generali antelati Comitatus Varasdinensis 9. et sequent. Mensis Novembris 1835 servata Congregatione determinata. – S. l. et a. – 8°, 66 str. – *KJA. Zagreb.*
 Službeni receptni priručnik za liječnike, kirurge i primalje u varaždinskoj županiji. Sadržava 99 najvažnijih recepata za liječenje odraslih, 43 recepta za liječenje djece i popis lijekova, koje kirurzi, primalje i veterinari smiju držati u priručnoj ljekarnici. Uz svaki je recept navedena cijena. Nije označeno mjesto i vrijeme štampanja, ali nema sumnje, da je knjižica štampana u Varaždinu 1835. ili 1836.
 * Vrachitelszko-politichke naredbe za ugriza od besznih sivin y betega besznoche preprečiti. – Vu Budimu, stamp. z-szlovim kr. mudrozakupchine, s. a. – 8°, 62 str.
 Vidi ANONYMA 1837.
998. Nauk ne likarim za oxiviti sumnjivomertve i shraniti otrovane. – Istruzione ai non medici per rattivare gli apparentemente morti e salvare gli avvelenati. – S. l. et a. – 2°, 13 str. – *BDA. Zadar.*
 Upute za prvu pomoć. Dvojezično. Nije označeno ni mjesto, ni vrijeme štampanja. Brošura je najvjerojatnije štampana kod braće Battara u Zadru oko g. 1845.
999. Summarium extractus. Norma pro omni erumpentis luis pecorum casu ritè ubique observanda, ex submissis informationibus elaborata, et Suae Majestati Sacratissimae demisse repraesentata, ac per Altè Fatam Suam Majestatem Sacratissimam Clementissimè etiam approbata, et per Regnum circulariter publicata. – S. l. et a. – 2°, 7 str. – *BDA. Zagreb.*
 Službene upute za suzbijanje zaraznih bolesti ovaca. Opisana je simptomatologija, profilaksa i terapija »ovčje kuge« (»lues pecorum«).
 * Kratko i razložito iskazanje postupanja ... tičućeg se postavljanja stega (kontumacie) protiv Koleri. – Zadar, Battara, s. a. – 2°, 3 str.
 Vidi ANONYMA 1850.

* Memoria sopra i primi casi di Cholera-Morbus, che si manifestarono in Zara nel MDCCCXXXIX. – Spalato, s. a. [1851].

Vidi TRIGARI, Valentino.

* Nauk o potrebitih oprezih i sredstvih kojimi se preprečuje kod živine i kod ljudi, da se biesnoća (bies, steklina) ne pojavi. – Zadar, Battara, s. a. – 2°, 9 str.

Vidi ANONYMA 1854.

1000. Naredba ministarstva unutarnjih dielah od 22. Prosinca 1854, u obziru nove austrijske takse za liekove. – Verordnung des Ministeriums des Innern vom 22. December 1854, betreffend die neue österreichische Arznei-Taxe. – [Zagreb, s. a.] – 2°, 34 lista. – *SK. Zagreb.*

Naredba o prodaji lijekova. Dodana je »Taksa za liekove k austrijskoj farmakopeji od godine 1855«.

* Miere predohranjivo-ljekarstvene i redarstveno-zdravstvene protiv metilju ... S. I. et a. – 2°, 3 str.

Vidi ANONYMA 1857.

* Pouka, kako treba gospodaru postupati s domaćom živinom, po imenu s marvom, da ostane zdrava, i kako onda, kad se pojavi kakova bolest. – Zagreb, Gaj, s. a. – 2°, 15 str.

Vidi ANONYMA 1862.

* Naputak odgojiteljima konjah da se pojavi i traje neka vrsta gnojivica (ulcere) na konjima. – Zadar, s. a. – 2°, 4 str.

Vidi ANONYMA 1865.

1001. Die Mineral- und Schlammäder zu Topusko. – Agram, Artistisch-typographische Anstalt des Carl Albrecht, s. a. – 8°, 15 str. – *SK. Zagreb.*

Opis lječilišta Topusko. Štampano bez oznake godine, valjda oko 1865.

1002. Schwefeltherme Varasdin-Töplitz in Croatien. Varaždinske Toplice u Hrvatskoj. – Zagreb, C. Albrecht, s. a. – 8°, 17 str., 3 slike na omotu. – *MB. Zagreb.*

Kratak opis Varaždinskih Toplica. Kupališni red i tarifa. Štampano oko god. 1865.

* Naputak tičući se postupanja pri predavanju ranjenikah i bolesnika ... – Zadar, s. a. – 2°, 2 str.

Vidi ANONYMA 1866.

1003. Organizzazione del servizio di porto e sanità marittima nel Litorale austro-illirico e dalmato. – [Trieste], Tip. L. Herrmanstorfer, s. a. – 8°. – *NaB. Dubrovnik.*

Službeni propisi o pomorskoj zdravstvenoj zaštiti. Štampano bez oznake godine, valjda oko god. 1871.

OZNAKE KNJIŽNICA

- AML. Washington* – Army Medical Library, Washington.
BA. Bologna – Biblioteca dell'Archiginnasio, Bologna.
BAM. Pula – Biblioteka Arheološkog muzeja u Puli.
BAM. Split – Biblioteka Arheološkog muzeja u Splitu.
BDA. Dubrovnik – Biblioteka Državnog arhiva u Dubrovniku.
BDA. Zadar – Biblioteka Državnog arhiva u Zadru.
BDA. Zagreb – Biblioteka Državnog arhiva u Zagrebu.
BDS. Dubrovnik – Biblioteka Dominikanskog samostana u Dubrovniku.
BFD. Zagreb – Biblioteka Farmaceutskog društva u Zagrebu.
BFS. Dubrovnik – Biblioteka Franjevačkog samostana u Dubrovniku.
EFS. Kreševo – Biblioteka Franjevačkog samostana u Kreševu.
BGAe. Wien – Bibliothek der Gesellschaft der Aerzte zu Wien.
BM. Venezia – Biblioteca di S. Marco, Venezia.
BMS. Novi Sad – Biblioteka Matice srpske u Novom Sadu.
BrM. London – Library of the British Museum, London.
BN. Paris – Bibliothèque Nationale, Paris.
BUP. Padova – Biblioteca dell'Università di Padova.
BZLH. Zagreb – Biblioteka Zbora liječnika Hrvatske u Zagrebu.
GB. Pula – Gradska biblioteka u Puli.
GB. Split – Gradska biblioteka u Splitu.
GM. Varaždin – Gradski muzej u Varaždinu.
KJA. Zagreb – Knjižnica Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.
LC. Washington – Library of Congress, Washington.
MB. Zagreb – Metropolitanska biblioteka u Zagrebu.
MNMK. Budapest – Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára, Budapest.
NB. Wien – Nationalbibliothek, Wien.
NaB. Dubrovnik – Naučna biblioteka u Dubrovniku.
NaB. Rijeka – Naučna biblioteka u Rijeci.
NaB. Zadar – Naučna biblioteka u Zadru.
NUK. Ljubljana – Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.
PB. – Privatna biblioteka.
SK. Zagreb – Sveučilišna knjižnica u Zagrebu.
SMK. Zagreb – Središnja medicinska knjižnica u Zagrebu.
TEK. Budapest – Magyar Tudomány-Egyetem könyvtára, Budapest.
UB. Amsterdam – Universitätsbibliothek, Amsterdam.
UB. Wien – Universitätsbibliothek, Wien.

BIOBIBLIOGRAFSKA VRELA

- APPENDINI, F. M., *Notizie storico-critiche sulle antichità, storia e letteratura dei Ragusei*, T. II, Ragusa 1803.
- APPONYI, A., *Hungarica, Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften*, Bd. I-IV, München 1903-1927.
- BARLE, J., *O zdravstvu staroga Zagreba*, P. o. iz Liječn. vjesnika. Zagreb 1902.
- BAZALA, V., *Poviestni razvoj medicine u hrvatskim zemljama*, Zagreb 1943.
- BLAŽEKOVIĆ, T., *Fluminensia croatica*, Zagreb 1953.
- BÖSENDORFER, J., *Divaldiana u Osijeku*, Osijek s. a.
- BOKH, G., *Bücher-Katalog der Bibliothek des Vereines der Aerzte in Steiermark*, Graz 1898.
- BROZOVIĆ, L., *Iz povijesti veterinarstva i stočarstva u Hrvatskoj i Slavoniji do konca XVIII. stoljeća*, Jugosl. veterinarski glasnik, 1928, br. 2-3.
- BRITISH MUSEUM *General Catalogue of Printed Books*, London 1932 i dalje.
- BRUNELLI, V., *Catalogo sistematico dell' i. r. biblioteca ginnasiale-provinciale di Zara*, *Programma dell' i. r. ginnasio sup. di Zara per l'anno 1899/1900-1902/3*, Zara 1900-1904.
- BRUSINA, S., *Zoološka bibliografija od 1842 do 1885*, Rad Jug. akad., knj. 80, Zagreb 1886.
- BUČAR, F., *Übersicht über die schulhygienische Literatur in kroatischer Sprache (aus Kroatien, Slawonien, Dalmatien, Istrien, Bosnien und Herzegowina) bis zum Jahre 1908*, - Internationales Archiv für Schulhygiene, Leipzig V/1908.
- BUČAR, F., *Bibliografija za tjelesni odgoj na hrvatskom jeziku do godine 1922*, Zagreb 1922.
- BULIĆ, F., *Catalogus bibliothecae c. r. musei archaeologici Spalati*, Spalati 1898.
- CALLISSEN, A. C. P., *Medicinisches Schriftsteller-Lexicon*, Bd. 1-33, Kopenhagen 1830-1845.
- CATALOG of Books represented by Library of Congress Printed Cards, Ann Arbor, Michigan 1942 i dalje.
- CATALOGUE of the Printed Books in the Library of the British Museum, London 1881-1900.
- CATALOGUE général des livres imprimés de la Bibliothèque Nationale, Paris 1897 i dalje.
- CATALOGUE de la bibliothèque des Successeurs du feu Jérôme Machiedo à Hvar (Lesina, Dalmatie), S. I. et a.
- CATALOGUS MEDICINAE DOCTORUM [Universitatis Vindobonensis] ab anno 1752 ad 1821 inclusive, - Rukopis u arhivu sveučilišta u Beču.
- CATALOGUS librorum Zagrabiae impressorum ab anno 1690 usque ad 1800, (Rukopis iz početka XIX. stoljeća u Arhivu Jug. akademije znan. i umj. u Zagrebu, Sign. I. b. 93).

- CERVA, S., *Bibliotheca Ragusina*, T. I-IV, Ragusii 1740-1742, (Rukopis u knjižnici Dominikanskog samostana u Dubrovniku, Sign.36-IV-15).
- CICOGNA, E. A., *Saggio di Bibliografia Veneziana*, Venezia 1847.
- COMBI, C., *Saggio di bibliografia istriana*, Capodistria 1864.
- COPINGER, W. A., *Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum*. P. 1-2, London 1895-1902.
- DANDOLO, G., *La caduta della Repubblica di Venezia*, Appendice, *Catalogo degli uomini più illustri...* Venezia 1857.
- DANILO, I.-BOGLIĆ, I., *Popis knjigah, koje su u domaćoj knjižnici velegimnazije zadarske sahranjene*, U X. programu zadarske gimnazije za škol. god. 1859/60, Zadar 1860.
- DEŽELIĆ, V., *Biskupska, a zatim Novoselska tiskara u Zagrebu 1794-1825*, *Narodna starina*, sv. 10, Zagreb 1925.
- DOLCI, S., *Fasti Litterario- Ragusini sive Virorum litteratorum, qui usque ad annum MDCCLXVI in Ragusina claruerunt ditioe prospectus*, Venetiis 1767.
- DUKAT, V., *Iz povijesti hrvatskoga kalendara*, *Narodna starina*, sv. 4, Zagreb 1923.
- DÜRINGSFELD, I. v., *Aus Dalmatien*, Bd. I-III, Prag 1857.
- ENSLIN, T. Ch. F., *Bibliotheca medico-chirurgica et pharmaceutico-chemica, oder Verzeichniss derjenigen medicinischen, chirurgischen, pharmazeutischen und chemischen Bücher, welche vom Jahre 1750 bis zur Mitte des Jahres 1825 in Deutschland erschienen sind*, Berlin 1826.
- FAVARO, A., *Saggio di bibliografia dello studio di Padova (1500-1920)*, Vol. I-II, Venezia 1922.
- FERCHL, F., *Chemisch-pharmazeutisches Bio- und Bibliographikon*, Vol. I-II, Mit-tenwald 1937-1938.
- FERRARI-CUPIILLI, G., *Biografie e necrologie d'illustri e benemeriti Dalmati*, Zara 1874.
- FRARI, A. A., *Bibliografia della peste, Della peste e della pubblica amministrazione sanitaria*, Venezia 1840.
- GAJ, V., *Knjižnica Gajeve*, Zagreb 1875.
- GLESINGER, L., *Starija medicinska djela u zagrebačkoj sveučilišnoj biblioteci*, *Li-ječn. vjesnik, Staleški dio*, LVI/1934, br. 6.
- GRLOVIĆ, M., *Album zaslužnih Hrvata XIX. stoljeća*, Zagreb 1898-1900.
- GRMEK, M. D., *Inauguralne disertacije hrvatskih, srpskih i slovenskih liječnika (1660-1865)*, *Starine*, knj. 43, Zagreb 1951.
- GULYAS, P., *Magyar irók élete és munkái*, Budapest 1939-1944.
- GYÖRY, T., *Magyarország orvosai bibliographiája (1472-1899)*, Budapest 1900.
- HAIN, L., *Repertorium bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ... recensentur*, Vol. 1-2, Stuttgartiae, Lutetiae Parisiorum 1826-1838.
- HALLER, A. v., *Bibliotheca anatomica*, Tom. I-II, Tiguri 1774-1777.
- HALLER, A. v., *Bibliotheca chirurgica*, Tom. I-II, Basileae 1774-1775.
- HALLER, A. v., *Bibliotheca medicinae practicae qua scripta ad partem medicinae practicae facientia a rerum initiis ad A. MDCCLXXV recensentur*, Tom. I-IV, Bernae 1776-1788.
- HIRSCH, A., GURLT, E. u. WERNICH, A., *Biographisches Lexikon der hervorragen- den Ärzte aller Zeiten und Völker, Zweite Auflage durchgesehen von W. Haberling, F. Hübotter und H. Vierordt*, Bd. 1-5, Wien-Berlin 1929-1934.
- HORÁNYI, E., *Memoria Hungarorum et provincialium scriptis editis notorum quam exercitat*, Vol. I-III, Viennae 1775-1777.
- HORÁNYI, E., *Nova memoria Hungarorum et provincialium scriptis editis notorum*, Pestini 1792.

- INDEX-CATALOGUE of the Library of the Surgeon General's Office United States Army (Army Medical Library), Series I-IV, Washington 1880-1948.
- JELENIĆ, J., Bio-bibliografija franjevacu Bosne Srebreničke, Sv. I, Zagreb 1925.
- JEREMIĆ, R., Zdravstvene prilike u jugoslavenskim zemljama do kraja XIX. veka, Zagreb 1935.
- JEREMIĆ, R., Bibliografija srpske zdravstvene književnosti 1757-1918, Beograd 1947.
- JEREMIĆ, R., Prilozi za biografski rečnik Srba lekara Vojvodana (1756-1940), Novi Sad 1952.
- KANITZ, A., Geschichte der Botanik in Ungarn, Hannover 1863.
- KATALOG der Bücher-Sammlung der k. k. Gesellschaft der Aerzte zu Wien, Wien 1866.
- KATIČIĆ, V., Pregled gradiva za poviest zdravstva u Hrvatskoj i Slavoniji od 1850. do 1919., Liječnički vjesnik, LXV/1943, 9-10, 265 i 292.
- KATIĆ, F., Katalog učiteljske biblioteke gimnazije u Kotoru, Program gimnazije u Kotoru za šk. god. 1897/98, Zagreb 1898.
- KAYSER, Ch. G., Vollständiges Bücher-Lexikon, enthaltend alle von 1750 in Deutschland und in den angrenzenden Ländern gedruckten Bücher, Bd. 1-36, Leipzig 1834-1911.
- KAZNAČIĆ, I. A., Biblioteca di fra Innocenzo Ciulich nella libreria de' RR. PP. Francescani di Ragusa, Zara 1860.
- KAZNAČIĆ, I. A., Saggio alfabetico di Bibliografia Ragusea di opere edite e manoscritti, Ragusa 1867, (Rukopis u Drž. arhivu u Dubrovniku, Sign. XXI, 14).
- KESTNER, Ch. W., Medicinisches Gelehrten-Lexikon, Jena 1740.
- KOLENDIĆ, P., Biografska dela Ignjata Đurđevića, Beograd 1935.
- KÜHN, C. G., Bibliotheca medica, continens scripta medicorum omnis aevi, ordine methodico disposita, Lipsiae 1794.
- KUKULJEVIĆ, I., Bibliografija hrvatska, Zagreb 1860, - Dodatak, Zagreb 1863.
- KUKULJEVIĆ, I., Jugoslavenska knjižnica Ivana Kukuljevića Sakcinskoga u Zagrebu, Zagreb 1867.
- LUCIANOVIĆ, S., Katalog učiteljske knjižnice (nove) č. k. gimnazije u Dubrovniku, Dubrovnik 1899.
- LUCIANOVIĆ, M. i MATIĆ, T., Katalog učiteljske biblioteke velike realke u Spljetu, Programi velike realke u Spljetu za šk. god. 1896/97 - 1899/1900, Split 1897-1900.
- LJUBIBRATIĆ, W., Katalog stare učiteljske knjižnice č. k. velike gimnazije u Dubrovniku, Program dubrovačke gimnazije za škol. god. 1907/8, Dubrovnik 1908.
- LJUBIĆ (GLIUBICH), Š., Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia, Vienna 1856.
- MANGET, J. J., Bibliotheca scriptorum medicorum, Vol. I-II, Genevae 1731.
- MARCHESETTI, C., Bibliografia botanica ossia Catalogo delle pubblicazioni intorno alla flora del Litorale Austriaco, Trieste 1895.
- MASTROVIĆ, V., Jadertina croatica, Dio I: Knjige, Zagreb 1949.
- MASTROVIĆ, V., Bibliografija knjiga izdanih u Zadru od 1797. do 1814. godine, Anali Historijskog instituta u Dubrovniku, I/1952, sv. 1, 385.
- MATASOVIĆ, J., Pabirci o starom zdravstvu, Zagreb 1924.
- MAYER, A., Wiens Buchdruckergeschichte 1482-1882, Bd. 1-2, Wien 1883-1887.
- MERCKLIN, G. A., Lindenius renovatus sive Johannis A. van der Linden de scriptis medicis libri duo, Norimbergae 1686.
- MORPURGO, Bolletino bibliografico dalmato, Annuario dalmato, Spalato 1860-1861.
- PAGEL, J., Biographisches Lexikon hervorragender Ärzte des neunzehnten Jahrhunderts, Berlin-Wien 1901.
- PAGLIANI, A., Catalogo generale della Libreria italiana dell'anno 1847. a tutto il 1899, Vol. I-III, Milano 1901-1905.

- PANZER, W., *Annales typographici*, Vol. I–XI, Norimbergae 1793–1803.
- PERNHOFER, G., *Catalog der Bibliothek des Wiener medicinischen Doctoren-Collegiums*, Wien 1881.
- PETRIK, G., *Magyarország Bibliographiája, – Bibliographia Hungariae (1712–1860)*, Vol. I–IV, Budapest 1888–1892.
- POGGENDORFF, J. C., *Biographisch-literarisches Handwörterbuch zur Geschichte der exacten Wissenschaften*, Leipzig 1863–1898.
- POPIS izdanja Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1867–1950), Zagreb 1951.
- POPIS medicinskih djela kr. hrv. sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Zagreb 1914.
- PROMOTIONS-PROTOCOLL der medicinischen Facultät in Wien von 1814 bis 1838, – Rukopis u arhivu sveučilišta u Beču.
- PROMOTIONS-PROTOCOLL der medicinischen Facultät in Wien von 1839 bis 1846, – Rukopis u arhivu sveučilišta u Beču.
- RAKOVAC, L., *Sbor liečnika kraljevina Hrvatske i Slavonije od god. 1874 do 1899*, Spomen-knjiga, Zagreb 1899.
- REINSBERG-DÜRINGSFELD, O., *Les auteurs dalmates et leurs ouvrages*, Extrait du T. XII du Bull. du Bibliophile belge.
- SOMMERVOGEL, C., *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus*, Bruxelles–Paris 1890–1909.
- SPECULI Academici Viennensis, Viennae 1774, – Rukopis u arhivu sveučilišta u Beču.
- SPISAK knjiga i rukopisa u biblioteci Matice srpske, Novi Sad 1899.
- STANCOVICH, P., *Biografie degli uomini distinti dell'Istria*, T. I–II, Trieste 1828–1829.
- STANCOVICH, P. – GLEZER, F., *Notizie degli Istriani viventi nel 1829 distinti per lettere, arti ed impieghi*, Parenzo 1844.
- STOŠIĆ, K., *Galerija uglednih šibenčana*, Šibenik 1936.
- SZINNYEI, J., *Magyarország természettudományi és matematikai könyvészete 1472–1875*, *Bibliotheca hungarica historiae naturalis et matheseos*, Budapest 1878.
- SZINNYEI, J., *Magyar írók élete és munkái*, Budapest 1891–1914.
- ŠAFARIK, P. J., *Geschichte der südslawischen Literatur*, Prag 1864–1865.
- ŠULEK, B., *Jugoslavenski imenik bilja*, Zagreb 1879.
- THALLER, L., *Povijest medicine u Hrvatskoj i Slavoniji od 1770–1850*, P. o. iz Liječn. vjesnika, Karlovac 1927.
- VALENTINELLI, G., *Specimen bibliographicum de Dalmatia et Agro Labeatium, Venetiis* 1842.
- VALENTINELLI, G., *Bibliografia della Dalmazia e del Montenegro*, Zagabria 1855.
- VALENTINELLI, G., *Supplementi al Saggio bibliografico della Dalmazia e del Montenegro*, Zagabria 1862.
- WESZPRÉMI, S., *Succinta medicorum Hungariae et Transilvaniae biographia*, Vol. I–IV, Lipsiae 1774 – Viennae 1787.
- WURZBACH, C. v., *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*, Bd. I–LX, Wien 1856–1891.
- ZNAMENITI I ZASLUŽNI HRVATI od 925. do 1925., Zagreb 1925.

KAZALO STRUKA I PREDMETA

- Abortus 304
 aforizmi 111, 309, 329, 334, 497, 558, 559, 650
 aktinoterapija → helioterapija
 alkoholizam 105, 114, 286, 391, 712
 albuminurija 432
 alkemija 72, 89, 260, 750
 analiza mokraće 319, 808
 anatomija 26, 29, 31, 32, 34, 36, 85, 162, 302, 348, 420, 470, 510, 534, 574, 596, 674, 675, 707, 759, 766, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 801, 805, 818, 819
 anemometar 651, 655
 aneurizme 64, 645, 707, 746
 angina gangraenosa 51
 angina pectoris → stenokardija
 antidoti 164
 antraks → bedrenica
 antropologija 21, 162, 513
 Apatovac 272
 apopleksija 97, 453, 603
 apotekarstvo → ljekarništvo
 arahnoiditis → upala moždanih opna
 Aristotel 24, 246, 260, 447, 576, 577, 579
 asanacija 38, 55, 181, 405, 406, 474, 475
 asfiksija 84, 231, 408, 639, 847, 855, 874, 875, 896, 930, 954, 998
 Aster montanus → oman
 astrologija 172, 175, 251, 252, 253, 260, 611, 843, 847, 992
 atomistika 591
 auskultacija → fizikalna dijagnostika
 autosugestija 289
 Averroes 259
 Avicenna 647, 651, 655, 775
 avitaminoze 416, 480, 523, 600, 609, 621
- Babice → primalje
 babinja groznica 389, 457, 667
 babinje 165, 300, 317, 389, 457, 566, 667
 Baglivi Đuro 73, 189, 190, 499, 503, 844
 balneologija 11, 25, 42, 43, 44, 52, 60, 99, 109, 112, 113, 120, 121, 166, 177, 226, 240, 241, 245, 255, 263, 267, 270, 271, 272, 273, 275, 277, 278, 308, 311, 315, 316, 318, 337, 343, 344, 345, 351, 352, 375, 376, 386, 390, 419, 441, 456, 527, 549, 560, 585, 587, 590, 604, 618, 637, 660, 662, 663, 665, 666, 676, 677, 679, 687, 699, 706, 729, 732, 747, 752, 753, 781, 823, 835, 843, 847, 925, 963, 985, 1001, 1002
 Bartheoleti, Fabricius 533
 bedrenica 129, 721, 723, 726, 810, 822
 Beljak 11
 bilo → puls
 biljke ljekovite 8, 12, 70, 118, 141, 161, 193, 235, 250, 291, 292, 307, 312, 355, 356, 357, 370, 371, 372, 434, 439, 442, 443, 444, 466, 498, 502, 511, 543, 544, 554, 597, 612, 620, 643, 644, 659, 661, 664, 711, 741, 742, 783, 784, 785, 786, 787, 791, 813, 814
 bioelektricitet 97
 biografije liječnika 14, 15, 16, 73, 94, 148, 173, 189, 190, 191, 247, 320, 325, 404, 499, 533, 702, 743, 764, 844, 910
 biologija, opća 30, 34, 36, 58, 100, 174, 260, 335, 447, 530, 531, 532, 576, 577, 788, 818, 819, 837.
 bjesnoća 116, 209, 211, 290, 297, 338, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 770, 896, 897, 920, 935, 941, 948
 blenoreja 66
 bljuvanje 151, 619
 bolesnici iz Hrvatske 7, 9, 10, 104, 209, 220, 232, 233, 248, 407, 422, 478, 479, 496, 520, 647, 688, 697
 bolesnička blagajna 961, 990
 bolest (općenito) 24, 29, 34, 36
 bolnice 79, 126, 167, 213, 294, 314, 360, 386, 398, 415, 459, 487, 493, 501, 615, 681, 838, 908, 951, 975, 981, 984
 bor, primorski 502
 Bosna 245, 306, 635

- botanika → biljke, ljekovite, → klasifi-
 kacija biljaka
 Brač 757
 brak 216, 421
 Brescia 451
 Brightova bolest → upala bubrega
 bromatologija 595
 Budim 296
 buhač 409
- Cigani 543
 cijepjenje → vakcinacija, → varijoliza-
 cija
 ciroza jetre 427
 ciste jajnika 135
 Coussou 597
 crijeva 470
- Čempres 307
 čistoća 347
 čovjek (općenito) 162, 513, 558, 574
 čudesna ozdravljenja → teurgična medi-
 cina
- Daruvar 113, 120, 166, 277, 351, 590, 604,
 637, 677, 985
 darvinizam 335, 837
 deformacije kralježnice 238
 dekadencija, fizička 641
 delirium tremens 114, 286
 demografija → statistika
 denticija 188
 deontologija 143
 derivacija 833
 dermatologija 37, 53, 54, 179, 236, 710,
 719, 724, 839
 dezinfekcija 269, 592, 780
 dezinsekcija 409
 difterija 51, 331, 458, 709
 digitalis → naprstak
 dihanje 31, 32, 34, 36, 507
 dijabetes → šećerna bolest
 djetna prehrana 142, 218, 323, 327, 433
 dizenterija 115, 516
 dječje bolesti → pedijatrija
 dlake 719
 dojenje 87, 317, 566, 593
 Dominis, Marko Antun 456
 doziranje lijekova 163, 448
 društva 399, 945, 961, 969, 986, 987, 988,
 989
 Dubrovnik 8, 9, 10, 14, 16, 58, 95, 190,
 191, 281, 303, 414, 456, 588, 623, 635,
 647, 682, 721, 722, 723, 726, 778, 859,
 882, 890
 duhan 235, 550, 551, 554
 duševne bolesti → psihijatrija
- Egzoftalmus 645
 eklampsija 74
 ektrauterina gravidnost → vanmaterična
 trudnoća
 elektricitet 97, 471, 472, 476, 792
 elektroterapija 154, 155, 156, 157, 340,
 341, 792, 807
 embriologija 298, 530, 531, 532, 689
 emetici 619
 empijem 67, 608
 endokarditis 134
 epidemije u Hrvatskoj 39, 88, 91, 92, 103,
 107, 117, 129, 173, 200, 205, 206, 209,
 210, 219, 239, 245, 256, 262, 280, 281,
 295, 339, 365, 456, 528, 556, 557, 573,
 582, 594, 607, 623, 670, 671, 678, 684,
 711, 715, 721, 722, 723, 726, 755, 757,
 762, 763, 804, 822, 861, 863, 905, 991
 epilepsija → padavica
 epizootije 2, 3, 220, 269, 582, 721, 723,
 726, 754, 810, 812, 822, 906, 917, 918,
 921, 928, 929, 936, 940, 947, 958, 959,
 964, 965, 967, 972, 977, 978, 999
- eter 816
 etika, liječnička 143
 eugenika 216
 Euphorbiaceae 439
 evolucija → darvinizam
- Faby, Mavro 325
 Fanzago, Francesco 702
 farmacija → ljekarništvo
 farmakologija i farmakoterapija 1, 8, 12,
 18, 19, 20, 22, 23, 70, 72, 76, 104, 136, 137,
 138, 141, 163, 164, 179, 186, 193, 197,
 232, 233, 234, 235, 245, 250, 258, 276,
 288, 291, 292, 307, 312, 331, 363, 364,
 382, 412, 413, 431, 434, 435, 439, 442,
 443, 444, 448, 465, 481, 482, 483, 485,
 498, 502, 511, 543, 544, 554, 597, 605,
 606, 609, 619, 643, 644, 653, 655, 661,
 664, 690, 714, 741, 742, 750, 779, 783,
 785, 786, 787, 791, 816, 829, 840, 927,
 980
 fizika 153, 159, 222, 287, 718, 790, 818,
 819, 848
 fizikalna dijagnostika 282, 438, 514
 fiziognomika 284, 537, 708
 fiziologija 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36,
 97, 162, 165, 183, 260, 302, 418, 420,
 440, 467, 471, 472, 476, 507, 510, 529,
 559, 561, 562, 570, 574, 596, 599, 649,
 650, 651, 655, 689, 728, 759, 766, 788,
 789, 799, 805, 809, 818, 819, 824, 848
 flebitis → upala vena
 flebotomija 841, 842, 843, 847
 fluor albus 830
 frakture → prijelomi kosti
 Frank, Johann Peter 636

- frenologija 21
 Frušić, Dimitrije 404
 ftiza → sušica
 Füred 351, 352, 585
 furunkuloza 839
- Galen 24, 243, 497, 649, 655, 775
 gangliji 809
 gangraena nosocomialis → nozokomijalna
 gangrena
 gencijana → lincura
 genetika 30, 34, 36, 58, 100, 447, 530,
 531, 532, 576, 577, 578
 genius morborum stationarius 756, 827,
 828
 geologija 150, 260, 731
 gimnastika → tjelovježba
 ginekologija 131, 135, 215, 261, 389, 457,
 566, 667, 830
 gljive 293, 372
 gonoreja 634, 735, 830
 Gorica 547, 548
 »goveda kuga« 2, 3, 220, 721, 723, 726,
 754, 917, 918, 921, 940, 972, 977, 978
 govor, mane 445, 725
 gravidnost → trudnoća
 gripa 528, 557, 828
 grlo → laringologija
 groznice 1, 55, 181, 195, 252, 255, 279,
 291, 301, 337, 428, 456, 474, 475, 518,
 610, 711, 765, 774
 guba 180
 gušenje → asfiksija
- Helioterapija 529, 807
 hematologija 48, 90, 260, 672
 hematurija 285, 326
 hemoragija → krvarenje
 hemoroidi 152, 422, 694
 hepatitis → upala jetre
 hidrargiroza → živa
 hidrokela 106
 hidrops suzne vrećice 538
 hidroterapija 60, 166, 226, 568, 676
 higijena 55, 60, 61, 62, 93, 93a, 105, 119,
 132, 142, 147, 149, 158, 165, 168, 208,
 225, 230, 231, 261, 268, 317, 327, 332,
 347, 349, 377, 387, 391, 405, 406, 414,
 424, 425, 433, 451, 490, 491, 492, 493,
 510, 536, 555, 564, 565, 566, 567, 569,
 574, 575, 595, 596, 624, 626, 642, 668,
 669, 698, 712, 713, 736, 737, 738, 739,
 740, 772, 773, 776, 778, 841, 842, 843,
 846, 847, 849, 850, 851, 860, 864, 867,
 872, 877, 878, 882, 908, 911, 912, 913,
 914, 915, 916, 922, 923, 935, 937, 938,
 939, 946, 948, 952, 969, 1003
 hipnoza 71
 hipohondrija 75, 589
- Hipokrat 249, 497, 574, 652, 655, 775, 831
 hysterija 187, 727, 769, 832
 histologija 420, 469, 470, 795
 homeopatija 18, 19, 20, 22, 23, 288, 307,
 485, 605, 829, 927
 hrana → živežne namirnice
 Hvar 40, 528, 711, 969
- Iatrokemija 72, 543, 559, 560, 561, 562
 Ikterus → žutica
 Imotski 38
 injekcije 1
 Inula squarrosa → oman
 Irig 88
 Istarske Toplice 272, 963
 isušavanje močvara 38, 388, 389
- Jajnici 135
 Jamnička kiselica 25, 113, 272, 308, 345,
 351, 662, 663, 665, 752
 Jarak 262
 jetra 302, 427
- Kadulja 543
 kalendari 460, 521, 638, 841, 842, 843,
 847, 851
 kalomel 431
 Kamena Gorica 113, 351
 Kamensko 113, 351
 kap → apopleksija
 karantena 199, 204, 205, 274, 387, 682,
 684, 740, 755, 849, 852, 853, 861, 867,
 876, 878, 894, 911, 912, 913, 914, 946,
 973
 kardiologija 122, 134, 514, 799
 karies zuba 463, 477
 Karlovac 4, 343, 810
 kava 382, 779
 kazuistika, klinička 7, 9, 10, 23, 66, 88,
 104, 134, 209, 213, 220, 232, 233, 248,
 294, 324, 393, 395, 396, 407, 422, 478,
 479, 496, 520, 645, 647, 667, 688, 697,
 746, 942
 kemija 6, 222, 319, 328, 364, 431, 507,
 591, 680, 816, 840
 kemijske analize ljekovitih vrela → vrela,
 ljekovita
 kinin 1, 96, 232, 233
 kirurgija 64, 106, 214, 223, 224, 305, 324,
 360, 397, 538, 543, 586, 608, 628, 647,
 654, 689, 707, 775, 800, 815
 Kiseljak 245
 klasifikacija biljaka 539, 661, 664, 785
 klima → meteorologija
 klorno vapno 269
 kloroza 672
 kolera 103, 144, 229, 239, 295, 365, 380,
 381, 390, 424, 481, 482, 483, 508, 509,
 515, 673, 684, 685, 711, 762, 780, 806,

- 911, 912, 913, 914, 916, 922, 923, 924,
943, 944, 946, 966, 973, 996
kometi 172
komovica 373, 374, 980
kongresi liječnika 158, 400, 401, 402, 602
kontagij 437, 536, 703
kontumac pasa 897
konjogojstvo 856, 857, 967, 970, 993, 994
konzerviranje anatomskih preparata 85
Kopar 55, 763, 975
Korčula 696
kosa 719
Kotor 98, 395, 396, 882
kožne bolesti → dermatologija
kralješnica 238
Krapinske Toplice 42, 43, 44, 113, 272,
311, 351, 419, 677, 747
Krk 337
krumpir 127, 330, 353
krvarenje 223, 545
krvi puštanje → flebotomija
krvne bolesti → hematologija
kuga 6, 39, 88, 91, 92, 107, 117, 173, 198,
199, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207,
219, 252, 256, 262, 280, 303, 313, 339,
412, 413, 437, 456, 494, 508, 556, 573,
588, 594, 607, 623, 670, 671, 678, 703,
715, 722, 723, 726, 736, 740, 755, 756,
757, 763, 804, 859, 861, 863, 870, 871,
873, 876, 877, 878, 882, 891, 892, 898,
899, 905, 915, 937, 938, 911
kukuta 511
kupališta → vrela, ljekovita
kupanje → balneologija, → hidrotera-
pija
Lalić, Josip 116, 941, 941 a
laringologija 51, 331, 458, 627, 709
Lasinja 113, 275, 343, 351, 666
lazareti 98, 173, 204, 280, 682, 699, 740,
845, 849, 867, 887
lepirnjače 659
leukoreja 830
Liebig, Justus 744
liječnici, propisi o njihovom radu i sta-
leška pitanja 124, 143, 385, 399, 489,
493, 771, 802, 852, 879, 880, 884, 885,
907, 995
liječnička društva → društva
lincura 355, 356, 357
lipa 741
Lipik 113, 120, 273, 308, 351, 604, 677,
835
litijaza → mokraćni kamenci
Lokrum 786
Lošinj 1
ludnice 951, 984
Ljekarništvo 185, 222, 231, 609, 718, 858,
866, 881, 926, 934, 949, 949 a, 955, 971,
974, 982, 997, 1000
ljekaruše 4, 46, 197, 358, 373, 374, 460,
461, 567, 569, 777, 791, 850, 860, 864
Ljubljana 220, 390, 391, 392, 393, 739
Madeži 574
magija → okultizam
magnetizam 287, 807
magnetizam, animalni → hipnoza
Makarska 46, 206, 556, 755
malarija 1, 55, 181, 195, 255, 279, 301,
337, 366, 456, 474, 475, 518, 610, 711,
765
mane govora 445, 725
Mantova 405, 406
Marcijal 820
Marija Bistrica 56
marvinske pošasti → epizootije
maslinovo ulje 412, 413
masti, ljekovite 179
maternica 300
medicina (općenito) 29, 34, 36, 101, 111,
128, 171, 174, 243, 244, 246, 251, 252,
309, 334, 336, 349, 383, 411, 519, 522,
558, 559, 561, 562, 647, 648, 649, 650,
651, 652, 653, 655, 656, 689, 693, 695,
697, 701, 756, 767, 775, 777, 788, 790,
825
međunarodna zdravstvena suradnja 387,
685, 703
meningitis → upala moždanih opna
mentalna higijena 713, 776
metafizika 447, 576, 577, 578, 579, 689,
690, 691, 693, 817, 818, 819, 826
meteori 464
meteorologija 31, 32, 34, 36, 130, 158,
219, 260, 452, 786
metiljavost 952
mijazmi 182
mineralna vrela → vrela, ljekovita
mineralogija i petrografija 442, 443, 465,
616, 750
miologija → mišičje
misal 841
mišičje 793, 794, 796, 801
Mladen, ban hrvatski 772
mlječika 118
Mljet 429
mljetska bolest 429, 724
mogranj 544
mokračni kamenci 324, 647, 654
morbili 63, 517
Morgagni, Giambattista 546
morska bolest 227
mošus 258
mrtvozorstvo 132, 377, 588, 953
mucanje 445, 725

- mumije 110
 muzika 29, 34, 36, 41, 57
 myelitis → upala hrptene moždine
- Nadriliječništvo 46, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 373, 374, 412, 413, 460, 461, 481, 482, 483, 494, 495, 609, 639, 714, 980
 nahodišta 855, 908, 975
 nakaze 782
 nametnici 30, 34, 36, 257, 468, 544, 547, 597, 601, 952
 naočari 159
 naprstak 444
 narodna medicina → pučka medicina
 Narona 366
 nefritis → upala bubrega
 Neretljanska krajina 195, 366, 474, 475, 610
 neurologija 139, 342, 348, 361, 462, 469, 570, 799, 809, 824
 Novi Sad 217, 568, 569
 nozokomijalna gangrena 586, 815
 nozologija 23, 394
- Njega dojenčadi i djece → pedijatrija
- Obdukcioni nalazi → razudbeni nalazi
 očne bolesti → oftalmologija
 odgoj, tjelesni i duševni 59, 61, 317, 418, 713, 773, 776
 odoljen 193
 odontologija 188, 463, 477
 oftalmologija 66, 159, 197, 224, 322, 426, 538, 581, 645, 798
 okultizam 175, 266, 579, 580, 689, 690, 691, 692, 693
 olovo 778
 oman 292, 355, 356, 357, 620, 711
 onanija 751
 opeklina, spontane 384
 opstetricija 5, 74, 165, 202, 261, 300, 304, 317, 346, 350, 361, 362, 389, 440, 457, 495, 546, 566, 575, 667, 761
 optika 159, 848
 optok krvi 29, 31, 32, 34, 35, 36, 97, 223
 organizacija zdravstvene službe 124, 126, 385, 386, 387, 489, 490, 491, 492, 493, 582, 587, 617, 737, 739, 740, 771, 852, 853, 862, 867, 879, 880, 881, 882, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 907, 908, 909, 926, 968, 974, 976, 979, 995, 1003
 ortopedija 238
 Osijek 397, 398, 399, 551, 553, 626, 822, 889, 896, 940, 941
 osjetni organi 68, 599, 734, 821, 848
 otitis → upala uha
 otologija 423, 622
- otrovanja 22, 104, 136, 164, 186, 245, 276, 293, 434, 486, 620, 779, 896, 920, 939, 998
 ovčarstvo 550, 551, 552, 553, 632, 854, 952, 999
- Padavica 361
 paprat 312, 644
 Paracelsus 692
 parazitologija 30, 34, 36, 37, 53, 257, 468, 544, 547, 597, 601, 952
 Pariz 167
 parna kupelj 365, 390
 patofiziologija 31, 32, 33, 34, 35, 36, 90, 696, 705, 799
 patološka anatomija 29, 31, 32, 34, 36, 82, 83, 84, 170, 213, 302, 379, 388, 446, 467, 546, 709, 782, 836, 895, 909, 950
 pauci, otrovni 29, 34, 36, 255
 pedijatrija 50, 61, 62, 63, 65, 66, 87, 95, 123, 168, 194, 261, 317, 324, 331, 408, 458, 495, 517, 540, 541, 548, 566, 593, 658, 698, 709, 713, 726, 728, 773
 pelagra 416
 peradarstvo 803
 peritonitis → upala potrbušnice
 Pešta 296
 petolist 250
 Petriš, Franjo 456, 629
 Petrovaradin 657
 pijavice 834
 pjevac 237, 528, 700
 placenta 440
 platonizam 576, 577, 578, 579, 580
 pleuritis → upala porebrice
 plima i osjeka 252, 253
 pneumonija → upala pluća
 pobačaj → abortus
 podagra 96, 97, 299
 podražajni melemi 29, 34, 36, 321, 606
 pomorska higijena 225, 230, 231, 387, 510, 849, 867, 973, 976, 1003
 poplava 93, 93 a
 porod → opstetricija
 potresi 34, 35, 36, 248
 povijest medicine 14, 73, 94, 117, 189, 190, 191, 203, 205, 237, 239, 249, 336, 360, 366, 369, 385, 397, 499, 503, 519, 549, 556, 797, 820
 povijest bolesti, sastavljanje 394, 625
 Priessnitz, Vinzenz 568
 prijelomi kosti 214, 800
 primalje 346, 350, 362, 489, 879, 886
 probava 260, 418
 prognostika 774
 prolaps anusa 305
 proljev 50, 115, 169, 516
 prva pomoć 231, 628, 640, 847, 855, 874, 875, 896, 920, 930, 939, 953, 954, 998

- psihijatrija 13, 18, 71, 75, 108, 114, 133,
 187, 192, 286, 289, 333, 361, 522, 589,
 598, 614, 725, 727, 769, 832, 951, 984
 psihologija 68, 71, 108, 162, 246, 284, 333,
 614, 658, 689, 817, 818, 819, 903
 pubertet 168, 658
 pučka medicina 4, 39, 46, 77, 78, 98,
 120, 197, 198, 255, 306, 358, 373, 374,
 410, 417, 460, 461, 484, 494, 495, 543,
 587, 590, 636, 639, 664, 725, 758, 791,
 847, 850, 851, 860, 864
 puerperij → babinje
 Pula 55, 89, 301, 862
 puls 49
 Purkynje, Jan 743
 putnice, zdravstvene 900
 putopisi 70, 77, 78, 80, 81, 98, 120, 167,
 173, 197, 263, 264, 265, 306, 543, 590,
 699, 729, 748, 760, 813, 814
- Rabies → bjesnoća
 rahiotom 83
 rahitis 523, 609
 razudbeni nalazi 29, 34, 36, 213, 467, 546,
 728, 836
 recepti 997
 Remete 178
 respiracija → dihanje
 riblje ulje 234
 Rijeka 142, 158, 184, 224, 226, 227, 229,
 230, 231, 248, 400, 401, 402, 506, 609,
 698, 740, 845, 858, 981
 rječnici 145, 346, 745
 Rogaška Slatina 697
- Salernske regule 327, 521, 555, 843, 846,
 847, 850, 860
 san 31, 32, 34, 36
 sanatorij 218
 Santorio, Santorio 94, 247, 320
 scarlatina → škrljet
 Senj 543, 711
 sifilis 28, 45, 69, 76, 140, 176, 196, 228,
 242, 310, 387, 403, 407, 449, 454, 571,
 572, 593, 630, 640, 646, 686, 735, 890
 siromasi, zdrav. zaštita 564, 565
 skorbut 480, 600, 621
 skrofuloza 728
 Slankamen 311
 Slavetić 113, 351
 slezena 467, 728, 836
 sluh 734, 821
 sljepoća 224
 smole, biljne 141, 291, 498
 smrt, znaci 332
 socijalna medicina 216, 349, 350, 385, 386,
 387, 391, 421, 489, 490, 491, 492, 493,
 501, 564, 565, 617, 695, 736, 737, 738,
 739, 961, 974, 983, 990
 spaljivanje mrtvacu 86
 specifična težina 222
 Split 39, 91, 92, 103, 117, 198, 199, 200,
 280, 424, 456, 594, 679, 715, 762, 780,
 781, 873, 883, 983, 991
 Split, ljekovito vrelo 99, 456, 679, 699,
 781
 spol, upliv na bolesti 215
 spolne bolesti → venerologija
 spontana generacija 30, 34, 36, 100, 260,
 532
 srčane bolesti → kardiologija
 statika, medicinska 33, 34, 35, 36, 650,
 655
 statistika 386, 391, 392, 400, 401, 402,
 441, 491, 683, 733, 960
 stenokardija 122
 stetoskop → fizikalna dijagnostika
 steznici 668, 669
 stočarstvo 254, 330, 455, 626, 632, 733,
 917, 918, 921, 931, 932, 933, 959, 960,
 964, 965, 977
 strast 522
 strychnos 465
 Stubičke Toplice 52, 113, 270, 271, 272,
 311, 351, 419, 677, 732
 Stulli, Luka 15, 16, 191, 910
 sublimat 104
 sudska medicina 21, 146, 379, 399, 895,
 909, 950
 superfetacija 761
 sušica 329, 368, 536
 Sutinske Toplice 113, 272, 278, 311, 351
 suzni kanal 798
 Sveta Voda 113, 351
 svilena buba 367, 563
 svjetlosno zračenje 529, 579, 807
 svrab 37, 53
- Šećerna bolest 160
 Šibenik 210, 865
 škole, medicinske 125, 360, 493, 617, 716,
 717, 718, 868
 školska higijena 61, 62, 268
 škrljet 726
 škrljevska bolest 28, 45, 69, 140, 176,
 196, 228, 310, 387, 403, 449, 454, 572,
 630, 640, 646
 Šoretić, Mihajlo 764
 šuljevi → hemoroidi
- Taksa, ljekarnička 858, 866, 934, 949, 982,
 1000
 talasoterapija 226, 240, 241
 terijak 164, 543
 terminologija, hrvatska medicinska 12, 26,

- 145, 346, 349, 350, 351, 374, 674, 675, 745, 791
 tetanus novorođenčadi 548
 tetive 420
 teurgična medicina 56, 91, 178, 303, 332, 804, 859, 863
 tifus 210, 281(?), 613
 tjelovježba 268, 776
 toplice → vrela, ljekovita
 toplomjer 651, 655
 toplota, ljekovita upotreba 807
 Topusko 113, 275, 343, 351, 549, 666, 677, 687, 1001
 trahom 322
 trakavica 544
 trihina 601
 trihofitija 236, 710
 trismus 548
 Tritheim, Johann 690
 troakar 651, 655
 Trogir 89, 836
 Trst 43, 213, 225, 239, 240, 241, 280, 337, 365, 582, 758, 786, 849, 867, 928, 963, 969, 976
 trudnoća 5, 261, 300, 317, 546, 566, 575
 tuberkuloza → sušica
 Tuheljске Toplice (Smerdeće Toplice) 113, 351
 Ubožnice 126, 386, 501
 ulje, ljekovita upotreba 207, 412, 413
 umjetno disanje 640
 upala (općenito) 696
 upala bubrega 432, 749
 upala hrptene moždine 430
 upala jetre 47
 upala jezika 17
 upala maternice 389
 upala moždanih opna 139, 342
 upala pluća 102, 730
 upala porebrice 67, 608
 upala potrbušnice 728
 upala uha 622
 upala vena 667
 ušne bolesti → otologija
 uzgoj ptica 524
 Vagus 570, 799, 824
 vakcinacija 65, 95, 123, 194, 369, 378, 488, 504, 505, 506, 540, 541, 720, 883, 901, 902, 904
 valerijana → odoljen
 vanmaternična trudnoća 546
 Varaždin 177, 269, 313, 344, 349, 673, 854, 917, 922, 997
 Varaždinske Toplice 113, 177, 272, 311, 344, 351, 419, 560, 618, 660, 677, 706, 753, 1002
 variolizacija 217, 535
 vatra, medicinska upotreba 634
 venerologija 20, 28, 45, 69, 76, 140, 176, 196, 228, 242, 310, 387, 403, 407, 449, 454, 500, 571, 572, 593, 630, 634, 640, 646, 686, 735, 830, 890
 Verbega, Ignjat 148
 vermifuga 544, 597
 vesicantia → podražajni melemi
 veterinarska medicina 2, 3, 46, 220, 254, 269, 330, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 367, 455, 460, 461, 524, 525, 526, 550, 551, 552, 553, 563, 582, 626, 632, 638, 721, 723, 726, 733, 754, 759, 766, 803, 805, 810, 811, 812, 822, 850, 854, 856, 857, 860, 864, 897, 906, 917, 918, 921, 928, 929, 931, 932, 933, 935, 936, 940, 941, 947, 948, 952, 956, 957, 958, 959, 964, 965, 967, 970, 972, 977, 978, 993, 994, 999
 vid 561, 734, 848
 Villach → Beljak
 visa reperta 146
 vještice 266
 vjetar, utjecaj na zdravlje 130
 voda, higijensko značenje 624, 778
 vojna medicina 829, 979
 vrela, ljekovita 11, 25, 42, 43, 44, 52, 99, 109, 112, 113, 120, 121, 166, 177, 245, 255, 263, 267, 270, 271, 272, 273, 275, 277, 278, 308, 311, 315, 316, 318, 337, 343, 344, 345, 351, 352, 375, 376, 386, 419, 441, 456, 527, 549, 560, 585, 587, 590, 604, 618, 637, 660, 662, 663, 665, 666, 677, 679, 687, 699, 706, 729, 732, 747, 752, 753, 781, 823, 835, 925, 963, 985, 1001, 1002
 Vukovar 219, 521, 573
 Zadar 65, 67, 100, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 251, 252, 253, 346, 347, 409, 413, 417, 425, 451, 452, 474, 475, 488, 515, 557, 592, 640, 682, 683, 762, 772, 806, 865, 868, 869, 870, 871, 872, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 884, 885, 886, 887, 888, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 897, 898, 899, 900, 901, 905, 906, 907, 908, 909, 915, 919, 924, 926, 929, 930, 933, 934, 936, 943, 944, 946, 947, 948, 949, 950, 954, 958, 959, 962, 967, 968, 971, 973, 974, 998
 Zagreb 25, 44, 52, 56, 61, 62, 79, 119, 145, 146, 147, 148, 154, 268, 270, 272, 274, 314, 317, 325, 332, 340, 341, 345, 350, 351, 353, 354, 358, 360, 418, 434, 441, 459, 460, 461, 487, 494, 495, 500, 504, 505, 524, 525, 526, 550, 560, 563, 595, 615, 617, 632, 633, 639, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 674, 675, 676, 681,

- 684, 685, 712, 713, 714, 751, 752, 753,
759, 766, 767, 803, 804, 805, 815, 825,
826, 837, 840, 841, 842, 843, 846, 847,
850, 855, 860, 864, 918, 920, 921, 927,
951, 953, 955, 956, 957, 961, 964, 965,
966, 970, 977, 978, 979, 980, 982, 984,
985, 986, 987, 988, 989, 990, 992, 1000,
1001, 1002
Zakladna bolnica u Zagrebu 79, 314, 360,
459, 487, 615, 681, 951
zakoni, zdravstveni 385, 490, 492, 493,
582, 849, 852, 853, 867, 955, 972,
Zbor liječnika Hrvatske → društva
zdravlje 24
zdravstvene prilike u Hrvatskoj 39, 40,
77, 78, 81, 98, 120, 121, 161, 173, 184,
254, 255, 263, 264, 265, 301, 337, 349,
366, 386, 400, 401, 402, 436, 441, 452,
456, 484, 542, 587, 590, 617, 623, 635,
657, 704, 733, 739, 748, 758, 765, 862,
919, 942
zdravstvene upute i propisi 147, 197, 261,
327, 425, 433, 451, 460, 461, 494, 495,
555, 596, 626, 639, 642, 668, 669, 673,
738, 780, 804, 806, 841, 842, 843, 846,
847, 850, 851, 855, 860, 864, 870, 871,
872, 873, 874, 875, 877, 878, 882, 889,
890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897,
898, 899, 900, 901, 902, 904, 905, 906,
907, 908, 909, 909, 911, 912, 913, 914,
915, 916, 917, 918, 920, 921, 922, 923,
924, 926, 928, 929, 930, 931, 932, 933,
935, 936, 937, 938, 939, 943, 944, 946,
947, 948, 950, 951, 952, 953, 954, 955,
956, 957, 958, 959, 962, 964, 965, 966,
967, 968, 970, 971, 973, 974, 976, 977,
978, 979, 995, 996, 997, 998, 999, 1000,
1003
zdravstveni kordon → karantena
Zemun 777
Zlatarić, Dominko 283, 448
zlato 72
zmije 186, 221, 245, 355, 356, 357, 620,
896, 920
zoster 54
zrak 153
zubarstvo → odontologija
Želudac 470
ženske bolesti → ginekologija
živa 76, 104, 136, 248, 276, 431, 486
živežne namirnice 142, 149, 595, 612
žutica 212, 768
župska bolest 890

OPIS SLIKA

Sl. 1. Dio kalendara iz zagrebačkog misala, štampanog god. 1511. Na dnu stranice nalaze se zdravstvena pravila. (Metropolitanska biblioteka, Zagreb).

Sl. 2. Indeks i kolofon medicinsko-astrološke knjige Zadranina Federika Grizogona, štampane u Mlecima god. 1528. (Biblioteca Marciana, Venezia).

Sl. 3. Naslovna stranica knjige o terijaku, koju je sastavio Ivan Dragojević iz Sjeničaka. Knjiga je štampana u Frankfurtu na Odri god. 1552. (Armed Forces Medical Library, Cleveland, Ohio).

Sl. 4. Jedna stranica iz knjige Rabljanina Marka Antuna de Dominis: »De radiis visus et lucis« (Venecija, 1611). Početak poglavlja o korekciji vida pomoću naočari. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Sl. 5. Jedna stranica iz knjige Andrije Eggerera: »Pharmacopaea coelestis« (Graz 1672). U knjizi su opisana čudesna ozdravljenja u Remetama. Na slici je prikazan čovjek, koji je obolio zbog utjecaja demona, a zatim ozdravio zagovorivši se Madoni. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Sl. 6. Jedna stranica iz Uitezovićeve hrvatskog kalendara za god. 1692. Na toj stranici nalaze se medicinsko-astrološke upute o puštanju krvi. To je najstariji dosad poznati štampani medicinski tekst na hrvatskom jeziku. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Sl. 7. Omotna i naslovna stranica prvog izdanja sabranih medicinskih djela Dubrovčanina Đure Baglivija. Na omotnoj stranici ovog primjerka nalazi se vlastoručna Baglivijeva posveta svojem učitelju Rafi Tudiševiću. Knjiga je štampana u Lyonu god. 1704. (Naučna biblioteka, Dubrovnik).

Sl. 8. Naslovna stranica Payerova djela o Uraždinskim Toplicama. Djelo je prvi put štampano u Grazu 1709, a zatim preštampano u Zagrebu 1784. To je prvenac naše balneološke literature. (Metropolitanska biblioteka, Zagreb).

Sl. 9. Naslovna stranica latinsko-hrvatskog izdanja znamenitih salernskih higijensko-didaktičnih stihova. Knjiga je štampana u Pešti god. 1768. Izdavač i prevodilac je fra Emerik Pavić. To je prva knjiga s posve medicinskim sadržajem, koja je tiskana na hrvatskom jeziku. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Sl. 10. Početne stranice Pavićeve latinsko-hrvatskog izdanja salernskih regula (Pešta, 1768).

Sl. 11. Naslovna stranica knjige o praktičnom veterinastvu, koju je anonimno izdala grofica Josipa Oršić, da pomogne hrvatskim seljacima (Zagreb, 1772). (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Sl. 12. Naslovna stranica ljekaruše popa Luke Vladmirovića. Knjiga je štampana u Mlecima god. 1775. tobože kao djelo Jurja Vladmirovića. (Knjižnica Odjela za jezik Jugosl. akademije, Zagreb).

Sl. 13. *Naslovna stranica Lalangueovih uputa za seljake o sprečavanju i liječenju bolesti. Prva originalna stručna medicinska knjiga pisana od liječnika i štampana na hrvatskom jeziku. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 14. *Naslovna stranica Lalangueova udžbenika primaljstva, namijenjenog siromašnim hrvatskim seljakinjama. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 15. *Naslovna stranica Lalangueova djela o hrvatskim ljekovitim vrelima. To je prvi sistematski opis naših ljekovitih vrela i najstarije balneološko djelo na hrvatskom jeziku. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 16. *Naslovna stranica inauguralne disertacije Matije Krčelića iz Brdovca. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 17. *Naslovna stranica Lukićeva prijevoda Wolsteinove knjige o liječenju marvinskih bolesti. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 18. *Naslovna stranica prve elektroterapeutske rasprave zagrebačkog kanonika Josipa Franje Domina. Knjiga je štampana u Zagrebu god. 1789. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 19. *Naslovni elektroterapeutski uređaji. Tabla iz Dominove knjige »Ars electricitatem aegris tuto adhibendi« (Pestini, 1793). (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 20. *Naslovna stranica pučke ljekaruše fra Petra Bartulovića iz Makarske. Knjiga je štampana u Veneciji god. 1799. (Naučna biblioteka, Zadar).*

Sl. 21. *Naslovna stranica prvog sveska Schraudova izvještaja o kugi u Srijemu god. 1795 i 1796. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 22. *Naslovna stranica hrvatskog prijevoda Neustädterovih uputa o vakcinaciji. Knjiga je izdana u Zagrebu god. 1804, zaslugom biskupa Maksimilijana Urhovca. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 23. *Naslovna stranica Zlatarovićeve inauguralne disertacije o mjesnoj konstituciji bolesti. Tipičan primjer naslovne stranice bečkih inauguralnih disertacija iz XIX. stoljeća. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 24. *Naslovna stranica medicinske inauguralne disertacije hrvatskog književnika Dimitrije Demetra. Primjer naslovne stranice padovanskih inauguralnih disertacija iz XIX. stoljeća. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 25. *Naslovna stranica pučke ljekaruše učitelja i nadržilježnika Josipa Lalića. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 26. *Naslovna stranica osnove za uređenje zdravstvene službe u Hrvatskoj, koju su god. 1850. sastavili Aleksa Rakovac, Lavoslav Schönstein i Aleksa Uancaš. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 27. *Naslovna stranica Pavišićeva opisa epidemije kuge u Makarskoj god. 1815. To je bila posljednja epidemija kuge u našim krajevima. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 28. *Naslovna stranica Partašova prijevoda nadržilježničke Leeove knjige o liječenju pomoću vinovice. Taj prijevod štampan je u Zagrebu god. 1852. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 29. *Naslovna stranica Dežmanova medicinskog rječnika. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 30. *Naslovna stranica Bancalarijeve propagandne knjižice o Krapinskim Toplicama. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 31. *Naslovna stranica prvog sveska Schwarzova udžbenika anatomije. To je zapravo prvi originalni medicinski visokoškolski udžbenik na hrvatskom jeziku. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

Sl. 32. *Naslovna stranica Kuzmanićeva udžbenika za primalje. Kuzmanić je napisao to djelo za potrebe babičke škole u Zadru. (Sveučilišna knjižnica, Zagreb).*

P R I L O Z I

Barus nume ⁹	K	November habet dies. xxx. Luna. xxi.
	L	Hore noctis. xvj. Dies. viii.
	D	Novēbris
xiiij	e	iii no.
ij	f	iii no.
	g	pdieno.
x	H	Monis
	b	viii id ⁹
xviii	c	vii id ⁹
vii	d	vi id ⁹
	e	v id ⁹
xv	f	iiii id ⁹
iiii	g	iii id ⁹
	H	pdie id ⁹
xij	b	ydibus
i	c	xviii cal.
	d	xvii cal.
ix	e	xvi cal.
	f	xv cal.
xvii	g	xiiii cal.
vi	H	xiii cal.
	b	xii cal.
xiiii	c	xi cal.
iii	d	x cal.
	e	ix cal.
xi	f	viii cal.
	g	vii cal.
xix	H	vi cal.
viii	b	v cal.
	c	iiii cal.
xvi	d	iii cal.
v	e	pdie cal.
		1 Festivitas oium scōz. fol. cxcviii. To. fol. 7 Lesarij martyris. fol. cxcviii. 2 De.
		2 Cōmemoratio oīuz fidelīū aīaz. ccxix. ix. le.
		3 Quarti confessōis 7 proculi episcopi.
		4 Italīs 7 agricole martyrum.
		5 Emerici ducis Slauonie p̄se. cxcix. To. so.
		6 Leonardi abbatis p̄sel. fol. cxcix. 2 De.
		7 Hilibrordi episcopi confessōis.
		8 Octava oīum sanctorum. folio. cxcix. ix. lec.
		7 Quattuor coronatorū. fol. cxcix. 2 De.
		9 Theodori martyris. folio. cxcix. iii. lec.
		10 Martini pape martyris. fol. cxcix. 2 De.
		11 Martini epi 7 p̄sel. folio. cc. To. fol.
		7 Denne martyris. folio. cc. 2 De.
		12 Benedicti ysaac 7 Johannis martyrum.
		13 Buccij episcopi 7 confesso. fol. cc. Simpl.
		14 Becebis. Clementini epi confessōis.
		15 Secundi martyris.
		16 Othmari abbatis p̄sel. fol. cc. Simpl.
		17 Aniani epi 7 p̄sel. fo. cc. simpl. Soli sagitta.
		18 Octava martini confesso. fol. cc. ix. lec.
		19 Elisabeth vidue. folio. cc. To. fol.
		20 Potentiani pape 7 martyris.
		21 Presentatio Mharie p̄ginis missa. fol. ccj.
		7 Columbani confessōis. fol. ccj. 2 De.
		22 Cecillie virginis 7 martyris. fol. ccij. Sol.
		23 Clementis pape 7 m. ccij. fol. Caput hyemis
		24 Grisogoni martyris. folio. ccij. iii. lec.
		25 Katherine virginis 7 mart. fol. ccij. To. fol.
		26 Petri 7 Alexandri episcopozum.
		27 Linu pape confessōis. folio. ccij. 2 De.
		28 Cleti pape confessōis. folio. ccij. 2 De.
		29 Saturnini Crisanti Mharij et darie marty- rum Vigilia. folio. cccxxi.
		30 Andree apostoli. folio. cccxxij. To. fol.

|| Doc tibi scire das q̄ reuma nouēbri curas.
Queq; nocua vita: tua sint preciosa dicta.
Balnea cū venere tunc nullū constat hēre.
Potio fit sana atq; minutio bona.

Index eorū que in hoc opere continentur.

De Artificioſo modo Collegendi egritudinum.

- Capitulum primū. Quod facultas medicine in theoretico atq; practico negotio hactenus est incompleta. fo. y.
- Cap. ij. De quattuor causarum generibus medico pertinentium. Ibidem.
- Cap. iij. De impugnatione cause efficientis posite ab Auicena non esse aerea. s. causas maxime remotas. Ibidem.
- Cap. iij. Quomodo medicus ratione vniuersali cognoscere potest oēs egritudines. fo. iij.
- Cap. v. De graduatione completionum totius corporis ex completionibus principalibus membrorum. Ibidem.
- Cap. vi. De epatis cōplexione. Ibidem.
- Cap. viij. De cōplexione cerebri nāli. Ibidem.
- Cap. viij. De stomacho. Ibidem.
- Cap. ix. De modo capitulandi egritudines. Ibidem.
- Cap. x. De egritudine male cōplexionis. fo. iij.
- Cap. xi. De diuisione febriū putidarū. Ibidem.
- Cap. xij. De accidentibus egritudinum cognoscendis. fo. v.
- Cap. xij. De recapitulatione pmissorū. Ibidem.

De pronosticis egritudinum per olegraphicos.

- Cap. primū. De pronosticis egritudinis. Ibidem.
- Cap. ij. De necessario requisitis ad pronostica faciendū. Ibidem.
- Cap. iij. De propositionibus necessarijs in pronosticis. fo. v.
- Cap. iij. De probationibus propositionum. Ibidem.
- Cap. v. De rationibus contrarijs ad contrarium Salernum et Auicennam de diebus ceticis. fo. viij.
- Cap. vi. Rationes ponuntur contra recentiores male sentientes de diebus ceticis. fo. viij.
- Cap. viij. Rationes ponuntur contra alios

- modernos et ceteros. Ibidem.
- Cap. viij. De modo equandi domos horarū principij egritudinis. fo. x.
- Cap. ix. De adhibendis curijs lune in tota resolutione curie medicinalis. fo. xi.
- Cap. x. De exemplo figure medicinalis et veritatis eius. fo. xij.
- Cap. xi. De regimine vniuersalibus cause moris. Ibidem.
- Cap. xij. De modo inueniendi essentia morbi per figuram astronomicam. fo. xij.
- Cap. xij. De modo inueniendi per stellas qui humores operantur in eia febri. Ibidem.
- Cap. xij. De cognoscendis vniuersis febriū partibus. Ibidem.
- Cap. xij. Quomodo quis debet esse qui medicina studium curare debet. fo. xij.
- Cap. xij. De vniuersitate medicorum collegiorum. Ibidem.
- Cap. xij. De partibus et magnitudine stellarum fixarum. fo. xij.

De Artificioſo modo curandi febriam

- Capitulum primū. De modo curandi febriam. fo. xvij.
- Cap. ij. De cura febriū ceticarū et de eius diuisione. Ibidem.
- Cap. iij. De cura febriū ceticarū conuante patrie. fo. xvij.
- Capitulum iij. De cura febriū ceticarū occidens. Ibidem.
- Cap. v. De cura peticis. Ibidem.

Tractatus de febriū perniciosis. fo. xij.

Capitulum de causa mortis. fo. xij.

Tractatus de felicitate humana. fo. xij.

Tractatus de ceteris rebus humanis et rebus naturalibus. fo. xij.

Explicit Aureum Opus de modo Collegendi, pronosticandi, et curandi febriam; atq; de humana Felicitate; neq; non de Fluxu maris et Refluxu. Editum ab Eximio Doctore Federico Chyfogono nobili Jaderino. Et Venetis impressum a Joan. Anto. de Sabbio et fratribus. Anno a partu Virginis. M. D. LXXVII. kal. Aprilis.

THERIA

CA ATQVE MIS
THRIDATVM, DVO ANTI
QVISSIMA NOBILISSIMAQVE

Græcorum antidota, contra tertium
quendam recens nunc ac ex improbitate
de cælo delapsum Catonem,
studiosè propugnata
atq; defensa.

AVTHORE
D. IOANNE DRAGOIEVO,
aulæ Custrinensis medico.

FRANCFORTIAD VIADENTEM
in officina Ioannis Eichornii,
A N N O

M. D. LII.

LIBRARY
GENERAL

AUG 19 1899
166945.

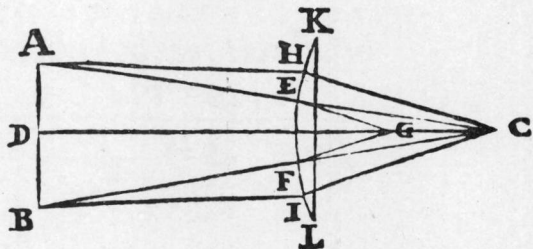
De Radijs Visus et Lucis.

19

Adiuumentum commune Visus ex
perspicillijs. Cap. VI.

Vos precipuos iam recensimus defectus in visu occurrentes ex oculi imperfectione, & sane inter se quodammodo contrarios; alterum ex oculi siccitate nimia, alterum ex nimia humiditate: Iam vero ars egregie suppetias fert naturæ. Visus enim senum iuuatur appositione vitri rotundi ad oculum formæ ferè lèricularis, vt in medio sit crassius, & paulatim versus circumferentiam extenuetur: Tale enim vitrum primo & principaliter aufert para'axes illas,

& consequenter confusionem; quia quod ab intra nō potest vis uisua suo conatu per spiritum, vt proximo capite docuimus, id ab extra fractio radiorum uisualium præstat; franguntur enim in tali uitro ad perpendicularem, & consequenter ununtur in ipsa perpendiculari, quæ est axis uerus pyramidis uisualis, ut ostensum est supra cap. 2. supposit. 11. & ostendetur infra cap. 3. quæ unio & congregatio radiorum aufert omnes paralaxes; Deinde uero iuuat etiã uisum quia tale uitrum ampliat quantitatem obiecti uisi, & facit ut maior appareat, quàm sit, quia dicta fractio an' pliat & dilatat, angulum uisuum. Sit enim res uisibilis A B. oculus in C. Vitru K L. pyramis uisionis directæ A C B. axis C D. radius quidem A C. cum non possit recta penetrare, sicuti nec radius B C. ob impedimentu' vitri, frangitur uterque in E. & F. & ununtur in puncto G. ubi non est oculus: Alij uero radij

exteriore, puta radius A H. & B I. franguntur in punctis H. & I. ad perpendicularem, vt sup. cap. 2. sup. 11. & peruenient ad oculum C. itaq; oculus C. non uidet quantitatem A B. sub angulo directo & naturali A C B. sed sub angulo H C I. qui est angulus maior vt patet, & consequenter res uidetur maior, per supradicta cap. 4. propos. 2.

Visus uero debilis & ipse optime iuuatur interpositione vitri cōcæui, quod in medio sit gracilius, & uersus extrema semper crassius: in tali enim uitro formæ rerum uisibilium franguntur à perpendiculari, vt de eum cap. 2. sup. 11. Quia igitur uisus debilis ex nimia humiditate & liquiditate hu-

sibi faciendum, consilium in animo cogit, hoc denique è re sibi successurum existimat, si Mariam Remetensem doloris, & maleficij sui invocaret Æsulapiam; non dedignata est hominem conditione rusticum, fortuna miserimum, abstulit maleficium, & stupentibus univèrsis, qui hominis infaustum

casum noverant, manus vigori pristino restituta est. Nemini ait Anonymus quantumcunque visis, quantumcunque despecto, sinus Mariae denegatur, Porta cœli est Maria, cunctis eam pulsantibus, sine personarum directione aperitur.

§. 81. Dolor dentium curatus.

1665.

A Poc. 12. scribitur mulier sole amicta, & duodecim stellis coronata fugisse in solitudinem, ut dentem insequentis se draconis effugeret: quid prohibet illam mulierem appellare Mariam? quæ, ut serpentis morsum, in origine sua cautè declinaret, esto non personaliter, in ligno tamen bicubitali effigiata, solitudinem montium Zagrabie vicinorum petijt; gratiarum thronum ibidem statuens, omnibus morbidis, se interpellantibus, non defutura patrocinio, & ope. Ad hanc mulier quædam Lucia nomine, confugiens, ut quæ serpenti dantis dolores evitaverat, rogabat, suorum etiam dentium incommoda averteret, fore, ut hi dentes instrumen-

tum

DEL SESZTI.

Navuk, kak se C slovek ima dersbarriri
vrasenju?

SI. Od kervarenja.

U Kervi puschanju, ali shille odpiranju, treba je pariti, da Mefczec ni vü Dvojkih, ali Orofzlanu; ar Orofzlany lada sčezem, a Dvoiki rukami. Tulikajse ni drugih kotrigov vrasiti, ali szichi shlezom ni traba, doklamje Mefczec v' onom znamenju nebelzkom, kateromuje on kotrig podvërshen: kakoje to zgora ü delu Tretomu obznanyeno.

Za lyude kervenne, alitikervne naravi, dobro je kerv puschat, gda je Mefczec v' Biku, Devojki, kozlu.

Za szërditlyive, gda je Mefczec v' Raku, Skorpionu, Ribah.

Za Turobitne, gda je Mefczec ü Vagi, Vodnaru.

Za Blyuvotinafzte, gdaje Mefczec v' Ovnu, sztrelyczu.

Od Méné do Mladya Mefczeca, dobro je za Mladencze.

Od Mladya do Ushbe, za Mladencze i Musku dobu.

Od Ushbe do Vschepa, za Musku dobu, i za sztarcze.

Od Vschepa do Mene, za sztarcze.

Vszako kervarenje mora biti, poklamje vrë sheludecz ü szebi jisztvinu probavil, gda je vedro Nebo, i prepuhava Zgorcz ali Szever, a në Jug. Dnevi odibrani ü kihje ovoga Godischa dobro kerv puschati, ovde redom popiszafzmo;

Dobro kerv puschat, Mefczeca.

Szczesny Den 3. 9. 13. 16. 20. 23. 24. 25. 31

Najbolje. 16. 24. 31.

Szeczna. 1. 6. 7. 13. 19. 20. 21. 22. 23. 27. 28.

Najbolje. 6. 7. 20. 21. 22. 27.

Szuseza. 4. 5. 6. 7. 11. 12. 13. 26.

Najbolje. 5. 6. 11. 13.

Travna. 4. 10. 11. 13. 14. 18. 27. 28. Najbolje: 13.

Roshoczveta. 4. 5. 7. 11. 12. 19. 20. 24. 25. 26. 28.

Najbolje. 11. 19. 20.

Klafzna. 2. 4. 5. 7. 8. 9. 15. 16. 20. 22. 23. 24. 27. 29. 30.

Najbolje. 4. 8. 9. 22. 23. 30.

Szër-

GEORGII BAGLIVI

*Medic. Theoretic. in Romano Archiepisc. Prof. Societatis Regiae
Londinensis, Academ. Imp. Leop. Cæs. Collegæ,*

OPERA OMNIA MEDICO-PRACTICA. ET ANATOMICA

Hac sexta Editione, post ultimam Ultrajectinam aucta,
povisque locupletata Dissertationibus, Epistolis &
Præfatione quæ systematis Bagliviani usum aperit,
adversariorumque diluit objectiones.

A C C E D I T

Traité des Végetatione Lapidum Opus desideratum, nec

De Terrætoru Romano, & Urbium
adjacentium Anno 1703.

1703

LUGDUNI.

Sumptibus ANISSON, & JOANNIS POSCEL.

M. DCC. IV.

CUM PRIVILEGIO REGIÆ.

Ed. Baglivi. Subjunctio de viis.

Ed. Baglivi. Anatomia Bagliviana.

Comp. de. Terrætoru Anno 1703.

L. p. 0. 40. no. 10.

MODICUM. MEDICUM;
 SIVE
 REGNI SCLAVONIÆ
 THERMARUM,
 IN
 INCLYTO VARASDINENSI
 COMITATU;
 AD
Venerabile ac Antiquissimum Ca-
pitulum Almx Ecclesiæ Zagrabienfis Jure
Dominii spectantium,
 SUCCINCTA ET DILUCIDA
 DESCRIPTIO.

Annexis Cautelis in Acidularum usu
 observandis.

AUTHORE

IOANNE LEOPOLDO PAYER,
Phil. & Med. Doct. Sac. Cas. Regiæque
Maj. Physico, p. t. Inclitorum Statuum
& Ordinum Regnorum Dalmatiæ, Croa-
tia, ac Sclavoniæ Ordinario Varasdi-
nenfi.

GRÆCII, typ. Hæredum Widmanstadii, 1709.

ZAGRABIÆ

Reimpressionem LIPPERIS KOTSCHLIANIS.

1 7 8 4

FLOS *M 14 D 49*
MEDICINÆ

Sive

SCHOLÆ SALERNITANÆ

DE CONSERVANDA

BONA VALETUDINE

Præcepta Metrica,

Auctore

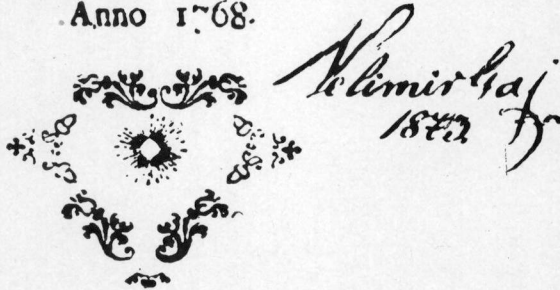
JOANNE de MEDIOLANO.

Recentior interpretatione

Illyrica, sive Dalmatica

Rythmicè illustratus,

Anno 1768.

Cum permissu Superiorum:

PESTISI

Typi Latzenbergianis

DE
**CONSERVANDA BONA
 VALETUDINE.**

CAPUT I.

*De animi patibematis, & remediis
 quibusdam generalibus.*

Anglorum Regi Scribit Schola tota Salerni :
 Si vis incolumem, si vis te reddere sanum,
 Curas tolle graves, iracii crede profanum ;
 Parce mero, cornato parum, non sit tibi vanum
 Surgere post epulas, somnum fuge meridianum :
 Ne mictum retine, nec comprime fortiter anum.
 Hæc bene si serves, tu longo tempore vives.

*Od inegjenja duffevnog, i niku op-
 chemi Likariab.*

*Privredomu Kralju Anglexkomu
 Iz Salerna Skula pijsse fuomu :*

Ako

Valetudine.

*Ako xelis vazda zdravo biti,
 I k-otomu za dugo xiviti,
 Od goleme brige, i ljutine
 Cjuvatise vajsa do isline.
 V'ina vazda vajsa mallo piti,
 Za terpesom dugo nesiditi,
 A po rucsku nevajsa spavati,
 Nit ti sebi vode zaderxati.
 Ni vitrove derxat nevajjade,
 Kako najsja mudra skula znade
 Ova ako uskities csinitis :
 Zdravchefs biti, i dugo xiviti.
 Si tibi deficiant medici, medici tibi fiant
 Hæc tria : mens hilatis, requies, moderata dieta.
 Ako nemsis na rukii likara,
 Koi zdrava od bolesnog stvara
 Ova troja imadefs obrati ;
 V'eselosi vajjade slajati,
 Opocruat, i ofridnje ijsi,
 I tokochefs zdravivotke biti.*

CAPUT II.

De confortatione cerebri & visus.

*Lumina mane, manus fergens gelida lavet unda,
 Hæc illac medicum pergat, modicum sua membra
 Ex*

A 4

BETEGUJUCHE SIVINE
VRACHITEL

TO JEŠET
SZUPROT VSZAKOJACHKOMU
SIVINSZKOMU BETEGU HASZNOVITA,
VNOGO PUTI PROBUVANA, TER
ISZTINSZKA ZNAIDENA

VRACHTVA

IZ VSZAKOJACHKEH KNIG ZVELIKUM
MARLIVOSZTIUM ZEBRANA, NA HORVA,
CZKI JEZIK OBERNYENA, TER

Od jednoga
Obchinszke vszega orszaga, navlasztito
pako fziromahov hafzni Lyubitela na
Szvetlo dana.

P. ZAGRIBU,

STAMPANA PO ANTONU JANDERA,

Letto 1772.

LIKARIE PRIPROSTITE

U' DVA JEZIKA RAĐIGLIENE

ILLYRICKI, I ITALIANSKI

SKUPELIENE, I DANE NA SVITLOST

P O'

GOSPODINU KNEZU, I VITTEZU

JURJU VLADMIROVICHIU

Poglavici Rimskomu, i Boffaskomu, i Vlastelinu od stari Vikova, Neretvanskomu, ù obba zakona podpuno naučitegliu Kriposnomu.

U' MLECINA 1775.

Po' IVANNU BASSANESU'.

S'DOPUSCTEGNIEMSTARESCINA, IFRIVILEGIOM.

JOANNIS BAPT. LA LANGUE,
BELGÆ LUXEMBURGENSIS, MEDICINÆ
DOCTORIS, ARTIS OBSTETRICIÆ MAGISTRI,
SUÆ EXCELLENTIÆ BANALIS UNA, ET
INCLYTI COMITATUS VARASD.
MEDICI.

MEDICINA RURALIS
ILLITI
VRACHTVA
LADANYSZKA,
ZA POTREBOCHU
MUSEV, Y SZIROMAKOV
HÖRVATCZKOGA ORSZAGA
Y
OKOLU NYEGA, BLISNESSEH
MESZT.

PERVA SZTRAN

VU VARASDINU,

Stampana po IVANU THOMASSU PLEM.
od TRATTNERN, Czeſ. Kral. Apott. Szvetl.
Stampanu, y Knigo-Tergowczu.

Letto 1776.

JOANNIS BAPT. LALANGUE

MEDICINÆ DOCTORIS, ARTIS OBSTETRICIÆ MAGISTRI, SUÆ EXCELLENTIÆ BANALIS UNA, ET INCLYTI COMITATUS VARASDINENSIS PHYSICI.

BREVIS INSTITUTIO
DE RE
OBSTETRITIA

ILLITI
KRATEK NAVUK
OD MESTRIE
PUPKOREZNE

ZA POTREBOCHU

MUSKEH Y SZIROMASKEH LADANSZKEH SEN HORVATCZKOGA ORSZAGA, Y OKOLO NYEGA BLISNESSEH SZTRANKIH.

VU ZAGREBU,

Stampan po IVANU THOMASSU PLEM.
od TRATTNERN, Czeſ. Kral. Apoft.
Svetl. Stamparu,

Letto 1777.

JOANNIS BAPTISTÆ
L A L A N G U E
MEDICINÆ DOCTORIS

ARTIS' OBSTETRICIÆ MAGISTRI ; SUÆ
EXCELLENTIÆ

B A N A L I S

UNA ET INCLYTI COMITATUS

WARASDINENSI MEDICI

T R A C T A T U S

DE AQUIS MEDICATIS

REGNORUM

CROATIÆ ET SCLAVONIÆ

&c. &c.

I L L I T I

IZPISZAVANYE

V R A C H T V E N I H V O D

HCRVATZKOGA Y SLAVONZKOGA

O R Z S A G A

Y

OD NACHINA NYE VSIVATI

Za potrechu lyudih.

VU ZAGREBU,

Stampana po IVANU THOMASSU PLEM. od

TRATTNERN, Czes. Kral. Apost. Szvetl.

Stampanu, y' Knigo-Tergovczu.

Letto 1779.

ASSERTIONES

INAUGURALES
MEDICO - PRACTICÆ

DE

PHTISI

QUAS

ANNUENTE INCLYTA FACULTATE MEDICA

IN

ANTIQUISSIMA, AC CELEBERRIMA
UNIVERSITATE VINDOBONENSI

PRO

SUMMIS IN MEDICINA JURIBUS,
ET HONORIBUS CONSEQUENDIS
PUBLICÉ PROPUGNAVIT

MATHIAS KÈRCSELICS

NOB. CROATA EX COMITATU
ZAGRABIENSI

IN UNIVERSITATIS PALATIO

Mense Februario, die Anno 1780.

VIENNÆ,
TYPIS JOSEPHI NOB. DE KURZBÖCK.

K N Y G A
OD
MARVINSKIH
BOLESTIH.
ZA
SELYANE.

OD
IVANA BOGUDRAG WOLSTEIN,

Likarstva, i Rannarnog Likarstva Nauchitelya, Ureditelya, i Viesctnog Marvinskog Likarstva Nauchitelya u Cef. Kral. Marvinskim Bolno-Stanyu. u Bescu Godisc. 1783.

Iz Nimacskog u Slavonski Jezik
po
MARKU LUKICHU,
Rannarno - Csovicjeg. i Marvinskog Likarstva,
Likaru.

ù Bècsu,
Pritiskano slovama Plemenitog Josipa od
Kurzbeke. 1784.

YOSI FRANCIS.
DOMIN,

ABYTER: ZAGRABIENSIS,
AA. LL. ET PHILOSOPHIÆ DOCTORIS,
IN ACADEMIA QVINQVE - ECCLESIENSI
PHYSICAE THEORETICAE, ET EXPERI-
MENTALIS, AC MECHANICAE, NEC
NON REI RVSTICAE PROFESSORIS
REGII, PVBLICI. ORDINARI

COMMENTATIO

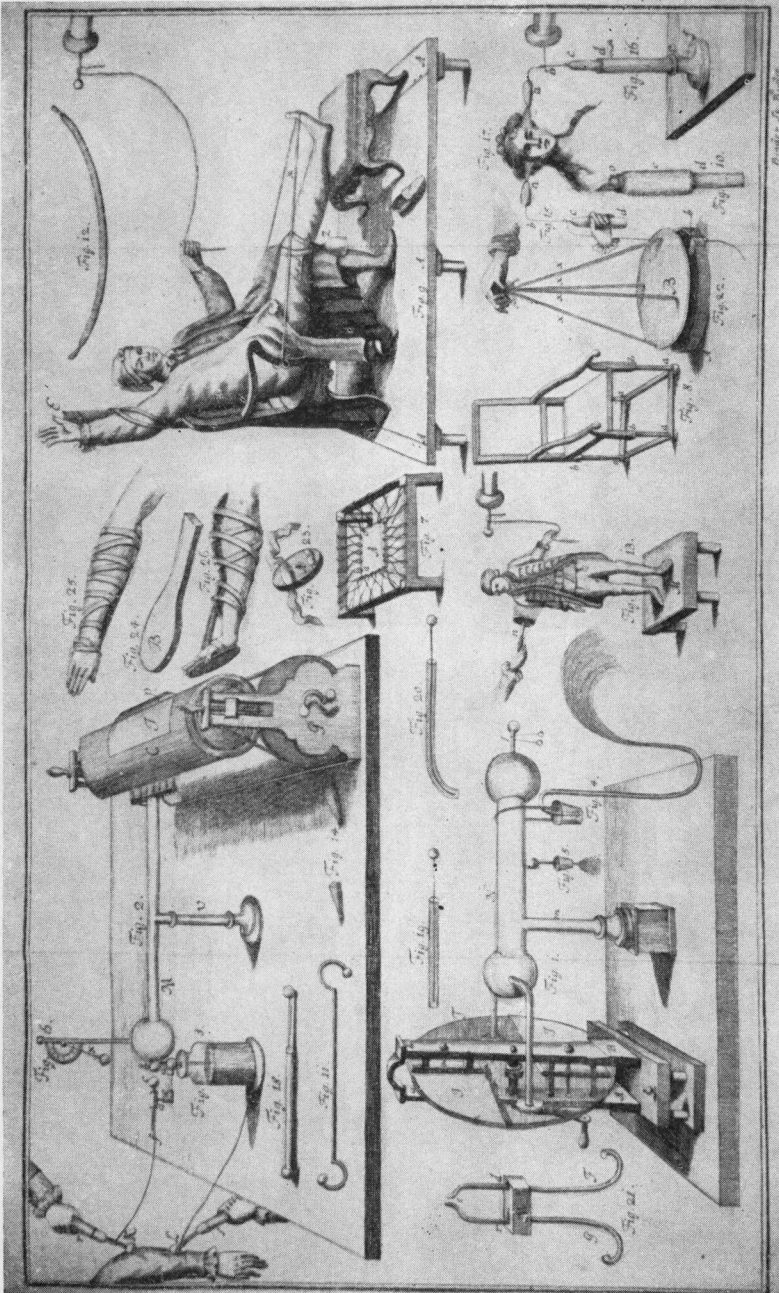
IN

ELECTRICITATEM MEDI-
CAM REGII MVSAE I PHY-
SICI QVINQVE - ECCLESIENSIS

ZAGRABIAE,

TYPIS JOAN. TH. NOB. DE TRATTNERN,
S. C. R. A. M. Typographi, & Biplo: oia.

RAZLICITE LJKARIE

Tlesni bolesi jedne, i drughe varste cegladi; takoger
xivina, hochiu rechi, toliko za obranu onni, i
napridak kojeseu korisne, i potribite coviku, ko-
liko za upazitse, i pomoriti nike drughe var-
ste istomu skodglive, i dosadglive, od sta-
ri pametni Slovinski Ljcnika od puno vi-
kova uzdarxasse, a korisno svegier

kusane.

O D

P.M. D.D. PETRA BARTULVI-
CHIA IZ

MACARSCHE

ovaku srednost sloxena, dassse opchieno, i oçito
isti slovinki Narod s'gnima sluxi, i pomaga.

~~~~~

1799

~~~~~

HISTORIA
PESTIS SIRMIENSIS

ANNORVM
CICIDCCXCV ET CICIDCCXCVI.

IVSSV REGIO

SCRIPSIT

FRANCISCVS SCHRAVD

M. D.

Selimi
1802

S. C. R. A. M. A CONSILII REGNI HUNGARIAE PROTOMEDICVS MEDI
CVS DIRIGENS NEGOTIA PESTIS PER DITIONES AVSTRIACAS COMITA
TVS SIRMIENSIS TABVLAE IVDICIARIAE ASSESSOR SOCIETATIS,
REGIAE SCIENTIARVM GOTTINGENSIS MINERALOGICAE
IENENSIS SODALIS.

T O M V S I.

B V D A E

SVMTIBVS TYPOGRAPHIAE REGIAE VNIVERSITATIS PESTHIENSIS.

ANNO 1802.

KRATKI NAVUK

OD

CZEPLĚNYA

KOZ KRAVJIH

PO

MIHALYU NEUSTĚDTERU

PERVEM VRACHITELU

V B

ĚRDELYZKOJ ZEMLYI

VUN DAN

ZADA PAKO VU HORVATZKIJEZIK PRĚ-

NEŠIEN, Y PRILAGODEN DOMO-

VINI ZA HASZEN,

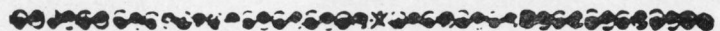
Y

POTREBŮVANYF

V SZEM

OTČZEV Y MATERIĚ

HORVATZKOGA ORSZAGA,

VU ZAGREBU,

ŠTIZKAN VU ŠZLO. OIZKI NOVESZĚZKOJ.

1 8 9 4.

DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA
DE
GENIO MORBORUM
STATIONARIO,

QUAM CONSENSU ET AUCTORITATE
EXCELLENTISSIMI AC ILLUSTRISSIMI
DOMINI
PRAESIDIS ET DIRECTORIS,
PERILLUSTRIS AC SPECTABILIS DOMINI
DECANI,

NEC NON
CLARISSIMORUM D. D. PROFESSORUM
PRO
DOCTORIS MEDICINAE LAUREA RITE OBTINENDA IN ANTIQUIS-
SIMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE
VINDOBONENSI
PUBLICAE DISQUISITIONI SUBMITTIT

Joseph de Lutarovich
Croata Zagrabienus.

In Theses adnexas disputabitur in Universitatis aedibus
die 10. Julii 1830.

VIENNAE.
TYPIS VIDUAE ANTONII STRAUSS.

DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA
DE
MENINGITIDE

QUAM

ET BELICAE DISQUISITIONI

SUBMITTIT

DEMETRIUS DEMETTER

CROATA ZAGRABIENSIS

Patavii

TYPIS SEMINARIJ

MDCCXXXV

OTVORANJE DOMAĆEG BECTVA

za

LJUDE MARVE

i

někoja na gospodarstvo spadajuca

u broju 140

koje naravnih koje simpatetičkih srèetvih

sverhu

svakojakih bolestih kod ljudih i marve sigurno, bërzo i jeftino izlèèiti i u gospodarstvu s mnogim naprèdkom postupati veoma važne jesu, koje èez mnogo godinje izkustvo i vjèrnim svèdoètvom šabrane, složene i iz jedine ljubavi slavnome ilirskome narodu posvètjene jesu

po

JOSIPU LALICU,

sinu ilirskog naroda.

U ZAGREBU.

tiskom bratje Županaš. godine

1849.

OSNOVA

za

TRIDJENJE ZDRAVNICKOGA UPRAVITELJSTVA I

u krunoem

Mèrvatskoj i Slavonii.

Entwurf

zur

Organisation der Sanitätsverwaltung

in dem Kronlande

Kroatien und Slavonien.

Zagreb, 1850

Narodna tiskarnica dr. J. J. Strossmayera

USPOMENA POVIŠTNA

o

KUGU MAKARSKOJ

GOD. 1815

PISANA TALIJANSKIM I DALMATINSKIM-BOSANSKIM JEZIKOM

OD OPATA

LUIGJA CESARA MAČA PAVIŠIĆA

UČITELJA U C. K. MUDROZBORJU ISTOČNOMU

U BEČU

KOD RUDOLFA LECHNERA

1851

LĚCITELJ KUĆNI
KOD
RANENJAH I UŽGANJAH.
ILI
VĚŠTINA
DROŽDJENICOM I SOLJUM

sva ranenja, prolomljenja, odtvorene i rakovite rane, zatrovac, parlotine, zubnu bol, griz, bodac, požarac, rječum sva zvanška i nutarnja užganja bez lěčiteljske pomoći lěčiti.

Neobhodno potrebita knižica za svakoga.

Izdana

po otkritelju lěka

Williamu Leeu,

prevedena u jezik ilirski

po

Josipu Partaču.

U ZAGREBU.

Tiskom i troškom Franje Zupana

RÈČNIK

lěčničkoga nazivlja.

Sastavio

Ivan Dežman

Doktor lečništva i vidarstva, primalj, začastni fizik grada Zagreba i
uznički lečnik kod kr. sudb. stola županije zagrebacke.

Troškom jugoslovinske akademije znanosti i umětnosti.

U Zagrebu 1868.

U knjizarnici Fr. Zupana (Albrechta i Fiedlera) na prodaju.

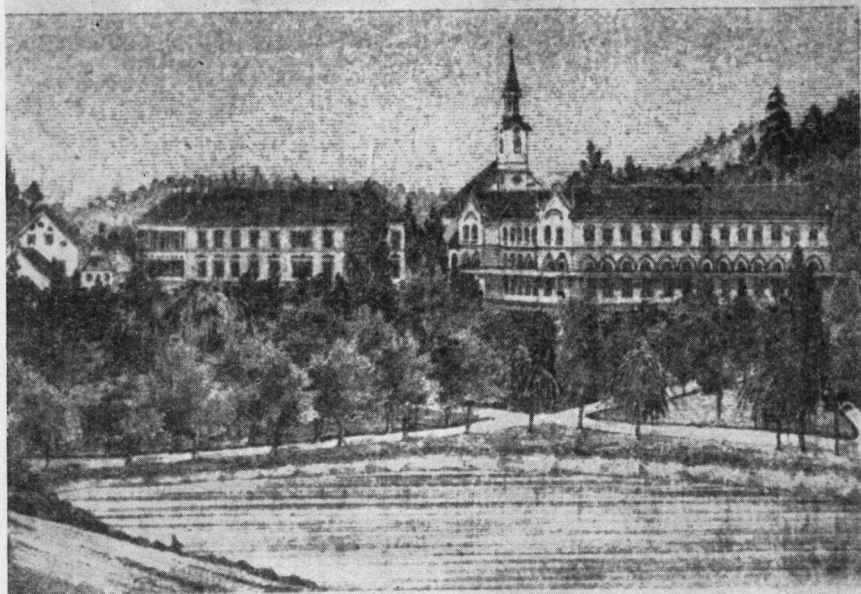
KRAPINSKE TOPLICE,

NJIHOVA TOPLA VRELA I KUPELJI.

Njemački napisao

DR. DOMINIK BANCALARI,

kupališni liječnik u krapinskim toplićah.

U ZAGREBU.

Štamparija Dragutina Albrechta,

1871.

OPISNA ANATOMIJA

II.1

RAZUDBARSTVO

ČOVJEČJEGA TELA.

NAPISAO

DR ANTE SCHWARZ.

ŽUP FIZIK VARAŠDINSKI

SVEZAK I.

OPIS KOSTURA, MIŠIĆJA I CUTILA.

ZAGREB

LIŠAK DIONIČKE TISKARNE

1878.

ŠESTDESET UČENJAH

IZ

PRIMALJSTVA
ZA PRIMALJE

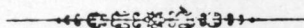
NAPISAO

A N T E K U Z M A N I Ć

C. K. DOSLUŽNI PROFESOR PRIMALJSTVA

D I L O

s'jednim malim Ričnikom likarskoga nazivlja
narodni: ričih, uz prevod na jeziku italijanskom i njemačkom,
i sa 37 slikah umetnutih radi boljeg izjasnenja

U ZADRU

ŠPIRO ARTALE

Knjig. tisk. izd.

U ZAGREBU

kod

ALBRECHTA I FIEDLERA

U PANČEVU

kod

BRAĆE JOVANOVIĆA

1875.

SADRŽAJ

Praefatio	5
Uvod	9
Popis knjiga po abecednom redu autora	27
Popis anonimnih djela po kronološkom redu	187
Oznaka knjižnica	216
Biobibliografska vrela	217
Kazalo struka i predmeta	221
Opis slika	229
Table sa slikama	1-32

Tehnička redakcija i grafička oprema

RADOSLAV N. HORVAT

Korekturu izvršio

Prof. V. LUNAČEK

Štampano u tiskari

Izdavačkog zavoda Jugoslavenske akademije

Strojni slog

A. VOĆANEC i B. STROJIN

Prelom

S. MOLNAR

Štampali M. POTOČNJAK i M. ŠTEFANAC

Uvezano u knjigovežnici

Izdavačkog zavoda Jugoslavenske akademije

Z A G R E B

1 9 5 5